

H. G. Wells

Bealby

Fordította Szinnai Tivadar

TARTALOM

**FEL A KASTÉLYBA, BEALBY!
VÍKEND SHONTSBAN
A HÖLGYKARAVÁN
ÉGSZAKADÁS - FÖLDINDULÁS
MINDENKI BEALBYT KERESI
BEALBY ÉS A CSAVARGÓ
A CRAYMINSTERI CSATA
BEALBY MINDENT MEGMAGYARÁZ**

FEL A KASTÉLYBA, BEALBY!

Kutyát kölykezik a kutya, a macskából macska lesz, de inasok és szobacikák nem gondoskodnak utánpótlásukról. Más dolguk van.

Inas és szobacica pótlásáról ezért másoknak kell gondoskodni: a szapora néprétegeknek, s ezek közül is főleg azoknak, akik a nagy uradalmakon teljesítenek szolgálatot. Ilyenek például a kertészek, de csak a főkertészek, ilyenek az erdőkerülők és a kocsisok is, de a portások már nem, mert rendszerint túlságosan öregek, a portáslakás pedig túlságosan szűk.

Az ifjú Bealby, akire most rámosolygott a szerencse, mostohafia volt Mr. Darlingnak, az uradalmi kertésznek. Inas kellett odafönt, megnyílt előtte a shontsi kastély.

Ki ne ismerné a shontsi kastély fényét? Azt a pompás homlokzatot. Azt a két tornyot. A nagy márványmedencét. A feltöltött sétányt, ahol pávák begyeskednek. A kis tó fehér és fekete hattyúit. A nagy parkot és a kavicsos fasort. A folyót, mely a parkon áthömpölyög ki a kék végtelenbe. Hát a shontsi Velazquez-képet, amelyet már eladtak Amerikába, és a shontsi Rubenst, amely most a Nemzeti Képtár díszé! Hát a shontsi porcelánokat? Aztán a shontsi kastély dicsőséges múltját: az óhitűek menedékhelye volt, rejtekfolyosókkal és titkos odúkkal, ahol papok bujkáltak. Azt is tudja mindenki, hogy az utolsó márkai kénytelen volt bérbe adni a kastélyt Laxtonéknak, a csecsemőtáppor és cucligyáros családnak, sok-sok hosszú évre.

Minden más fiú boldog lett volna, ha ilyen előkelő helyen kezdheti meg pályafutását. Micsoda fényes lehetőségek! Mennyi mindent lehet ott látni, tanulni, tapasztalni! Csak a gyarló emberi lélek kiszámíthatatlan szeszélye szülhetett olyan csodát, hogy Bealby hevesen fellázadt mostohaapja tervei ellen. Fel ő! Kijelentette, hogy nem akar inas lenni, nem akar derék, szófogadó, igyekvő fiú lenni, nem akarja megállni a helyét ott, ahol a Jóságos Gondviselés utat nyitott számára. Hálás legyen? Van eszében!

Bealby ezt a kijelentést édesanyja előtt tette, aki a kertészlak ragyogó kis konyhájában éppen a húspástétom elkészítésével foglalatzkodott. Bealby megállt előtte, vörösen, mint a rák, tökéletes mocskosan, felborzolt hajjal, zsebre vágott kézzel, pontosan úgy, ahogy ezerszer megmondták neki, hogy nem való járni.

- Anyám - mondta Bealby -, beszélhet akármit, még ha megfeszül, akkor sem leszek felszolgálófiú a kastélyban és kész.

Miután ezt a beszédet elmondta, nagyot sóhajtott, mert elfogyott a lélegzete.

Bealby anyja sovány, erős nő volt. Míg a fiú beszélt, abbahagyta a tésztagyúrást, aztán széles mozdulattal felkapta a sodrófát, rátámaszkodott, és kissé oldalra hajtotta fejét. Így nézett farkasszemet a fiával egy percig.

- Azt fogod csinálni - mondta -, azt fogod csinálni, amit apád parancsol.

- Hisz nem is az apám - felelt Bealby. Az anyja indulatosan megbiccentette fejét; ez a mozdulat elszántságot, akaraterőt fejezett ki.

- Lesz, ami lesz, én nem megyek fel - mondta még Bealby, de érezve, hogy az érvei gyengék, máris ment az ajtó felé. Látszott rajta, hogy jól be akarja vágni maga mögött.

- Felmész - mondta rá anyja. - De még mennyire, hogy felmész!

- Majd elválík, anyám - kiáltotta Bealby, és bevágta az ajtót, de csak úgy, elsietve, mert a szobából fenyegető léptek zaja ütötte meg a fülét.

Néhány másodperc múlva megjelent Mr. Darling. Tagbaszakadt, kemény szájú ember volt, kopott pofaszakállú, bajusztalan. Kezében egy nagy, sápadt uborkát tartott.

- Megmondtam neki - szólalt meg.

- És mit mond a kölyök?

- Semmit.

- Aszongya, hogy nem akar - közölte Mrs. Darling.

Mr. Darling tűnődve nézett rá.

- A fene hallott ilyet. Nem akar? Muszáj.

De az ifjú Bealby makacsul kapálózott a kikerülhetetlen végzet ellen. Mivel nem volt meg az a talentuma, hogy az érzelmeit szépen ki tudja fejezni, folyton ezt hajtogatta:

- Nem akarok inas lenni. Senkinek sincs joga hozzá, hogy a cselédjévé tegyen.

- Csak kell hogy légy valami - mondta Mr. Darling.

- Mindenki lesz valami - hagyta rá az asszony.

- Hadd legyek akkor valami más! - vélte Bealby,

- Talán bizony úr szeretnél lenni? - kérdezte Mr. Darling.

- Az hát.

- Az leszel, ami lehetsz - felelte Mr. Darling.

A kis Bealby arca elsötétült.

- Miért nem lehetnék például... mozdonyvezető? - kérdezte.

- Hogy csupa olaj legyen a ruhád - tiltakozott az anyja. - És halj meg az első vasúti balesetnél. Aztán fizess a büntetéspénzeket. Szeretnél mozdonyvezető lenni, mi?

- Hát akkor káplár.

- Zupás? Fúj! - mondta Mr. Darling megvetően.

- Elmehetek matrónak.

- Éppen a te gyöngé gyomrodnak való az - sóhajtott az asszony.

- Ne szaporítsuk már a szót - szólt Mr. Darling. - Megállapodtam velük, hogy elsején beállsz a kastélyba, és úgy is lesz. A ládád kész, a holmid be van csomagolva.

- Nem megyek - felelte Bealby elhaló hangon, és rettenetesen vörös lett.

- De bizony elmész, még ha a fülednél cibállak is oda - mondta Mr. Darling nyugalommal.

Mint izzó parázs, égette a keserűség Bealby szívét, amint egymagában végigbandukolt a harmatos parkon a nagy ház felé. Abban maradtak, hogy ládáját majd utánaküldik.

„Nyomorult egy élet ez” - gondolta, és félhangosan hozzátette:

- Ha azt hiszitek, hogy sokáig tűröm ezt, akkor *nagyon* tévedtek.

De csak a parkban andalgó két kis őz hallotta ezt a súlyos kijelentést.

Eszembe se jut mentegetni Bealbyt, amiért ily konok előítélettel viseltetett a szolgasor iránt. Élete elmúlt nyolc évét Highburyban töltötte, egy olyan vidéken, ahol már szinte elfelejtették, hogy nagybirtok is van a világon. Talán az ottani légkörben van valami, ami az embereket demokratikus eszmékkel fertőzi meg. Vagy talán Bealby alkatában volt valami... Ámbár az is lehet, hogy Bealbynek más foglalkozás se lett volna inyére való. Eddig szabad volt, és nagyon tudta élvezni ezt a pompás állapotot. Miért legyen most vége? A falusi vegyesiskolában a városi észjárású Bealby játszva megállotta a helyét. Másfél éven át ő volt az első fiú az osztályban. Miért ne maradjon első fiú továbbra is?

Ehelyett, engedve az erőszaknak, most ott rőtta a park napsütötte ösvényeit a reggeli nap ferde sugarainak verőfényében, amely oly gyakran volt a gondtalan csavargások ragyogó óráinak előhírnöke. Elhaladt a mosoda mellett, ahol annyiszor ütögette a krikettlabdát a kocsisfiúkkal. Azokat a fiúkat is elnyelte már az Élet, a Hivatás, a Kenyérkereset. Útja a mosoda fala mentén vezetett egészen a konyháig. Mikor a konyhaajtón befordult a pincelépcsőre, a szuterén felé, egyszerre mondott búcsút a napnak, az ifjúságnak és a szabadságnak. Itt végig kell mennie a dohos pincefolyosón, és jelentkeznie Mr. Merglesonnál. Megállt, és felnézett az égre, ahol egy sólyom kerengett a magasban. Követte szemével, míg a madár el nem tűnt a park ciprusfái mögött. Valójában azonban nem a sólyom körül jártak gondolatai, talán nem is tudta, hogy a madarat nézi. Szabad kobold lelke utolsó lázadó csatáit vívta a kényszerűséggel. „Miért ne léphetnék meg? - kérdezte ez a kobold lélek. - Mi volna, ha most mindjárt *meglógnék*?”

Ha most enged a kísértésnek, talán jobb lett volna Bealbynek is, Mr. Merglesonnak is, jobb lett volna az egész shontsi kastélynak. De gyáva bánat töltötte el Bealby szívét, aztán meg uzsonnája sem volt. A zsebében meg egy garas se. Nagyon gyenge, reménytelen *meglógás* az, ha az embernek üres a hasa. Kivont kardú, zord *muszájok* kísérték Bealbyt. Búsan ment le a lépcsőn.

Hosszú volt a folyosó és hűvös, a végén egy csapóajtó nyílt. Bealby tudta, merre kell menni. Egyenesen végig, aztán balra a tálalószobán túl az éléstárba. A tálaló ajtaja nyitva volt, a szobalányok éppen reggeliztek. Bealby csúf pofát vágott, de a grimasz inkább időtöltés akart lenni, mint sértés. Az ember nem bámulhat, mint egy faszent. Végre elérte az éléstárt, és megjelent Mr. Mergleson színe előtt.

Mr. Mergleson ingujjban és meglehetősen zilált külsővel fogadta. Éppen reggeli teáját itta, olyan környezetben, amelyből még áradtak az elmúlt éjszaka sivár emlékei. Vastag orrú, vastag szájú, pofaszakállas, testes ember volt. A hangja papagájrikácsolásra emlékeztető. Aranyórát húzott elő mellényzsebéből, megnézte, és megszólalt:

- Hét óra vagy hét óra tíz, az nem mindegy, fiatalember!

Bealby meg se mukkant.

- Hát csak várakozzék, amíg időt tudok szakítani magának. Azután meg fogom jelölni a teendőit - mondta Mr. Mergleson, és tüntetően belemerült a tea élvezetébe.

Három másik ingujjas úriember ült még az asztalnál, és figyelmesen szemügyre vették Bealbyt. A legfiatalabb közülük, a rőt hajú, tejfeles képű, zöld kötényes bösz pofát vágott, mintha csak utánozni akarná Bealby elkeseredett arckifejezését.

Bealby haragja, amelyet Mr. Mergleson szigorú hangja egy percre megfékezett, most felújult és megduplázódott. Az arca vörös lett, könnyek tolultak a szemébe, és reszketett. Érezte, hogy nem bírja tovább, váratlanul sarkon fordult, és az ajtó felé tartott.

- Hová a csudába megy ez? - kérdezte Mr. Mergleson.
- Ijedős fiú - jegyezte meg az egyik lakáj.
- Hahó! - kiáltotta a másik, és Bealby után eredt. Nyakon is csípte a kijáratnál.
- Eresszen el! - bögött a kis újonc birkózva. - Nem akarok nyavalyás, nyomorult szolga lenni.
- Hozza csak ide azt az urat - kiáltott Mr. Mergleson a teáskanállal gesztikulálva. - Állítsa csak ide az asztal elé. Miféle nyavalyás, nyomorult szolgáról beszél ez?

A zokogó Bealbyt odaállították az asztal elé.

- Szabad némi felvilágosítást kérnem, micsoda nyavalyás, nyomorult szolgáról beszél? - kérdezte Mr. Mergleson.

Szipákolás és csend.

- Talán úgy értette, fiatal barátom, hogy vonakodik a nyavalyás, nyomorult szolgálattól?
- Úgy - bökte ki Bealby.
- Thomas - szólt Mr. Mergleson -, kólintsa csak fejbe ezt az urat. Nem úgy. Jobban. Ez az.

Borzasztó dolgok történtek. El se lehet mondani.

- Mi az? Harapsz? - sziszegte Thomas.
- Kólintsa csak tovább - intézkedett Mr. Mergleson.

Megtörtént.

- Most meg várokozzék tovább, fiatalember, amíg újra időt tudok szakítani magának - zárta le Mr. Mergleson az incidenst, és kortyantotta a teáját lassan, méltósággal.

A második lakáj tűnődve dörzsölgette a lábszárát.

- Nna - mondta Mr. Mergleson, és felállt. - Vigye a fiatalembert a szobájába, de gondoskodjék róla, hogy a folyosó végén a vízcsapnál mossa le a mocskot az arcáról. A papucsát se hagyja itt. Aztán mutassa meg neki, hogy kell felteríteni a személyzetnek a tálalóban.

Bealby kétségbeejtően sokfélének, átkozottul unalmasnak és nehezen megjegyezhetőnek találta azokat a kötelességeket, amiket rászabtak. Nem is próbálta sorjában megjegyezni őket, mert eltökélte, hogy mindent olyan rosszul fog csinálni, amennyire csak lehet, s úgy vélte, legjobb lesz, ha azzal kezdi a dolgot, hogy egyik-másik teendőjéről megfélemedezik. Bizony a társadalmi létra legeslegalsó fokán kellett megkezdenie pályafutását; neki kellett a személyzetet kiszolgálni, és a kastély belsejébe vezető cselédlépcső zöld posztós ajtajánál már véget ért a hatásköre. A szobája ék alakú kis lyuk volt a személyzet helyiségeibe vezető lépcső alatt, a szuterén folyosójára néző kis ablakkal, amit ki se lehetett nyitni. Megtörve és lázadozva hallgatta a parancsokat. Feltűnően ügyetlen akart lenni, de ezt az óhaját az első nap bőségesen ellensúlyozta az, hogy félt feljebbvalói - a négy lakáj - hatalmas tenyerétől, és különben sem volt kedve azonnal repülni. Másnap kísérletképpen mégis eltört két tányért, mire Mr. Mergleson tüstént és saját kezűleg csattanó nyaklevest mért ki neki. Éppen úgy fájt, mint a Thomastól kapott pofon, mégis más volt. Mr. Mergleson keze párnás volt és széles, s pofonja hatásosságának az volt a titka, hogy hirtelen lendülettel csapott le, Thomas pedig lassan lóbálta meg érdes tenyerét. Ezután Bealby sórt rakott a teáskannába, de mint rájött, a házvezetőnő forró vízzel kiöblítette a kannát, mielőtt a teát betöltötte. Bealby mély szomorúsággal látta, hogy a só kárba veszett; az üstbe kellett volna tennie.

Nem baj. Majd legközelebb.

Bőbeszédűen magyarázták, mit tegyen, mit ne tegyen, de ezenkívül senki se beszélgetett Bealbyvel karrierjének első napján. Ebédnél sikerült megvigyorogatnia az egyik szobalányt azáltal, hogy pofákat vágott Mr. Mergleson háta mögött, de ez volt az egyetlen egyenrangú társadalmi érintkezése az emberiséggel ezen a napon.

Végre ütött a lefekvés órája.

- Mars aludni, maflakirály - szólt rá Thomas. - Elegünk volt belőled mára.

Pár perc múlva az ifjú Bealby már az ágya szélén ült, és gyilkos terveken töprengett. Órák hosszat mérlegelte a gyújtogatás és mérgezés jó és rossz oldalait. Ó, ha most lett volna valami méreg nála, vad középkori méreg, mely nemcsak öl, de szörnyű kínokat is okoz! Bealby aztán elővett a zsebéből egy olcsó kis noteszt, amelynek fényezett fekete fedele és kék széle volt. Az első tiszta lapra ráírta, hogy „Mergleson”, és három fekete keresztet rajzolt a gyűlölt név alá. Aztán számlát nyitott Thomasnak is, akivel - mint máris látható volt - a legtöbb elszámolni-valója lesz. Bealby haragtartó lélek volt. Az iskolában sokkal szigorúbban tanították a hittant, semhogy meg tudott volna bocsátani azoknak, akik vetkeztek ellene. Thomas vétkeit számos kereszt tartotta nyilván.

Mialatt Bealby e vészjósló feljegyzéseket eszközölte, más is volt a kastélyban, akit került az álom. Néhány emelettel Bealby kócos feje fölött lady Laxton - mert a Csecsemőtáppor a pártkassza javára lefizetett húszezer és a főmameluknak adott tőzsdei tippek segítségével ezt a címet is meghozta -, szóval lady Laxton is nyugtalanul forgolódott ágyában, és gondolatait a legközelebbi víkendre meghívott társaság foglalkoztatta. Ez a víkend egészen rendkívüli lesz. Nagy vendég jön: a lordkancellár maga. Ilyen vendéget, élő minisztert még nem látott a shontsi kastély. És ha eljön, teljesülni fog lady Laxton régi óhaja: a shontsi kastély ura végre magára öltheti a megyefőnökhelyettesek halványbíbor díszruháját. Milyen gyönyörűen fest majd benne Peter! A lordkancellárt méltó társaság fogadja. Itt lesz lord John Woodenhouse és Slinker Bond és Barracks grófnő. Itt lesz Mrs. Rampound Pilby, a regényíró és férje, Mr. Rampound Pilby. Itt lesz Timbre professzor, a filozófus és még négy, kevésbé nevezetes, de egészen rendes úr, akik eme kitűnőségek között elég jól megállják majd a helyüket! Lady Laxton legalábbis így képzelte és eszébe se jutott, hogy az unokaöccse, Douglas kapitány, milyen bajokat fog okozni.

Lady Laxton képzeletében felvonultatta maga előtt ezt a fényes társaságot, és a társadalmi felemelkedés érzése meleg örömmel töltötte el. De ugyanakkor, mi tagadás, kételyek is kínozták. Szíve mélyén érezte, hogy ő nem is akarta ezt az estélyt. A dolgok jöttek, adódtak, és ki tudja, hogy fognak végződni. Ez már nem tőle függ. De remélte, hogy nem lesz semmi baj, és simán fog menni minden.

A lordkancellár félelmetes vendég. Az ember növekszik és fejlődik a pénzével együtt, de azért fesztelenül beszélgetni a lordkancellárral, társalogni vele - nagy feladat lesz. Könnyebb volna fesztelenül társalogni egy elefánttal. Tudta magáról, hogy nem a legjobb társalgó. Csak úgy kitalálni, hogy miről beszéljen valakivel, hogy mi érdekel valakit: átkozottul nehéz dolog!

Az egész látogatást Slinker Bond eszközölte ki, a főmameluk, de tegyük hozzá, hogy sir Peter felszólítására. Sir Peter olyasmit mondott, hogy a kormány nagyon elhanyagolja ezt a vidéket.

- Mutatkozni kellene mifelénk is néhanapján - mondta, és csak úgy melleleg hozzátette: - Van hely a shontsi kastélyban fogadni valakit, ha arról van szó. Így határozták el a két zártkörű estélyt és a vasárnap délelőtti fogadást, amelyen szintén válogatott társaság vesz részt, de mégis többen, hadd lássa a környék, milyen jól megállja a helyét a világban a shontsi kastély új gazdája.

Lady Laxton nemcsak maga miatt aggódott, még jobban félt a férje viselkedésétől. Peter modora - kár tagadni - nem kifogástalan, lépten-nyomon kiütközik belőle a *főnök úr*, a munkaadó. Még ha vendégei vannak vacsorára, akkor is - hogy úgy mondjuk - *konfidens*, és az a számár Mergleson állandóan tölt a poharába, ahelyett, hogy vigyázna rá. Ha egy kicsit ivott, kötekedik és vitatkozik az atyáúristennel is. Lady Laxton ösztönösen érezte, hogy a lord-kancellárok olyan emberek, akikkel nem való vitatkozni.

Azután azt mondják, hogy a lordkancellár sokat foglalkozik filozófiával. Kellemetlen téma. Elhívta ugyan Timbre-t, az majd filozofál neki. Timbre a filozófia professzora Oxfordban, így hát ez a dolog rendben volna. De lady Laxton szeretne volna, ha ő maga is tudna egy-két megbízható filozófiai megjegyzést, amit veszély nélkül bele lehet szőni a társalgásba. Már régen érezte, hogy titkárra volna szüksége, és most látta csak, milyen fontos az. Ha volna most titkársa, megmondaná neki, miről kíván majd társalogni, és a titkár kikeresné a megfelelő könyveket. Meg is jelölné a fontosabb mondatokat, amiket egész jól meg lehetne tanulni.

Még jobban gyötörte az a félelem, hogy Laxton mindjárt az estély kezdetén őszintén kimondja, mennyire nem hisz a filozófiában. Megvolt az a szokása, hogy leplezetlenül rámondta művészetre, filantrópiára, regényekre és más ilyen nagy dolgokra: „Ez mind humbug, ebben *ennyit* se hiszek!” Lady Laxton megfigyelte az emberek arcát, mikor sir Peter ilyen kijelentéseket tett, és arra a konklúzióra jutott, hogy ilyesmiket nem való mondani. Nem helyes vagy nem illik, tudja isten, hogy van. De nem akarta nyíltan megmondani Laxtonnak, hogy ez nem illik. Ha szólna neki, férje megjegyezné magának, de Laxtonnak megvolt az a rossz szokása, hogy túlságosan a szívére vette az ilyesmit. Lady Laxton pedig nem szeretne, ha a férje túlságosan a szívére vesz valamit.

„Ki kellene találni valami burkolt célzást” - gondolta magában lady Laxton.

Sokért nem adta volna, ha jobban ért a burkolt célzásokhoz.

Szerény, nyájas, jószívű asszony volt. A szülei egész rendes emberek. Szegények voltak, persze. A lányuk nem volt túl okos, minden volt, csak az nem. Pedig nagyon fontos az ilyen pénzkirály feleségének, hogy okos legyen, különben nem tudja elkerülni a társadalmi elszigetelődés veszélyeit. Kap címet, rangot, mindent, az emberek nem is akarják bojkottálni, de ha nem is szándékosan - mégiscsak kerülnek.

Ugyanakkor, amikor lady Laxton ezeket a szavakat suttogta: „Ki kellene találni valami burkolt célzást” - a puha szőnyeg és a vastag padló alatt, jó mélyen lady Laxton lába alatt, csak egy kicsit odébb, sóhajtozott a másik vergődő lélek, Bealby. Jól megnyálazta a kis ceruzavéget, hogy elmoshatatlanul vesse be a tizennegyedik keresztet a kárhozatra ítélt Thomas számlájára. A többi tizenhárom keresztet oly szívétépő átérzéssel rótt a papírra, hogy a nyomuk meglátszott az üres lapokon is, átütött a kék szélű kis notesz közepéig.

A szombati vendégek megérkezése csak annyi hatást tett Bealbyre, mint valami áldásos természeti tűnemény, mely a négy lakájt felszívta a zöld ajtón túl elterülő ismeretlen szférákba. E természeti tűnemény azonban öt új embert hozott magával, két inast és három kisegítő szobalányt, akiknek ágyat kellett vetni a cselédszobákban. Egyébként lady Laxton társadalmi tevékenysége annyira sem érdekelte Bealbyt, mint a kínai anyacsászárnő magánélete. Valami történt odafönt, de oly magasra még a kíváncsisága se ért. Hallott valami sürgésforgást, keréknyikorgást, tárgyalást - kocsisok és inasok iddógáltak az éléstárban -, beszéltek valamit, de Bealby nem figyelt oda. A kisegítő személyzet már feltűnőbb volt, öt ember, mintha a semmiből bukkant volna elő, akár eső után a csigák. Ott üldögéltek tétlenül, és csendesesen beszélgettek. Bealby nem nézte őket jó szemmel, azok se mutattak sok szimpátiát vagy tiszteletet öiránta.

Bealby nem sokat törődött velük. Egyetlenegyszer illesztette csak legyezősen a tenyerét az orrához a hátuk mögött, és ezzel a mozdulattal - amelyben nincs semmi tiszteletre méltó, azonkívül, hogy olyan ősrégi - fejezte ki érzelmeit a jövevények iránt.

A feje fontosabb dolgokkal volt tele, és nem ért rá idegen inasokra, szobalányokra gondolni. Thomas kezét emelt rá, megcsúfolta, megszégyenítette az egész világ előtt. Ezért meg akarta ölni Thomast, kéjjel és kegyetlenül. (Mindamellettt lehetőleg feltűnés nélkül.)

Ha Bealby japánnak születik, ezt a bosszútervet mindenki igen tiszteletre méltónak tartotta volna. *Busidót* és más hasonlókat emlegettek volna ez emberek. De az angol vidéki kertész mostohafiánál az ilyesmi nem kívánatos.

Thomas is észrevette a bosszú vörös lángját Bealby szemében, titokban *be is volt gyulladva*, de méltóságán alulinak tartotta, hogy aggodalmait elárulja, és ezentúl kesztyűs kézzel bánjon Bealbyvel. A neve helyett konzekvensen maflakirálynak szólította, és mikor Bealby e megszólításra nem reagált, megpróbálkozott a takonypóc, bögőmasina elnevezésekkel. Azután úgy tett, mintha rájött volna, hogy Bealby süket, és vele szemben a gondolatok közvetítésének egyetlen módja a fülcibálás. Így lassanként kialakult közöttük egy siketnéma jelbeszéd, melynél szimbolikus csípések, rúgások és hajtépázások közölték Bealbyvel Thomas kívánságait. Azután Thomas hangosan megbotránkozott Bealby fejének állítólagos tisztátlanságán, és nagy nehézségek árán sikerült is ezt a kócos fejet belenyomni a mosogatóvízbe.

Bealbyt ide rángatták, oda rángatták, és a közben fennmaradó szabad perceiben azon gondolkodott, mi lenne jobb: hirtelen megtámadni Thomast a kenyérvágókéssel, avagy fejéhez vágni az égő lámpát? Egy ónból készült hatalmas tintatartó is kínálkozott fegyver gyanánt, de Bealby attól félt, hogy ez a fegyver nem szabályozható kellőképpen, ha meg van töltve. Még az éléstár kandallója mellett lógó óriási kétágú pecsenyeforgató villa kötötte le figyelmét a legjobban. Micsoda remek döfést lehetne azzal adni!

De mindeme sötét gondolatok és alig titkolt szenvedélyek felett egyelőre győzedelmesen emelkedett ki Mr. Mergleson alakja, terjedelmesen és mégis fürgén, fürgén és mégis hajszálpontosan - lomhán gesztikulált, papagájhangon parancsolgatott, szent komolysággal dolgozott és dolgoztatott.

A fejlemények szombaton késő éjszaka érték el tetőpontjukat, egy rendkívül fárasztó nap után és közvetlenül azelőtt, hogy Mr. Mergleson elindult körútjára, hogy mindent elzárjon, és eloltsa a lámpákat.

Bealby még ügyetlen volt, és nem készült el a dolgával. Pihegve cipelt egy poharakkal megrakott nagy tálcát a találóból az éléstárba, amikor Thomas mögéje került, és megcibálta az elkeseredett fiú haját, a rövid pihéket a nyakánál, ott, ahol a legjobban fáj!

Thomas még vigyorgott is hozzá, és felsóhajtott: „Juj, de jó volt!”

Bealby megállt, letette a tálcát, majd furcsa hangokat hallatva, villámgyorsan felkapta a nagy pecsenyevillát, és egyenesen beledöfte Thomas állába.

Ó, milyen gyorsan hullámszik az emberi lélek! A döfés pillanatában ifjú Bealby még primitív vadember volt. De amint megtörtént ez a hihetetlen döfés, és látta, hogy a villa belefúródik Thomas állába - igazán nem az ő óvatosságán múlt, hogy csak az állába és nem a szemébe -, Bealby lelke egy pillanat alatt századokat civilizálódott, és jámbor keresztény lett újra. Megundorodott az erőszaktól, sarkon fordult, és elfutott.

A villa egy percig megállt Thomas állában - egy vasszobor vasszakállá -, aztán csörrenve lehullt a padlóra. Thomas az állához kapott, és a keze csupa vér lett.

- Te kis... - Nem tudta folytatni, nem jutott eszébe a helyes kifejezés (ami talán nem is baj); ehelyett nekiiramodott, és Bealby után eredt.

A saját tettétől - és Thomastól - halálra rémült Bealby eszeveszetten rohant végig a folyosón, föl a szolgálati lépcsőn, amely a kastély magasabb szféráiba vezetett. Nem volt ideje gondolkodni. Háta mögött Thomas, vértől mocskos arcával. Thomas, az üldöző. Thomas, a bosszúálló angyal. Thomas, a fúria. Bealby keresztülrepült a zöld ajtón, és üldözője tovább már nem merte követni, az utolsó pillanatban megtorpant.

Az utolsó pillanatban. Nagy veszélyek baljóslatú, ösztönös megérzése fogta el hirtelen. Valami zajt hallott, mintha egy óriási állat kölyke vinnyogna, aztán nagy fekete és fehér foltok villantak meg a szeme előtt.

Aztán valami üvegholmi zúzódott össze a földön.

Thomas megállította a zöld posztóval bevont ajtót, amely még pörgött a sarkain, elfojtotta ziháló lélegzetét, és hallgatózni kezdett.

Az ajtó mögött mély és dús férfihang bugyborékol. Nem Bealby hangja volt, inkább valami idősebb, tekintélyes úré, aki mélyen meg lehetett botránkozva, de nem veszítette el az önuralmát. Pallérozott, érett ember lefékezett haragját tolmácsolta a hang.

Thomas óvatosan rést nyitott az ajtón, de rögtön vissza is engedte az ajtószárnyat. Lábujjhegyen megfordult, és lefelé osont a szolgálati lépcsőn.

Lent a folyosón éppen akkor bukkant fel a főnöke.

- Mr. Mergleson - kiáltotta Thomas -, halló, Mr. Mergleson!

- Na mi van?

- Elszaladt, kérem!

- Kicsoda?

- Bealby.

- Haza? - és Mr. Mergleson hangjából reménység csendült ki.

- Nem.

- Hát?

- Odaföl. Azt hiszem, nekiment valakinek.

Mr. Mergleson fürkészőleg nézett alárendeltje arcába. Aztán fülelni kezdett. Mindketten feszülten hallgatóztak egy percre.

- Le kell hozni azt a kölyköt! - szólt végre Mr. Mergleson nekibuzdulva.

Thomas még jobban kihajolt a lépcső korlátján.

- A *lordkancellár*! - suttogta elfehérült ajakkal, és feje félrebillent.

- Mi van vele? - kérdezte Mr. Mergleson, aki valami nyugtalanítót érzett Thomas viselkedésében.

Thomas suttogása oly halk lett, hogy Mr. Mergleson kénytelen volt közelebb húzódni, különben egy kukkot se hallott volna.

- Ott áll a lépcsőfordulón... szitkozódva és káromkodva... szörnyű dolgokat mond... oly mérges, mint a pulyka...

- És Bealby hol van?

- Biztosan felöklelte - felelte Thomas némi gondolkodás után.

- Jó, de hol van?

Thomas arcáról végtelen zavar tükröződött.

Mr. Mergleson rövid habozás után elhatározta, hogy cselekedni fog. Felment a lépcsőn, felszegte állát, és jámbor, hivatalos pofával kinyitotta a zöld posztós ajtót. Az ajtó mögött nem volt senki és semmi, csak egy vizespohár szétszórt cserepei mutatták, hogy Thomas nem álmodott. De feljebb a lépcsőn ott állt a lordkancellár. A nagy jogász és a törvények őre szódásüveget tartott a hóna alatt, a kezében pedig öblös whiskys palackot szorongatott. Az ajtócsattanás hallatára gyorsan megfordult, és félelmetes, bozontos szemöldökét rámeresztette Mr. Merglesonra. Az arca sötétvörös volt a szenvedélyes dühtől.

- Tehát *maga* volt az - mondta méltóságos méltatlankodással, és fenyegetően gesztikulált a palackkal -, *maga* volt az, aki felöklelt hátulról?

- Felökleltem? Hátulról? De kegyelmes uram!

- Felöklelt. Há-tul-ról. Talán nem beszélek elég érthetően?

- Kegyelmes uram... ha ilyen... hallatlan... arcátlanság...

- Hülye. A kérdésekre feleljen.

Ebben a pillanatban a szódásüveg kicsúszott a miniszter karja alól. Mr. Mergleson hajmeresztő fürgeséggel néhány lépcsőfokot ugrott, és jól előrehajolva, röptében elkapta az üveget.

Elkapta, de drága áron. Elvesztette az egyensúlyát, orra bukott, és a szódásüveget, amelyet kezében szorongatott, először a kegyelmes úr bal sípcsontjába vágta, azután beleöklelt a térdébe, miközben még mindig tiszteletteljes arccal, alázatosan nézett fel a miniszterre. A miniszter lába a külső beavatkozás folytán kibillent gravitációs tengelyéből, és a nagypecsétőr egy kurta, helyrajzi természetű megjegyzés kíséretében ráhempergett a lakájra. A whisky kipottyant a kezéből, és legurult a lépcsőn. A szódásüveg szintén kiszabadult Mr. Mergleson romjai alól, és érezve, hogy sorsa a whiskyhez köti, üldözőbe vette a másik palackot, és lépcsőfokról lépcsőfokra nagy robajjal utánaeredt.

Hej, furcsa kis processzió volt az, amely vonult lefelé a shontsi kastély lépcsőjén ezen az estén. Elöl a whisky, mint egy lovas előőr, gyors galoppban. Utána a szódavíz, gyalogosan. Azután a kiváló jogász, megkapaszkodva a kiváló lakáj frakkjának szárnyaiba, és kegyetlenül püfölve szegény útitársát, ahol csak érte. Mr. Mergleson zárta be a menetet, aki még a balsors perceiben is próbálta óvni az etikettet, már amennyire tudta. Először a lordkancellár tűnt fel a gomolyag tetején, kapkodva és hadonászva. Azután Mr. Mergleson került a felszínre, dadogva és esdekelve. Majd ismét a lordkancellár jelent meg egy röpke, de vészterhes pillanatra a helyzet szédítő magaslatán. Végül még egy körfordulat, és mindnyájan befutottak a célba.

Bumm! Siketítő robaj és...

VÍKEND SHONTSBAN

A hétvégi látogatás jellegzetesen angol szórakozás. Csak olyan országban honosodhatott meg, amely lényegileg arisztokratikus és túlfinomult, és ahol még a vasárnap megünneplése is túlfinomult formát öltött. Szombat délután minden londoni pályaudvaron feltűnően sok a kifelé induló vonatokon az első osztályú kocsi, és fényesnél fényesebb bőröndök, pompásnál pompásabb kiegészítések szítják fel az ember szemében az irigység tüzet. Inasok sűrögnek-forognak, szobalányok pörögnek, a hordárok fel vannak villanyozva. Híres emberek tűnnek fel, színes, fiatalos ruhában. A peront és a könyvtárat pavidont előnti az előkelőség. Külön kocsikat is lehet látni, amelyeket nagyúri társaságoknak rezerváltak. Emberek üdvözlök egymást.

- A, bravó, hát *ön* is velünk tart?

- Nem, én ezúttal Shontsba utazom.

- Ahá, ahol a Rubenst felfedezték? Kié most az a kép?...

Így tűnt fel a vígan zsibongó tömegben a lordkancellár nyugodt, öntelt, megelégedett arca, hatalmas orra és tetszés szerint kormányozható bozontos szemöldöke. Magasabb pártszempontokból készült Shontsba, nem szórakozásból. De nem volt semmi oka rá, hogy ezt meg-lássák rajta. Gondolatokba merülten ballagott, mintha senkit se látna, és másoknak engedte át a kötelességet, hogy köszönjenek. Bal kezében fontoskodó kis börtáskát vitt, a jobb karja alatt meg egy csomó sajtóterméket: Dr. MacTaggart filozófiai munkáját, három képes folyóiratot, a *Fortnightly Review*-t, az aznapi *Timest*, a *Punch* és a *Hibbert Journal* legújabb számát és még két vastagabb könyvet. A kegyelmes úrnak sohasem volt jó érzéke az iránt, mennyit képes egy ember a hóna alatt elvinni. Ezért inasa, Candler, illő távolságban követve, éberen figyelte gazdáját, és felszedte az újságokat, amiket az kipotyogtatott a hóna alól.

A könyvtár pavidonnál Mrs. Rampound Pilby mellett ment el. A nagy regényíró rendes szokása szerint úgy tett, mintha az olvasóközönséghez tartozna, és a saját legújabb könyve iránt érdeklődött. A lordkancellár még idejében észrevette a közelben lebzselő Rampound Pilby urat, és fejét elfordítva, ügyesen kilavírozta. Utálta ezt az irodalmi házaspárt. Nem is tudta elképzelni, hogy akadhat ember, aki Mrs. Rampound Pilby nagyképűségét kibírja akár csak szombattól hétfőig is. Ő egyetlen alkalommal ült csak a jobbán valamelyik estélyen - és örökre megcsömörlött tőle.

A miniszter beszállt egy üres kupéba, kiválasztott egy sarokülést, lefoglalta azt meg a szemben levőt is, hogy a lábát ki tudja majd nyújtóztatni. Azután a csomagok elhelyezését és az örködést Candlerre bízva, ismét kísért a peronra, jó messze, és hátat fordított a világnak - úgy állt ott, mint Napóleon (csak a háta meg az orra volt nagyobb) -, mindezt csak azért, hogy elkerülje a híres regényírónt.

Ezt a törekvését siker koronázta. Mikor visszament a kocsijába, Candlert nagy veszekedésben találta egy szürke ruhás, fölötté szöke fiatalemberrel. Olyan szöke volt, hogy egészen albínó-nak látszott volna, ha élénk szeme nem lett volna sötétbarna. Piros volt, mint a pipacs, és szörnyűségesen hadart.

- Nagyon sajnálom, de ez a két hely le van foglalva - mondta Candler ijedt elszántsággal, mint aki érzi, hogy nem igaz ügyet véd.

- Úgy? - mondta a fiatalember dühtől kipirulva, de annál szembetűnőbb szőkeséggel a haján, szemöldökén és bajuszán. - Úgy? Ám legyen. De ha megengedi, egyelőre elfoglalom a középső ülést. És mindenesetre elsőbbségi igényt jelentek be annak a félúriembernek a helyére.

- Attól tartok, fiatalember, ön nem tudja, kit nevez félúriembernek! - mondta méltóságteljesen Candler, aki mestere volt a szép mondatoknak.

- Itt jön, ni - szólt a fiatalember.

- Melyik helyre méltóztatik ülni, kegyelmes uram? - kérdezte Candler gazdájától, mit sem törődve azzal, hogy e kérdéssel végképp leleplezi a turpisságot.

- Menetirány! - mondta a miniszter, lassan összevonva szemöldökét, és vasvillaszemeket vetett a jövővényre.

- Akkor én stoppolom a másikat! - nyelvelt a szőke. Halkan és hadarva beszélt, mint akinek eltökélt szándéka, hogy nem hagyja abba egyhamar. Az idegesen bátor emberek fesztelenségével a nagy jogász felé fordult.

- Tudja, kérem, én már régen kitapasztaltam ezeket a dolgokat. Először is körülnézek, nincs-e olyan sarokülés, ahol mind a két hely szabad. Nem szeretem elrontani másnak a játékát. De ha nincs ilyen szabad sarokülés, nyomozni kezdek, hátha találok a kupében egy félúriembert. Félúriembernek az olyan úriembert nevezem, akinek van ugyan puhakalapja, de nincs esernyője - mert az az esernyő ott a barátjáé, aki a szemközti ülést lefoglalta -, vagy van esernyője, de nincs puhakalapja, vagy csak esőköpenye van, de nincs táskája, vagy csak táskája van, de nincs esőköpenye. És a pokróc is csak felerészben az ő tulajdona. Érti? Az ilyet hívom félúriembernek. Mint látja, nincs benne semmi sértő...

- Tisztelt uram - szólt közbe a lordkancellár elfojtott szenvedéllyel -, *szikrányit* sem törődöm azzal, kit és mit nevez ön félúriembernek. Talán *lesz oly szíves* és nem molesztál tovább?

- Kérem! - mondta a fölötte szőke fiatalember, és néhány lépéssel odább az ablakon kihajolva, füttyentett a rikkancsnak. Derekasán tartotta magát.

- No lássuk azt a boltot - szólt le hadarva. - *Pink'un? Black and White?* Mi van még ott? *Athenaeum? Sporting and Dramatic?* Jól van. És még... hogyan, *Spectator?* Megy a fenébe? Hát olyan embernek néz engem, aki a *Spectator*t olvassa? Nem tudja? Hogyhogy nem tudja? Kalocsniban járok én? Már lehetne egy kis élettapasztalata, barátocskám!

A lordkancellár filozófus volt, akit nem lehetett egykönnyen kihozni a sodrából. Szigorú modora tudatos póz volt csupán, amelyet ő maga sohasem vett túlságosan komolyan. Már be is húzta a szemöldökét, és lerázta idegeiről vizaviját. Kiteregette térdén a *Hibbert Journal*t, s nagy türelemmel belefogott az olvasásba. A vonat elindult.

A szőke fiatalember meg is halt számára, csak az öntudata szélén ködlött még egy kissé rózsaszínű folt, amely valami kellemetlenül rikító piros képeslapot forgat, valami, ami a térdénél lábatlankodik, és egy útszéli melódiát füttyörészget halkan, csakhogy mutassa, mennyire nem törődik semmivel sem. Nemsokára ez az apró kellemetlenség is nyomtalanul eltűnik az öntudat horizontján.

Filozófiai téren a lordkancellár több volt a műkedvelőnél. Nagy tekintélyét éppen e téren kifejtett munkásságának köszönhette. Előadásokat szokott tartani vallásról és esztétikáról. Perfekt hegelianus volt. A hírek szerint minden szabad idejét az Abszolútban töltötte - de annyi bizonyos, hogy nyaralni rendszerint Németországba ment. Néha nyilvános ebédeken és

vacsorákon kitört rajta a filozófia - különösen amikor a desszertre került a sor -, és ilyenkor ragyogóbban tudott érthetetlen dolgokat beszélni, mint bárki más az asztalnál, pedig szemlátomást még józan volt. A *Hibbert* egyik cikke fölkelte a figyelmét. A cikk a Végtelen egy eddig ismeretlen, kétes típusát próbálta definiálni. Mert mint mindenki tudja, a Végtelennek rengeteg fajtája és variációja van, s mindeme Végtelenek fölött királyként trónol az Abszolút, miként a vadállatok közt az oroszlán.

- Érdekes - szólalt meg egy hang, amely egy-két bevezető köhintés kíséretében a Relativitás birodalmából eredt. - Ön is Shontsba utazik? Nem is gondoltam volna!

A lordkancellár lelke leereszkedett a földi régiókba.

- Most veszem észre a bárcát a bőröndjén! - folytatta a fölötte szőke fiatalember. - Igazán érdekes. Tudja-e, hogy én is Shontsba tartok?

A lordkancellár látszólag megőrizte higgadságát. Egy pillanatig elgondolkodott. És azután beleesett abba a csapdába, amely nagy jogászokra és bírákra nézve talán még végzetesebb, mint bárki másra a világon: a szellemes, megsemmisítő visszavágás csapdájába. A miniszter fejében is gyönyörű, klasszikus válasz inspirálódott.

- Szintén Shontsba? - mondta nyájasan. - Akkor találkozni fogunk okvetlenül.

- Magam is biztosra veszem - szólt a másik.

- Ha így áll a dolog - mondta a lordkancellár nagyon barátságos hangon, de azzal a vészjósló mosollyal, amely akkor szokott megjelenni szája szögletén, ha nevetségessé akart tenni valakit -, ha így áll a dolog, óriási kár volna elébevágni ennek a találkozásnak, és előre letépni annak a szép percnak az örömeit. Nemdebár?

A fejét lehajtotta kissé, mosolyogva kiélvezte szavai lesújtó hatását, és nyugodt, kényelmes mozdulattal ismét elsáncolta magát az újságjai mögé.

- Ezt jól megkaptam! - dűnnyögött a fiatalember utólag elpirulva, s némi nyugtalan izgelődésmozgólódás után ő is buzgón nekilátott az újságolvasásnak.

- No de sebj, még hátra van az egész vasárnap! - morogta aztán, mintha valami sötét gondolatok eredményeit foglalná össze, és még jobban belemerült az újságba.

A lordkancellárt kellemetlen sejtelmek fogták el, noha úgy tett, mintha minden figyelmét az olvasás kötné le. Miféle gondolatmenetből fakadhatott ez a megjegyzés? A szellemes visszavágások iránti szenvedélye ezúttal kissé veszedelmes útra csábította.

Megérkeztek a chelsome-i állomásra. Tudvalevőleg itt kell leszállni annak, aki Shontsba tart. Mikor a lordkancellár leszállt, és meglátta a peronon Mrs. Rampound Pilbyt, a nemzeti irodalom díszét, aki úgy állt ott, mint valami szobor, és a férjét, aki úgy kullogott körülötte, mint e szobor őre, akkor a miniszter már látta, hogy a Végtelen karmai közé került, és vasárnapi vakációja, melyet pártjának fog feláldozni, nemcsak unalmas lesz, de határozottan kellemetlen is.

Még jó, hogy elhozta MacTaggart könyvét, és a legrosszabb esetben e nagy szellem társaságában fogja tölteni az időt, szobájába zárkózva.

Mire a kastélyban véget ért a nagy ebéd, a lordkancellár edzett türelme is végét járta már. Fájtak már a hunyorítóizmai, oly gyakran kellett összeráncolnia szemöldökét, és bár uralkodott magán, nyugalmának fagyos tükre alatt viharos keserőségek hullámoztak, még egypár elfojtott káromkodás is! Apró bosszúságok légijója halmozódott össze.

Szokatlan óvatossággal kóstolgatta a portóit és óbrandyt, melyet a házigazda erőszakosan töltögetett; érezte, hogy ha kissé elveszti az önuralmát, csúnyán ki fog törni belőle a harag. Végre is a szivar tűrhető volt, így hát némaságba és füstfelhőbe burkolózott, és alig észrevehető lenézéssel hallgatta a társalgást. A hölgyek visszavonultak, a regényíró is, hál' istennek. A túlvilági életről volt szó, kóbor lelkekről, szellemidézésről. Sir Peter Laxton, felszabadulva a felesége jelenléte alól, szabadjára eresztette gondolatait, és kijelentette, hogy egy betűt se hisz az egész vacakból, az egész csak gondolatátvitel és képzelődés és lárifári. Ez a kijelentés azonban mit sem használt, mindenki eseteket és példákat kezdett felhozni, hiszen az erről a témáról szóló beszélgetés rendszerint így szokott elfajulni. Őlordsága hanyagul figyelt, szemöldöke lekonyult, szivarja hegyesszögben meredt felfelé szája sarkából. Maga nem járult hozzá a társalgáshoz, nem vitatkozott, nem mondott el anekdotákat, csak hébe-hóba lőkött ki egy-egy hegeli tömörségű mondatot.

- No és mit szólnak hozzá, azt beszéljük, hogy Shontsban is van kísértet - kiabált sir Peter. - Még megtörténhetik, hogy egyszerre csak itt is felbukkan egy. Pompás hely ez egy kísértetnek is.

A vonatbeli igen szőke fiatalember is ott volt a társaságban. Kiderült róla, hogy Douglas kapitánynak hívják, és lady Laxton második unokaöccse. Amikor nem pirult ki túlságosan, elég jóképű fickónak látszott. A lordkancellár úgy vette észre, hogy ez a fiatalember nem tiszteli a tekintélyeket. A lordkancellárt kivéve mindenki túl fesztelenül beszélgetett, sőt olykor még a lordkancellárt is fixírozta. Alig észrevehető lenézéssel hallgatta a társalgást. Mikor a kísértet említették, felkapta a fejét, és gúnyosan nézegette a lordkancellárt. Legalábbis utólag, amikor a miniszter átgondolta a történeteket, úgy rémlett neki, hogy különös fény villant meg ekkor Douglas kapitány élénk, barna kis szemében.

- Ne mondja, sir Peter! Kísértetek itt? Milyenek? Láncot húznak talán?

- Nem, ezek állítólag másfélék. Nem sokat tudok a dologról, nem érdekel. De azt mondják, ez olyan kísértet, amelyik az ajtókat csapkodva csatangol a házban, és mindenféle bajt csinál. Hogy is hívják az ilyet? Plundergeist?

- Poltergeist - javította ki a lordkancellár.

- Ez az. Felborzolja az ember haját a sötétben. Hátba vágja. Szamárság az egész. De a cselédek előtt nem beszélünk erről. Én nem hiszek az ilyesmiben. Könnyű megmagyarázni a dolgot: ezek a faburkolatok, rejtett folyosók és titkos fülkék...

- Titkos fülkék? Ejha! - kiáltotta Douglas kapitány izgatottan.

- Igen, ahol valamikor papok rejtőztek. Igazi föld alatti nyúltanya. Az egyik a szalon alkóvjából nyílik. Egyébiránt egész jó szoba volna. Hanem tudja - és sir Peter hangja haragos lett -, ami ezeket a titkos odúkat illeti, nem tisztességesen jártak el velem. Ha az ember kibérel egy házat, át kell adni rendesen mindent. De ezeknek eszükbe se jutott ideadni a titkos fülkék és rejtekfolyosók tervrajzát. Legalább a feléről magam sem tudom, hol vannak. Máskülönben kibontattam volna a falakat, és rendbe hozattam volna azokat a lyukakat. Képzelem, micsoda piszok lehet ott.

- Mondja csak, sir Peter - szólt a kapitány, szemét a miniszterre szegezve -, nincs egy meggyilkolt pap valamelyik odúban?

- Dehogyan van - felelte sir Peter. - Nem is hiszek én abban, hogy azok az odúk papoknak készültek. Ha az ember utánajárna a dolognak, alighanem kiderülne, hogy az egész csak maszlag.

És így ment ez egész este. Folyton csak szellemekről és rejtekfolyosókról beszélgettek asztal-bontásig. Különösen Douglas kapitány erőltette ezt a témát; roppantul mulatott a legbutább dolgokon is, minél butábbak voltak, annál komolyabban érdeklődött, és nem engedte másfelé terelni a szót.

A legintelligensebb embert is elfogja néha valami rossz sejtélem, aggodalom, bizalmatlanság, aminek semmi ésszerű alapja nincs. A lordkancellár szívébe is befészkelte magát valami ilyenféle gyanú. Mi az ördögöt érdeklődik ez a kapitány oly nagyon a shontsi kísértetek iránt? Micsoda furcsa arckifejezéssel bámul unosuntalan errefelé? Mulat magában valamin.

A lordkancellár meg mert volna esküdni rá, hogy ez a szemtelen fiatalember titokban rajta mulat. Már ebéd közben is az volt az érzése, hogy róla beszélnek, és mikor körülnézett az asztalnál, úgy látta, hogy a kapitány és egy kiállhatatlan nő, bizonyára annak az idióta Timbrenek a felesége, összedugják a fejüket, kihívóan néznek rá, és láthatólag jól mulatnak valamin, amit Douglas kapitány mesél a nőnek. Aztán mit is motyogott az a Douglas a vonaton? Valami fenyegetőt mondott, az bizonyos. De a miniszter már nem tudta pontosan, mi volt az.

Ha az embernek gondjai vannak, megfeledkezik a szükséges óvatosságról. A lordkancellár is elkövette azt az ügyetlenséget, hogy Mrs. Rampound Pilby közelébe jutott. A kiváló hölgy le is csapott rá, mint ahogy lasszót vetnek Vadnyugaton, és megszólította:

- Hát a lord hogy érzi magát? Hogy megy, hogy megy?

Mi az ördögöt feleljen az ilyen szemtelenségre?

Mrs. Rampound Pilby mindig ilyen volt. Ha olyan híres ember került volna eléje, mint maga lord Bacon, azzal is úgy beszélt volna, akár egy iskolás fiúval. Úgy viselkedett, mint aki mindenkiről mindent tud, de ezzel inkább írói tekintélyét növelte, mint személyes varázsát.

- Hát a filozófia hogy megy? Űzi még, űzi?

A lordkancellár egy pillanatra elvesztette minden önuralmát. Szemöldöke rángatózott, mint viharban a vitorla.

- Nem! - kiáltotta. - Nem, engem űznek!

- Ah, ez az örökös hajsza... Mikor megy szabadságra? Ó, lord Moggeridge, mennyire irigylem önöket, politikusokat, jogászokat azokért a hosszú vakációkért. *Nekem* soha sincs vakációm. Bennünket szegény írókat örökké üldöznek saját képzeletünk szüleményei. A kéziratok... Aztán az a sok korrektúra... Nem mintha kifogásom lenne a korrektúrák ellen. Bevallom, én szeretem a kefelevonatokat... Aztán meg itt vannak - sajnos! - a bírálatok... És micsoda korlátolt bírálatok!

A lordkancellár lázasan törte a fejét valami égbekiáltó hazugságon, amelynek segítségével udvariatlanság nélkül elmenekülhetne lady Laxton szalonjából. Ekkor Mrs. Rampound Pilby ezt a kérdést szegezte neki:

- Mondja csak, ez az a Douglas kapitány, aki abba a színésznőbe szerelmes, vagy a bátyja?

„Ó, szent Butaság! Honnan tudjam én azt, ki ez a fráter és kibe szerelmes?” - *gondolta* a lordkancellár, de nem szól egy szót se.

- Ő lesz az - folytatta a csacsogást Mrs. Rampound Pilby. - Azelőtt Portsmouth-ban volt, de büntetésből elhelyezték, a beugratási botrány miatt. Azt mondják, nem csinált ott semmit, csak mindenféle pajkos csínyeket szervezett. Egyesek közülük nagyon szellemes csínyek voltak. Azt hiszem, a háziasszony kuzenja, úgy került ide.

- Remélhetőleg itt nem fog kópéskodni. Utálom a bohóckodást - mondta a lordkancellár komoran.

Nem sokáig kellett a szalonban kínlódnia. Lady Laxton is meglátta legfőbb vendégének arcán a vészjósló komorság jeleit, s miután jó éjszakát kívántak egymásnak, és a tágas lépcsőfordulón árpatejet és limonádét ittak búcsúzóul, sir Peter karon fogta lord Moggeridge-t - ő, hogy utálta lord Moggeridge, ha karon fogják -, és átvezette egy kisebb terembe, a dolgozószobába, ahogy a házigazda mondta. A lordkancellár iszonyúan megszemjázott, nem volt hozzászokva az absztinencia semmiféle formájához. De az a mód, ahogy sir Peter egy kis ivást indítványozott, annyira felbőszítette, hogy kurtán és megfellebbezhetetlenül visszautasította az ajánlatot. Két úr üldögélt még a dolgozószobában: Douglas kapitány, akinek az arcán látszott, hogy a kancellárt meg akarja szólítani, és már köszörüli a torkát valami bizalmaskodó beszélgetés megkezdésére, azután lord Woodenhouse, aki ugyancsak szomjas volt, és egy hatalmas serleg szódavizes whiskyt tartott a térdén. A habzó italban jégdarabok úszkáltak. Az egész csendéletszerű pozitúra csak arra volt jó, hogy halálra bősztse a kiszáradt torkú nézőt. A lordkancellár szivarra gyújtott, és közönyös nyugalmat színelve elfoglalta a kandalló közepét, de már amint nekitámaszkodott a márványnak, érezte, hogy pezsgő idegesség zsibong és birizgál a lábujjai között.

Sir Peter a vendége mellé akart támaszkodni, de az nem adott helyet neki saját kandallójánál, állt, mint a szikla, így sir Peter karosszékre telepedett, lábát felrakta a kandallóra illusztris vendége mellé, és újra felvette annak a beszélgetésnek a fonalát, amelyet Woodenhouse lorddal kezdett el az imént. Pisztolyokról volt szó. Mergleson minden gondja az volt, hogy a gazdájának töltsön, és a sok pohár meg is oldotta a nyelvét.

- Soha egy lépést se teszek töltött pisztoly nélkül - mondta. - Okos ember kezében pompás egy szerszám az. Különösen itt, vidéken, ahol sohasem lehet tudni, mikor van rá szükség.

- Aztán előkapja, agyonlő valakit, és megvan a kellemetlenség - mondta Douglas kapitány.

- Azért mondtam, hogy okos ember kezében. Érteni kell a módját. Előkapni és rálőni valakire, az semmi. Éppoly rossz rászögezni valakire. Akire céloz az ember, az tüstént nekiugrik, ha van benne egy szikrányi bátorság. Hát azért mondom, hogy *okos* ember kezében.

A lordkancellár látszólag odafigyelt erre a zagyvaságra, de titokban a Végtelenre és az Abszolútra gondolt. Utálta a revolvért. Akit a jóságos Természet olyan szemöldökkel ruházott fel, mint őt, annak nem is kellett más fegyver után néznie.

- Van egypár elsőrangú pisztolyom - folytatta sir Peter. - Szinte örülnék egy betörőnek, legalább kipróbálhatnám őket.

- Ha lelő egy betörőt - mondta lord Woodenhouse az álmos emberek barátságtalan hangján -, egy betörőt, aki nem támadta meg önt személyesen, akkor letartóztatják gyilkosságért.

Sir Peter felemelte kezét, az a fajta csitító mozdulat volt, amely már egymagában is elég ahhoz, hogy az emberben felforrjon a düh.

- Nekem mondja ezt? Nekem mondja?

Amúgy is rikácsolt, de most már tűrhetetlen volt, milyen hangosan beszélt.

- O-kos em-ber ke-zé-ben, nem azt mondtam?

A lordkancellárból váratlan erővel tört ki az ásítás, de röptében elkapta a tenyerével. Közben észrevette, hogy Douglas kapitány gúnyosan cibálgatja a bajuszát. Vigyorgó majom. Mi van ezen nevetnivaló? Egész este nevet magában. Valami rosszban sántikál?

- És most - szólt sir Peter - megmondom önöknek, hogyan használja okos ember a revolverét. Előrántja, és abban a minutumban a földre lő. Soha az ellenfél ne lássa a revolvert, mielőtt elsült volna. Érti? Abban a minutumban a földre lő, és akkor a dörrenés megijeszti. *Maga* nem ijed meg. *Maga* lőtt, maga számított rá, *de ő nem*. Érti? Értik? Az megrémül, maga meg ott áll nyugodtan, még öt golyóval a csőben, és ura a helyzetnek.

- Azt hiszem, sir Peter, hogy most már jó éjt fogok önnek mondani - szólalt meg a lordkancellár, és a gögjiével tusakodva még egy vágyakozó pillantást vetett a szesz és szódavíz felé. Sir Peter barátságosan integetett a karosszékből, jelezve, hogy a vendége otthon érezheti magát Shontsban, és tehet, amit akar.

- Ha megengedik, elmondok egy kis történetet, ami Marokkóban esett meg velem.

- Ó, istenem, leragad a szemem! - szólt közbe hirtelen a kapitány, felugrott, és összecsapta a bokáját. Lord Woodenhouse is felállt.

- A dolog úgy áll - folytatta sir Peter szintén felállva, de ragaszkodva a témájához és a publikumához -, fiatal kölyök voltam még akkor, legényember a javából. Félig üzletileg, félig szórakozás céljából jártam odalenn, és ilyenkor az ember olyan helyekre is bekukkant, ahová később, érettebb korban nem tenné be a lábát. Egy este...

Douglas kapitány ügyesen odábbállt, és lord Woodenhouse-ra bízta az érdeklődést. A következő pillanatban már a lépcsőházban bukkant fel, és kiválasztott egyet az asztalra készített gyertyatartók közül. „Úristen!” - suttogta. Grimaszt vágott, és ebben a pillanatban észrevette a lépcsőn felfelé baktató lordkancellárt, aki ellenszenves és gyanakvó tekintettel méregette végig. A kapitány fesztelen akart lenni, és megszólította a lordot, a vasúti incidens óta most először.

- Úgy látom, kegyelmes uram, hogy nem hisz a kísértetekben.

- Nem - felelte a lord kurtán.

- Engem ugyan nem fognak zavarni ma éjjel.

- Senkit se fognak zavarni.

- Kitűnő hely ez a kastély.

A lordkancellár nem méltatta válaszra. Folytatta az útját, fel az emeletre.

Két perccel később a lordkancellár elgondolkozva üldögélt a számára kijelölt remek faburkolatú vendégszobában a kandalló mellett. Érezte, hogy nem fog tudni aludni. Gyalázatos vikendje lesz. Ilyen komisz vasárnapja még nem is volt, Mrs. Rampound Pilby halálra idegesíti. Még nála is tűrhetlenebb Timbre, aki pragmatista - az meg tudvalevő, hogy a pragmatista filozófus úgy viszonylik a hegeliánushoz, mint a kis öleb a nagy macskához. Laxton kiállhatatlan, Rampound Pilby undok, végül Douglas kapitány aggasztó, ha ugyan egy miniszter ismeri e fogalmat, hogy aggodalom. Az egész házban nem volt egy rendes ember, egyetlen emberi lélek, akinél vigaszt és menekülést lehetne találni. Slinker Bond csak pártügyekről tud beszélni, a párt pedig kancellár korában már éppenséggel nem érdekli az embert. Lord Woodenhouse pedig semmiről sem tud beszélni. A nők bámulatosan unalmasak. Egy valamirevaló nő sem volt a társaságban. Ha az ember kancellár, *mindig* fiatal és csinos nőknek kellene körülötte lenni, fiatal és csinos nőknek, akik legalább mímelni tudják, hogy figyelnek rá.

De ez mind semmi. Szörnyűségesen szomjas is.

A szobában nagy korsó víz (szájöblítésre való folyadék), semmi egyéb.

Átkozott helyzet!

A legjobb lesz, ha lefekvés előtt leül az íróasztalhoz, és ír néhány lap filozófiát a Végtelen problémájáról, az újságban megjelent cikkel kapcsolatban. A hegelizmus az egyetlen biztos orvosság, ha az ember lelke fel van dülva. Ez kiemeli a való élet vigasztalanságából. Le is vetette a kabátját, és hozzálátott e nemes szellemi tornához, de alig írt néhány sort, mikor a szomjúsága tűrhetetlenné vált. Eszébe jutott a nagy serleg ital, amit Woodenhouse ölében látott - szóda és whisky -, gyöngyöző nektár, hűsítő jégdarabok...

Ez az, ami kellene most. Egy-két pohár jó ital és egy szivar, ez az egyetlen élvezhető az egész házban.

Azután jöhet a filozófia.

Már diákkorában is germán módon dolgozott és tanult: szivar és szesz sohasem hiányzott az asztaláról.

Már csengetni akart, hogy hozzák az említett két balzsamszert, mikor eszébe jutott, hogy talán túl késő lesz már ilyenkor csengetni. Maga is lemehet a dolgokért a dolgozószobába.

Kinyitotta az ajtaját, és kinézett. Remek lépcsőház, alacsony, széles lépcsők, minden csupa előkelőség. A lámpák égnek, de sehol egy lélek.

Egy darabig hallgatózott, aztán fölvette a kabátját, és gyors, de mégis méltóságteljes léptekkel lement a dolgozószobába, ahol minden sir Peterre emlékeztetett.

Itt összeszedte mindazt, amire szüksége volt.

Mikor lord Moggeridge előbukkant a shontsi kastély dolgozószobájából, arcán ragyogott a meglegedés, az első örömsugár ezen a szerencsétlen napon. Zsebében négy válogatott szivar. Egyik kezében az öblös whiskypalack, másik kezében a hatalmas pohár. Hóna alatt a szódásüveg, amelyet nyugodtan szorongatott a karjával, hiszen megingathatatlanul hitt karjának korlátlan hordképességében. Lelke pihegve szállt le a Nyugalom tükrére, miként a madárász hálójából kiszabadult madárka. Már fogalmazta a következő mondatot a Végtelenséget taglaló filozófiai értekezésbe, amit az imént abbahagyott.

Ebben a pillanatban hirtelen lökés érte hátulról, ami egy-két lépésnyire előretaszította. Valami szörös dolog lehetett, amint később eszébe jutott. Talán valami elhasznált seprű. Valamivel feljebb meg két oldalról egy-egy puhább nyúlványa is volt. Ekkor ütötte meg fülét az a furcsa hang, amely olyan volt, mint valami hatalmas állat kölykének vinnnyogása.

Gyorsan a szódásüveghez kapott, hogy le ne csússzék, de ezáltal elejtette a poharat.

- Mennydörgős mennykő! - kiáltott fel, de nem látott senkit maga körül. Hirtelen eszébe jutott Douglas kapitány.

Pedig a kapitány ártatlan volt, Bealby volt a támadó, a rémülten menekülő Bealby. A kis Bealby meg igazán nem sejtette, hogy ez a palackokkal megrakott nagy ember Anglia lord-kancellárja. Inasokon kívül még nem látott más frakkos embert, és azt hitte, hogy ez a frakkos itt valami főlakáj, aki bent teljesít szolgálatot. Valami főlakáj, aki elzárja előle a menekülés útját. Bealby az üldözött vad ösztönösségével villámgyorsan felmérte a helyzetet. A hatalmas frakkos elállta az utat a bal oldali ajtó felé.

Nem volt olyan bújósdi- vagy fogósdi-játék az iskolában, hogy Bealbyt valaki verte volna benne. Úgy siklott ki a pajtásai kezéből, akár a gyík. Fejét beledöfte az előtte álló fekete tömegbe, két kezével taszított rajta egyet, és besurrant a dolgozószobába. Egy kis *driblizés*, semmi több.

Lord Moggeridge megpördült a tengelye körül, és miközben egyensúlyát akarta helyreállítani, ellenállhatatlanul Douglas kapitányra gondolt. Csak tőle származhatik ez a felháborító bohóctréfa... éretlen tascsócsíny... álkísértet... ostoba tökfilkó!

Ezeket nemcsak gondolta, de mondta is hangosan és dühösen, abban a hiedelemben, hogy a csínytevő netáni cinkosaival valahol a közelben rejtőzködik. Néhány, cseppet sem filozófiai természetű megjegyzést tett a kapitányra, az aktív tisztokra, az ilyen otromba tréfákra, Laxtonék vendégszeretetére, a shontsi kastélyra. Mint tudjuk, Thomas mindezt hallotta.

Semmi válasz. Egy hang se reagált a szidalmaira. Így a miniszter kénytelen volt lenyelni haragját, és óvatosan, mint aki nem tudhatja, mi történik a következő pillanatban a háta mögött, elindult fel a lépcsőn, vissza a szobája felé, még pokolibb hangulatban, mint azelőtt.

Mikor a zöld posztós ajtó kinyílt mögötte, a miniszter villámgyorsan hátrafordult, és meglátta Mergleson puffadt, ostoba arcát. Lord Moggeridge magasra emelte a palackot, mint valami jogart, s nyugodt és szilárd hangon kérdőre vonta a lakájt az előbbi orvtámadásért. Az meg egyszerre felugrik a lépcsőn, mint egy bolond, és leüti a minisztert a lábáról!

Lord Moggeridge megbénult a meglepetéstől, és felordított. (A kiáltás behallatszott a házigazda szobájába. Sir Peter úgy hallotta, mintha valaki segítségért kiáltana.)

A következő perc eseményei olyan sebességgel követték egymást, hogy lord Moggeridge nem ért rá megfigyelni a dolgokat. Hirtelen ellenállhatatlan kényszert érzett, hogy megfojtson minden lakájt, aztán eldurant egy pisztolylövés, és végül lihegve ült a lépcsőn egy szégyenletesen borzas és zilált szolga mellett, mialatt a házigazda revolverrel a kezében rohanva jött le a lépcsőn.

Lord Moggeridge hangja alkalomadtán úgy dörgött, hogy még a falak is megremegtek. Most itt volt az alkalom. Egy pillanatig lihegve meredt sir Peterre, majd ujjával előremutatva, érzelmektől telített, drámai hangon rárivallt:

- Mit jelentsen ez, uram? Mit jelentsen ez?

Sir Peter szó szerint ugyanezt akarta kérdezni a lordtól.

Nincs undokabb dolog a világon, mint a kimagyarázkodás.

És különben is régen rossz, ha valaki így szólítja meg a vendéglátó házigazdát: „uram!”

Lady Laxtonban az este folyamán egyre erősödött az a gyanú, hogy nem megy a dolog egészen jól a lordkancellárral. Szemmel látható volt, hogy nem szórakozik túlságosan. De a szegény asszony nem tudott segíteni rajta. Hja, ha okos nő lett volna, de annyira meg volt győződve a butaságáról, hogy nem is próbált okos lenni.

Aztán fokról fokra rosszabbra fordult minden.

Hogy is tudhatta volna, hogy kétféle filozófia van - két ellenséges filozófia. Ő azt hitte, hogy a filozófia csak filozófia. De most kiderült, hogy legalább kétféle van, ha ugyan nem több. Az egyik filozófia gögös volt, ingerlékeny, szűkszavú és fölényes; mindig az Abszolútót hánytorgatta. A másik meg fecsegő volt, családiasabb, és az embereket két csoportra osztotta,

a „kemény” és a „lány” jellemek csoportjára. Könnyebb lett volna összehozni tüzet és vizet, mint ezeket. Igazán abszurdum, hogy nincsenek afféle ismeretterjesztő füzetecskék a jobb háziasszonyok útbaigazítására.

Az is érthetetlen, hogy a lordkancellár, aki oly félelmetesen okos, nem barátkozott össze Mrs. Rampound Pilbyvel, aki szintén félelmetesen okos. Lady Laxton többször megpróbálta, hogy összehozza őket egy beszélgetésre. Egyszer egyenesen felszólította a minisztert, hogy üljön át a híres íróhoz és csevegjen vele, de a lord sziklaszilárdan rávágta: „*Isten őrizze!*” Így füstbe ment Lady Laxton álma egy szellemes és magvas párbeszédre, amelyre évekig büszkén lehetne visszaemlékezni. Nehéz dió a lordkancellár! Senkivel sincs megelégedve. Mért nem cseveg Slinker Bonddal pártügyekről? Mért nem beszélget lord Woodenhouse-szal, vele igazán mindenről lehet beszélni. Vagy Mrs. Timbre-rel? Pedig Mrs. Timbre meg is próbálta, hogy szóra bírja a nagy pecsétört, mikor megkérdezte tőle:

- Nem idegesíti a gond, hogy folyton a Nagy Pecsétre kell vigyáznia?

A pecsétör nem is felelt, csak *morgott*. Nehéz ember. Aztán miért néz folyton oly fenyegetőleg Douglas kapitány felé?

Talán holnap jóra fordul minden... Reméljük a legjobbat. Utóvégre remélni az is tud, aki nem okos.

Ilyen lidércek gyötörték a szerencsétlen lady Laxtont, amikor félálmából nagy robaj, sürgés-forgás és pisztolylövés riasztotta fel. Fölkelt, szívéhez szorította a kezét, és felsóhajtott:

- Ó, istenem!

Görcsösen belekapaszkodott a toaletasztalba. Várt egy kicsit, és amikor úgy vélte, hogy nincs nagyobb baj odakünn, és amikor a hangzavarból a férje szavát is kivette, elhatározta, hogy maga is kimegy a folyosóra.

Kint mindenekelőtt az unokaöccsét, Douglas kapitányt látta meg, aki himzett japán selyemkimonójában rendkívül szőke, törékeny és megbízhatatlan jelenség volt.

- Biztosítom önt, kegyelmes uram - szavalta ünnepélyes hangon -, sőt mi több, katonai becsületszavamat adom rá, tisz-ti be-csü-let-sza-va-mat, hogy abszolúte semmit se tudok arról, ami itt történt.

- Egészen biztos benne, kegyelmes úr, hogy nem csupán *képzeltetés* az egész? - kérdezte a szerencsétlen sir Peter.

Lady Laxton elhatározta, hogy közbelép. Kihajolt a lépcsőkorláton, és nyájasan, csengő hangon leszólt:

- Kedves lord Moggeridge! Valami baj van talán?

Minden emberi lény egoista, de az összes egoisták között a fiatalok vezetnek.

Bealby is azt hitte, hogy ő a világ közepe, és minden, ami történt, a szétzúzott üveg, az elsütött pisztoly, a kiabálás és lárma - csak vele van kapcsolatban. Azt hitte, hogy ez a *körözés*. Azt hitte, hogy üldözik, a lakájok egész raja őt nyomozza, hogy Thomast, a halálra sebzett Thomast megbosszulják. A kastélybeli urakra nem is gondolt, azok egészen kiestek a fejéből. Felkapott a dolgozószoba asztaláról egy szíriai tört utánzó papírvágó kést, és elbújt a pamlag alá. Eligazította a pamlagtakaró selyemrojtjait úgy, hogy teljesen eltakarják. Így várta a további fejleményeket.

De a további fejlemények nem akartak bekövetkezni. Sokáig tartott a szóváltás a lépcsőházban. Bealby nem értette, mit beszélnek, de amit hallott, az is merő ellentmondás volt.

„Ha jól megy - gondolta Bealby -, nem csípnék el. Legalább kiszuszogom magam...”

Most egy női hang vált ki a szóözönből. Úgy látszik, kissé lecsillapította a többieket. Az emberek mintha eloszlottak volna a házban. Bizonyára mennek felkutatni a kastélyt - őt keresik.

- Hát akkor újra jó éjszakát - mondta valaki.

Ez egy kicsit megzavarta Bealbyt, de azután úgy döntött, hogy ez csak *fal*. Így hát továbbra is ott lapult, nagyon-nagyon csendesen.

A szomszéd szobában - a kék szalonban, amely elválasztotta a dolgozószobát az ebédlőtől - kattanás. Talán a villanyt csavarták fel? Vagy le?

Azután bejött valaki a dolgozószobába. Bealby lélegzetét visszafojtva lapult a pamlag alatt. Roppant óvatosan körüljártatta tekintetét. A takaró áttetsző volt, és így halvány bizonytalan vonalakat látott alul, a résen keresztül: a szőnyeg egy keskeny sávját, a karosszékek gurítókerekeit és azonkívül - két lábat. A bokát már nem látta, de a lábakat, nagy, lapos lábakat, egész tisztán. A két cipő tűnődve pihent a pamlag közelében, és Bealby megragadta törének markolatát.

A két láb tulajdonosa vagy gondolkodott, vagy a szobát vizsgálta.

- A vén számár! Vagy részeg, vagy bolond! Ez az egész! - szólalt meg egy hang. Mergleson hangja. Rekedt, dühös, papagájszerű. Ezt a hangot nem lehet elfelejteni.

A lábak az asztalhoz közeledtek. Kotyogás. Valaki óvatosan kortyant egy üvegből. Majd újra csend.

- Ez jó volt - hallatszott aztán.

A lábak az ajtó felé csoszognak. Megállnak. Dupla kattanás. A fény kialszik. Abszolút sötétség borul Bealbyre. A távolban egy ajtó becsapódik. Csend.

Mr. Mergleson leballagott a cselédséghez, ahol égő kíváncsisággal lestek már rá. Minden szem egy kérdés.

- A lordkancellár *plöm-plöm*. Ez az egész. Meg akartam menteni azt a rongyos szódásüveget, amit leejtett. Erre nekem ugrik, mint egy tigris. Talán azt hitte, hogy el akarom szedni tőle az italt. De a poharat már előbb eltörte. Hogyan, miért, a fene tudja. Beleharapott a kezembe, itt a nyoma...

Körülbelül ezek voltak a válaszok a kikerülhetetlen kérdésekre. De Thomasnak eszébe jutott még valami.

- Hát a kis maflakirály hol bujkál?

- Teremtő atyám - kiáltott fel Mr. Mergleson -, róla egészen megfeledkeztem a nagy kavardásban. Biztos elbújt valahol odafenn.

Elhallgatott, és tanácstalanul összenézett Thomasszal.

- Valami függöny mögött lehet... egy sarokban... - szólt Mr. Mergleson. - De csakugyan... hol lehet? - Majd kisvártatva: - Nem törődhetünk vele most.

- Majd visszaoson a szobájába, ha csend lesz - jegyezte meg Thomas némi tűnődés után.

- Most semmi esetre se mehetünk fel érte. Meg kell várni, amíg lecsillapodnak odafönt a kedélyek - zárta le a tanácskozást Mr. Mergleson.

Nem sokkal éjfél után Mr. Mergleson felébredt, eszébe jutott Bealby, és nagyon kíváncsi lett, hogy a fiú ágyban van-e már. Hiába forgolódott, a gondolat nem hagyta aludni. Végre hajnaltájban feltápáskodott, és elcsoszogott Bealby kamrájába. A megvetett ágy üres volt és érintetlen.

Mr. Merglesont megszállta a közelgő bajok előérzete, amely hajnaltájban gyakran elfogja az álmatlan embert. Annyira nyugtalan volt, hogy felköltötte Thomast, aki nehezen és haragosan merült elő az álmvilágból, de végre is felült, és komoran végighallgatta Mr. Mergleson aggályait.

- Biztos, hogy odafenn bújt el valahol. Ha megtalálják... - mondta Mr. Mergleson, és a konklúziók elképzelését sorstársára bízta. - Világosodik - folytatta rövid szünet után. - Legjobb lenne, ha mindketten felmennénk, és utánanéznénk óvatosan.

Thomas hevenyészve fel is öltözött, és a két lakáj lábujjhegyen fölment a kastély belsejébe. Itt razziát tartottak, és óvatosan végigsöpörték a terepet - akárcsak a nagy lord Kitchener¹ a transvaali hadszínteret annak idején. Végigjárták az ódon és pompás termeket, Bealby rejtékelye után kutatva.

Az ember a legnyugtalanabb fenevad. Olyan a természete, hogy folyton nógatja vagy zaklatja valami. Sohase ül nyugodtan a helyén. Bealbyt se elégítette ki a relatív biztonság, melyet a pamlag alatt élvezett, és nem bírta ki tovább a csendes békességet. Mikor húsz perce hasalt már, azt hitte, hogy egy örökkévalóság telt el. Szemét már megedzette a sötétség. Előbb kócos, de élénk és óvatos fejét dugta ki, aztán előmászott egészen, és teljes fél percig négykézláb bámult az alaktalan sötétségbe.

Aztán feltérdelt. Aztán felállt. Aztán óvatosan kinyújtott karral és lábujjhegyen felderítő szemlére indult.

Minél jobban kitágul az Ismeretlen, annál erősebb lesz az emberben a kutató ösztön. Bealby átosont a kék szalonba, és miután ott körültapogatózott a falak és ablakok mentén, bejutott az ebédlőbe. Pozitív céljai voltak. Valami biztosabb rejtékelyet keresett, ami nincs kitéve annyira a takarító szobalányok seprűjének, mint a pamlag alja. Annyit már értett a szolgálathoz, hogy mihelyt kivilágosodik, a személyzet felhány, feltúr minden szobát. Ezt meg kell előzni. Mindenféle sarkok és forduló után egyszer csak betévedt az ebédlő kandallójába, ahol nagyon sötét volt, és felrúgott néhány piszkavasat. A szíve vadul vert egy percig. Azután tovább tapogatózva megtalálta azt, amit a sok felnőtt világos nappal se talált volna meg: a titkos gombot, amely a rejték folyosóba vezető ajtót - a falburkolat egyik kiemelhető fatábláját - nyitotta. Érezte, hogy valami kinyílt, és döbbszerűen megállt. Itt még a sötét szobánál is sötétebb volt. Bealby tűnődött egy darabig, miféle nyílás lehet ez, aztán úgy vélte, hogy valami melléklépcső lesz. Akármilyen is, meg lehet próbálni. Besurrant, óvatosan, akár a gyík, és a fatáblát csaknem tökéletesen betámasztotta maga mögött.

Gondos kutatással megállapította, hogy szűk téglavagy kőfolyosóba került, amely egy csigalépcsőbe torkollik. A lépcső fel is vitt, le is. Bealby felmászott, hideg éjszakai levegő csapta meg, és egyszerre csak meglátta a csillagokat egy szűk kis ablakon át, amelyet szinte teljesen benőtt a repkény.

---

¹ Angol hadvezér, 1914-ben hadügyminiszter.

Valami szökdelve elsuhant mellette. Igen kellemetlen. Bealby dobogó szívvel meglapult, de összeszedte magát és mászott tovább fölfelé.

Így érte el a titkos fülkét, egy elég tágas cellát, fekhelyül szolgáló lócával, kis asztalkával, székkal és falba mélyesztett szekrénnel. Kis ajtó vezetett a lépcsőre, az ajtó nyitva volt. Bealby itt megpihent egy kissé, de valami hajszoalta, hogy tovább szimatoljon. Talált is egy szűk nyílást, amelyen hason csúszva egy másik folyosóra jutott. De ez nagyon furcsa hely volt. Csak az egyik fala volt kő, a másik fa, amelyből - uramisten! - egy ponton fény szivárgott elő.

Bealby a fény felé botorkált, de hirtelen megállt nagy ijedten. Egy hang szólalt meg a fatáblák mögött, a falon túl.

- Szabad! - kiáltott a hang, erős férfias hang, egész közlelől.

Bealby megdermedt. Hosszú szünet után újból tett egy-két lépést oly halkán, ahogy csak tudott. A titokzatos hang újra megszólalt. Mintha magában beszélt volna. Bealby feszülten figyelt, majd mikor ismét minden elcsendesedett, óvatosan odacsúszott ahhoz a ponthoz, ahonnan a fény jött. Egy kis kémlelőnyílás volt.

A titokzatos hang láthatatlan gazdája most fel-alá járkált. Bealby dobogó szívvel fülelt a papucsos léptek csoszogására. Aztán Bealby legnagyobb csodálkozására egy rózsaszínű, fényes kupolát pillantott meg, amelynek alját kusza, kopott bozót nőtte be. A kupola valami mély, zöldesszürke háttérből emelkedett ki. Pár pillanat múlva kiderült, hogy a kupola és a bozót nem más, mint egy koponya és két bozontos szemöldök. Többet nem lehetett látni. Bealbyre ellenállhatatlan erővel rájött a szipákolás.

- De most már elég! - üvöltötte a koponya, és fölemelkedett. Bealby most egy szőrös nyakat is megpillantott, amely egy hálóköntösből bukkant elő; a köntös és a szőrös nyak gazdája odalépett a falhoz. - Gyalázatos komédia! Nem tűröm tovább!

A lordkancellár végigkopogtatta a faburkolatot.

- Egy üreg van itt! Úgy kong ez a fal, mintha üres volna.

A lordkancellár hosszú tünődés után visszaült az íróasztalhoz. Dolgozni próbált. De hiába. Az a patkány a fal mögött egész éjjel üldözte. Ha beszélt vagy szaladgált a szobában, azonnal csend lett. De mihelyt leült dolgozni, és összeszedte a gondolatait, megint megkezdődött a kapargálás és csoszogás a falban. A legidegesítőbb az volt, hogy az a patkányszerű titokzatos Valami időről időre szuszogni is kezdett. Brr! Végül is a lordkancellár teljesen elvesztette a nyugalmát, ami a filozófiai elmélkedés alapfeltétele. Leoltotta a lámpát, lefeküdt, és aludni próbált. De a sötétség még növelte azt a kellemetlen, bizonytalan érzést, hogy Valami ólálkodik a közelében. Időnként halk recsegés, ropogás, szuszogás ütötte meg a fülét, mintha az a titokzatos Valami besurrant volna a szobába, mihelyt leoltotta a villanyt; itt mesterkedik valamiben, csak folyton megzavarják.

Szemernyit se aludt a miniszter egész éjjel. Az első napsugár ott találta az ágy szélén, összetörtén, kimerülve a dühtől és álmatlanságtól.

Hohó, mi ez? Valaki csoszog az ajtó mögött!

A minisztert egyetlen vágy fogta el: megpofozni valakit. Most talán elcsípi az éjszakai mókázót a folyosón! Bizonyára Douglas kapitány oszon most vissza a szobájába, mint aki jól végezte a dolgát.

A lordkancellár gyorsan magára kapta bíborvörös selyem háziköntösét. Halkan kinyitotta az ajtót, és óvatosan kikémlelt. Most tisztán hallotta a mezítlábas lépések neszt a lépcső felől.

Kilépett a széles folyosóra, és kihajolva az ódon lépcsőház pompás vasrácsain, meglátta Merglesont odalent - ismét Merglesont - gyalázatosan rendetlenül, negligésben, amint nesztelenül, mint egy kígyó, mint egy alattomos macska, mint egy orgyilkos, beosont a dolgozószobába. Dagadó düh árasztotta el a lordkancellár szívét, és háziköntösét magasra kapva, fűrgén és nesztelenül üldözőbe vette a leleplezett kísértetet.

Nyomon követte Merglesont a dolgozószobából a kis szalonba, onnan az ebédlőbe, és egyszerre világos lett előtte az egész. Mindent látott! A faburkolat egyik táblája ki volt emelve a helyéről, és Mergleson óvatosan bemászott a hasadékon. Hát persze! A rejtékfolyosón keresztül férkőztek a közelébe! Egész éjjel azzal szórakoztak, hogy próbára tették az idegeit, az ő rovására szórakoztak - nyilván felváltva. Az egész ház részes az összeesküvésben.

A lordkancellár szemöldöke vadul rángatózott, mint a harcias kakas szárnya tusa közben, őt hatalmas, de zajtalan lépéssel utolérte a lakájt, és galléron csípte - illetve megragadta az ingét, mert gallér nem is volt rajta. Úgy csapott le rá, akár a kánya a verébre. Mergleson csak azon vette magát észre, hogy valaki görcsösen fojtogatja. Amikor hátranézett és meglátta a már ismert, félelmetes, vad, bosszút lihegő arcot, rémületében megfélekedezett minden emberi méltóságról, és felüvöltött, mint egy elkárhozott lélek.

Sir Peter Laxton zűrzavaros álmát ajtócsikorgás szakította meg. Felütötte a fejét, és látta, hogy a felesége áll az ajtóban, sápadtan a hajnali fénytől.

- Peter, azt hiszem, valami baj történt megint.

- Micsoda?

- Nagy láрма van, veszekedés, káromkodás.

- Talán csak nem a...

Az asszony bólintott.

- A lordkancellár - suttogetta rémülten. - Már megint rájött. Odalent, az ebédlőben...

Sir Peter előbb a fejére akarta húzni a takarót, mint akinek semmi köze a dologhoz. De aztán hirtelen dühbe gurult, és kiugrott az ágyból.

- Ördög és pokol, ez már mégiscsak sok! Még ha a római pápa volna, akkor se lehetne ezt eltűrni. Felforgatja a házat, úgy viselkedik, mintha tébolydában volna. *Egyszer* még csak megjárja. De most újra kezdi? Hát ez mi?

Mindketten összenéztek és hallgatóztak. Tompán, de félreérthetetlenül egy hiányos nevelésben részesült személy reszkető kiáltását lehetett hallani: „Segítség!”

- Hol a nadrágom? - kiáltotta sir Peter. - Azonnal le kell szaladnom. Meggyilkolja Merglesont.

Lady Laxton leroskadt a férje ágyára, és ott ült félholtra dermedve, szótlanul, míg sir Peter vissza nem tért.

A nap még nem kelt fel. A szoba tele volt azzal a hideg, gyenge, híg fénnel, amit a hajnal áraszt. Volt fény, de meleg nélkül - s ez olyan, mint a tudás hit nélkül, vagy a lét bátorság nélkül.

Lady Laxton várt, mint a halálraítéltek, mielőtt lemészárolják őket.

Rekedt üvöltözés odalent.

Lady Laxton boldog gyermekkorára gondolt. A yorkshire-i dombokra, a kis tanyára, ahol nem kellett estélyeket adni. A hangyák, a madarak, egyszerű, kedves dolgok... Egy könnycsepp gurult le az arcán.

Mikor újra kinyitotta a szemét, a férje is ott volt már, ép bőrrel, de komoran és kivörösödve. Az asszony szívére szorította a kezét. Ezzel jelezte, hogy bátor lesz.

- Nos? Mondj el mindent.

- Tisztára meg van bolondulva.

Az asszony bólintott. Ezt amúgy is tudta.

- De... nem ölt meg senkit? - suttogta.

- Közel volt hozzá. Idejében érkeztem.

Az asszony összeszorította az ajkát.

- Most meg azt kiabálja - folytatta sir Peter -, hogy vagy ő hagyja el rögtön a házat, vagy Douglas.

- De hiszen... Douglas...

- Tudom, tudom. De vele nem lehet beszélni.

- De hát miért éppen Douglas?

- Mondom, hogy elvesztette az eszét. Üldözési mániája van. Kopognak a falon, meg csengők szólnak a vánkosa alatt egész éjjel... Ez a rögeszméje. Szörnyűségesen dühöng, magam is megijedtem tőle. Merglesont kékre-zöldre verte. Ököllel vágott az orrába. Rajtacsípte a rejtékfolyosón - tudja a szösz, hogy kerültek oda -, és nekiesett.

- De mi köze mindehhez Douglasnak?

- Tőlem kérded? Kérdezd meg tőle. Mert nekem nem akarta megmagyarázni. Teljesen meghibbant. Olyasmit ordít, hogy Douglas uszította rá az inasokat, hogy ugratni akarja azzal a kísértethistóriával. A hülye.

Férj és feleség összenéztek egy percre.

- Hiszen ha Douglas megtenné nekem azt a szívességet, hogy elmegy - szólalt meg aztán sir Peter -, akkor talán lecsillapodna... Tudod, pokolian buta dolog ez...

- Visszament már a szobájába?

- Vissza. Fel-alá járkál, és várja a választ, mi lesz Douglasszel.

Egy darabig lankatlan és tétovázva néztek maguk elé, nem tudtak kisütni semmi okosat.

- Ó, istenem! Hogy örültem ennek a napnak! - sóhajtott fel lady Laxton keserű mosollyal. - Mit fognak szólni, ha megtudják...

Nem tudta folytatni.

- Ne félj, nem lesz semmi. Most már én veszem kezembe a dolgot. Az első az, hogy nem kap egy csöpp szeszes italt se, amíg itt van. Ha kell, még a szobáját is átkutatjuk.

- Nem tudom, mit mondjak majd neki reggel - tűnődött az asszony.

Sir Peter elgondolkodott.

- Te ne ártsd bele magad semmibe. Tégy úgy, mintha mit sem tudnál az egésztől. Kérdezd meg tőle... kérdezd meg tőle, *hogyan jól aludt-e*.

A HÖLGYKARAVÁN

Soha még olyan gyönyörű nem volt a shontsi kastély, mint ezen a reggelen. Áttetsző fényben ragyogott, mint a megvilágított borostyán. Két tornya két aranypillér. A bádogtetőn és erkélyes bástyán túl ködbe veszőn, mégis üdén terült el a völgy, élénken cikázott rajta keresztül a folyó; ezüstpikkelyes kígyó a puha gyepen. A kastély hátsó fala árnyékba borult, szinte elveszett a feketészöld repkény és borostyán közt, amellyel be volt futtatva. Az ókapolna színes ablakai úgy verték vissza a felkelő nap fényét, mintha belülről kapnák a világítást. Almos pávák vonszolták pompás csukott legyezőjüket a harmatos fűben. Minden bokor csupa madárcsicsergés.

Hirtelen az egyik torony tövében, a sűrű repkény közül kis barna labda bújt elő - egy borzas emberfej, amely úgy lapult meg a zöld ágak közt, akár egy mókus. Egy percig mozdulatlanul fürkészte a békés tájat. Aztán előbbre merészkedett, és szemügyre vette a házat is. A szem csupa élenkség és óvatosság. Az arc csinos, dacos, üde, ártatlan, csak egy óriási fekete koromfolt csúfította el kissé. Fülét és homlokát pókhálókoszorú övezte. Mi ez? Talán egy antik bronzfej, amely most gurult le a padlás limlomjai közül? Ó, nem, ez a barna fej a Bealby buksija volt.

És ebben a buksi fejben nagy elhatározások érlelődtek: elhagyni Shontst mindörökre.

Nem habozott sokáig. A feje után előbukkant a válla és két keze, aztán a poros, de ép és főleg fürge Bealby úgy szaladt a bozót felé, mint a nyúl. Úgy összekuporodott, hogy majdnem négykézláb szaladt tova, nehogy valamely ellenség, valamelyik lakáj meglássa és fellármázza a házat. A virágzó rododendron-bokrok csakhamar védelmükbe vették és eltakarták a ház elől. Milyen élvezet beszívni a friss levegőt a dohos folyosók után. De egy jó früstök se lett volna kutya.

Az őzikék nagy, nyájas, buta szemükkel megbámulták Bealbyt, és aztán legeltek tovább. Ha utánanéztek, azt is láthatták, hogy a fiú időnként meg-megáll, letép egy gombát, mohón bekapja, és szalad tovább.

A bükkfaliget szélén tétován megállt, és visszanézett Shonts felé. Messze, a fák koronája közt ott fehérlik a kertészlak...

Jó pszichológus ebben a pillanatban az önbizalom hiányát fedezhette volna fel Bealby szemében. De gyávaságról szó sem volt. Bealby lassan, de nagy elszántsággal fölemelte a kezét, és megrázta azzal az ősi gesztussal, mellyel ifjú legények lelki önállóságukat fejezik ki a dolgok régi és zsarnok rendjével szemben.

- Pukkadjatok meg! - mondta.

Körülbelül fél öt volt, mikor elhagyta a parkot. Nyugat felé tartott, mert szerette az árnyékát nézni, és azzal szórakozott, hogy bámulta, milyen hosszú. Fél kilenc tájban megtett már vagy tíz mérföldet, és kezdte unni az árnyékát. Közben megevett kilenc gombát, két zöld almát és rengeteg éretlen szamócát. De már érezte, hogy nem jól állította össze reggelijét. Aztán észrevette, hogy papucsban van. Erős szövetpapucs volt, de mégiscsak papucs, és a köves út nagyon megviselte: kilenc mérföld után a bal papucs varrása már felmondta a szolgálatot. Egy kerítés felett kis ösvényt pillantott meg, amely egy erdő csücskét szelte át, s sült szalonna szaga ütötte meg az orrát. Bealbynek mind az öt érzéke menten az ínyébe koncentrált.

Megállt, és szaglászta a levegőt. Még a levegő is sercegett.

- Azt a kutya-fáját! - kiáltotta Bealby, alighanem a Világegyetem Szelleméhez intézve szavait.
- Ez már mégiscsak sok.

A kerítés mögül valami nagy sárga folt púposodott elő. Onnan jön az illat és a zene: a szalonnasütés szaga és sercegése.

Bealby elfelejtette, hogy ő bujdosó, és minden óvatosságot félretéve, odament a kerítéshez. Az erdő szélén nagy, sárga lakókocsi állt, pici ablakocskákkal - akár egy mozgó házikó. Előtte meg egy nagy fekete asszony - nagy fehér köténnyel, vadászkalapban, rövid barna szoknyában és magas lábszárvédőben - burgonyát és szalonnát pirított egy serpenyőben. Az asszony egészen kipirult, ahogy fogta a serpenyőt, és a forró zsír sisteregve köpködött a félénk szakácsnő felé.

Bealby ösztönszerűleg átmászott a kerítésen, és közelebb húzódott az isteni tömjénhez. Az asszony fürkészve végignézett rajta, aztán a szemét hunyorgatva és fejét félrefordítva ismét a serpenyőre irányította figyelmét. Bealby odasomfordált egészen az asszony mellé, és figyelte a serpenyőt, a zsírban muzsikáló burgonyaszemeket, a szalonnaszeletek bohókás összezsugorodását, a zsírbuborékok táncát és sistergő himnuszát.

(Sorsom könyvében ha meg vagyon írva, hogy tűzhalált kell hálnom: vajban és burgonyával süssenek meg engem. Pirítsanak piruló burgonyák társaságában, jó vajban, amit a tehén tejéből csináltak. De isten óvjon meg attól, hogy vízben főzzenek ki, hogy egy fazék börtönébe legyek zárva, amelyre zötyögő fedő és gyötrelmes sötétség borul...)

- Ha jól látom - szólt a hölgy, villával szurkálva a szalonnaszeleteket -, ha jól látom, te valami fiúféle vagy.

- Igenis, kisasszony.

- Sütöttél-e már szalonnát?

- Meg tudnám csinálni, kisasszony.

- Úgy, mint én?

- Jobban.

- Akkor itt a villa, fogd meg. Jaj, lepörkölte már az egész bőrt a kezemről.

Bealby néma áhítattal fogta meg a villát, és éhes, sóvárgó orrát ráhajtotta az izzó, forró, sistergő mennyországra. Nemcsak szalonna volt benne, de hagyma is, hagyma, finomra szeletelve. Az adta a muzsikáló illat legfőbb varázsát. Hagyma, amitől az étvágy hirtelen megnő, felszökik az égig. Bealby majdnem sírva fakadt az érzelmek viharától, amely előntötte.

- Ju-dy!

- Mi baj, szívem, itt vagyok! - felelt rá a vadászkalapos hölgy.

- Judy, nem húztad fel tévedésből az én harisnyámat a tied helyett?

- Az isten szerelmére! - kiáltott fel az asszony túlzott rémülettel. - Vigyázz! Ne beszélj ilyeneket! Vendégünk van: egy fiú!

A szóban forgó fiú végtelenül kedvesnek, alázatosnak és szolgálatkésznek bizonyult. Egy óra se telt bele, és már nem volt többé *egy fiú*, hanem *a fiú*. Három szép, előkelő, barátságos hölgy mosolyogta felé a jól megérdemelt elismerést.

Mert Bealby bámulatos ügyességgel felszította a már hamvadó tüzet, megpirította a szalonnát, teavizet forralt, utasítást se várva asztalt terített, fürgén felállította a tábori székeket, és csodálatosan kitisztította a serpenyőt. A három hölgy alighogy kivette a részét, Bealby elrohant a serpenyővel, akár egy puskagolyó, eltűnt a kocsi mögött, és már jött is vissza a tisztaságtól ragyogó serpenyővel. De Bealby arca még ragyogóbb volt - meg zsíros is egy kicsit.

- Nem maradt a serpenyőben a szalonnából? - kérdezte a vadászkalapos hölgy.

- Azt hittem, kisasszony, hogy az már nem kell. Eltisztogattam.

A vadászkalapos hölgy szeme csupa megértés volt. Nem kérdezősködött tovább.

- Elmossam a tányérokat? - mondta Bealby diplomatikusan, hogy másfelé terelje a beszélgetést.

El is mosogatott villámgyorsan és tökéletesen. Tegnap még nem tudott úgy mosogatni, hogy Mr. Mergleson meg legyen vele elégedve, de most! Buzgósága nem ismert határt. Megkérdezte, hová rakjon edényt, evőeszközt, és el is rakott mindent pontosan. Azután udvariasan megkérdezte, nincs-e még valami tennivaló, amit elvégezhetne. Hogy miért? Ó, ő nagyon szeret tenni-venni, csinálni valamit. Akármit. Ilyen a természete.

- Talán olyan a természeted, hogy cipőt is szeretsz tisztítani? - kérdezte a vadászkalapos hölgy.

Bealby kijelentette, hogy imádja ezt a foglalatosságot.

- Angyal ez a fiú. A jóságos gondviselés küldte - mondta az egyik hölgy, akinek a hangja olyan volt, mint a legszebb muzsika.

Él-hal a cipőtisztításért! Ezt se mondta volna Bealby azelőtt. De most egészen megváltozott. Boldog volt, ha csinálhatott valamit valakinek a kedvéért. Pontosabban az egyik hölgy kedvéért a három közül.

Mikor a gyönyörű hangú hölgy kijött a lakókocsiból, egy percre megállt az ajtóban, mielőtt lábát letette az anyaföldre. Bealby kisfiúlelke mély hódolattal hajolt meg a sugárzó látomás előtt. Ilyen csodásat még nem látott soha. A nő sudáregyenes volt és karcsú; kék ruhája, akár a felhő; vörösbe játszó szőke haja lágyan omlott hátra széles homlokáról, a szeme pedig - ilyen édes, jóságos szemeket Bealby még nem is látott. Egyik kezével oldalt felcsípte a szoknyáját, másik keze a lakókocsi ajtajának szemöldökfáján nyugodott. Nézett és mosolygott.

Két éven keresztül állt, nézett és mosolygott így a színpad lámpái között, és a közönség olyan megbűvölten leste mindig, mint most a kis Bealby. Csupa szokásból állt meg most, csupa szokásból figyelte Bealbyn a hatást, amely - ezt bizonyosan tudta - nem maradhat el. Aztán körülnézett: minden készen áll-e a fogadására?

- Micsoda pompás illat, Judy! - kiáltotta vidáman.

- Nem az én érdmem. Segédcsapatok jöttek.

A *segédcsapatok* érezték, hogy a gyönyörű kékszeműség most határozottan rájuk mosolyog.

A társaság harmadik tagja szinte észrevétlenül bukkant fel. A kék szemű hölgy sugárzó szépsége mellett egészen háttérbe szorult, Bealby csak később figyelte meg szürke, egyszerű ruháját, tiszta fehér kis arcát és sima fekete haját. Úgy hívták: *Winnie*. A kék szemű szőkének *Madeleine* volt a neve. Nehezen érthető tréfálkozások közben dicsérték a gyönyörű reggelt és a tájat.

- Ilyen jó helyen még nem állomásoztunk - mondta Madeleine.

- Egy szem moszkító se volt egész éjjel - felelte Winnie.

A három hölgy közül egyiknek sem jutott eszébe jó étvágyát elleplezni. Elhalmozták Bealbyt dicsérettel és elismeréssel. Milyen jó dolog az elismerés. Bealby örömmel, büszkeséggel, ambícióval végezte most ugyanazt a munkát, amit fogcsikorgatva csinált tegnapelőtt Mergleson és Thomas keze alatt, pofonok közt.

Most egy gyötrelmes perc következett. A három hölgy jóakaratóan fürkészgette Bealbyt, összesúgott, tanácskozott. Aztán jött Bealby igazoltatása.

- Fiú! Gyere ide! - mondta a vadászkalapos hölgy, aki úgy látszik, vezére és szónoka volt a karavánnak.

- Igen, kisasszony - felelte Bealby, és a szekér lépcsőjére tette a cipőt, amit fényesített.

- Mindenekelőtt: ezennel ünnepélyesen tudomásodra adom, hogy én férjes asszony vagyok.

- Igenis, kisasszony.

- Tehát a kisasszony megszólítás nem nagyon megfelelő velem szemben.

- Nem, kisasszony... azazhog... - (Bealby arca elkomorult, de aztán hirtelen felvidult megint, mert megtalálta a helyes kifejezést: a sors kiszámíthatatlan szeszélye folytán hasznosítani tudott valamit abból, amit Shontsban tanult.) - Nem, méltóságos asszony.

A vadászkalapos hölgy nehezen tudott komoly maradni.

- Nem, gyermekem - felelte -, ott még nem tartok. A férjem ezzel még adós maradt. Egész egyszerűen csak *nagysád* vagyok.

Bealby tapintatosan hallgatott.

- Mondd szépen: igenis, nagysád.

- Igenis, nagysád - mondta Bealby, és a hölgyek jóízűen kacagtak.

- Most pedig - szólta ismét a hölgy, aki szemlátomást élvezte saját ékesszólását -, most pedig ünnepélyesen tudomásodra hozom... Igaz is, mi a neved?

- Világverő Dick - motyogta Bealby rövid habozás után, és nem tudta, mondja-e el végig: Világverő Dick, Rettenthetetlen Rabló, Halálmezők Hőse.

- Milyen Dick? - mondta Judy, aztán nevetve hozzátette: - Különben Dick is elég lesz, a többit megtarthatod.

Ez igen. Ilyen embereket szeretett Bealby. Éppen ilyeneket.

- Most még azt szeretném tudni, Dick, hogy voltál-e már szolgálatban?

Bealby gyorsan kivédte ezt a váratlan kardvágást.

- Voltam már, kisasszony, vagyis nagysád, de csak egy-két napig. Csak úgy kisegíteni.

- És jól ment a kisegítés?

Bealby lelki szemei előtt megjelent Thomas, ahogy kilógott a villa az állából.

- Megtettem a magamét - mondta tárgyilagosan.

- És most már szabad vagy?

- Teljesen, nagysád.

- Megint otthon vagy, és helyet keresel?

- Úgy van, kérem.

- Itt lakol a közelben?

- Nem közel, de messze sem.

- Az édesapádnál?

- Nem. Az *apám* meghalt. Árva vagyok. Mostohaapám van.

- Hát mondd csak, van kedved beállni hozzánk néhány napra? Kisegíteni.

Bealby nem felelt. De az arca csupa boldog igen volt.

- És a mostohaapád megengedi?

- Biztos - felelte Bealby rövid gondolkodás után.

- De azért jobb volna, ha hazaszaladnál és megkérdeznéd!

- Hát... azt is lehet...

- És hoznál valami holmit magaddal.

- Holmit?

- Gallért, törülközőt. Elég lesz egy kis csomag is arra a pár napra.

- Igen, kérem - felelte Bealby elhaló hangon.

- Akkor szaladj máris. Az emberünk nemsokára visszajön a lóval, és nem szeretnénk sokáig várni...

Bealby megemberelte magát, megfordult, és futásnak eredt.

A tisztás szélén habozva megállt, és tűnődve nézte a vasárnapi nyugalomba merült falut. Gondfelhők ültek az arcán. A mostohaapai beleegyezés nem sok gondot okozott neki, annál többet a holmi.

- Dick! - kiáltotta utána egy hang.

- Tessék! - felelte a fiú, új reményre kapva. Talán - valahogy - elengedik a poggyászt.

- Cipőt ne felejts el hozni! Jó erős cipőt! Ez a legfontosabb, mert gyalog kell majd jönnöd a szekér mellett.

- Rendben van, kérem - felelt Bealby megtört hangon.

Várt még egy kicsit, de nem jött újabb, jobb üzenet. Így nekiindult nagy búsan, nagy lassan, fejét lelógatva. A cipő... a cipő... erre nem is gondolt. A cipő legyőzte, legyűrte végleg. Nehéz dolog belenyugodni abba, hogy elkergetnek a paradicsom küszöbéről néhány kacat meg egy pár rongyos cipő miatt...

Bealby nem tudta biztosan, hogy viszontlátja-e még a karavánt valaha. Nagyon szerette volna, majd megszakadt a szíve a vágytól, de hiába! Ha most cipő nélkül jönne vissza, azt hinnék, hogy bolond. Az a szép kék ruhás, kék szemű hölgy is azt hinné. Inkább sose kerül többé a szeme elé.

- Dick! - sóhajtott fel csüggedten. - Világverő Dick! Vége a szép tervnek, testvér. Szóba se állnak veled poggyász nélkül, és honnan a pokolból szerezhetnél most poggyászt magadnak?

Soha még rettenthetetlen rabló, halálmezők hőse nem nézett ilyen pityergő arccal a világba.

Az erdőből egy kis faluba ért Bealby, keresztülballagott rajta. Nem nézett körül, tudta, hogy itt nem fog a nyakába csöppenni az, ami neki kell. Nem is szándékosan, csak úgy vaktában, befordult egy mellékutcába, amely egy kis kiszáradt patak medréhez vezetett. Bealby leült a gazba, egy szomorúfűz alá. Piszkos, szomorú, kietlen hely volt, és csak a ragyogó reggeli napfény tette félig-meddig elviselhetővé. A szikkadt patakmederben gyíkok vertek tanyát, csalán és tüskés gyom ütötte fel a fejét. Az a hely volt, ahová régi, rozsdás fazekat, orvosságostégelyeket, ócskavasat dobálnak, téglát, szemetet hordanak, elhasznált szalmazsákot, ócska cipőt...

Bealby egy darabig gépiesen, minden érdeklődés nélkül jártatta végig tekintetét ezen a sok limlomon. Azután hirtelen felvillant benne nem is oly távoli gyermekkorának egyik emléke: egyszer talált egy ócska csizmát, és várat csinált belőle... Bealby felugrott, és felvillanyozott érdeklődéssel turkált a limlom között. Talált is egy fél csizmát, és tűnődve forgatta kezében a lyukas lábbelit. Aztán hirtelen eldobta, és visszaszaladt a falu irányába.

Egy nagyszerű eszméje támadt, két nagyszerű eszméje: az egyik a poggyászra, a másik a cipőre vonatkozólag. Csak meg tudja csinálni. A Reménység Madara szárnyaival vadul csapkodott Bealby szívében.

De jaj, vasárnap van! A boltok zárva! Újabb akadály, amire Bealby nem számított.

A kocsma szégyenkezve és szemérmesen bár, de nyitva állott. Nyitva mindenkinek, csak kisfiúknak tiltotta el a törvény a belépést. De különben sem valószínű, hogy itt megkapta volna azt, amit venni akart. Nem kocsmá kellett neki, hanem vegyeskereskedés. Az se volt messze, és legnagyobb meglepetésére - nyitva volt. A kirakat fatáblákkal betakarva, hűvösen, vasárnapiasan, de az ajtó nyitva. Vágyainak szárnyai repítették át Bealbyt a küszöbön. A szalonna, sajt, kocsikenőcs, ecet, uborka szaga úgy árasztotta el a boltot, mintha csak a Szatócsbolt Szellemé volna, amely szintén vasárnapi ruhát öltött ezen a napon. Egy barátságos kövér asszony beszélgetett a pulton keresztül egy sovány nővel, akinek batyu volt a kezében.

Úgy látszik, valami titkos beszélgetnivalójuk volt, mert hirtelen elhallgattak, mikor Bealby megjelent. Bealby célja, óhaja, vágya oly erős volt, hogy kiült az arcára, és egész arckifejezését megváltoztatta. Az arca csupa jószág, jámborság és alázatosság, szemében tiszteletteljes könyörgés. Még kisebbnek látszott, mint amilyen volt. A nézése és mozdulatai egyszerre szívhez szólóak és megnyerőek.

- Ma nem árulunk, fiam! - mondta a kerekded asszonyság.

- De kérem szépen, nagysád...

- Nem lehet, fiacskám, tudja, hogy vasárnap van.

- De kérem szépen, nagysád. Nekem csak abból az újságpapírból kellene egypár lap!

- Minek, fiam?

- Csak. Becsomagolni valamit, nagysád.

Az asszony gondolkodott. Jószívű teremtés volt, és tetszett neki a kisfiú.

- Talán egy ilyen szép nagy csomagolópapír még jobb lesz? - kérdezte.

- *Nagyon* köszönöm, nagysád.

- Vagy jobb szeretne barna csomagolópapírt?

- Ó, *nagyon* köszönöm, nagysád.

- Spárga van magánál?

- Csak pamut - felelte Bealby, kiürítve zsebét. - De egy kicsit göbös. Majd kigubancolom valahogy.

- Minek az? Adok egy darab jó erős új spárgát - mondta az asszony, saját nagylelkűségétől elragadtatva. - Akkor legalább szép csinos csomagot csinálhat...

Már be volt fogva a fehér ló a kocsiba, és William, a kocsis, egy bizonytalan életkorú, vörös orrú, siket és lomha ember már berakta a reggeli edényeket a szekérbe, és morogva káromkodott, hogy vasárnap is utaznak, és nem hagyják az embert pihenni se, mikor a három hölgy örömeire Bealby ismét megjelent a láthatáron.

- Ó - mondta a sima fekete hajú hölgy -, tudtam, hogy mégiscsak visszajön.

- Nézzétek - kiáltott fel a színésznő -, milyen drága kis proli csomagja van!

Tagadhatatlan: a poggyász elég szánalmas volt, spárgával gondosan összekötött barna papír-csomag, akkora - hogy őszinték legyünk -, mint egy konzervdoboz. A csomagban nem volt más, mint az ócska cipő, amit Bealby ott a szemétdombon szedett fel, kitömött egy csomó fűvel és elegánsan összekötött. Peckesen vitte a csomagot, mintha kincsek volnának benne.

- Ó, istenem, hiszen... - mondta a vadászkalapos hölgy, aztán elhallgatott. Csak amikor Bealby egészen odaért, akkor jegyezte meg: - Dick! Hát a cipő hol van?

- Ne tessék haragudni, nagysád - mondta a rettenthetetlen, a minden akadályon keresztültörő -, ne tessék, kérem, haragudni, de a cipőm a suszternél van talpalni. A mostohaapám azt mondta, egész jól elmehetek cipő nélkül is. Később meg talán vehetek egy pár új cipőt a fizetésemből...

A vadászkalapos hölgy habozva, bizonytalanul nézett maga elé. Bealby szíve elszorult rémületében.

- Hát édesanyád nincs, Dick, hogy így elengedtek? - kérdezte a dallamos hangú, kék szemű tünemény részvevően.

Szörnyen kíváncsi természete volt.

- Szegény anyám... még tavaly... a télen...

Csúf dolog az anyagilkosság, még eldurvult, felnőtt ember is nehezen szánja rá magát. De ha az ember annyit fáradt, erőlködött, ha minden akadályt legyőzött, és mégis az utolsó pillanatban ilyen bajok vannak... Ha másképp nem érheti el ezt a gyönyörűnek ígérkező csodás kalandot... Aztán a kék szemű hölgy hangjában annyi szeretet volt, de annyi... Bealby könnyökével eltakarta az arcát, és hangosan sírva fakadt.

A három hölgy szíve egyformán megesett az árva fiún, és egyik kedvesebb akart lenni a másiknál, hogy elfelejtse vele a súlyos csapást.

- Ne sírj, fiacskám, nincs semmi baj - mondta a vadászkalapos hölgy, megcirógatva Bealbyt. - Majd veszünk neked cipőt holnap. Ma meg felülsz a bakra William mellé, hogy a lábad föl ne törjön. Majd elmész vele éjszakára a fogadóba.

- Milyen csodálatos az ifjúság, mennyi rugalmasság van benne - jegyezte meg öt perccel később a harmadik hölgy, a sima fekete hajú. - Nézzétek ezt a fiút! Ki gondolná, hogy ezt valaha is bánat érte.

- Ülj csak fel a bakra, fiam - mondta Judy. - Mi elmegyünk még sétálni, és odébb találkozunk. Halló, William! Tudja, hol kell várnia ránk?

William bámult. Az asszony közelebb jött, és a fülébe kiáltotta:

- Tudja, hol kell várnia, William?

- Tudom hát - mondta az mogorván.

A három hölgy eltávozott.

- Ne félj semmit, Dick, minden nagyon jó lesz! - kiáltott még vissza a színésznő kedvesen Bealbynek.

Bealby felült a bakra, ahogy megparancsolták, és iparkodott szomorúan nézni a világba, mint ahogy egy rendes árvához illik. De az *Árva* Dick igazában fűtyörészni szeretett volna örömben.

Hallgattátok-e már a pusztai szél süvöltését, ismeritek-e a vándorcigányok tarka életét? Kóboroltatok-e már cél és irány nélkül szélverte, vad tájakon, mint a csavargó, akinek kebelén kenyere, hátán van a háza? Hágtatok-e felfelé nyaktörő, sziklás utakon? Ütöttetek-e sátrat naplementekor csörgedező patak partján, és főztetek-e vacsorát bogrács tűznél, csillagos ég alatt? Ismeritek-e a vándor nyugodt, álomtalan álmát, ha ráborul a balzsamos békesség?

A legtöbb embernek tagadó választ kell adnia ezekre a fogas kérdésekre, melyeket a *Szabad Természet Kedvelőinek Klubja* hirdetményeiben lehet olvasni.

Mégis akad jó néhány ember, akit nyaranta elfog az ősi ösztön, akit az Országút elszólít a Kultúra kényelmes, puha, de megunt öléből, akit csábít a sátor, a szekér, aki elmegy, hogy lélekben egybeolvadjon a Természettel, és mellesleg mindenféle ravasz és leleményes készüléket is magával visz, amelyeknek segítségével pompásan lehet főzni a szabadban. Olyan kaland ez, amelybe friss kedéllyel és nagy várakozásokkal kell belevágni, olyan tartós és szoros kapcsolat szövődik itt az ember és a természet között, amellyel csak kevés barátság veheti fel a versenyt - és mindent egybevéve, pompás mulatság az egész.

Közelről nézve azonban ez a korlátlan szabadság főleg abban merül ki, hogy az ember tányért mosogat, és végigkunyorálja a gazdákat, hogy engedjék meg a táborozást a földjükön. Az ember megtudja, milyen gazdag és termékeny a mi világunk annak, akinek módja van gondtalanul szemlélődni, és milyen nagyszerűen meg lehet lenni cukrász és hentes nélkül.

Ennek az örömnak a titka a teljes kikapcsolódásban rejlik. Nincs kényszer. Mész az úton, amerre akarsz. A nap süt, de mehatsz a fák árnyékában. Minden, ami kell, nálad van. Döcög utánad a szekér minden holmival. Semmi közöd házhoz, családhoz, műhelyhez, irodához, kocsmához. Ha kedved tartja, ledőlsz a fűbe az út mentén, és azt mondod: „Most itt vagyok és pont. Otthon vagyok, amíg el nem kergetnek.” Külön világ vagy, *imperium in imperior*².

---

² Állam, az államban

Eszedbe jut valami, intesz a kocsisnak (feltéve, hogy William kegyeskedik befogni, illetve sikerül őt egyáltalában előkeríteni), és vonulsz tovább. Tied a világ. Lustán, gondtalanul élsz, akár a csiga.

A három hölgy közül kettőnek még egy nagy öröme volt ezen kívül. Mindketten imádták Madeleine Philipst. A szőke színésznő nemcsak szép volt, nemcsak bájos - volt még ennél hatalmasabb asszonyi vonzóereje is: a *presztízs*. A két asszony boldog volt, hogy együtt lehetnek a híres színésznővel, aki egyébként régi barátnőjük, de most csak az övék. Megmutatták, milyen hamis az a régi tétel, hogy nők közt nincs se barátság, se egyetértés. Énekelve, tréfálkozva telt az idő, a szellemes csevegés kiapadhatatlan volt, kedvesek és figyelmesek voltak egymás iránt. Megszabadultak egy időre a Férfitől, és mindenki egészen jól megvolt az *uracskám* nélkül. Dr. Bowles, a vadászkalapos hölgy férje Írországból volt, és Mr. Geedge, a fekete, sima hajú asszonyka ura Sandwiche-ben golfozással töltötte az időt. Madeleine Philipsnek nem volt ugyan férje, de örömmel szökött meg vagy húsz imádója elől, akik állandóan körüldongták, mint a darazsak a mézet.

De három nap se telt el, és máris nagy szükségét érezték a legelemibb kényelemnek, valakinek, aki segít, különösen - elmosogatni! Jobb erről nem beszélni, nem is beszéltek róla, mégis a mosogatás sötét hullámai némán, de állandóan dagadoztak a vidám beszélgetés mögött: ékes elefántcsont-híd alatt szennyes, fekete folyó.

Azután a legfesztelenebb társalgás közepette is mindegyiküknek az az érzése támadt, hogy a másik nem figyel eléggé, nincs egészen itt, és szépség, szellem, vidámság egy kissé kárba vész, eltékozolódik. Madeleine mosolya mind ritkábban sütött ki, néha olyan volt, mint az alvajáró. Judy elmés tréfáinak a tűzijátéka is csak olyankor szikrázott ki már, ha falun mentek keresztül. Mrs. Geedge volt még a legkitartóbb. Az volt a terve, hogy könyvet ír a kirándulásról, elmeséli a kalandjaikat, hogy volt, mint volt, a legvidámabb módon, kötekedő stílusban, finom humorral. Férfiak fogják majd olvasni, kapkodni fogják... Ez a terv titkos boldogsággal töltötte el, és állandóan mosoly játszadozott az ajkán.

William igazán nem számított publikumnak. Süketnek tette magát, és még csak oda se nézett. Egyszerűen nem akart odanézni. Vörös orrát a levegőbe túrta, és azt nézte, hogy ne lásson egyebet. Mint azok az emberek, akik a templomban a kalapjukba mormolják az imádságot. De egyszer Judy Bowles rajtakapta, hogy magában ilyeneket motyog: „Szoknyás banda. Mihaszna asszony-nép. A fene őket. Százszor is aszondom, megmondom a szemükbe is... Fene a jódogukat!”

A valóság az, hogy egyetlenegyszer se mondta a szemükbe, de viselkedésével mindenesetre éreztette.

A vak is láthatja ezekből, hogy milyen kíváncsi volt Bealby csatlakozása a karavánhoz. Nemcsak a nehezen nélkülözött segéderőt találták meg benne, az elsőrangú és gondos edény-mosogatót, a pompás cipőfényesítőt, a buzgó mindenest, hanem lelkiileg és kedélyileg is jelentett valamit a társaságnak. Az arcára volt írva, hogy a karavánt a legcsodálatosabb csodának tartja, és a három hölgyet három mesebeli tündérnek. Fürge szeme leplezetlen csodálattal, korlátlan érdeklődéssel, áhítatos hódolattal kísérte minden mozdulatukat. Judy még ki se mondta, amit akart: Bealby már hegyezte a fülét. Winnie csak nyúlt valamiért: Bealby már szökött, és adta a kezébe. Madeleine iránti érzelmeit pedig nem is próbálta rejtegetni. Ha szólt hozzá: elállt a lélegzete, elpirult, és összezavarodott.

Míg a három hölgy a réten bandukolt, csak az új szerzeményről volt szó. Szerencsés lehet ez a fiú. Jó, hogy a hozzátartozói ily könnyen elengedték. Judy kijelentette, hogy a fiúkkal nagyon igazságtalanul bánnak: nézzék csak ezt a gyereket, milyen készséges. Mrs. Geedge megje-

gyezte, hogy van valami erdei manószerű finom kis arcában. Madeleine mosolygott magában: milyen kedves mesterkéletlen hódolata...

Ezalatt odafönn a bakon kínos csend uralkodott. Végre William köpött egyet, és kifakadt:

- Micsoda bolondéria! - Aztán nagyot kurjantott:

- Hé, gyia, gyia, Runt!

E felszólításra a fehér ló görcsös erőlködéssel elkezdte rakosgatni a lábait, a lakókocsi mozgásba jött, és megkezdődött Bealby vándorútja.

William egy időre elhallgatott, és Bealby rá se nézett. Lelkesedés fűtötte a szívét, és új élmények tüze gyulladt ki a szemében.

- Hogy mást ne mondjak, még ahhoz sincs eszük, hogy elzárjanak valamit. Nyitva áll minden - dohogott William.

E szavakra Bealby felriadt álmodozásából, és észrevette, hogy nem ül egyedül a bakon. William arca olyan volt, hogy először csak az orrát lehetett észrevenni, a magányos, kimagasló szirtet, amely gögösen uralkodott egész arca fölött. Arcának többi részét csak később látta meg az ember. A két szeme kicsi és nem egy vonalban fekvő. Szájában alig van fog. Ajka vékony és gyűrött. A felső ajka lomhán ráhull az alsóra, és sóvárgó éhségre vall. Ha beszélt, olyan hangot adott, mintha csámcsogna. Egykettőre bizalmas lett:

- Vótam már odabenn. Hű, de szép. Mindenük van az asszonynépnek. Csokoládéjuk van. Csokoládé - mondta aztán kéjesen. - Hű, de finom... És minden.

Mindezt nem úgy mondta, mintha választ várna Bealbytól.

- Messze kell mennünk, hogy találkozzunk velük? - szólalt meg Bealby.

William süketségébe burkolózott. Más gondolatok foglalkoztatták. Fél szemével Bealbyre kacintott, gonoszul, utálatosan.

- Csórunk csokoládét - mondta nyálasan, sóváran.

A vállán keresztül hátrafelé bökött a hüvelykujjával, úgy mutatott a kocsi ajtajára. Aztán ferdén félrehúzta a száját, és bátorítóan bólogatva odaszólt Bealbynek:

- Te fogod kihozni.

Bealby megrázta a fejét.

- A fiókos ládában van. Az ágy alatt.

Bealby még nyomatékosabban megrázta a fejét.

- De igen, ha mondom - erősködött William.

- Nem - szólt Bealby.

- Csokoládé, te számár - mondta William, és megnyalta fogatlan száját.

- Nem kell csokoládé - tiltakozott Bealby, és lelki szemei előtt megjelent egy hatalmas szelet ebből a mennyei csemegéből.

- Rajta - buzdította William. - Nem látja senki!... No, mozogj már, gyáva kölyök - noszogatta. Aztán elvesztette a türelmét.

- Megállj csak, majd magam megyek. Nesze a gyeplő, fogd meg.

Bealby gépiesen átvette a gyeplőt. De amikor William feltápáskodott, és kinyitotta a kocsiját, felébredt benne az erkölcsi felelősség tudata. Eldobta a gyeplőt, és hátulról elkapta William bő nadrágját. Alaposan elnyűtt nadrág volt.

- Megvesztél, te? - kiáltotta a kocsis támadójával viaskodva. - Ereszted el mindjárt a nadrágomat?

Egy roppanás jelezte, hogy a nadrág egy darabja Bealby kezében maradt. William megfordult, hogy elbánjon Bealbyvel.

- Mit ráncigálsz a ruhámat, mi?

Aztán figyelmesen vizsgálta a szakadást.

- Ehun la - dühöngött. - Legalább egy órát varrhatom.

- Én nem fogok lopni! - bömbölte Bealby a kocsis fülébe.

- Ki akarja, hogy lopj?...

- De maga se fog! - sikoltotta Bealby.

Ebben a pillanatban a kocsis nagy erővel nekivágódott egy kert alacsony palánkjának, farolt, majd elakadt. A fehér ló egy darabig zavartan kaparászott lábaival, aztán megállt, és elégedetten szagolgatta egy kihajló orgonabokor virágait.

- Átkozott, buta kölyök! Add ide azt a gyeplőt! - dohogott a vén kocsis, aztán elkeseredetten így folytatta: - Itt ülünk, és a fogunkat szívjuk, mikor csokoládét ehetnénk... Semmi hasznodat nem lehet venni... Kell a kutyának az ilyen segítség...

Majd megint eszébe jutott, hogy milyen kárt okozott neki a fiú.

- Veled varratnám meg, te nyavalyás, veled bizony, de képes volnál, és belém szúrnád azt az átkozott tűt... Egy órát gürcölhetek, legalább egy órát, ahogy látom... Hajnalban kell felkeljek, miattad... Ezt jól megcsináltad, a fene beléd... Egyetlen ruhám... Na megállj, te vadállat, majd adok én neked...

- Én nem fogok tőle lopni! - kiáltotta Bealby. - Sem csokoládét, sem mást. Inkább éhen halok.

- Mit nem fogsz? - ordította William.

- *Lopni!* - ordította vissza Bealby.

- Majd ellátom én a te bajodat - dúlt-fúlt William. - A ruhámat elszakítani, azt igen... Gyia, Runt, gyia! Mit hegyezed itt a füled... Gyia, ha mondom.

Egy fenyőfákkal szegélyezett réten, amelyen dúsan vöröslöttek a hangák, rábukkantak a három hölgyre, szinte csak véletlenül. A hölgyek már jó ideje várakoztak. Látszott rajtuk, hogy már aggódtak, és nagy kő esett le a szívükről, amint meglátták a sárga kocsit.

Bealby szíve repesett örömeiben, amikor viszontlátta őket. Büszkeség töltötte el, amiért ellenállt a kísértésnek, és Williamot is megakadályozta a csokoládélopásban. Elhatározta, hogy ma különösen kitesz magáért, és pompás ebédet készít.

Bájos, pázsitos réten ütöttek tábor: smaragdsziget a bíbortengerben. Egyébiránt bizonyos baljóslatú jelek - a közelben éktelenkedő kopár négyszög és az egymásra halmozott gyeptéglák - arról tanúskodtak, hogy ezt a smaragdszigetet rövidesen el akarják tüntetni a föld színéről. A gyeptéglarakás meg egy kis domb a hangáival és szederbokraival pompás védelmet nyújtott a szél ellen. Lent a domb alatt, vagy százlépésnyire a tisztástól, egy forrás és egy kikövezett

medence volt. Ez a hely vagy ötvenlépésnyire esett az országúttól. Kerékbárdás ösvény vezetett ide, amelyet a munkások vágtak maguknak. Fent pedig az angol nyár ragyogó égboltja, óriási felhőivel, amelyek úgy úsztak az égen, mint fehér vitorlás aranyhajók - mintha Constable festette volna. A fehér lónak béklyót raktak a lábára és eleresztették: legelésszen kedve szerint. Williamot beküldték a legközelebbi kocsmába zabot venni.

- William - ordította Mrs. Bowles diszkréten az öreg fülébe -, rongyos a nadrágja, meg kell varrni.

- He? - kérdezte William.

- Varrja meg a nadrágját.

- Tudom! Az a majom csinálta! - fakadt ki William dühbe gurulva, és elszaladt, kezével takargatva a sebesült nadrágot.

Senki se törődött vele, komolyan foglalatostkodtak az ebéd előkészítése körül. Mrs. Bowles felállította a turista tűzhelyet, de olyan ügyetlenül, hogy egykettőre felborult.

- William már megint megsértődött - jegyezte meg. - Azt hiszem, túl könnyen sértődik meg. Talán veled volt most valami baja, Dick?

- Nem volt semmi különös - felelte Bealby jámbor arccal.

Bealby boszorkányos ügyességgel rakta meg a tüzet, és általában csodálatos szakácsnak bizonyult. Egy tányért eltört ugyan melegítés közben, de alig vették észre. A kezét is megégette kétszer, de kutyabaj, szinte örült neki. Mikor megkapta az adagját, ösztönszerű szerénységgel eltűnt vele a kocsi mögött, és fél perc múlva már mosogatott. Mr. Mergleson ujjongana, ha látná, milyen tehetséges tanítványa van. A késeket és villákat beszúrta a földbe, úgy tisztogatta; erre Mrs. Bowles tanította. A hölgyek ebéd után cigarettára gyújtottak, amin Bealby fölötté álmélkodott. A fűben ültek, füstöltek, beszélgettek. Rém okos dolgokat mondtak, Bealby nem győzte csodálni őket. Azután vizet hozott, hogy uzsonnateát készítsen. Madeleine kihozott egy gyönyörű kötésű könyvecskét, és olvasni kezdett. A másik két hölgy meg előszedte a kocsiból hegyes végű svájci turistabotját - pompás botok voltak, Angliában nem látni ilyesmit -, és azt mondták, hogy fölmennek a dombra, megnézni a kilátást. Csak úgy duzzadtak az energiától.

- Menjenek csak. Én már eleget jártam - mondta Madeleine. - Addig majd elkészítjük a teát Dickkel.

Bealby odavolt a boldogságtól. Most végre alaposan megnézhetné a csodálatos kocsi belsejét. Volt benne kredenc, kályha, lecsapható székek és asztalok - és el sem lehet mondani, még mi minden. Bealby feltette a vizet a tűzhelyre, és leste, mikor kezd a kanna zümmögni. Ezalatt a gyönyörű hölgy lehevert egy szőnyegre, és olvasgatott.

- Dick!

Bealby megfélemedezett arról, hogy ez a megszólítás neki szól.

- Dick!

Bealby felriadt, és eszébe jutott személyazonossága.

- Igenis, kisasszony!

Kezében egy marék száraz gallyat tartva, feltérdelt, és várakozóan nézett Madeleine-re.

- Nos, Dick... - kezdte a színésznő.

Bealby elpirulva, imádattal szegezte tekintetét úrnőjére. Rövid szünet következett. A színésznő ránézett, kedves, nyílt mosollyal.

- Mondd csak, Dick, mi leszel, ha felnősz?

- Nem tudom, kisasszony. Még nincs eldöntve.

- Te mi szeretnél lenni?

- Valami... jó. Aki megy a világba és lát mindenfélét.

- Katona?

- Vagy tengerész.

- A tengerész nem lát mindenfélét. Csak vizet.

- Azért inkább leszek tengerész, mint afféle gyalogos.

- Talán tiszt szeretnél lenni?

- Igen, kisasszony, de félek, hogy...

- Az egyik legjobb barátom is tiszt - jegyezte meg a színésznő, noha Bealby nem egészen értette, hogy tartozik ez a tárgyhöz.

- Ha engednek, kisasszony, olyan tiszt leszek, hogy még!

- Manapság csak az lehet tiszt, aki nagyon bátor és tehetséges.

- Tudom, kisasszony - felelte Bealby szerényen.

Meg kellett igazítani a tüzet.

A színésznő felkönyökölt.

- Mégis, mit gondolsz, Dick, mi leszel *igazán*? - kérdezte.

Bealby nem tudott felelni.

- A mostohaapád miféle?

Bealby rábámult.

- Semmi különös - felelte.

- Mi a foglalkozása?

Bealbynek eszébe se jutott bevallani, hogy ő csak egy kertész fia.

- Könyveket ír... Jogi könyveket.

- Ugyan? Egy ilyen kis faluban?

- Csak nyáron lakik itt... az egészsége miatt... hurutos, kérem.

Nagy hozzáértéssel néhány száraz gallyat tett a tűzre.

- Hát az édesapád mi volt?

Erre a kérdésre, mint valami varázsszóra, egyszerre feltárult Bealby fantáziájának titkos ajtaja. Minden mostohagyerek tele van fantasztikus álmokkal az apjával kapcsolatban. Bealby álmai pedig már annyira kialakultak, hogy maga is elhitte őket. Kissé kipirulva, de habozás nélkül felelte:

- Világjáró volt.

- Csak nem ez volt a neve?

- Nem is tudom, kisasszony. Valamit titkoltak előttem. Az anyám mindig azt hajtogatta: „Vannak dolgok, amiket most még nem mondhatok el neked, de majd egyszer megtudod. Rólad van szó, meg az apádról, de most még nincs itt az ideje. Most szegények vagyunk, küszködünk, de ha nagy leszel, megtudod, *ki is vagy te tulajdonképpen.*” Így volt, kérem. Aztán...

- Meghalt, ugye, mielőtt megmondhatta volna?

- Meghalt? I-igen.

Bealbynek éppen idejében jutott eszébe, hogy az anyját „megölte”.

A színésznő mosolygott, és Bealby egészen belepirult ebbe a mosolygásba. Már-már attól tartott, hogy a színésznő keresztüllát rajta. Keresztül is látott rajta, de annál jobban megértette. Pompásan mulatott azon, hogy ez a fiú ugyanazt csinálja most, amit ő is oly sokszor megtett, és amire - érezte - ma is nagy hajlama van. Madeleine szeretettel nézett a zavartan hebegő fiúra, azzal a szimpátiával, amit az egyik nagy fantáziájú ember érez a másik iránt. A következő kérdés már el is oszlatta Bealby gyanúját, noha még mindig fülig vörös volt.

- No és mondd csak, Dick - kérdezte Madeleine a világ legtermészetesebb hangján -, sejtelled sincs arról, ki vagy te tulajdonképpen?

- Bár volna, kisasszony - felelte Bealby. - Hiszen úgysem változtat a dolgon, de hát hiába, az ember mégiscsak töri rajta a fejét...

S Bealbynek eszébe jutott sok-sok magányos sétája az Ábrándok Utcájában, ahol kivilágított ablakokból ismerősök néznek ki, élő földi ismerősök, ahol az utca kövezete is az ő dicsőségétől ragyog! Ó, hányszor törte már a fejét ezen a kérdésen, hányszor megválaszolta már, hogy azután mindig új és új válasszal helyettesítse a régit.

Váratlan és hívatlan vendég megjelenése szakította félbe a beszélgetést. Egy idegen férfi állt a kis tábor mellett emelkedő dombtetőn. Rejtélyesen mosolygott, és lassan, ünnepélyesen meglóbálta a kezében tartott golfütőt.

- Gyöny-nyűséges kis paota - szólalt meg a jövevény kenetteljes hangon.

Kérdő tekintetükre széles mosollyal válaszolt.

- 'nyűséges - mondta, miközben bizonytalanul támolygott, és meddő erőfeszítéseket tett, hogy golfütőjével gesztikulálva fejezze ki mondanivalójának mély értelmét.

Valami golf játékos lehetett, aki elszakadt társaitól, és közben betért a kocsmába egy kis frissítőre.

- Ha megengedi, én is ide teepszem. - mondta, majd meglepően érthető, öblös hangon hozzátette: - Miss Malelen Fipsz.

Hiába, a népszerűségnek ára van!

- *Részeg!* - suttogta Madeleine rémulten. - Vidd el innen, Dick! Jaj, vidd el gyorsan. Nem bírom a részeg embereket.

Madeleine felugrott, Bealby is felkelt. Odaállt a színésznő elé, kihúzta magát, orrát felütötte: pont olyan volt, mint egy kis terrier, mikor körülszimatol egy idegen kutyát.

- Azt mondtam, hogy ideié... ideié... teepszem - ismételte a golfjátékos, most már kissé nagy hangon. Jól megtermett, súlyos ember volt, rövidre nyírt bajusszal, vastag nyakkal és tokával. Arcán ünnepélyes kifejezés ömlött el.

- Taán... ha megengedi... bemutatkszom - szólt aztán. Kezét önmaga felé lengetve próbálta felfedni kilétét, de végül belátta, hogy ez reménytelen vállalkozás, és abbahagyta. - Kéemén úriembe vaok - jegyezte még meg.

Bealby távozó léptek neszt hallotta a háta mögött, ami kissé aggasztotta; amint visszanézett, látta, hogy Madeleine már a lakókocsi lépcsőjénél áll, és visszavonul erődjébe.

- Dick! - kiáltotta, és hangja nyugtalanul csengett. - Küldd el ezt az embert!

Bealby még azt is hallotta, hogy az ajtó becsapódik, és a kulcs csattog a zárban. Nem árulta el, hogy mit érez, hanem szétvetette lábait, csípőre tette kezét, fejét kissé oldalra hajtotta, és úgy nézett farkasszemet az ellenséggel. Tudta, hogy a sárga kocsi ablakából valaki figyel, és ez a gondolat elszántsággal töltötte el.

A jövevény úgy vélte, hogy a bemutatkozás annak rendje és módja szerint megtörtént.

- Füttyölök a golfra - mondta szinte kérkedve. Golfütőjével hadonászva próbálta kifejezni, mi az, amire nem füttyöl.

- Bion! - tette hozzá olyan önelégültséggel, amely már a butaság határát súrolta.

Megindult, hogy a pázsitos dombtetőről, ahol eddig állt, leereszkedjék a táborhely felé.

- Hohó! - kiáltott rá Bealby. - Tilos a bemenet.

Az idegen ünnepélyesen meglóbálta golfütőjét, így jelezve, hogy a bejelentést megértette, de magasabb megfontolásokból nem veheti figyelembe.

- El innen! - sipította Bealby, fuldokolva az izgalomtól. - Tessék visszamenni!

A golf játékos egész karjával legyintett, mintha azt akarná mondani: „Nem értesz engem, de nem baj, megbocsátok” - és folytatta útját a tűzhely felé. S ekkor Bealby elvesztette türelmét, és megkezdte a támadást. Tulajdonképpen azért határozta el magát erre, mert érezte, hogy valamit tennie kell, és nem jutott eszébe semmi okosabb.

- Csak egy kis baátságos beszélgetés... uuuriember vaok... uuuriember - kezdte a golfjátékos, de ebben a pillanatban feléje repült egy gyeptégla; csak úgy porzott körülötte, és egy jókora darabja nyakon találta. A részeg hirtelen fékezett.

Néhány másodpercig döbbsen állt ott, még beszélni sem tudott. Emellett szemlátomást még túlozni is igyekezett meghökkenését. Nyakán és homlokán barnásfekete sárfoltok éktelenkedtek, és sapkája kissé félrecsúszott - egyébként azonban sikerült úgy-ahogy megőriznie méltóságát. Lassan közeledett Bealby felé, aki a gyeptéglarakás mellett állt, és már kezében tartotta a második lövedéket.

Az idegen kinyújtotta a golfütőt, mint valami jogart.

- Tegye vissza azt a... gyeptéglát!

- Menjen innen - felelte Bealby. - Ha nem megy, megdobom. Menjen, amíg szépen mondom.

- Tegye vissza azt a... gyeptéglát! - ordította megint a golfjátékos mennydörgő hangon.

- Akkor menjen innen! - kiáltotta vissza Bealby.

- Mégyszer kéem. Utoljára. Leen szíves... tegye vissza azt a... gyeptéglát!

A gyeptégla pontosan belevágott az idegen arcába. Az megingott egy kissé, lerázta fejéről a homokot, siralmasan pislogott, de méltóságát még mindig megőrizte.

- Ez már szá... szándékos volt! - állapította meg.

Nekigyürkőzött, aztán egyszerre csak meglepő fürgeséggel rávette magát Bealbyre. Villámgyorsan közeledett a fiú felé, már alig egy lépés választotta el tőle. Szerencséje volt Bealbynek, hogy a falusi játszótéren megtanult cselezni. Ügyesen átbújt a részeg karja alatt, és megkerülte a gyeptéglarakást; a részeg, akinek csak erre a hirtelen rajtaütésre futotta a lendületéből, egy darabig a gyeptéglarakás oldalához ragadva próbált visszaemlékezni arra, hogyan is került ide. Ekkor a gyeptéglarakás túlsó oldalán megszólalt egy vékony hang, s ez a hang egyszerre felidézte emlékezetében a történeteket.

- Menjen már innen! - sikította a hang. - Nem látja, hogy alkalmatlankodik itt? Miért nem megy haza?

- Én nem aalkal... aalkalmatlan... Megyek, csak ne dobáljanak.

Ez a szép ígéret azonban csel volt csupán. Valójában el akarta csípni a fiút. Hirtelen megkerülte a gyeptéglarakást; ez a hadmozdulata elég jól sikerült, és számításait csupán az a néhány gyeptégla borította fel, amely a rakás lábánál hevert. A következő pillanatban már négykézláb állt a földön, s ebből a helyzetből szemlátomást igen nehezeire esett feltápaszkodni. De nem veszítette el a bátorságát.

- Na, megállj... hukk... te fiú - mondta, és négykézláb, mint valami fürge állat, újabb támadásra indult.

Ismét meglepően közel jutott Bealbyhez, majd egy szempillantás alatt talpon volt, és a táborhelyen keresztül üldözőbe vette. Közben sikerült felrúgnia a teáskannát meg a tűzhelyet, anélkül, hogy kárt okozott volna magában, és anélkül, hogy veszített volna a tempójából. Lendületét csak az törte meg, hogy a kocsi sarkánál hirtelen be kellett kanyarodnia; ez tartóztatta fel előretörését - meg a lépcső. A lépcsőről valahogyan megfeledkezett. Ennek pedig az volt a következménye, hogy nagy puffanással elvágódott a földön. De most már feltámadt benne a férfiasság ügyet sem vetve a kocsi belsejéből felhangzó sikolyra, egy pillanat alatt megint talpra ugrott, és folytatta az üldözést. Gyors támadása elől Bealby csak úgy tudott menekülni, hogy átugrott a kocsirúdon, és megkerülve a kocsit, újra a gyeptéglarakáshoz húzódott. A részeg is megpróbált átugrani a kocsirúdon, de ez a feladat már felülmúlta képességeit. Bizonyos értelemben valóban ugrott, de ez inkább a fejesugráshoz hasonlított, vagy egy cirkuszi ló ficáncolására emlékeztetett.

Amikor Bealby hátrafordult, hogy megnézzze, mi volt az a puffanás, a részeg már ismét négykézláb csúszkált a földön, és buzgón iparkodott kimászni a kocsirúd és az elülső kerék között. Ez a kísérlete kétségtelenül több sikerrel kecsegtetett volna, ha nem úgy fog hozzá, hogy keresztüldugja karját a keréken. De hiába, elkövette azt a hibát, hogy túl sokra vállalkozott egyszerre: egyidejűleg két helyen próbált kimászni, és amikor azt tapasztalta, hogy erre nem képes, dühbe gurult. A kocsi lassan elmozdult helyéről...

Bealby most már kénytelen volt megállapítani, hogy ezt az embert távozásra bírni jóval bonyolultabb feladat, mintsem hitte volna. Egy pillanatig mérlegelte a helyzetet, azután felismerve, hogy ellensége csapdába esett, felkapott egy tábori széket, megkerülte a lépcsőket, és hátulról dühösen püfölni kezdte a székkal a földön fetrengő ellenséget. Buzgón döngötte, szinte belepirult.

- Sok lesz a jóból, fiatalember! - szólalt meg egy hang, és Bealby érezte, hogy hátulról lefogják. Visszanézett, és látta, hogy egy másik golfjátékos karmai közé került.

Még egy ellenség! Bealby kétségbeesett elszántsággal küzdött tovább. Beleharapott a karba, sajnos, vastag szvetter volt rajta. Azután egy lábat kapott el, de hiába ütötte: az ő ökle fájdukt meg a bőrkamásnitól. Még egy perc, és Bealby le volt fegyverezve.

Vasmarkok között vergődve, gyűrötten, lihegve, tehetetlenül nézte Bealby, mint húzzák ki óvatosan az ellenséget a kerekék közül. Két barátja segítette talpra a részeg golfjátékost, szelíd szemrehányásokkal halmozták el, és csak akkor nyugodtak meg kissé, mikor a kihalászott bajtárs ismételtén kijelentette, hogy semmi baj. A részeg úriemberrel együtt most már négy golf játékos állta körül a kis hadifoglyot.

- Ezt a kis ördögöt kergette - mondta az a golfjátékos, aki lefogta Bealbyt.

- De hogy került a szekér alá? - kérdezte a másik.

- Jobban vagy, öregem? - érdeklődött részvétell a harmadik, aki talpra segítette a támoilygó részegét. - Add ide az ütőt... Most nem lesz szükséged rá...

Ebben a pillanatban két hölgy bukkant fel a láthatáron: Mrs. Bowles és Mrs. Geedge tért vissza a sétáról. Kíváncsian találgatták, miféle látogatók várhatják őket.

Azután, mint mikor vihar után kisüt a nap, Madeleine Philips sugárzó szépen, anyali kék ruhában, csodálkozó arccal megjelent a kocsí lépcsőjén. Ösztönszerűleg felé fordult mindenki. A részeg ember is kiszabadította magát barátai karjai közül, és kiegyenesedett. Sapkáját már a fejére csapták, noha kissé ferdén. Golfütőjét már előzőleg biztonságba helyezték.

- Mit jelent ez a lárma? - kérdezte Madeleine legédesebb hangján, felszegve csinos állát. Gyakorlott szemmel, fürkészve végignézett a három józan férfin, és kiválasztotta az egyiket, egy magas, komoly arcú, szőke fiatalembert, aki a részeg mellett állt.

- Lesz oly szíves elvezetni innen a barátját? - mondta neki, és szép fehér kezével a részegre mutatott.

- Csak egy kis bégetés - jelentette ki a részeg kissé tompított hangon, és egy pillanatig mindenki azon törte a fejét, mit is akarhat ezzel mondani.

- Nézd csak, öregem, neked itt nincs semmi dolgod. Gyere szépen vissza a klubházba - mondta a magas fiatalember.

De a részeg ragaszkodott előbbi kijelentéséhez.

- Csak egy kis bégetés - ismételte, most már valamivel hangosabban.

- Hölgyeim - mondta egy élénk szemű, alacsony termetű férfi, aki rikító sárga mellényt viselt -, én azt *hiszem*, hogy a barátom bocsánatot akar kérni. Legalábbis *remélem*, ez a szándéka.

A részeg bólintott, noha nehéz volt megállapítani, hogy ezt szántszándékkal teszi-e.

A magas fiatalember karon fogta, de a részeg nem tágított.

- Csak egy kis bégetés - mondta nyomatékosan. - Ha... ha... nincs kedve velem bégetni... hát akkor... mondja, hogy nem vaok otton... Nemvaok... nemvaok otton... Csak meg kell mondani, nemvaok otton. Én nem akarok toakodni... én úriember vaok...

- Jó, jó, hát akkor a legokosabb, ha szépen velünk jössz.

- Leen szíves, mondja meg... Miss... Miss Pipsz... Otton van, vagy nem? - szegezte neki a kérdést Miss Philipsnek.

- Ha talán felelne neki... - mondta a magas fiatalember.

- Nem - felelte Miss Philips méltóságteljesen, csinos állát még magasabbra szegve -, *nem vagytok* otthon.

- Akkor... nincs több mondanivalóm - szólt a részeg, és hirtelen erőt véve magán, elfordult. - Mehetünk - mondta, és megadással tűrte, hogy belékaroljanak.

- Csak egy kis ebéd utáni bégetés - tette még egyszer hozzá, és hagyta, hogy elvezessék. - Csak egy kis baátságos beélgetés...

Egy ideig még hallani lehetett, amint elvonulóban kifejti, milyen korrektül viselkedett. Közben még egy kis dulakodásra is sor került, mert a részeg úriembernek eszébe jutott, hogy elfelejtette otthagyni a névjegyét a hölgyeknél, és mindenáron vissza akart fordulni, hogy ezt a mulasztását jóvátegye.

Később látni lehetett, amint szabadon maradt fél kezével névjegyeket szór szét a hangák között, mintha reklámcédulákat osztogatna - csak sokkal méltóságteljesebben.

Azután minden elcsendesedett, és a hívatlan vendég eltűnt a látóhatárról.

Bealby már akkor kiszabadult orvtámadója karjai közül, mikor Miss Philips kijött a kocsiból. A két ottmaradt golfjátékos elhalmozta a hölgyeket bocsánatkérésekkel. Az egyik, aki Bealbyt eleresztette, sasorrú, szürke ruhás fiatalember volt, lelógó bajusszal, szeme körül ráncokkal, s inkább a humoros oldaláról nézte az egész helyzetet. Annál fontoskodóbb volt a másik, a sárga mellényes, kis termetű, piros arcú. Kiálló szeme volt, és nyílt, szinte tüntetően őszinte arckifejezése. Sapkáját kissé hátratulva viselte, teljesen szabadon hagyva feltűnően kidomborodó homlokát. Nagy mellkasa és nagy pocakja volt, peckesen düllesztette ki mind a kettőt. Általában mindent kidüllesztett, amit csak lehetett. Ezek után meg se kell talán jegyezni, hogy kifogástalanul meg volt borotválva.

- Teljesen a mi hibánk - mondta. - Vigyáznunk kellett volna rá. Kimondhatatlanul sajnáljuk, ami történt, és nagyon szégyelljük magunkat. Kétségbe kell esnem, hogy ilyen nagy kellemetlenséget okoztunk!

- Hiszen tulajdonképpen a mi inasunk is hibás. Nem kellett volna nekimennie azokkal a gyeptéglákkal... - mondta Mrs. Bowles.

- Azt nem lehet éppen mondani, hogy *nekiment* - szólt közbe Madeleine.

- Akárhogy történt, nekünk kellett volna szemmel tartanunk a barátunkat, nem lett volna szabad megengedni, hogy elcsatangoljon, ha már ilyen állapotba került. - Azután bővebb magyarázatokba bocsátkozott:

- Ő a legrosszabb játékosunk, tetszik tudni. Hogy, hogy nem, ma megnyert egy partit. Ez teljesen kihozta a sodrából. Áldomást ivott rá, mi meg, mi tagadás, biztattuk, bátorítottuk. Ez volt az első hiba... A második meg az volt, hogy elengedtük, sétálja ki a mámorát. Nem lett volna szabad... De azt hittük, hogy egy kis séta csak jót tesz majd neki. Meg aztán néhányan közülünk már szabadulni is szerettek volna tőle, torkig voltak vele... Tetszik tudni, énekelt, és nem akarta abbahagyni...

Még nem fejezte be. Elhatározta, hogy kiengeszteli a megsértett úrhölgyeket.

- A klub kész mindent megtenni, ami csak módjában áll, hogy elégtételt adjon... Ha talán kedvük volna később a mi területünkön táborozni, ott a fenyvesen túl... Teljesen elkülönített, biztonságos hely, senki sem fogja zavarni magukat... A gondnok rendkívül előzékeny. Készséggel gondoskodunk majd vízről és mindenről, amire szükségük van... Különösen azok után, amik történtek...

E lovagias záróakkordokban Bealby már nem vett részt. Rosszkedvű volt, mert titokban úgy érezte, hogy nem viselkedett a legokosabban ebben az ügyben. Tapintatosabb lehetett volna. Kár volt rögtön gyeptéglákkal dobálózni. Többet ésszel, mint erővel. Bizony, bizony. De most már megtörtént. Fogta a felborított kannát, és elment vízért.

E kis incidens után a hölgyek nem akarták elküldeni Williamot a faluba éjszakára, mint eddig. Williamot is, Bealbyt is ott tartották a kocsi közelében, hogy ne legyenek olyan védtelenek. A mostani táborozóhelyük különben is nagyon elhagyatott volt, a közelben sehol egy hajlék, csak a klubház. És még a golfklubban sem bíztak meg eléggé. Így tehát Bealby nagy örömeire elhatározták, hogy ő kapja meg a hálózsákat, és abban fog aludni, a kocsi alatt, a kerekek között.

Ezt a hálózsákat Mrs. Bowles hozta magával, de nem tudta hasznát venni. Pedig a szabad ég alatt való alvás lett volna az expedíció fénypontja. Judy azonban elfelejtett számot vetni valamivel: az első kísérletnél kiderült, hogy teljesen képtelen a szabadban aludni, annyira zavarta a nyilvánosság tudata. Mintha az egész világ ott lenne az ember hálószerájában. Hiába próbálkozott vele újra meg újra, minden éjszaka visszabújt a kocsiba.

Bánta is Bealby, hogy hova dugják, csak lehunyhassa a szemét végre. Hosszú, izgalmas nap volt ez, ráfért a pihenés. Félig levetkőzött, és bebújt a puha, meleg gyapjúsákba. Néhány percig figyelt a tompa hangokra, a léptek neszére a feje felett. Bealby ösztönszerűleg bízott a nőkben, mint általában a legtöbb férfi - márpedig itt három nő is volt a közelében.

Annyi minden történt vele ma és tegnap. Úgy tetszett neki, hogy már időtlen idők óta szakadatlanul úton van. Fákat látott, országutakat, harmatos fűvet, füstös serpenyőket, óriási lakájokat, akik vérben forgó szemmel üldöztek valakit, rejtekutakat és barlangokat, repülő és robbanó lövedékeket, amelyeket valaki tapintatlanul és visszavonhatatlanul elhajított. Néhány másodpercig hunyorgatott a szemével, mint egy kis kutya, és a kerék küllőin keresztül a hamvadó tábor tüzre bámult, amit még ő rakott fenyőtobozokból, mielőtt lefeküdt. Aztán észrevétlenül alámerült az álmok világába...

Reggel nagyon nehezen ébredt. Már jó régen rázogathatták, mikor végre meghallotta Judy Bowles hangját, aki ilyenkor reggel tájban különösen zamatos írásként beszélt:

- Mi lesz, fiacskám, talán délig akarsz aludni?

ÉGSZAKADÁS - FÖLDINDULÁS

Hétfőn felejthetetlenül szép napja volt Bealbynek.

A karaván tizenhét mérföldet tett meg, és megállapodott egy vidám kis falu határában, lankás mezőn, ahol hatalmas cirkuszsátor terpeszkedett ezzel a büszke felírással: *Színház*.

Mrs. Bowles az első boltban cipőt vett Bealbynek. De ez nem minden. Azonkívül meg is kérdezte a fiút:

- Nem akarsz egy kis zsebpénzt, Dick?

Egy félkoronás ércpénzt nyomott a kezébe. Egy egész kis vagyon: két shilling és hat penny, ami öt darab félshillingesnek vagy harminc pennynek felel meg, aszerint, kinek mi tetszik jobban.

Hiszen eddig is csupa ambíció volt, de most már az elégedettség is sarkallta. Csak úgy leste az alkalmat, hogy segíthessen valamit. A tegnapi baleset arra intette, hogy óvatosabban bánjon a tányérokkal. Nem is történt ma semmi baj, csak egy tojástartó el, amikor éppen bele akarta ütni a serpenyőbe. Bealby ott a helyszínen eltemette a szerencsétlenül járt tojástartót a homokba, koszorúk mellőzésével és minden feltűnés nélkül.

Napközben többször tett kisebb szolgálatokat Miss Philipsnek, és a jutalom, a szép színésznő hálás mosolya, sohasem maradt el. Este Miss Philips kijelentette, hogy elmegy a vándorszínházba. Mint a legtöbb színésznőnek, neki is ünnep és pihenés volt, ha színházba mehetett publikum gyanánt. „Bájos mulatság lesz” - mondta. Mrs. Bowles is elment vele, de Mrs. Geedge otthon maradt, mert le akart írni egy pár élményt frissiben, mielőtt megfakulnának az emlékezetében. Madeleine Philipsre vall, hogy nem akart egyedül mulatni: pénzt adott Williamnek és Bealbynek, hogy ők is nézzék meg a darabot. Egy-egy shillinget adott mindegyiküknek, holott félshillinges, negyedshillinges jegyek is voltak, sőt egy pennyért is be lehetett volna menni. Bealby életében először elment a színházba.

A darab címe ez volt: *Vértességek, vagy Az Igazság Diadala*. A címet színes plakát hirdette, amelyen egy katonaruhás fiatalember bekötött fejjel térdelt az elesett bajtárs mellett. Látszott rajta az elszántság, hogy drágán fogja odaadni az életét, de később a darab tartalmából nemigen lehetett kivenni, mi köze van ennek a képnek a darabhoz. A színházba egy rozszant, nyitott sorompón és letaposott gyepen keresztül lehetett bejutni. Két lobogó fáklya világította meg a plakátot és a pénztelen ifjúság egy kis csapatát. A sátor-színház padlója letaposott fű volt, padokkal, gyér publikummal és egy zongorával, amelyen egy fesztelenül viselkedő hölgy játszott. Az előfüggöny Velencét akarta ábrázolni. A Canal Grande úszott a kivilágított paloták rikító fényében, félhold alakú fekete gályák ringtak jóval a víz színe fölött. A fesztelen hölgy a zongorán olyasmit játszott, mint a Lohengrin Nászindulója, és a hátsó padosorokban néhányan zümmögésnek nevezett hangokkal és füttyörészéssel kísérték a zongorát a hatás fokozása végett. Madeleine Philips roppantul mulatott, még mielőtt a függöny felgördült volna.

És aztán - ó, szent Illúzió!

A nevetséges és rozoga dekoráció szármalasan hullámozott, színészek és színésznők fajtájuk legszomorúbb ripacsai voltak, minden mozdulatuk rossz, és minden hangjuk hamis. De Bealby szárnyra kapott fantáziája mit se vett észre ebből, mohón szívott magába mindent, amit látott, életet öntött mindenbe. A cselekmény fölötté csalfinta volt és szörnyen konfúzus:

mindenki többé-kevésbé másnak látszott, mint ami valóban volt, és csak a darab végén vetette le az álarcot. Bealby nem sokat értett a történetből, de annyit látott, hogy csúnya ármány dolgozik, és gonosz fickók tört vetnek egyszerű, derék embereknek. És az egyszerű, derék, jó emberek még sohasem voltak olyan rokonszenvesek, mint itt. Volt egy gonosz, elvetemült *álfivér*, és egy végtelenül, szinte felháborítóan jószágos *valódi fivér*, aztán egy minden hájjal megkent csirkefogó, akiről kiderült, hogy báró, és aki folyton frakkban és cylinderben járt, a kesztyűjével hengegett, és a sétabotját forgatta, egyszóval könnyű elképzelni, miféle alak volt. Volt egy drága, édesen mosolygó lány, akit az álfivér is szeretett, meg a valódi fivér is, mindketten a maguk módján. Viszont közbejött egy aljas, vörös ruhás, hatalmas nő, aki folyton az ajkát harapta, és olyan szenvedélyes volt, hogy beleremegett a kis színpad, ha a kebléhez kapott. Volt még egy tréfás lakáj, egészen másféle ember, mint Mergleson; a frakkjához kockás nadrágot hordott, és olyan jókat mondott, hogy Bealby az oldalát fogta nevetésben. Mért hogy minden lakáj nem ilyen? Nahát, milyen jó. Lépten-nyomon mindenféle titkok derültek ki, és a színpadon az emberek jól megmondták egymásnak a véleményüket. Ez különösen tetszett Bealbynek. Azok a rossz emberek alaposan megkapták a magukét, annyi bizonyos, hogy sehol a világon nem szedték még így le a keresztvizet rossz emberekről; az egész közönség pisszegett rájuk, Bealby is. És amikor valaki jól odamondogatott nekik, ujjongva tapsolt. És mégis kitartottak a gonoszságuk mellett, amíg a függöny le nem gördült. Visszavonultak, de a szemükkel még akkor is gonoszul kacintottak. Kudarcot vallottak, de nem okultak belőle. „No majd legközelebb” - mondták.

Volt egy jelenet, amikor Bealby is könnyet morzsol szét a szemében, annyira meghatotta a hősnő balsorsa. Hál’ istennek végül mégis minden rendbe jött. Csodálatos szerencse. Azután kijött a társulat, és társalogtak a publikummal. Remélték, hogy Bealby meg volt elégedve, és máskor is megtiszteli őket. Bealby vöröstre tapsolta a tenyerét, szíve majd túláradt a boldogságtól.

Ó, élet, gyönyörű tavasz, gondtalan ifjúság!

Milyen langyos volt az éjjel! Nem olyan, mint máskor. Bealby sem volt olyan. Hallgató, kemény, nagy ember lett belőle, felnőtt, tele nagy elszántsággal, célokkal. Ellenkező irányba osont ki, nem ment vissza a kocsához, egyedül akart lenni, hogy átadja magát érzelmeinek. Félt, hogy be nem avatott idegenek szétfűjják az illúziók ködét, amely körülvette, a színes szappanbuborékokat, amelyek felszálltak belőle.

Most, most tudta meg végre, hogy vele is súlyos igazságtalanság történt. De hát persze, aki jó akar lenni, nem mondhat le arról a kiváltságról, hogy igazságtalanság is érje. Egész összeesküvést szőtte ellene; a sok lakáj és az egész shontsi népség mért ment neki különben? Öregebb volt, mint látszott, csak eltitkolták előtte az igazi korát. És hogy ő kertészgyerek volna? Nevetséges. Ő herceg. „*Shonts hercege*” - suttozta. Madeleine is összeesküvés áldozata. Cigánykirálynő. Különben mért bujdosna abban a kényelmetlen kocsiban? Ugyanazok a gazfickók üldözték ki, akik Shonts hercege ellen törtek...

Így lépkedett a jószágos nyári éjszakában, amely nem vitatkozik, és ráhagyja minden édes álmodozásra, hogy igaz.

Annyira elmerült álmaiba, hogy messze elcsavargott, és alig talált vissza a kocsához. S mikor végre hazatért, abban a hiszemben, hogy órák hosszat barangolt ebben az álmvilágban, úgy látta, észre se vették, hogy hiányzik. Mintha csak fél órával később jött volna meg, mint a többiek.

Bezzeg a kedd nem sikerült olyan jól, mint a hétfő. Az első felhő már kora reggel megjelent, amikor Mrs. Bowles barátságosan megkérdezte Bealby, hogy milyen napon szokott gallért váltani. A támadás olyan váratlanul jött, hogy Bealby nem tudott mit felelni.

- Talán lesz a csomagodban hajkefe is, Dick. Sohase használod?

- De igen, nagysád. Elő szoktam venni *néha*.

- Továbbá, még véletlenül se láttam fogkefét a kezében, Dick. Ámbár ez talán túlzott kívánság. De szappant, Dick! Adjak egy darab szappant?

- Nagyon meg fogom köszönni, nagysád.

- Ami meg a tiszta zsebkendőket illeti, Dick, azt már meg se merem említeni. Pedig olyan is létezik.

- Kérem, nagysád, ha elvégeztem a dolgomat, én azt is... majd rendbe hozom.

Ez a párbeszéd egész reggel kínoztta. Igazán nem várt Mrs. Bowles részéről ilyen személyeskedést. Különösen az effajta személyeskedésektől tartózkodhatott volna. Nem szép tőle...

Reggeli után, mikor már elmosogatta az edényeket, szemérmesen elvonult kis csomagjával a patakhöz, amelyet a fűzek eltakartak a táborozóhely elől. Az ajándékszappant is magával vitte. Mindenekelőtt a zsebkendőjét mosta ki, ami rossz politika volt részéről, mert megfosztotta egyetlen törülközőjétől, hacsak nem számítjuk a kabátját. Valami újságot kellett volna magával hoznia. Legközelebb majd úgy csinálja. De azért megmosta mégis az arcát, fejének legexponáltabb részét, és megtörülközött a kabátjában. Aztán levette a gallérját, és megnézte. Hm, ez elég szomorúan fest.

- Ó, hiszen ez ugyanaz a gallér! - kiáltotta Mrs. Bowles, amikor Bealby felbukkant megint.

- Úgy látszik, összegyűrődött mind, nagysád.

- És mind ilyen piszkos?

- Suviksz is volt a csomagomban, nagysád, és kinyílt. Majd veszek egy új gallért a legelső boltban.

Nagy anyagi áldozatot jelentett ez, de meg kellett lennie. Az első alkalommal, hogy bolthoz értek, Bealby bement, és vett egy csinos gallért, igazán csinos, magas gallért, hegyes, lehajtott sarkút, amely vágta a nyakát, döfködte az állát, és oly büszke fejtartásra kényszerítette, hogy uzsonnaterítésnél nem vett észre egy eltévedt tányért a fűben, és agyontaposta. De úgy érezte, sokkal jobban emlékeztet az igazi férfigallérra, mint bármi, amit eddig hordott. És hat és fél penny volt az ára, hat és fél *ficcs*!

(Azt is meg kell említeni, hogy már a reggeli mosogatásnál letörte az egyik bögre fülét. Most itt a második kár. Az ég mindjobban beborult Bealby fölött.)

William is hozzájárult a helyzet elmérgezéséhez. William tegnap óta tűnődött a történeteken, végül levonta a konzekvenciákat, és akcióba lépett. Mikor Bealby felült mellé a bakra, váratlanul belecsípett a combjába. Fff! Bealby majd elsikoltotta magát.

- Nesze csokoládé! - sziszegte William a bosszú kéjével a foga között.

Mikor William másodszor is megismételte az orvtámadást, Bealby jobbnak látta, ha leszáll, és gyalog megy a kocsi mellett. Erre William odacsördített a fehér ló füle közé, és olyan gyorsasági rekordot csinált, hogy csak úgy csörögtek az edények a kocsiban. Még szerencse, hogy Mrs. Bowles közbeszólt, és véget vetett a szédítő iramnak.

Ilyen levert és meggyötört állapotban érte Bealby a hír, hogy *férfi áll a házhoz*. Úgy kezdődött, hogy egy kis faluban megálltak a postahivatal előtt, a hölgyek bementek, és vígan jöttek ki, leveleket lobogtatva. De Mrs. Bowles még sürgönyt is kapott, amit ott helyben elolvasott, szétterpesztve kamásnis lábait, és kissé oldalra hajtva fejét.

- Szeretnétek tudni, mi van benne, de abból nem esztek! - mondta pajzánul Miss Philipsnek. Ezzel belemélyedt a levelek olvasásába.

- Fontos hírek? - puhatolózott Mrs. Geedge.

- Olyasmi... - felelte Mrs. Bowles, de egy szót se lehetett kihúzni belőle ezen kívül.

Végre ebéd után, mialatt Bealby a banánhéjakat és a desszert egyéb maradványait szedegette össze, Mrs. Bowles cigarettára gyújtott, és az első füstfelhővel a következő kijelentést fújta ki:

- No, nem titkolózom tovább. Holnap este, mire Winthorpe-Sutburybe érünk, férfiak lesznek jelen!

- Nem érdekel. Tom úgyse jön - mondta Mrs. Geedge.

- Timmel izenteti, hogy igenis jön. Mit szólsz hozzá?

- És ezt a hírt két órán keresztül magadban tudtad tartani, Judy?

- Csak a ti lelki nyugalmatok érdekében. De most kibújt belőlem. Jönnek ám, jönnek, a te férjed is meg az enyém is, mert nem bírják már ki nélkülünk tovább. De amilyen puhányok, persze a legelegánsabb szállóban szállnak meg mindjárt. A Royal Redlake Hotelben, fent a hegyen, Winthorpe-Sutbury mellett. Royal Hotel! Már a neve után el lehet képzelni az egészszet... Szinte látom a hallját, a fehér nádszékekkel. Más szálloda nem is jó nekik. Képzeltétek, meghívtak minket, hogy látogassuk meg őket, és pihenésképpen élvezzük kissé - hogy is írja csak -, igen, a „kultúra és komfort áldásait”. Hogy hagyjuk ott egy kissé a lakókocsit...

- Tim ünnepélyesen megígérte nekem, hogy addig lehetek vadember, ameddig csak jólesik! - mondta Mrs. Geedge, aki egyébként csöppet sem látszott vadnak.

- Ezek csakugyan azt hiszik, hogy meguntuk a magányt - jegyezte meg Mrs. Bowles.

- Úgy látszik.

- Pedig ítéletnapig elkocsiznék nélkülük - mondta Judy. - Csak férfi és háztartás ne volna a világon!

- Hát akkor ne menjünk Winthorpe-Sutburybe - szólalt meg Madeleine. (Bealby úgy gondolta, hogy ez volt az első értelmes szó, amit ebéd óta hallott.)

- Drága gyönyörűm, hátha a te számodra is akad majd egy férfi a látogatók közt? - kötekedett Mrs. Bowles ravaszul mosolyogva.

- Nekem ugyan nem kell.

- Ó, ó.

- Mért mondod azt, hogy ó, ó?

- Mert egészen őszintén azt gondolom, hogy ó, ó!

- Igazán?

- Igazán hát.

Farkasszemet néztek egy percre, aztán Miss Philips kezdte újra:

- Judy, ne tréfálgass. Valami van a begyedben.

- Maradjon csak benne. Jó helyen van ott.

Nagyot szítt a cigarettájából, aztán csibészesen mosolyogva, váratlanul rászólt Bealbyre:

- Hát te mit akarsz? Mész rögtön mosogatni!

El kellett oszlatni a gyanút, hogy azért lebzselelt ott, mintha hallgatózni akarna, így Bealby kénytelen volt összeszedni az utolsó pár tányért, és elszaladni a patakhoz. A beszélgetés hátralevő része teljesen elveszett számára. Csak annyit hallott még, amikor visszajött, hogy Miss Philips így szólt:

- Elég, elég. Tartsátok meg az öregeiteket. Én majd Dickkel fogok vigasztalódni. Micsoda titokzatosság...

- Látszik, hogy sejtelled sincs róla - jegyezte meg erre Mrs. Bowles rejtélyesen.

Ez a beszélgetésfoszlány némi vigaszt nyújthatott Bealbynek. De ugyan mi lehet az, amiről Miss Philipsnek sejtelme sincs?

Mikor megjelentek a férfiak, kiderült, hogy nem is olyan ijesztőek, mint ahogy Bealby gondolta. Aztán, hála az égnek, csupán ketten voltak. Beszéltek ugyan valami harmadik úrról is - Bealby nem értette tisztán, mit -, de a fődolog az, hogy ennek a harmadik vendégnek nyoma sem volt. Bowles tanár úr igen élénk volt, Mr. Geedge pedig előkelően hideg. Nem csókolták meg a feleségüket túlságosan tüntetően, és nyugodtan beszélgettek, mialatt Bealby a kocs mellett gyalogolt. A kopár országúton haladtak, amely a winthorpe-sutbury-i hegygerinc mentén húzódik. A férfiak valami szállodából jöttek eléjük - a nevét Bealby nem tudta megjegyezni -, amely a golfpályák szomszédságában volt. A két asszony közül Judy vitte a szót, és élénken rátámadt a két férjre, hogy mernek ideglenkedni és molesztálni három független hölgyet, akik - biz'isten! - kitűnően érzik magukat férfiak nélkül. Bowles tanár úr nem haragudott meg e különös fogadtatás miatt, csak bámult a feleségére, és látszott rajta, mennyire el van tőle ragadtatva.

Bowles tanár úr zömök kis ember volt, pápaszemes. A szemüveg dupla törésű, a közepén homorú, körös-körül lapos. Puha, bolyhos szövetruhája olyan volt, mintha bogáncsok között hempergett volna, buggyos térdnadrágot hordott, szíjjakkal, vastag harisnyát és hatalmas cipőt, akár egy vérbeli turista. Tömzsisége és fürgesége ellenére csak úgy áradt belőle a tekintély. Feleségének minden bőbeszédősége lepergett róla. „Kitűnő helyet találtam nektek táborozásra” - jelentette ki. Az asszony különféle javaslatokkal állt elő; a tanár úr pedig egyszerre csak otthagya a hölgyeket, és a kocs után sietett, hogy ellenőrizze, rendben van-e minden. Látszott rajta, hogy olyan ember, aki szeret mindent ellenőrizni.

- Maga csak szálljon le onnan - mondta Williamnek -, az a szegény állat eleget cipel maga nélkül is.

William felmordult, de a tanár úr olyan hangon rivallt rá, hogy a kocsis nem mert több ellenvetést tenni.

- Te meg hogy kerülsz ide, fiú? - kérdezte Bealbytól, aki Mrs. Bowlesre nézett, hogy igazolja.

- Rettentő nagy gallérod van - mondta a tanár úr, félbeszakítva a felesége magyarázatait. - Fiú ne hordjon gallért, hanem puha gyapjúinget. Pizkos is az a gallér. Le vele, egy-kettő. Hisz megfűlsz tőle, nem érzed?

Azután a lószerszámot vette szemügyre, és fölötte megbotráncozott azon a módon, ahogy William befogta a fehér lovat.

- Rossz ezt nézni! Még Itáliában se látni ilyet. Hahó! - kiáltott fel a tanár úr váratlanul, be se várva a választ az előbbi kifakadásra, és elrohant.

Igen csúnya járása volt, menés közben furcsán billegtetette a fejét és a nyakát, aszerint, hogy a szemüveg konkáv vagy lapos részével nézett. Pár lépés után megállt, leguggolt, majd négykézlábra ereszkedve fürkészte a füvet egy ideig.

Egy másodpercre mintha mozdulatlaná dermedt volna, azután feltápászkodott, és visszajött a feleségéhez, a mutatóujja és hüvelykujja közt valami vergődő bogárral.

- Nézd csak - mondta diadalmasan -, ez már a harmadik, amit ma találtam. Valósággal nyüzsögnek itt. Migrációban vannak.

Azután megint a karaván felszerelésére összpontosította figyelmét. Fürkésző szemét körüljártatta, és szemüvegét ferdén rászegezte Bealbyre.

- Hej, ez a fiú, ez a fiú! Még mindig nem vette le a gallérját.

Bealby leleplezte nyakának szerény titkait, és zsebre vágta a gallért.

A másik úr, Mr. Geedge, nem méltatta Bealbyt arra, hogy észrevegye. Hatalmas orra olyan volt, mint csónakon a kormánylapát. Olyan méltóságteljesen hordozta, mint a római lictorok a vesszőcsomóba kötött bárdot, és méltóságteljesen járt, ahogy egy gentlemanhez illik. Messziről látszott rajta, hogy igazi gentleman, megtörhetetlenül, az élet minden elképzelhető helyzetében. Legyen földrengés vagy tűzvész vagy vasúti szerencsétlenség, amikor mindenki más kapkod, szaladgál, jajveszékkel: ő nyugodt maradt volna és méltóságteljes. Büszke volt rá, hogy párszor összetévesztették sir Edward Greyjellel³. A vitatkozó Bowles házaspár mögött Miss Philipsszel sétált, és mély, zengzetes hangján a természet áldásait dicsérte; milyen egészséges az egészséges levegő, és mennyire szabadabbnak érzi magát az ember a szabadban, mint a füstös városban.

Mikor elérték azt a helyet, amelyet Mr. Bowles kiszemelt a táborozásra, a tanár úr megint rendkívül tevékeny lett. Bealbyre kétszer is rászólt, hogy „élénkebben!”, Williamet pedig igen sértő módon definiálta, kijelentve, hogy ez az ember *abszolút idióta*. William dühösen ránézett, és nyelt egyet.

Annyi bizonyos, hogy erről a helyről gyönyörű kilátás nyílt. Pázsitos dombhát volt, északról és délről tiszafacserjék vették körül meg egy mészkőbánya, amelynek szélén bükkfák sorakoztak. Közvetlenül az országút szomszédságában terült el, amely a hegyről Winthorpe-Sutburybe futott le, oly merészen és meredeken, mint általában a dél-angliai hegyi utak. Olyan meredek volt, hogy az ember szinte úgy látta, mintha a mosdóvizet le tudná loccsantani a városkába. Mintha le lehetne ugrani, rálépni a templom hegyes tornyára. A dombok pocakot eresztettek kelet és nyugat felé, majd erdős lankáik nyugatra kanyarodtak, ahol egymás mögött a dombvonulatok egész sora húzódott, s valahol messze beleolvadt a látóhatár kékjébe. A látóhatár kódében a tanár úr a tenger zafírkék csillogását fedezte föl. „A Csatorna” - erősítette a tanár úr, mintha ezzel megkönnyítené a többieknek, hogy ők is meglássák azt, amit ő lát. Mr. Geedge azonban nem volt hajlandó a kék foltban elismerni a tengert, még a Csatornát sem. Azt koncedálta, hogy lát valami kékest, valami simát, arról azonban, hogy ez a tenger,

---

³ Liberális politikus, angol külügyminiszter a század elején

nyilván csak az győzhette volna meg, ha ott lubickol benne, és annak rendje és módja szerint ellenőrzi a tanár úr állításának helyességét.

- *Jóságos isten* - sikoltott fel a tanár úr -, nézzék csak, mit művel megint ez az ember!

William abbahagyta a fehér lóval való veszekedést és a csendes szitkozódást, s várta, hogy a tanár úr határozottabb formában fogalmazza meg kifogásait.

- Hosszában állítja fel a szekeret a napnak. Meg fognak fulladni odabenn a hőségtől. Mit gondol maga tulajdonképpen? Arra nem gondol, estefelé hogy fog itt betűzni az ablakon a nap?

- Ha másképp állítom - hebegett William -, az egész miskulancia legurul az országútra.

- Kretén! - üvöltött a tanár úr. - Tegyen valamit a kerekek alá, akkor mindjárt nem gurul le. - (Mindjárt talált is néhány korhadtt fadarabot a közelben.) - Így ni. Na látja. A kocsirudat ide, a domb felé.

William igyekezett eleget tenni ennek a kívánságnak.

- Nem így, ó, maga szerencsétlen. Így ni!

Bealby lelkesen asszisztált az átcsoportosításnál.

Jó darabig eltartott még, míg a lakókocsi elhelyezése megnyerte a tanár úr teljes tetszését. Végre ott állt kocsi a fennsík szélén, az út torkolatában. Ha a hátsó ajtót kinyitották, a bennülők beláthattak az erdős völgybe, a gyönyörű panoráma a lábuk alatt terült el. A feljáró lépcsői úgy lógtak alá, mintha a kocsi kiöltött volna a nyelvét a világra. A hátsó kereket göröngyökkel, ágakkal, fadarabokkal erősen alátámasztották; így a kocsi olyan volt, akár egy remek erkély, mely sziklavárból néz le a festői szakadékbá.

Ezek után nekiláttak az ebédfőzésnek. A tanár úr tele volt kitűnő eszmékkel és elvekkel még a főzés tekintetében is. Bealbynek fárasztó, de tanulságos napja volt. Patak vagy forrás nem volt a közelben, de a tanár úr leküldte Williamet a szállodába kerti öntözőkocsiért, mert előrelátó módon már reggel intézkedett, hogy az öntözőkocsi délre készen álljon.

A Geedge házaspár nem vett részt a hűhóban, szerényen félrehúzódtak. Miss Philips a tájat nézte - Bealby úgy vette észre, hogy kissé elégedetlenül. Csak Mrs. Bowles lábatlankodott a férje körül cigarettázva, lármázva és hahotázva.

- Tetszik nekem, ahogy itt serénykedsz - mondta. - Meglátod, a végén még te fogsz táborozni, drágám, és nekünk engedted át a kényelmes lakosztályt a szállodában.

A tanár úr nem felelt, hanem még jobban belemerült hasznos teendőibe. Lázás tevékenysége átragadt Bealbyre is, aki nagy sietségében elejtett egy üveg befőttet, s az eltört üveg nemes tartalma egyenesen a zsírban sült burgonyára ömlött. Egyébként igen jól bevált, mint kukta. Közben a tanár úr egy percre elhagyta a hadszínteret, mert egy érdekes fajta tücsköt vett észre a fűben, és utána szaladt. Talán nem tudta utolérni, vagy mégse volt az az érdekes fajta tücsök, elég az hozzá, hogy üres kézzel jött vissza, és tovább dirigált.

Három hatalmas túlkölés riasztotta fel hirtelen a szakácsokat. Bealby szívdobogást kapott, és azt hitte, hogy a shontsi lakajok jönnek érte puskával és ágyúval. De nem, csak egy motorbicikli állt meg mellettük az úton. Douglas kapitány ugrott le a bicikliről.

Egyszerre kellett volna megérkeznie a két férjjel, de hát motorbiciklin jött, és akkoriban a motorbicikli még gyermekkorát élte. Ezért jött későn a kapitány, és ezért éktelenkedett egy fekete folt a szeme körül. A kapitány most is felettébb szőke volt, arca pírban égett, vízhatlan bőrruha volt rajta, sisak alakú motorsapka és hatalmas kesztyű. Ebben az öltözetben a szeme

körül éktelenkedő sárfolt ellenére is úgy festett, mint egy bátor és délceg keresztes vitéz - csak éppen hogy páncél helyett vízhatlan bőrruhát viselt, és a bajusza kisebb volt, mint a keresztes vitézeké. Amikor a pázsiton keresztül a táborozóhelyhez közeledett, Mrs. Bowles és Mrs. Geedge hangos „á-á” kiáltásban törtek ki; Miss Philips szemrehányó arccal fordult a két hölgy felé. Bealby éppen a fűben térdelt, keze tele volt evőeszközökkel, teríteni akart a gyepen. Ahogy meglátta a színésznő felé tartó kapitányt, ösztönszerűleg megérezte, hogy az ő alázatos szerelme immár semmit sem számít, kis szíve összeszorult szomorúságában. A bőrpáncélos jövevény olyan volt, mint egy félisten, és szegény kis Bealby, akit egyetlen férfiúi díszétől, a gallérjától is megfosztottak, hogyan vehette volna fel a versenyt ilyen rettenetesen imponáló vetélytárrsal? E pillanatban született meg Bealby szívében az első sóvárgó vágy: ha őneki bőrruhája és biciklije volna.

- Megtiltottam önnek, hogy egy hónapig a szemem elé kerüljön! - mondta Madeleine szigorúan, de arca sugárzott a boldogságtól.

- Nem tehetek róla. A motorom megbokrosodott és idehozott - felelte a kapitány. A nap erősen rásütött és megvilágította az aranszőke pelyheket az arcán.

- És különben is - szólt közbe Mrs. Bowles - számárság az egész.

A tanár úr úgy viselkedett, mint akit feltartóztattak bokros teendői közepette; a többiek azonban nagy együttérzéssel szemlélték a jelenetet és szemlátomást minden mozzanatát világosan értették.

- Önnek most Franciaországban kellene lennie.

- Mégis itt vagyok.

- Számúztam egy hónapra - mondta Miss Philips, és kézcsókra nyújtotta kezét. A kapitány áhítatosan a színésznő keze fölé hajolt.

Bealby még szomorúbb lett. Pedig meg volt írva a Sors Könyvében, hogy valamikor ő is fog még kezet csókolni.

- Egy hónap! - sóhajtott fel a kapitány. - Hiszen már évek teltek el azóta. Hosszú, hosszú évek!

- Akkor már sokkal előbb itt kellett volna lennie - mondta Miss Philips, és erre a kapitány már nem tudott mit felelni.

Mikor William megérkezett a vizestargoncával, Bowles tanár úr szervezőképességének újabb bizonyítékait is magával hozta, néhány üveg bort, piros burgundit és gyöngyöző rajnait, két üveg almabort, néhány palack ásványvizet, mindenféle konzerveket előételnek és isteni körtét.

Mikor William néhány percre egyedül maradt Bealbyvel a kocsí mögött, csüggedten és szomorúan, háromszor is elismételte:

- Meg fogják enni az egészet. Lefogadom, hogy mind bepofázzák. - Aztán mély fájdalommal a hangjában hozzátette: - És ha marad valami, elzárják. Az a pápaszemes majom biztosan el fog zárni mindent.

Igazi majális-ebéd volt ez az illatos fűben, a vidám napsütésben, a winthorpe-sutbury-i magaslaton. Mindenki jókedvű volt, még a reménytelen szerelemtől elgyötört Bealby is fölélléknült kissé. A tanár úr, rá-rávilantva szemüvegét, különben is annyi munkát adott neki, hogy nem maradt ideje a búsulásra.

Kedélyesen elbeszélgettek erről-arról. Bealbynek nem sok ideje volt figyelni, pedig egyszer-egyszer, mikor Judy Bowles valamelyik pajzán megjegyzésére kirobbant a nevetés, szörnyen fúrta oldalát a kíváncsiság. Már a körténél tartottak, amikor Bealby fülét egyszerre csak megütötte ez a szó: *Shonts*.

Mintha az egész ég lángba borult volna a feje fölött: *ezek az emberek mind Shontsról beszéltek*.

- Elmegyek a shontsi kastélyba - mondta a kapitány -, minden rossz sejtelen nélkül, Lucy hívott, hogy jöjjenek. Tisztára szívesség volt tőlem, hogy lementem. Igazán tudtam volna találni magamnak jobb szórakozást is, mint Shontsba utazni. És egyszerre csak felszólítanak, hogy hagyjam el a házat. Formálisan kidobtak.

(Ez az ember tehát Shontsban volt!)

- Ez vasárnap reggel történt? - kérdezte Mrs. Geedge.

- Érdekes - mondta Mrs. Bowles. - Éppen akkor voltunk mi is Shonts közelében.

(Ez az ember tehát ugyanakkor volt Shontsban, amikor ő, Bealby!)

- Vasárnap, kora reggel. Megkértek, legyenek szívesek, és hordjam el magam. Képzeltetik, hogy megrökönyödtem. Mi az ördögöt csináljak? Hova menjek? Nem állíthatok be sehova vasárnap kora reggel. Mit sem sejtve, nyugodtan alszom egész éjjel, mint a bunda, egyszerre csak bejön Laxton, és azt mondja: „Nézz ide, öregem, tedd meg nekem azt a szívességet, csomagolj és tűnj el innen. Most mindjárt.” „Miért?” - kérdezem én. „Mert megörjítetted a lordkancellárt. Tisztára megtévelyodtél miattad!”

- No de hát ez mégiscsak lehetetlen! - szólt közbe a tanár úr szinte haragosan. - Hogyhogy? Ezt nem értem. Miféle oka lehetett rá, hogy távozásra szólítsa fel?

- Fogalmam sincs róla! - kiáltotta Douglas kapitány.

- No de mégiscsak... - protestált Bowles tanár úr az emberek logikátlansága ellen.

- Volt egy kis vitám vele a vonaton, valami egész jelentéktelen dolog, szót sem érdemel. Két sarokülést foglalt le, és az ilyesmit én mindig durva visszaélésnek érzem, de becsületszavamra, nem dörgöltem az orra alá. Csakhogy ő aztán a fejébe vette, hogy rajta mulatunk ebéd közben. Csakugyan mulattunk rajta egy kicsit, de csak úgy, ahogy ez bárki mással is megesik, azon, ahogy a szemöldökét mozgatja, és más efféléken. Aztán meg azt hitte, hogy ugratni akarom őt... Pedig én igazán sohasem ugratok senkit. De ő annyira meg volt győződve erről, hogy éjszaka hangos botrányt csapott. Valami kísértet hátba vágta, azt mondja, és ennek én vagyok az oka. Ördög és pokol! Mit szólhat az ember az ilyen dologhoz? Ki sem mozdultam a szobámból egész éjjel.

- Magának a bátyja bűneiért kellett vezekelnie - mondta erre Mrs. Bowles.

- Az a hét meg a nyolc! - káromkodott a kapitány. - Erre nem is gondoltam. Talán össze-tévesztett vele... - Egy pillanatig elgondolkodott, azután folytatta az elbeszélést: - Éjszaka aztán mindenféle neszt hallott...

- Jellegzetes tünetek - mondta a tanár úr.

- Nem tudott aludni...

- Félreérthetetlen tünet - bólintott a tanár úr.

- Végre hajnaltájt kiugrott az ágyból, kirohant a szobájából, és elcsípte az egyik inast valami titkos folyosón...

- Hát az hogy került oda?

- Körüljárt, vagy mit tudom én. Biztosan ott volt dolga. Elég az hozzá, hogy a szegény fráter alaposan megjárta. A kancellár brutálisan viselkedett, kékre-zöldre verte a szerencsétlen flótást, aki sokkal tisztességtudóbb, semhogy védekezett vagy visszavágott volna... Azután fejébe vette, hogy tőlem ered az egész, hogy meg akartam tréfálni. Összejátszottam a cselédséggel, és így tovább... Az a buta Laxton is elhitte talán neki. Kellemetlen ügy, mondhatom, ha az emberről elterjed, hogy minisztereket ugrat. Nem jó bizonyítvány. Mindenki úgy néz majd rám, mint valami ostoba tökfilkóra, aki éretlen csínyeken töri a fejét. És a távozást ilyenkor beismerésnek veszik...

- Hát akkor miért távozott el?

- Lucy miatt - felelte a kapitány szűkszavúan. - Idegrohamot kapott. - Aztán még hozzátette: - Tönkretettem volna a shontsiakat, ha nem megyek el.

- Ezt nem lehet annyiban hagyni - mondta Madeleine részvevően. - Valamit kell csinálnia.

- Mit csinálhatok? - kiáltotta kétségbeesett hangon a kapitány.

- Minél előbb örültté kell nyilvánítani a lordkancellárt - tanácsolta a tanár úr mély bölcsességgel. - Csak ez mentheti meg a karrierjét.

- Csúnya rohamai voltak azután is, amikor már eltávoztam.

- Kapott valami hírt azóta?

- Két levél is várt rám ma reggel a wheatly-i postahivatalban. A kegyelmes úrnak még mindig a begyében volt az a lakáj. A löncsnél megint dühöngeni kezdett, s nekiugrott annak a szegény ördögnek. Majd kirázta belőle a lelket. Azt mondta, hogy az inas szándékosan nem tölt a poharába, nem akar neki inni adni... Szép kis história, mi? Addig rázta a szerencsétlent, míg végül mindent összetört, ami a kezében volt...

Egy kis szünetet tartott, aztán így folytatta:

- Minnie Timbre részletesen megírt nekem mindent. Hiszen ismeri őt, még lánykorából, Flax lány volt, Minnie Flax. - Engesztelő pillantást vetett Madeleine-re. - Egymás szomszédságában laktunk régen. Azt írja, a társaságból a legtöbbször fogalma sem volt arról, mi történt. Azt hitték, hogy az inas rosszul lett, gutaütés környékezi, és az öreg Moggeridge segíteni akar rajta, letépi a gallérját. Minnie Timbre azt írja, hogy Laxton találta ki ezt a mesét, mindenkinek azt mondta, hogy az inas rohamot kapott. Valamit csak kellett mondania. De Minnie Timbre látta, hogy az egészből egy szó se igaz, és rajta kívül még sokan mások is látták. Laxton mindkettőjüket kituszkolta a szobából. Szép kis jelenet lehetett, mi? Szegény Lucy szörnyen kellemetlen helyzetbe került. Képzeltetik, milyen megdöbbenést váltott ki a dolog a megyei előkelőségből. Most aztán igazán kerülni fogják a shontsi kastélyt. Mert vagy elhiszik a mesét, vagy nem. Ha elhiszik: szép kis ház az, ahol az inas rohamokat kap. Ha nem hiszik el: szép kis ház, ahol a miniszter megbolondul. Kész dilemma!

Egy paksamétát húzott elő a zsebéből.

- Ezt a levelet meg Lucytól kaptam. Tetszik látni? Nyolc oldal, ceruzával. Nem kis feladat egy ilyen levelet elolvasni. Rosszabb írása van, mint bármelyik kedves, előkelő és műveletlen úrhölgynek, aki ad magára valamit. Látszik, hogy reszketett a keze, mintha vonatban írta volna a levelet. A felét el se tudtam olvasni. De amennyire látom, valami fiúról van szó benne. Elveszett valami gyerek, és odavan érte. Hogy nem vittem-e magammal véletlenül egy fiút? Talán úgy képzelem, hogy a kézitáskámba dugtam és elvittem. Ha eltűnt valaki, azt inkább a lordkancelláron keresse, ne rajtam. Biztos belebotlott valami elhagyatott helyen, és leharapta a

fejét. Vagy ízzé-porrá zúzta, és szélnek eresztette a hamvait. Mit tudom én? Elég az hozzá, hogy valami eltűnt fiút keresnek.

Felháborodottan tárta szét két kezét.

- Arra már igazán nem vállalkozhatom, hogy eltűnt fiúkat kutassak fel Lucynak. Éppen elég volt tőlem, hogy szó nélkül elhagytam a kastélyt...

Mrs. Bowles hirtelen felemelte kezét, az ujjai közt füstölő cigarettával.

- Miféle fiú veszett el? - kérdezte.

- Tudom is én. Valami kis vadóc. Talán nem is igaz. Rémképeket lát. Nagyon megviselték az idegeit ezek a dolgok.

- Olvassa csak fel azt a részt a leveléből. Mert mi találtunk egy fiút.

- Azt a kis kölyköt?

- Azt a fiút vasárnap reggel szedtük fel, nem messze Shontstól - felelte Mrs. Bowles, és hátrapillantott, de Bealby nem volt a láthatáron. - Hozzánk csatlakozott, akár egy kóbor kiskutya.

- De Judy - szólt közbe a tanár úr -, nekem azt mondtad, hogy tudod, ki az apja...

- Nem ellenőriztem az adatait - válaszolta Mrs. Bowles kurtán, azután megint Douglas kapitány felé fordult. - Olvassa csak el még egyszer, mit ír róla Lady Laxton...

Douglas kapitány hozzálátott a hieroglifa megfejtéséhez.

Mindnyájan összedugták a fejüket, és mohó kíváncsisággal segítettek kibetűzni lady Laxton kusza sorait.

- Hívjuk ide a koronatanút - mondta végül Mrs. Bowles nekibuzdulva. - Dick!

- Di-ick.

- Halló, Dick.

A tanár úr felkelt, és körüljárta a kocsit. Aztán visszajött.

- Nincs sehol.

- *Meghallotta az egészet!* - súgta Mrs. Bowles kimeresztett szemmel.

- Lucy azt írja, hogy az a fiú talán a titkos folyosók útvesztőjébe tévedt - mondta még a kapitány tűnődve.

A tanár úr kísértelt az országútra, s fürkészve nézett előbb felfelé, azután lefelé, Winthorpe-Sutbury háztetőire.

- Nincs sehol - jelentette. - Elpárolgott.

- Csak elment egy kicsit csavarogni - mondta Mrs. Geedge. - Előfordult, hogy ebéd után elkószál. Bizonyos vagyok benne, hogy visszajön elmosogatni.

- Persze. Bizonyára lehevert valahol a bokrok közt, hogy szundítson egy kicsit, mielőtt belefog a mosogatásba - erősítgette Mrs. Bowles is. - Az nem lehet, hogy megszökött. Nézzük csak meg, itt van-e a poggyásza.

Mrs. Bowles bemászott a kocsiba. Nehezen tornászta fel magát, mert a hátsó ajtó és a lépcső magasan lógott a meredek út felett.

- Rendben van! - kiáltotta a kocsiból. - Itt a csomag!

Azután megint eltűnt a feje a kocsiban.

- Én se hiszem, hogy szó nélkül megszökött volna - mondta Madeleine. - Miért ment volna el? Még akkor is, ha valóban ő az a fiú, akit Lady Laxton keres...

- Nem hiszem, hogy hallott valamit a beszélgetésből - jegyezte meg Mrs. Geedge.

Mrs. Bowles ismét megjelent, egy furcsa kis barna papírcsomaggal. Óvatosan leszállt, leült a tűzhöz, ölébe vette a csomagot, és pajzánul a társaira kacsintva nézegette. Rágyújtott megint.

- Íme, ez az, ami hozzánk láncolja Dicket - mondta szájában a cigarettával.

Megtapogatta a csomagot, megemelgette, s egyre pajzánabb tekintettel nézegette.

- Igazán kíváncsi vagyok... - mondta.

A tanár úr a felesége arckifejezéséből menten kitalálta, hogy olyasmit forgat a fejében, ami cseppet sem „úriemberhez méltó”. De már régen lemondott arról, hogy feleségének ilyen kilengései ellen óvást emeljen.

Judy oldalra hajtotta fejét, és egy picit feltépte a csomag egyik csücskét.

- Üres konzervdoboz - suttogetta színpadiasan. Kitágította a nyílást.

- Egy csomó gizgaz! - jelentette be.

- Drága fiam - mondta a tanár úr, és megpróbálta humorosabb oldaláról felfogni a helyzetet. - Ha már nevetlen vagy, légy az őszintén és nyíltan. Most már kibonthatod a csomagot minden álszemérem nélkül.

Úgy is tett. Hat részvétlen szempár tapadt Bealby megdöbbenő nyomorúságának tárgyi bizonyítékaira.

- Vigyázz, jön! - súgta hirtelen Madeleine. Judy gyorsan visszacsomagolt mindent, de nem volt ok az ijedségre. Nem jött senki.

- Mondom, hogy elpárolgott - szólt a tanár úr.

- Anélkül, hogy elmosogatott volna! - sóhajtott Madeleine. - Ezt igazán nem vártam tőle.

De Bealby nem „párolgott el”, bár nem volt látható sehol a közelben, és nem adott életjelt magáról. A társaság még sokáig üldögélt az ebéd romjai fölött; Bealbyról beszélgettek meg a személyével kapcsolatos témákról. Felmerült az a kérdés is, nem kellene-e sürgönyözni Lady Laxtonnak: *„Fiú lényegileg megvan.”*

- Előbb meg kell keresni azt a fiút - mondta a kapitány. - Amíg kézre nem kerítjük, nem tudhatjuk, valóban azonos-e a shontsi fiúval.

Azután arról beszélgettek, milyen undok dolog a mosogatás. A férfiak összenéztek, megértették, hogy itt a kedvező pillanat, és újból előálltak az indítványukkal: szakítsák meg a hölgyek a táborozást egy-két napra, és jöjjenek el velük a szállodába. Ízleljék meg a kultúra áldásait, fürdőt meg miegymást, de legalábbis egy csésze teát igyanak meg a hallban. William is előkerült, a tisztás szélén üldögélt, rövid agyagpipájából nagy bűzfelhőket eregetve, így a kocsit rá lehetett hagyni, és a társaság felkerekedett. De a kapitány és Madeleine valami okból nem csatlakoztak a többiekhez. Kissé lemaradtak, elkóboroltak, aztán teljesen elszakadtak a társaságtól.

Előbb a két házaspár tűnt el a horizontról, azután a szerelmeseket nyelte el a dombtetőn kanyargó út.

Kis ideig a táborozóhely teljesen elhagyatottnak látszott. Csak az őrszem pipázott a tisztás szélén. Azután megmozdult a bozót a régi mészkőbánya fala mentén, és egy kicsi, megtört, kétségbeesett arcú, meszes ruhájú Bealby bukkant fel ismét isten szabad ege alatt. Nehéz volt a szíve.

Mennie kellett. Pedig milyen nehezére esett elszakadni ettől a mozgó házikótól, amelyet úgy szeretett, és Madeleine-től, akit úgy imádott.

Elmegy, jó, elmegy, de szépen megy el - meghatóan. El fog mosogatni, mielőtt elmegy, mindent kicsinosít, és rendben hagy, hadd lássák, milyen pótolhatatlan veszteség az ő távozása.

Gyászos komolysággal, ünnepélyesen, lelkiismeretesen celebrálta végig a mosogatást. Még Mergleson is meg lett volna elégedve, ha látja. Ragyogott minden, amikor befejezte.

Ahol Madeleine ült, még ott volt egy kis szőnyeg, s rajta a könyv, amit olvasott, a kedvenc könyve, egy remek kötésű kis kötet: Swinburne versei. Douglas kapitánytól kapta valamikor.

Bealby nagy áhítatosan kezébe vette a csodálatos könyvet. Olyan volt, mint valami ékszer, csöppet sem hasonlított azokhoz a könyvekhez, amelyek eddig Bealby kezébe kerültek.

Bealby tűnődve forgatta. Titkos erők mozgatták, nógatták valamire. Aztán megszületett a nagy elhatározás. Kikeresett egy lapot a könyvben, ceruzavéget kotort elő a zsebéből, jól megnyalazta, és sóhajtván, pihegve beírta a hagyományos búcsúszavakat:

ISTEN VELED! NE FELEJCSD EL ARTHUR BEALBYT!

Azután hozzáírt még egy pár szót, ami már valamivel eredetibb és szokatlanabb:

MINDENT ELMOSOGATTAM. MIELŐTT ELMENTEM ÖRÖKRE!

De ekkor eszébe jutott, hogy ezek a hölgyek nem ismerik őt Arthur Bealby néven. Újra benyálazta a ceruzát, és vastagon áthúzogatta a nevet, míg egészen olvashatatlan lett. Aztán még vastagabban, úgyhogy a következő lapokon is meglátszott a lenyomata, ezeket a különös szavakat véste be helyette: „Az igazi shontsi herceg.” De aztán elszégyellte magát, kihúzta ezt is, és még erőteljesebb vonásokkal fölébe írta egyszerűen: „Világverő Dick.”

Sóhajtozva visszatette a könyvet oda, ahol volt, és felállt. Körülnézett. Minden a legpedánsabb rendben...

Mit lehetne még csinálni? Ekkor az az ötlete támadt, hogy körülrakja az egész táborozóhelyet tiszafaágakkal. Olyan lesz, mint egy koszorú. Gyönyörű lesz. Sokatmondó.

Munkához is látott menten. Először vad buzgalommal esett neki a cserjének, de tiszafaágakat törni nem könnyű feladat, és csakhamar belefájdult a keze. Körülnézett, nem lehetne-e egyszerűbben megoldani a dolgot, s ekkor a kocsi hátsó kerekei alatt nagy, zöld ágakat és gallyakat pillantott meg - az egyik különösen szép hosszú, lombos ág volt... Bealby úgy vélte, hogy ezt az ágat könnyűszerrel kihúzhatja a száraz vesszők és kövek halmazából, amelyeknek az volt a rendeltetésük, hogy rögzítsék a kocsi hátsó kerekeit. Bealby azt gondolta, hogy ez így jó lesz. Tévedett, de a szándéka jó volt.

Belekapaszkodott, és elkezdte rángatni. Sokkal nehezebben mozdult, mint gondolta volna; a hosszú ág összekuszálódott más ágakkal, s Bealby erőfeszítése váratlan ellenállásba ütközött. Mintha az az ág újra gyökeret vert volna.

Bealby alapjában makacs fiú volt. Egyre jobban belemelegedett ebbe a munkába. Jól neki-feszült, és cibálta az ágat, ahogy csak bírta.

Milyen különfélék az emberek!

Bealby tele volt fantáziával. Ábrándozásra, álmodozásra, romantikára, lovagias önfeláldozásra hajlott.

Williamet más anyagból gyúrták. Anyagias volt, és elsősorban az étvágy rabszolgája. Mialatt Bealby azt a feladatot tűzte maga elé, hogy megható emléket hagyjon hátra - talán csacsi kísérlet, talán rosszul kitervezett, de magasabb erkölcsi szempontból mégiscsak kedves, finom, nemes ötlet - , ezalatt William is nagy terveken törte a fejét. De az ő tervei olyan vágyak kielégítése körül forogtak, amelyeket az emberi konvenció az alacsonyabb rendű szükségletek osztályába sorol, és amelyeknek szerveit maga a természet is az emberi testalkat alsóbb régióiba rakta. William a szabadtéri lakoma maradványaihoz osont, és aki csak egy kicsit ért az arcjátékhoz, kitalálja, miért nyalogatta nyelvével az ajkát, és milyen szándékok vezérelték. Olyan nesztelenül közelítette meg a kocsit, hogy Bealby észre sem vette. Williamet nem is annyira az ételmaradékok érdekelték, mint inkább a palackok, amelyeket Bealby szép sorban felállított, néhány méternyire a domb szélétől. Egy fél üveg almabort egy kortyra felhajtott. Aztán talált egy harmadüveg rajnait, azt is leszopta. A burgundi palackja se volt teljesen üres; William segített a bajon. Egyszóval: alaposan kitakarította az üvegeket.

Arcáról eltűnt a keserű komorság, hunyorított a szemével, talán őrangyalai felé. Azután megnyalta a szája szélét, és a hasát simogatta, szégyentelenül, a megelégedés roppant közönséges mozdulatával. Az alkoholtól feltüzelve elvesztette az önuralom és fegyelem utolsó maradványait is. Eszébe jutott a pompás csokoládé, amely szalagokkal átkötött, gyönyörű dobozban az egyik kis fiók mélyén pihent, Miss Philips fekvőhelye alatt. William arca kipirult, szeme kigyulladt, és ravaszság öntötte el az arcát, amikor észrevette Bealbyt.

Bealby nagyon el volt foglalva a kocsi hátsó kerekeinél. Teljes erejéből cibált valamit a kerekek alól. William lopva, gyorsan, óvatosan, ügyesen és mégis rettentő otromba mozdulatokkal a kocsi ajtajához osont. Itt egy pillanatig habozott, a nyakát nyújtogatva körülnézett, s miután meggyőződött róla, hogy Bealby nem vette észre, elfintorította az orrát, csúf pofát vágott - olyan volt most, mint a Sóvárgás allegóriája -, és bemászott a kocsiba.

Itt van a rejtett kincs!

Megfogta a fiókot...

Hallgatózott...

Mi ez?

A kocsi megingott. William megtántorodott, és gyáva lelkét rémület töltötte el. A kocsi hirtelen oldalra billent... Mintha elindult volna... A hátsó kerekek nagy robajjal földet értek...

William egy lépést tett az ajtó felé, de menten odavágódott a kocsi oldalához, és térdre bukott... Azután a kredencnek dőlt neki, és egy lezuhanó tányér éppen a feje búbjára pottyant. Egy csésze is leesett, és diribdarabra tört. A kocsi pedig eszeveszetten száguldott...

William kinézett a kis ablakon. Tiszafacserjéket látott gyors iramban felfelé és hátrafelé repülni. A kocsi lefelé gurult a domboldalon...

- Naa! - fakadt ki William, miközben belekapaszkodott az ágyba, hogy valamiképpen fenntartsa egyensúlyát.

- Be vagyok rúgva! Az lehetetlen! - kiáltotta rémülten.

Szétterpesztett lábakkal odatámolygott az ajtóhoz.

- Azt a hétszentségit! Hé! Állj meg! Jaj a lábam! Megveszett ez a kölyök - ordított William.

Ezalatt lenn a városkában a kiránduló társaság végleg elhatározta, hogy a szállodában tölti az éjszakát. Uzsonna után elindultak a plató felé, hogy Williamet a kocsival együtt ledirigálják a szállodához. Az erélyes tanár úr lépdelt a menet élén. Így ő volt az első, aki meglátta az elszabadult kocsit. Meglepetésében furcsa, vakkantásra emlékeztető hang tört elő belőle. Csak ennyit mondott: „Huh!” Aztán elordította magát, elképzelhetetlenül gyorsan:

- Szerencsétlenkölyökmitsinálzott?!

Majd megint egész más hangot ütött meg, nyitott szájjal:

- Hej! Hó!

Azután futásnak eredt, és kezeivel kaszálva sietett a kocsi irányába, közben egyre ordítózza:

- Hé! Hó! Te kretén! Te hülye! Hé! Hó!

A többiekben nem volt annyi lélekjelenlét, hogy ilyen gyors cselekvésre határozzák el magukat. Elhűlve nézték a szemük elé táruló látványt.

Odafent, a domb tetején Bealby, a kis Bealby hasalt, és kétségbeesetten erőlködve ráncigált egy tiszafaágat. Addig ráncigálta, amíg a kocsi végül is megbillent, és aztán... aztán a hátsó kerekeket fékező kis barikád összeomlott, és a kocsi felágaskodott. A hátsó kerekek nagy robajjal zuhantak a földre, és a kocsi egy ideig úgy viselkedett, mint a megbokrosodott ló, amelynek sarkában egy kutya lohol. Ide-oda ugrándozott, majd egyszerre, mintha meggon-
dolta volna magát, nyugodt ügetéssel megindult a füves lejtőn, le az országútra. Winthorpe-Sutbury felé.

A tanár úr úgy rohant, mint a szélvész. Mrs. Bowles az első megdöbbenés után szintén fogta magát, s ura és parancsolója után futott. Arcán elszántság tükröződött. Mr. Geedge még egy-
pár pillanatig méltóságteljesen lépkedett, és csak annyit mondott, amennyi szorosan a helyzet-
hez tartozik. Ezt: „Utána! Meg kell állítani!” Legalább olyan diplomatikusan viselkedett, mint
nagynevű hasonmása a balkáni konferencián. Azután ő is nekilódult. A lába futás közben úgy
mozgott, mint egy berozsdásodott olló két szára. Mrs. Geedge előbb csak tanácstalanul nézett,
aztán elhatározta, hogy humoros oldaláról fogja fel a helyzetet. Táncolva, ugrálva követte a
férjét, és közben vidáman kuncogott. Ezt a hahotázó kuncogást egyik barátnőjétől tanulta még
a felsőbb leányiskolában. A kapitány és Madeleine kissé lemaradtak a többiektől, és már
teljesen kifejlődött az egész jelenet, mikor ők észrevették. A kapitányban felébredt a katona,
és csatlakozott az üldözőkhöz. Madeleine tett még néhány lépést, de mikor látta, hogy hiába
kiált a kapitány után, vele senki se törődik, leült a fűbe, és várta az örült hajsza végét.

A kocsit cseppet sem zavarta, hogy az érdeklődés középpontjába került. Csak ment a maga
útján, hozzá méltó, nyugodt tempóban, de megállíthatatlanul. Eltekintve a kerekek dübörgésé-
től és egy zöttyenéstől, nem sok lármát csapott; néha-néha egy-egy lepotyogó és összezúzódó
cserépedény csörömpölése hallatszott a kocsi belsejéből, egyszer pedig mintha valami gyenge
jajveszékeltet is lehetett volna hallani - de ez volt minden.

A kocsi most úgy viselkedett, mintha végre felfedezte volna egyéniségét. Eddig szerényen
meghúzódott a háttérben, meglegedett azzal, hogy sárgálló foltja legyen a színpompás
díszletnek. Most azonban megmutatta, hogy önálló jellem. Céltudatos volt és egy kicsit
pajzán, kedves és nagyon emberi; voltak pillanatai, amikor eltűnődött, máskor meg egyszerre
gyors elhatározásra jutott - de sohasem veszítette el érett felnőttre valló méltóságát. Szolga-
lelkűségnek nyoma sem volt benne; így például egy pillanatra sem keltette azt a benyomást,
mintha vakon engedelmeskednék a gravitációnak. Inkább úgy látszott, mintha közte és a
gravitáció között barátságos együttműködés volna. Kisétált az országútra, nekiütközött a

töltésnek, megfordult, habozott egy percig, aztán két rúdjával a levegőben, megindult lefelé. Mind gyorsabban és gyorsabban ment, ide-oda billegve az út két szélé között. A két kocsirúd úgy meredt előre, mint két kinyújtott dárda.

Nem is kocsi ez már, dehogy kocsi! Bájosan esetlen, nagy elefánt, amint vígan szalad szeretett gazdája felé, akit rég nem látott. Avagy valami kísérleti állat, amely kissé kábultan, de boldogan lohol valami nagyon kíváncsú falat irányába.

Messze a kocsi mögött Bowles tanár úr ügetett, ez az erélyes és kitartó emberi gömböc, aki olyan gyorsan szaladt, hogy a lába sem érte a földet - vagy legalábbis csak nagyon ritkán. Azután jöttek a többiek, összevissza, ki-ki ahogy bírta.

Szerencsére az út elég néptelen volt.

Állt ott egy gyerekocsi, benne két ikerbaba, de a kislány, akinek a gondjaira voltak bízva, szerencséjére lement az útról málnát szedni. Egy útkaparó az ásójára támaszkodott. Egy vándoráros gondolataiba merülve ballagott a targoncája után, melyet szánalmasan apró póni lovacska húzott. A targonca meg volt rakva olcsó cserépedényekkel; kissé hibásak voltak, de a szegények így is veszik. Az út közepén egy kutya aludt.

A kocsi válogathatott, hogy kit, mit gázoljon el ezek közül. Elég szeszélyesen viselkedett, de humánusan is. A két ikerbabát úgy megijesztette, hogy éktelen sívalkodásban törtek ki. De fel sem billentette a gyerekocsit, holott ribizlilekvárt csinálhatott volna belőle két kis utasával együtt. Az útkaparónak elég időt hagyott, hogy félreugorhasson, a targoncás árust felkergette a töltésre. De elsodorta a targonca egyik kerekét, és fel is borította, mintha így akarna lesújtó véleményt nyilvánítani a rajta levő portékáról. Ezután zord szándékossággal robogott a szundikáló kutya felé.

A kutyának kutyaszerencséje volt. Csak akkor ébredt föl, mikor a kocsi hajszálnyi távolságban elzúgott mellette. A megrémült eb vinnyogva menekült.

A kocsi még vagy tíz métert robogott, aztán szemmel láthatólag kifogyott belőle a szusz. Sajnos, az utolsó pillanatban foltot ejtett a becsületén: beleszaladt az árokba, és a feje tetejére állt. Nyugalmat erőltetett magára, de azért mintha felmordult volna - ámbár az is lehet, hogy William volt e hang gazdája. Azután ismét minden elcsendesedett.

Egy ideig úgy látszott, hogy a lakókocsi ezzel végleg be is fejezte földi pályafutását. Valahonnan a magasból lógatta a lépcsőit, mint egy agyonhajszolt kutya a nyelvét. Valami kapargálás hallatszott még a belsejéből, de ettől a kis nesztől eltekintve, az élet semmi jelét sem mutatta.

Ámde kissé feljebb az úton annál hangosabban zajlott az élet. Az ikerkocsi bögtek, az útkaparó meg a targoncás árus rekedten káromkodtak. A targoncás árus pónija az árokba fordult, és igen meggondolatlanul viselkedett a szanaszét heverő portékák között, amit később keservesen meg is bánt. Mr. Bowles, Mrs. Bowles, Mr. Geedge és Mrs. Geedge, továbbá a kapitány jöttek, jöttek futva, csak úgy kopogott a lábuk, akár a záporosó.

És ekkor az élet jelei mutatkoztak a lakókocsi égnek meredő bejáratánál. Egy kéz, egy kar, egy ficáncoló, támaszt kereső láb, egy nagy vörös orr, egy villogó, apró, fürkésző szem bújt ki belőle - egyszóval: William. Vadul körülnézett.

Bowles tanár úr ebben a percben érkezett meg. Meglepő ügyességgel kapaszkodott fel a kerekeken és lépcsőkön, és farkasszemet nézett a szerencsétlen kocsissal. Tulajdonképpen az lett volna helyénvaló, ha nem haraggal, hanem részvétellel közelednek egymáshoz, de az agilis

tanár úr fölényes, goromba és türelmetlen volt az alsóbb néposztályokkal szemben, William pedig sohasem tudta fékezni ingerlékenységét.

- Maga vén szamar! - rivallt rá Bowles a kocsisra.

Alighogy Bowles ezeket a szavakat kiejtette, William éktelen dühbe gurult, és pofon vágta a tanár urat. Bowles ezt nem hagyta annyiban, bátran és habozás nélkül a kocsisra vetette magát.

Néhány másodpercig elkeseredetten birkóztak. Csak hadonászó végtagokat lehetett látni, mintha száz karja és lába lett volna a két embernek. S ekkor egyszerre váratlan fordulat következett be: mindketten begurultak a kocsi ajtaján. Egy pillanatig még látható volt a kezek és lábak gomolyagja, aztán elnyelte őket a kocsi belseje.

Félelmetes csörömpölés és robaj tört elő. Szinte csodálatos, hogy még annyi eltörnivaló maradt odabent.

Ünnepélyes csend következett. Aztán tompa neszek jelezték, hogy odabent még mindig nem helyezkedtek el elég kényelmesen.

A városka szélső házaiból itt is, ott is emberek bukkantak elő, és a katasztrófa színhelyén csakhamar csinos kis publikum gyűlt össze, amely teljes borzongással leste a csetepaté fejleményeit. Egyelőre nem láthattak sokat, csak hallgatták a tótágast álló, nagy, sárga alkotmányból kitörő káromkodást és csapkodást, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy ismét kiújult a viszály William és a tanár úr között; de így annál érdekesebb és misztikusabb volt az egész jelenet, és további izgalmaival kecsegtetett.

Bealby - még mindig görcsösen szorongatva a hatalmas tiszafaágat - a magaslatról szemlélte ezeket a fejleményeket, és tapasztalatlan ifjú lelke rádöbbszont az emberi szándékok meddőségére. Most látta meg életében először a mély szakadékot a szándék és az eredmény között. Hiszen ő olyan jól akart...

Rögtön belátta, hogy nagyon nehéz lesz megmagyarázni, miért tette azt, amit tett. Igazán nem volt kedve megpróbálni a kimagyarázkodást a tanár úr színe előtt.

Kerek, kétségbeesett szemmel körülnézett, merre menjen. Azt az irányt választotta, amely a legtöbb kilátást nyújtotta az eltűnésre, és a legkevesebb kilátást arra, hogy találkozzék valakivel. Késlekedés nélkül elindult ebbe az irányba. Most már csak egy célja volt: minél előbb továbblapozni sorsának könyvében, és felütni a következő fejezetet.

El innen, csak el, minél előbb...

A távolból édes, lágy, hívogató hang szállt utána, de nem érte már utol:

- Di-ick!

Miss Philips várt még egy kicsit, aztán felállt a fűből, ahol ült, felemelte szép, büszke állát, és elindult lefelé, a kocsit körülgyűrűző tumultus irányába. Arca nyugodt volt, szinte közömbös. Bő, könnyű, lebegő szoknya volt rajta, és úgy jött le a lejtőn, mint egy istennő, az Olimposzról leszálló Artemisz.

Igazán legfőbb ideje volt már, hogy vele is foglalkozzék valaki.

MINDENKI BEALBYT KERESI

Hétfőn este, mialatt Bealby boldogan ült a színházban, Mr. Mergleson lassan és elgondolkodva lépdelt a shontsi parkban, a mosókonyhától a kertek felé vezető ösvényen. Arca már kissé kiheverte a nagy miniszterrel való találkozást. Nyers hússal kezelték a konyhán, és így sikerült is sérüléseit rendbe hozni; egy-két halvány folttól eltekintve, most már csak néhány zúzódás nyomát lehetett felfedezni rajta. A szenvedés nem törte meg a fölakájt, sőt inkább nemes büszkeséggel töltötte el. A szeme körül véraláfutásos folt virított, de ez nem közönséges véraláfutás. Előkelő ököltől származik, és ő nem is tehet róla. A kötelességteljesítés érme, nem pedig könnyelmű szenvedély vagy hiú élvhajzás következménye.

Mr. Darling mély gondolatokba merülve állt a falhoz támaszkodva, amikor Mr. Mergleson odaért. Egy-két barackfa nem fejlődött úgy, ahogy kellett volna, és Mr. Darling éppen azon tűnődött, hol lehet a baj.

- Jó estét, Mr. Darling.

Mr. Darling még egy darabig folytatta a tűnődést, mielőtt barátja felé fordult.

- Adjon isten, Mr. Mergleson. Nézem ezeket a barackfákat. Nem vagyok velük megelégedve, nem én.

Mr. Mergleson figyelmesen megnézte a barackfákat, azután rátért arra a témára, amely sokkal inkább a szíven feködt:

- Mondja csak Mr. Darling, ugye nem látta a mostohafiát se ma, se tegnap?

- Persze hogy nem láttam - felelte Mr. Darling, fürkésző oldalpillantást vetve a fölakájra. - Hisz ott van maguknál.

- No igen, igen, de éppen itt a bökkenő - mondta Mr. Mergleson színlelt közönnyel. - A dolog úgy áll, hogy magam sem láttam a gyereket két nap óta.

- Nem látta?

- Nem én. Mióta is? Hm. Igen, szombat este láttam utoljára.

- Hát ez meg hogy lehetséges, Mr. Mergleson?

Mr. Mergleson elkezdett gondolkozni, hogyan magyarázza meg a dolgot a kertésznek. Sokáig nézte ravasz arccal a szép kavicsos ösvényt a lába alatt, aztán felemelte a fejét, és őszintén Mr. Darling szemébe nézett.

- Úgy lehetséges, Mr. Darling, hogy elvesztettük. És máig se került elő.

- No, ez cifra dolog.

- Bizony az. Azt hittük, talán hazaszökött. Elbújt a munka elől.

- Nem küldött le ide senkit, hogy megkérdezze, Mr. Mergleson!

- Nagyon el voltunk foglalva a vendégekkel. És azt gondoltuk, ha csakugyan hazaszökött, hát az se olyan nagy baj. Sokszor csak útban volt. Aztán történt is egy s más... Most, hogy a vendégek már mind elmentek, és a fiú még mindig nem került elő, gondoltam, lejövök magához, és megkérdezem, mi van. Hát hova mehetett?

- Haza nem jött, annyi szent - felelte Mr. Darling körüljártatva szemét a kerten.

- Én sem voltam benne biztos. Reméltem is, meg nem is, hogy itt lesz - mondta Mr. Mergleson óvatosan, mint aki számított erre a válaszra, de nem akarja mindjárt bevallani.

Rövid csend következett. A két ember összenézett.

- Mégis, hol lehet? - kérdezte Mr. Darling.

- Hát - mondta Mr. Mergleson, hátratéve a kezét oda, ahol a frakkjának a farka szokott lenni. (Most rövid kabát volt rajta.) Ebben a pózban olyan volt, mint egy merengő papagáj. - Az igazság az, Mr. Darling, hogy egy rossz álmom volt, és nem hagy nyugodni. Az a gyanúm támadt, hogy a fiú az egyik titkos folyosóra bújott. Volt egy *bizonyos* vendégünk, nem akarom becsapni, de én is örömmel elbújtam volna előle, nemcsak az a kis fickó. Ma, hogy a vendégség elmúlt, végigjártam Thomasszal a házat, a titkos folyosókat is megnéztük, amennyire csak lehetett. De sehol semmi. Pedig mégiscsak úgy kellett annak lenni. Olyan ugrifüles kölyök volt, aki a torony tetejére is felmászott volna.

- Meg is dorgáltam érte egypárszor - mondta Mr. Darling, és a szemében felvillanó tűz arról tanúskodott, hogy ádázabb jelenetek emlékei is felelevenednek benne.

- Még az is lehet - folytatta Mr. Mergleson -, sőt, mondhatnám eléggé valószínű, hogy bennrekedt valamelyik titkos kuckóban. Azt beszélnek, hogy befalazott föld alatti börtönök is vannak ott.

- Én meg azt hallottam - jegyezte meg Mr. Darling -, hogy a föld alatti folyosók egészen a régi kolostor romjaihoz vezetnek, jó hárommérföldnyire.

- Kellemetlen eset - mondta Mr. Mergleson.

- A fene egye meg! - vakarta a fejét Mr. Darling. - Mi a csudát csinálhatunk most?

- Hát ott nem hagyhatjuk - vélte Mr. Mergleson.

- Ismertem egy kis taknyost, aki egyszer bemászott a csatornába - mesélte Mr. Darling. - Úgy kellett onnan kikaparni az apjának... Úristen, hogy elnászpángolta utána!

- Sok baj van az ilyen kis kölykökkel.

- Hát nagyon kellemetlen eset - állapította meg Mr. Darling, miután minden szempontból meghányta-vetette magában a dolgot. - Tudja, az anyja *roppant nagy súlyt helyez arra a fiúra...* Roppant nagy súlyt helyez rá.

- Nem tudom, nem kellene-e mégis megmondani neki - morfondírozott Mr. Mergleson. - Már sokat gondolkodtam ezen.

Mr. Darling nem az az ember volt, aki elébe megy a veszélynek. Megrázta a fejét.

- Nem, Mr. Mergleson, azt hiszem, még korai volna. Előbb mindent meg kell próbálni. Minek ijesszük meg fölöslegesen? Nem, azt hiszem, ennek nem volna semmi értelme. Ha nincs kifogása ellene, inkább feljövök este magukhoz, és megtanácskozunk a dolgot hármasban Thomasszal. Nyugodtan átbeszélünk mindent. A legjobb, ha az ember először *nyugodtan* megbeszéli az ilyesmit. Átkozottul cifra dolog ez, és nem árt, ha egy kicsit összedugjuk a kobakunkat.

- Nagyon jól mondta, Mr. Darling - felelt a fölakáj, aki szemlátomást megkönnyebbült, amikor látta, hogy a kertész ilyen barátságos. - Nekem is pontosan ez a véleményem. Meg hát, tudja, ha annak a fiúnak semmi baja sincs, és ott van a házban, miért nem jön ki köszölni?

Aznap este a tálalóban tovább fontolgatták, nem kellene-e mégis szólni valakinek. Mr. Mergleson söre nagyban elősegítette az eszmecserét, mert Mr. Mergleson, ősi szokás szerint, sört is főzött saját céljaira. A söre néha jó volt, néha rossz, hol erős, hol gyenge - megunni nem lehetett semmiképpen. Ezúttal erős volt a sör, és éppen megfelelt Mr. Darling kedély-állapotának. Mr. Mergleson láthatóan büszke volt a sörére, noha közönyt színlelt, s valahányszor kiürült a korsó, kivitte, és behozta megint színültig tele a habzó frissítővel.

Henry, a második lakáj, nem akarta elrontani az estét, és jókedvet erőltetett magára. Thomas ellenben csüggedt és szomorú volt. A vörös hajú inas cigarettákat sodort, megnyálazta, és sorra kínált mindenkit. Keveset beszélt, ahogy az illendőség kívánta. De az illem azt is tiltotta, hogy kínálás nélkül sört töltsön magának, és miután Mr. Mergleson megfedkezett róla, ez a tilalom érvényben is maradt.

- Még elgondolni is szörnyű, hogy az a szegény kis fickó beleesett valami pókhálós odúba, és ottszorult - mondta végre Thomas, és töltött magának egy pohárral. - Nagyon érdekes kölyök volt - folytatta aztán leplezetlenül gyászos hangon. - Nem szerette a munkáját, szó, ami szó, nem szeretett dolgozni, de egyébként nagyon eleven, okos fiú volt. Amennyire az elfoglaltságom engedte, igyekeztem egyengetni a pályáját. - Majd rövid hallgatás után hozzátette: - Túlságosan érzékeny volt, túlságosan kényes.

Mr. Mergleson két karját hanyagul az asztalra tette, és úgy nézett maga elé.

- Hiába, csak szólni kell valakinek - mondta. - Holnap reggel meg kell mondanom a méltóságos asszonynak, nem halaszthatom tovább. És akkor - a jó ég segítsen minket!

- Én meg kell hogy mondjam az asszonynak - sóhajtott Mr. Darling, és olyan szórakozottan töltött a poharába, hogy a sörhab kicsordult.

- Még egyszer átkutatjuk azokat a rejtékfolyosókat, mielőtt lefekszünk - mondta Mr. Mergleson. - Már amennyire tudjuk. Mert hát olyan szűk lyukak és hasadékok vannak ott, hogy csak egy gyerek fér rajtuk keresztül.

- Meg kell mondanom az asszonynak - ismételte Mr. Darling. - Ez az én nagy bajom...

Ahogy az idő telt, Mr. Darling egyre gyakrabban hangoztatta ezt, és később már ez volt a refrénje az egész tanácskozásnak.

- Mit mondana maga az én helyemben? - kérdezte Mr. Merglesontól, és felhajtott még egy pohárral, hogy csillapítsa türelmetlenségét, míg Mr. Mergleson előrukkol a felelettel.

- Én? Hm. Én a méltóságos asszonynak egyszerűen el fogom mondani a tényeket. „Méltóságos asszony, a fiú eltűnt, senki se tudja, hol van.” Aztán hagyom, hogy kérdezzen ő. Amit kérdez, arra felelek.

Mr. Darling sokáig gondolkodott ezen a megoldáson, aztán elégedetlenül rázta a fejét.

- Hát *maga* hogyan mondaná meg? - kérdezte Thomastól.

- Én? Örülök, hogy nem nekem kell. Szegény kis Bealby!

- Jó, jó, de *mégis* hogyan mondaná meg, ha maga volna az én helyemben?

- Odamennék hozzá, egy kicsit hátba ütögetném önegységét, és azt mondanám, hogy legyen erős, ne veszítse el a fejét. Oszt ha megkérdezi, mért, megmondanám az egészet szép fokozatosan.

- Látszik, hogy nem ismeri a feleségemet - felelte erre Mr. Darling. - Hát, Henry, maga hogy mondaná meg?

- Hagynám, hogy maga jöjjön rá - mondta Henry. - Az asszonyok úgyis rájönnek az ilyesmire.

Mr. Darling ezen is elgondolkozott, azután úgy döntött, hogy ez is keresztülvihetetlen.

- És maga? - fordult végső kétségbeesésében a vörös hajú inashoz.

A vörös hajú inas éppen a cigarettáját nyálazta; egy pillanatig abbahagyta ezt a műveletet, és kinyújtott nyelvvel bámult Mr. Darlingra. Azután lassan megnyálazta cigarettáját, és közben jól megfontolta, mit mondjon, ha már annyira megtisztelik, hogy tanácsot kérnek tőle.

- Én a következőt mondanám - szólalt meg komoly, mély hangon. - Egyszerűen azt mondanám: Mari vagy Zsuzsi vagy tudomisénhogyishíjják...

- Tilda - világosította fel Mr. Darling.

- Szóval azt mondanám: „Tilda, az Úr adta, az Úr elvette, és bele kell nyugodni az ő szent akaratjába. Tilda, ő nincs többé, itt hagyott minket.” Valami ilyesmit.

A vörös hajú nagyot köszörült a torkán, és látszott rajta, hogy meg van hatva saját ékes-szólásától. Mr. Darling megint gondolatokba merült, és néhány pillanatig mély meglepődés tükröződött az arcán. Aztán egészen váratlanul elrikoltotta magát:

- Azt a hétszentségit ennek az egész mindenségnek! Jó, itt hagyott minket, de *hova* ment?

Senki se válaszolt.

- Azt azonban kijelentem - folytatta Mr. Darling -, hogy reggelig egy árva szót se szólok az asszonynak az egész dologról. Ha már a mostohafiam elveszett, mért vesszen el az éjszakai nyugodalmam is? De azt is meg kell mondanom, Mr. Mergleson, hogy ilyen jó sört még nem ittam. Ilyen jót még nem. Soha. Főúri ital.

Újra töltött magának.

Holdfényes éjszaka volt, mikor Mr. Darling hazafelé indult a parkon át. Egyelőre még nem tudta pontosan, hogyan közli majd a hírt az asszonnyal. Mielőtt elvált volna Mr. Merglesontól, majdnem összeveszett vele, mert az nem helyeselte azt a makacs ideáját, hogy elkezdje kiabálni Bealby nevét. Hiába mondogatta, hogy az *ő hangját* a fiú biztosan megismerné, és a méltóságos asszonynak sem volna ellene kifogása, különben is bizonyára már régen alszik, Mr. Mergleson hallani sem akart róla. Ezért Mr. Darling kissé izgatottan távozott, de odakünn a holdvilágos éjszakában lassan lecsillapodott.

Azon törte a fejét, hogyan mondja meg a rossz újságot az asszonynak. Hangosan próbálgatta a különféle módszereket.

Például fesztelenül, mintha csupán valami érdekes hírt közölne: „Mit szólsz ahhoz a kölyök-höz?” - így kezdhethé. Aztán rövid szünet után folytatná: „Eltűnt, végérvényesen nyoma veszett.”

Csak hogy ez a „végérvényesen nyoma veszett” sehogy se jó.

Vagy szomorú tárgyilagossággal: „Rettenetes, mi történt. *Rettenetes*. Az a szegény gyerek eltűnt. Végérvényesen nyoma veszett.”

Jaj, már megint „végérvényesen”.

Vagy meghitt közvetlenséggel: „Nem tom’, mit fogsz szólni, Tilda, ha meghallod, amit mondani akarok. Rossz hírt hoztam. Azok odafenn alighanem elvesztették a mi Artie-nkat. Egész egyszerűen nyoma vészett. Sehol nem találják.”

Vagy családfői eréllyel, de jóságosan: „Tilda, szedd össze magad. Mutasd meg, hogy erős vagy. A mi fiunk - hukk - elveszett.”

Azután hirtelen kétségbeesés fogta el, és egyenesen a parkhoz intézve szavait, így öntötte ki keservét:

- Mindegy, beszélhetek akármit, úgyis engem fog hibáztatni. Ismerem én már őt!

Majd egyszerre magával ragadta a helyzetből adódó tragikus pátosz.

- Szegény kis kölyök - mondta. - Szegény kis fickó! - és néhány igazi könnycseppet morzsoltszét szemében.

- Úgy szerettem, mintha az édesfiam lett volna.

S mivel a körülötte terpeszkedő éjszaka egy kukkot sem felelt, még egyszer megismételte ezt a kijelentést, hangot adva bánatának.

A kerthez érve, a kerítésen nem találta meg a kaput a szokott helyen. Meg kell nézni reggel, mit csináltak itt. Ellopták azt a kaput, vagy mi? Nehéz dolog mindent szemmel tartani, ha az ember ilyen gyászos állapotban van. Most mászhatik át a kerítésen. Meg is próbálkozott vele, de sikertelenül. Végül aztán mégiscsak megtalálta a kaput egy sarokkal odébb.

Otthon csak annyit mondott a feleségének, hogy csend legyen, mert aludni akar. A csizmáját dacosan lerúgta a lábáról. Holnap is lesz nap.

Az asszony haragosan nézett rá. Mr. Darling pedig lopva többször is az asszonyra pislantott, de megnyugodva látta, hogy az nem sejt semmit.

Aludni.

Mihelyst a vasárnapi vendégek elszéledtek, sir Peter sürgősen felutazott Londonba, nehogy a civilizált világ cuclival és csecsemőtápszerrel való ellátása fennakadást szenvedjen. Lady Laxton lefeküdt, és ágyban is maradt kedd délig. Csak az abszolút nyugalom és szobalányának odaadó gondoskodása menthette meg idegeit a teljes összeroppanástól. A vendégség mindvégig igen viharos volt. Sir Peter szerencsétlen óvintézkedései, amelyekkel a minisztert vissza akarta tartani az alkoholtól, csúf botrányral végződtek. Már a löncsnél kínos dulakodásra került sor, később pedig még kellemetlenebb jelenet játszódott le, ezúttal a házigazda és vendége közt.

- Itt az alkalom a tapintatos közbelépésre - mondta sir Peter a feleségének, és lement a kancellár szobájába, hogy tapintatosan közbelépjen. Ettől rémült csak meg lady Laxton igazán. Mert a „tapintatosság” férjénél valami egészen sajátos dolgot jelentett, félreértések, személyeskedések és bizalmaskodások különös keverékét, amelynek rendszerint megdöbbentő hatása volt.

A vége az lett, hogy lady Laxton még vasárnap délután kénytelen volt bejelenteni vendégeinek a miniszter elutazását.

- Váratlan, sürgős ügyek miatt... A Nagy Pecséttel van valami baj... - suttogta lady Laxton diszkrétan és titokzatosan.

Egy-két naivabb vendég azzal a meggyőződéssel távozott, hogy a Nagy Pecsét őre hirtelen rosszul lett - és ez a rosszullét talán kissé illetlen formában jelentkezett. Általában azonban az egész dolog nagyon *eltussolás*-szerű volt. Thomas bekente valami arcfestékekkel Mr. Mergleson arcát a szeme körül; színpadi arcfesték volt, egy színielőadásról maradt vissza, amit a kastélyban rendeztek valamikor. Mikor lady Laxton végre ágyba került, a sok visszafojtott izgalom kitört belőle, és sírva fakadt.

Sir Peter azzal zárta le a napot, hogy bejött hozzá, és egy órán keresztül fejtegette, mi a véleménye lord Moggeridge-ről. Ez teljesen fölösleges volt. Lady Laxton legalábbis úgy vélte, hogy amúgy is nagyon jól tudja, mi a férje véleménye lord Moggeridge-ről, de azonkívül sir Peter ilyenkor olyan szavakat használt, amelyekről lady Laxton *sejtette*, hogy nem valók jól nevelt úriasszony fülébe.

Így könnyen érthető, hogy hétfőn reggel, a vendégek távozása után, lady Laxton azonnal visszabújt ágyába, és - amennyire ez egy asszonytól kitelik - igyekezett nem gondolni arra, hogy szomszédjai most mit gondolnak róla, és mit pletykálnak. Hogy elterelje ilyen irányú gondolatait, belemélyedt Fowle püspök legújabb, igen terjengős röpiratába, amely a társadalmi bajok okait taglalta. Lady Laxton elnézegette még az élő állatok kísérleti boncolása ellen küzdő Antivivisekciós Liga legújabb kiadványainak megrázó illusztrációit, és újra elolvasta a reggeli lapokból az észak-angliai bányaszerencsétlenségről szóló jelentéseket.

Olyan hölgy számára, mint lady Laxton, aki az előkelő kényelem és gondtalan biztonság szürke és unalmas légkörében élte az eseménytelenségig feddhetetlen életét, aki apró társadalmi hiúságokon és sir Peter kicsinyes erőszakosságán kívül semmit sem szenvedett, valóságos szenzáció, ha a többi közönséges ember bűneiről és szenvedéseiről hall... Valóságos üdülés és vigasz az a gondolat, hogy mennyi baj, kín és szerencsétlenség van a világon. S mivel ez irányú tájékozódási lehetőségei meglehetősen korlátozottak voltak, úgy igyekezett felvilágosítást nyerni az emberi bűnökről és szenvedésekről, hogy mohón falta azoknak a korunkban gomba módra szaporodó mozgalmaknak a kiadványait, amelyek az emberi erkölcsök megjavítását tűzik ki céljukul, ha pedig azokról a szörnyű katasztrófákról olvasott, amelyek korunk életét tarkítják, menten megnyílt a szíve, sőt az erszénye is. Csekk-könyvének szelvényei mutatják legjobban: milyen hálás volt ezekért a lelki élményekért. Álmában fehér ruhás angyalnak képzelte magát, aki glóriával a feje körül, tekintetében szelíd szemrehányással útjába áll azoknak, akik erkölcsileg nem kíváncsi élvezetek után futnak, s elérzékenyült, ha arra gondolt, hogy nevét könnyek között foglalják áldó imádságukba a balesetek megcsonkított áldozatai, az ipari vállalkozó szellemnek ezek a „melléktermékei”.

A teljes realitás iránti sóvárgás egyik különös jellemvonása a női léleknek. Voltak pillanatok, amikor lady Laxton sem elégítette ki, hogy jótékony csekklapokon levelez a nyomorral, a bűnnel, az élet mámorító borzalmaival. Hiába ecsetelték olvasmányai rikító színekkel a részleteket - ez sem elégítette ki. Személyesen szeretett volna ott lenni e rémek birodalmában, közelről szeretne látni, mint rettennek vissza a büntől, mint térnek meg az ő nemes lelkű adományainak hatására azok, akik eladták lelküket a Gonosznak; maga szeretne látni a kioldozni, életre kelteni és babusgatni az úgynevezett tudósoknak valamelyik halálra szánt és elkábított áldozatát, személyesen szeretett volna ott állni a szerencsétlenségek áldozatainak hordályai mellett, hogy mint vöröskeresztes nővér ejtse ámulatba az emberiséget. Ezen a ponton azonban kiderült, hogy sir Peternek magasztosabb elképzelései vannak a nőiesség követelményeiről, mint beszédmodorából ítélve gondolni lehetett volna. Hallani sem akart arról, hogy lady Laxton közelről is megszemlélje a bűn és szenvedés világát, és azzal, amit ott lát, beszennyezze fennkölt lelkét.

- Nem neked való az, tanult ápolónők kellenek oda - felelte, valahányszor felesége megpendítette előtte, hogy szeretne elmenni valami katasztrófa vagy éhínség színhelyére. - Ne légy olyan kíváncsi, fiam!

S így lady Laxton kénytelen volt elfojtani heroizmusát, bármennyire is szenvedett ettől. Lassan bele kellett törődnie abba, hogy miután ő nem mehet ki a baj és szenvedés elébe, csak akkor nyílhatna alkalom arra, hogy heroizmusát megcsillogtassa, ha a baj és szenvedés keresné fel őt otthonában. Így el lehet képzelni, milyen viharos és felemelő érzések éledtek fel benne, mikor Mr. Mergleson óvatosan bevallotta, hogy talán... esetleg... valószínűleg... tragikus események történtek a kastély falai közt, hogy emberélet van veszélyben, hogy gyors tettekre van szükség. Igen, lady Laxton megértette, hogy sürgősen cselekednie kell, ha egy *élő* ember szenvedését akarja látni, és meg akar menteni egy elkárhozott lelket!

Lady Laxton összekulcsolta a kezét, és nagy, lázas, zöldesszürke szemmel meredt a hatalmas termetű lakájra.

- Tüstént csinálni kell valamit - mondta. - Mindent el kell követni, amit csak lehet. Szegény ártatlan kis féreg!

- Az is lehetséges, méltóságos asszony, hogy a fiú megszökött.

- Nem! - kiáltott fel lady Laxton szenvedélyesen. - Az nem lehet! Nem szökött meg. Hogy is tud *ilyen gonosz* lenni, Mergleson! Maga se hiszi, hogy megszökött. Itt kell lennie valahol a házban. Ó, szörnyűség!

De hirtelen összeszedte magát. Most elemében volt. A bányaszerencsétlenség, amit a reggeli lapokban olvasott, meghilette.

- Csákányokat kell szerezni - rendelkezett. - Mentőexpedíciókat kell szervezni. Nincs veszíteni való idő, Mergleson, minden percért kár... Hívja segítségül az útkaparókat. Szedjen össze minden embert, akit csak tud...

Úgy is lett. Az útkaparókat berendelték a kastélyba, és ezek a déli pihenő ellenére azonnal hozzáláttak a munkához.

Hű, micsoda munka folyt egész délután! Kikutatták az ebédlőből nyíló összes rejték-folyosókat, és jó sok odút meg fülkét fedeztek fel, nyitottak ki és törtek át. Nagy lendülettel folyt a munka, és ebben nem kis érdeme volt lady Laxtonnak, aki személyesen megjelent a munkások között, buzdította őket, és bőkezűen osztogatta a whiskyt. A könyvtárterem egyik falán, az ablak mellett, akkora nyílást bontottak, hogy egy ember is átbukfencezhetett rajta - amit az is bizonyít, hogy az egyik munkás valóban át is bukfencezett ezen a lyukon. Az Erzsébet-korabeli torony oromzatának jó részét lebontották, hogy hozzáférhessenek a rejték-folyosó felső szakaszához. Lady Laxton a szobalánya kíséretében mindenfelé felbukkant, kezében kalapáccsal és vésővel; személyesen kopogtatta meg kalapáccsal a faburkolatot, hogy kong-e, s ahol a fal üreges visszhangot adott, ott rögtön rést vágatott, és elkezdett kiabálni: „Halló, van itt valaki?” Elküldtek a kéményseprőért, hogy vizsgálja át a régi kéményeket. Közben egy csoport embert Mr. Darling vezetésével kiküldtek a parkba, hogy kutassák fel és ássák ki azt a föld alatti folyosót vagy régi csatornát, amely a shontsiak tudomása szerint a mosókonyhától a régi jégveremhez vezetett, és állítólag egészen a kolostor romjáig húzódott. Néhány próbaásatás elég volt, hogy az egykori csatorna helyét megtalálják. Rögtön jelentést küldtek erről lady Laxtonnak.

Ezeknek az ásatásoknak, főleg pedig az Erzsébet-torony részleges lebontásának híre Beaulieu Plummer úr fülébe is eljutott, és arra késztette, hogy lóhalálában a kastélyba siessen. Ez az ember Cranberry márki megbízottja volt, és egyebek között az is a feladatai közé tartozott,

hogy a reá jellemző nagy tapintattal ellenőrizze, nem teszik-e tönkre Laxtonék a shontsi birtokot és tartozékait, amíg a bérlet tart. Egészséges, pirospozsgás, köpcös emberke volt, s csaknem mindig lovaglónadrágban és lábszárvédőben járt. Csillogó szemüvege mögül meg-hökkenve meredt lady Laxtonra és a körülötte serénykedő munkáscsoportra.

Amikor Mr. Darling meglátta a közeledő Beaulieu Plummert, szeretett volna eltűnni, mint a kámfor, ez azonban lehetetlennek bizonyult.

- Méltóságos asszony - kezdte Mr. Beaulieu Plummer -, szabad kérdenem...

- Ó, kedves Mr. Beaulieu Plummer, nem is hiszi, mennyire örülök, hogy maga is eljött segíteni. Képzelje, egy gyerek *fuldoklik* itt valahol. Nem is merek rágondolni.

- Fuldoklik? Hol? - kiáltott fel Mr. Beaulieu Plummer, de soká tartott, míg a zűrzavaros feleletekből kiokosodott. Egész csomó kérdést intézett lady Laxtonhoz, amelyeket a derék hölgy fölöslegesnek és unalmasnak tartott. *Honnan* tudja, hogy az eltűnt gyerek a titkos folyosón van? *Honnan* tudja? Tudja és kész. Csak nem gondolja, hogy ilyen felfordulást rendezne, ha nem tudná! Aztán, hogy az a gyerek talán megszökött? Már hogy szökhett volna meg, mikor beszorult a titkos folyosók közé? Előbb érdeklődni a környéken, a falvakban? Hogy lehet ilyet mondani! Hisz az a szegény gyerek azalatt éhen hal, és megfullad valami odúban!

Mikor a két ellenfél abbahagyta a vitát, mindegyik végtelenül ostobának tartotta a másikat. Mr. Beaulieu Plummer nagyon komoly arccal búcsúzott lady Laxtontól, és mikor elég messze volt már tőle, futólépésbe lendült, úgy rohant a táviróhivatalba. Itt előbb elrontott néhány úrlapot, míg végre sikerült megfogalmaznia két sürgőnyt, amelyeket azonnal fel is adott. Az egyik lord Cranberrynek szólt, a másik sir Peter Laxtonnak. Ezután valami ellenállhatatlan belső kényszernek engedve visszasietett a parkba, hogy a távolból gyönyörködjék lady Laxton áldásos tevékenységének újabb látható jeleiben.

Látta, hogy béresek jönnek az istállók felől hosszú gereblyékkel, amelyekkel felkotorászták a halastavat.

Aztán egy csákányos ember jelent meg a látóhatáron és végigmászott a háztetőn a toronyóra felé. Nem lehetett tudni, mit keres ott, de bizonyára fölöttébb destruktív célok vezérelték.

Lady Laxton is látta. Sietve ment a kertészlak felé. Darlingné asszonyt ment megvigasztalni. Ezzel körülbelül másfél óráig volt elfoglalva, aminek megvolt az a jó oldala, hogy ezalatt nem intézkedhetett, és nem romboltatott le semmit.

Öt óra tájban kerékpáros küldönc jött a faluból sir Peter táviratával.

A sürgönyben ez állt:

Mindent roegtoen abbahagyni mig megeerkezem.

Lady Laxton összeszorította az ajkát, mikor ezt az üzenetet elolvasta. Éppen akkor érkezett vissza Mrs. Darlingtól, és ez az élmény rendkívül felajzotta. Érezte, hogy ez az a perc, amikor egy igazi nőnek helyt kell állnia.

Embereeletroel van szó

- sürgönyözte vissza, és rögtön megmutatta, hogy őt nem lehet terrorizálni; elküldte Merglesont a kocsmába, hogy nézze meg, talál-e embereket, akik rendkívül magas órabérért eljönnének éjjeli túlmunkára.

E nagy hőstett után lady Laxton bátorsága megingott. Felment a szobájába, és dideregve ledőlt a pamlagra. Reszketett, de azért összeszorította kis öklét.

Nem, nem, nem! Nem enged. Jöjjön, aminek jönnie kell, de folytatni fogja az ásatásokat, ha kell, egész éjjel. Csak az a kár, hogy nem szerzett még döntő bizonyítékokat arra, hogy Bealby nem szökhett meg. De sebaj, ezt még ki lehet pótolni. Leült, és levelet írt a legközelebbi város rendőrkapitányának, a legközelebbi rendőrbírói hivatalnak, azután taláломra néhány vasárnapi vendégének, köztük Douglas kapitánynak is. Eddig nem akarta elhinni, hogy a kapitánynak valóban része volt a miniszter ellen elkövetett csínyekben. De hátha mégis úgy volt, és akkor a kapitány talán Bealby rejtélyes eltűnéséről is tud valamit.

Egyre fáradtabb lett, és minden levele kuszább és olvashatatlanabb, mint az előző.

Már rég besötétedett, mikor sir Peter megérkezett. Rövidebb utat választott, és átvágott a parkon. A nagy sötétben beleesett az egyik árokba, amit délután ástak. Sir Peter már amúgy is dühös volt, de ez a baleset még feljebb srófolta a hangját, mikor berontott a hallba.

Lady Laxton teljes öt percig hősies ellenállást tanúsított. Aztán hirtelen sarkon fordult, bezárkózott hálósobájába, és a továbbiakat férjére bízta.

Sir Peter azonnal beszüntette a hadműveleteket.

- Ha az a fiú nincs a házban - mondta -, akkor az egész, amit itt csinálnak, bődületes marhaság. Ha pedig itt van a házban, akkor már régen meghalt. Ha meghalt, egy-két nap múlva megtaláljuk a hullát a szaga után. Ez a sok félbolond meg szétszedi az egész házat, fejszével mennek neki mindennek. Aztán nem csoda, ha pörrel fenyegetnek...

A Sors úgy akarta, hogy lady Laxton levele teljesen felkavarja Douglas kapitány életét. Miután nagy nehezen megfejtette a kusza, olvashatatlan sorokat, miután eltűnődött a levél különböző célzásain, amelyek egy eltűnt fiúról és titkos folyosókról szóltak, a kapitány érezte, hogy lord Moggeridge haragjának és a kastélyból való rejtélyes száműzésének a kulcsa a kezében van. Csak tudni kell használni ezt a kulcsot, és mindenre fény derül. Ez pedig nagyon fontos ránézve, mert ha rajta ragad a vád, hogy gyerekesen és tiszteletlenül viselkedett a nagy államférfiúval szemben, akkor katonai karrierjének befellegzett. Meg is mondta Madeleine-nek, még mielőtt a dombról meglátták, micsoda baleset történt a lakókocsival, hogy azt a gyereket elő kell kerítenie mindenáron, mégpedig azonnal.

Douglas kapitány nem volt kiegyensúlyozott lelkű ember: örökös harcban állt önmagával.

Kitűnő nevelésben részesült. Először otthon, egy kifogástalan úri családban. Azután egy előkészítő iskolában, ahová kifogástalan úrigyerekek jártak. Később Etonban, ahol szintén hozzá illő társaság vette körül. Majd Sandhurstben, ahol már jelentkeztek az első lelki zűrzavarok. Végül Bistershire-ben.

Három főrugója volt Douglas kapitány belső szerkezetének. A legjellemzőbb tulajdonsága az volt, hogy lázasan érdekelte a dolgok *hogyanja* és *miértje*, a dolgok mechanizmusa. Szerette az órákat, gépeket, motorokat, érdekelte a technika. A keze ügyes volt, gondolkodása fürgé, és mohón szomjazott a tudásra. Kedvenc olvasmánya volt Jules Verne, és szeretett olyan dolgokról gondolkodni, hogy utazás a holdba meg repülőgép meg tengeralattjáró hajó, *akkor*, amikor mindenki biztosan tudta, hogy az ilyesmi lehetetlen. A kapitány feje tele volt mindenféle báb-eszmékkel, amelyeknek csak levegő és napfény kellett volna, hogy szárnyas, színes pillangókká fejlődjenek. Ez volt az ő világa, ezen a téren nehezen lehetett vele felvenni a versenyt. A másik főtulajdonsága az volt, hogy élénken foglalkoztatta az emberiség másik fele, a szoknyában járó: drágáknak, kedveseknek, érdekeseeknek, csodálatosaknak tartotta őket, a nőket, valamennyit. Forró kíváncsisággal töltötték el a szívét, és úgy felgyújtották a fantáziáját, hogy tótágast állt tőle. Ebben különben a legtöbb fiatalember osztozik vele. A

harmadik szenvedély szintén igen általános volt és emberi: azt akarta, hogy szeressék, csodálják, megbecsüljék, jó véleménnyel legyenek róla. Ezt a lelki alkatot kellett formálnia annak a környezetnek, amelyben Douglas kapitány nevelkedett. A kifogástalan úricsaládnak, az előkészítő iskolának, az etoni exkluzív társaságnak, a sandhursti fegyelemnek és a bistershire-i fegyelmeztetésnek...

A kifogástalan úricsalád, az előkészítő iskola, az etoni exkluzív társaság, a sandhursti intézet mind azon voltak, hogy ezt a harmadik szenvedélyét fejlesszék ki az első kettő rovására. Hogy jó, de feltűnés nélküli megjelenése legyen, hogy jól, de feltűnés nélkül öltözködjék, hogy jól viselkedjék, jól társalogjon, jól sportoljon, de mindezt túlzás és feltűnés nélkül tegye, és ne értsen semmi egyébhez a világon. És a két Douglas fiú (a két testvér valóban nagyon egyforma volt) mindent elkövetett, hogy olyan egyszerű, konstruktív úriember legyen, amilyent a haza megkövetel. Hogy minden nagyképű és általánosan elfogadott dolgot komolyan vegyen. Hogy minden lázadó hajlandóság ellenére se legyen egyéni vagy túl intelligens. De az ellenkező irányú hajlandóságok mégiscsak megvoltak, és lassan feszegették börtönük falait.

A másik Douglas fiú - szintén kapitány - valóban olyan volt, amilyennek Mrs. Rampound Pilby a lordkancellár előtt lefestette; mindenféle hóbortos csínyben és otromba tréfában élte ki elfojtott egyéniségét. Hírhedt volt már viselt dolgairól, amelyek miatt át is helyezték Portsmouth-ból. A mi kapitányunk visszafojtott szenvedélyei is utat törtek maguknak. Ez egyelőre abban nyilvánult meg, hogy halálosan beleszeretett Miss Madeleine Philipsbe - valósággal lenyűgözte a színésznő sugárzó, kihívó nőiessége. Minden más nő kísértése egyszerűen lepergett róla, mintha teljesen érzéketlen lett volna bájaik iránt - ezt már nevelésének köszönhette. De Madeleine Philipsnek nem tudott ellenállni. És ha a visszafojtott energiák egyszer kitörnek, robbanásszerűen törnek ki.

De vissza kell térnünk a kapitány első fő vonására, a kíváncsi kutatószenvédélyre, amely rontópál gyermekekből feltalálókat és felfedezőket csinál. A kapitány le akarta küzdeni ezt a rossz tulajdonságát, győzött is rajta annyira, hogy mások nem tudtak róla. Kifelé mindössze abban nyilvánult meg, hogy a kapitánynak motorbiciklije volt abban az időben, amikor ez még félig-meddig hóbortos különködésnek számított. A jó megfigyelő szemében már ez a tény is gyanússá tette volna a kapitányt. De más gyanús tüneteket nem észleltek nála. Sajnos, ez nem jelenti azt, hogy valóban nem is voltak más gyanús tünetek. Voltak, csak senki sem tudott róluk, bár egyre nagyobb szerepük volt a kapitány életében. Így például...

A kapitány - hm, hm -, a kapitány *könyveket olvasott!*

Ha még szabályos, rendes regények lettek volna vagy anekdotakincs vagy életrajzok, amikből látni, hogy ennek vagy annak az úriembernek a papája és a nagypapája mit csinált - még csak hagyján. De a kapitány olyan könyveket olvasott, amikben eszmék vannak - filozófia, szociológia, természettudomány meg más hasonló számárság; *afféle tudományos könyveket*, amiket főiskolások olvasnak meg technikusok.

Aztán meg gondolkodott, legalábbis próbált gondolkodni. Nagyon jól tudta, hogy ez nem való, de mégsem fojtotta vissza ezt a bűnös hajlandóságát - pedig igazán megtehetette volna. Sandhurstben esténként magára zárta az ajtót, mielőtt lefeküdt, elővett egy ív papírt, és őszintén leírta, amit gondolt, meg azt is, hogy miért gondolja így. Sok mindent elhanyagolt ennek a kedvéért, és kétségbe vont olyan dolgokat, amiket jól nevelt angol emberek sohasem vonnának kétségbe.

Aztán még egy: kísérletezett.

Ez jóval a francia és amerikai aviatikusok fellépése előtt történt. Még jóval azelőtt, hogy külföldön megtörténtek volna azok a merész kezdeményező lépések, amelyek nélkül a jól nevelt angol agyvelőknek sohase jut eszükbe, hogy megmozduljanak. A kapitány nagy titokban apró modelleket készített nádból, papírból, gumiszalagból, és remélte, hogy felderít valamit a repülés titkából. *Repülni* - ez volt az álma. Néha elment elhagyatott helyekre, felmászott valami dombra, és leeresztette a kis próbamadarakat. Nézte, hogy szállnak, hogy bukdácsolnak lefelé, és eltűnődött. Ha azután véletlenül arra jött valaki, ráült a modellre, vagy zsebre vágta, vagy úgy tett, mintha nem volna az övé, aszerint, hogy mi volt a legalkalmasabb mód a visszavonulásra. Bután, üresen, unatkozva nézett a levegőbe, mint minden más jól nevelt sziesztázó úriember. Eddig nem is csípte rajta senki ezeken a praktikákon, de veszélyes játék volt, az bizonyos.

Még ennél nagyobb baj is volt, de az már igazán kótyagos hóbort. A kapitányt nagyon érdekelte a hivatása, a katonai tudomány fejlődése. Szerette a pályáját, és tele volt ambícióval.

Ő azt gondolta (elég botrány egy fiatal tisztől, akinek nem az a dolga, hogy gondolkozzék, hanem az, hogy engedelmeskedjék, és ne hozzon szégyent az ezredére), hogy a brit hadsereg haditudomány dolgában távolról sem tart ott, ahol tartania kellene. Azt gondolta, hogy szükség lesz tehetséges emberekre a régi generálisok helyett, akiket csak az esztendők száma, jó fellépés, jó összeköttetés, jó házasság vitt előre. Azt gondolta, hogy ki fogják találni a tábori tüzéséget (akkor még senki sem beszélt erről, tehát mire való az ilyen dolgok körül előre húhót csapni?) és egész csomó új ideát, ismeretlen fortélyt. Úgy látta, hogy a közlekedés megszervezése igen gyenge lábon áll, és hogy - eltekintve a sebészettől és a tábori kórházaktól - az egészségügyi szolgálat ismeretlen fogalom a brit hadseregben. De az volt a véleménye, hogy mindezen nem lehet segíteni, míg az angolok saját bőrükön nem tapasztalják ezeket a fogyatékosságokat. Ezért titokban dolgozott, csaknem olyan keményen, mint a külföldiek, abban a reményben, hogy az első megrázkódtatás után alkalma lesz megmutatni, mit tud.

Kifelé persze buzgón utánozta a többieket. De azért mégsem tudta egészen eltitkolni a benne dúló forradalmat. Olykor rájött a fecsegés, összefüggés nélküli dolgokat hebegett, ha pedig az emberek figyelmesek lettek rá, elkezdett ostobán vigyorogni, mintha csak a szája járna. Általában mindent elkövetett, hogy feljebbvalói le ne leplezzék. Madeleine Philips iránti szerelmének mindenesetre megvolt az az előnye, hogy elterelte a figyelmet ezekről a sokkal veszedelmesebb és elítélendőbb hajlamairól.

És most egyszerre egész életét válságba sodorta ez a buta eset, amelyhez minden jel szerint sok köze van annak az eltűnt fiúnak. Soha nem mossa le róla semmi azt a gyanút, hogy egy húron pendül a bátyjával, hogy gyerekes, éretlen, és nem tiszteli a tekintélyeket. Nagyon rossz ajánlólevél a katonai pályán, amelyet el nem cserélt volna semmiért.

Ez a bonyodalmas probléma olyan szórakozottá tette a kapitányt, hogy még Madeleine jelenléte sem tudta felélénkíteni.

Az a két lelki vezérmotívum, amely oly nehezen volt összeegyeztethető Douglas kapitány külső életformájával, ugyanakkor egymással is harcban állt. Douglas kapitány egy pillanatra sem lett hűtlen ahhoz a titkos álmához, hogy világgrasználó, nagy dolgokat visz véghez, és eltökélt szándéka volt, hogy ennek szenteli életét. Minden oka megvolt tehát arra, hogy könnyed, felületes, vidám, megnyerő álarc mögé rejtse igazi egyéniségét. Ugyanakkor azonban ellenállhatatlanul vonzotta őt Madeleine Philips - s különösen akkor vonzotta, amikor nem volt a közelében.

Azt mondják, hogy egy szép nő inspirálja a férfit, nagy tettekre sarkallja, előmozdítja a pályafutását. Douglas kapitány azonban kezdett rájönni arra, hogy ez a szabály öreá nem vonatkozik. Eleinte maga is azt hitte, meg is mondta százszor gyönyörűen, meg is írta szebbnél szebb változatokban, hogy Madeleine előre fogja őt vinni a céljai felé, inspirálni és lelkesíteni fogja. De újabban mindinkább arra a meggyőződésre jutott, hogy éppen fordítva áll a dolog. Miss Madeleine Philips nem titkolta, hogy ő nem osztozik senkivel és semmivel; a férfi, akit ő szeret, tekintse őt magát életcélnak és karriernek; akit ez nem elégít ki, az - hogy az apróhirdetések kifejezésével éljünk - ne is pályázzék.

Ó, istenem, mennyi időt kellett Madeleine-nel elpazarolni!

Mennyi szenvedést jelentett vele lenni!

És milyen kín volt távol lenni tőle!

Oly büszke és drága és kedves lény volt! Olyan lebilincselő és gyötrelmes rágondolni! Olyan nehéz együtt lenni vele!

Madeleine úgy járt az életen át, mint a szerelem királynője, epedő férfiak és irigykedő nők heverték a lábai előtt. Lelkében kialakult már annak a férfinak a képe, akit a szerelmével ki fog tüntetni. És ez a kép olyan volt, mint egy portré, amelyet László⁴ festett volna Douglas kapitányról életnagyságban, sőt nagyítva. Azt akarta, hogy a kapitány egykettőre csodált, hatalmas, híres, nagy ember legyen, aki meghódítja, sőt kormányozza is a világot, de közben minden idejét és gondolatát csak neki szentelje. Más nagy vagy nevezetes emberek is jöhetnek, Madeleine az ő hódolatukat is szívesen fogadja, hogy annál értékesebb legyen a koszorú, amit majd a kapitány homlokára fűz.

A kapitány készséggel elfogadta mindezeket a föltételeket. Shorncliffe-ben ismerkedett meg a színésznővel, aki igen jó katonacsalládból származott. A kapitány meglátta, megszerette, és katonásan be is vallotta a szerelmét menten. Mintaszerelmes volt: egyszerű, kedves, figyelmes, finom. Leszokott arról a titkos bűnéről, hogy gondolkodik, és ehelyett meglepően ügyes szerelmes leveleket írt. A kis fehér papírmódellek se röpködtek többé elhagyatott helyeken. Az ambíciójáról is szinte megfélemedezett már, mikor egészen új szempontból kezdett a karrierjéről elmélkedni: az ő kedvéért kell valamivé, valakivé válnia, hogy a sikereit is az ő lábai elé rakhassa. S mihelyt ez a gondolat újra felmerült benne, nem tudott többé szabadulni tőle.

- Eljön az az idő - mondta -, talán nincs is olyan messze, hogy azok a fene tudósok feltalálják a repülést. Akkor a hadsereg is átveszi a találmányt és...

- Milyen szép lesz! - felelt Madeleine. - Úgy szeretnék sétarepülni a felhők közt.

Egy ízben a csapatszolgálatról beszélgettek. Mi lenne, ha egyszer el kellene menni - elvégre ez a katonáember rendeltetése.

- Én is mennék. Magával mennék mindenhova.

- Hm. Nem hiszem, hogy nagyon célszerű lenne - felelte a kapitány, mert tudta, hogy a színésznő rengeteg poggyásszal szokott utazni, és ilyenkor nagyon fontos neki, hogy ő legyen a figyelem középpontjában.

---

⁴ László Fülöp Elek magyar festő (1869-1937). Angliában telepedett meg, s nagy sikert aratott arcképeivel.

- Miért ne? - kérdezte Madeleine. - Nagyszerű lesz. Csak nem hagyom, hogy nélkülem menjen! Maga lesz a nagy hadvezér, és én mindig maga mellett leszek.

- Sok kényelmetlenséggel járna - jegyezte meg a kapitány.

- Csacsi gyerek! Milyen kevésbé ismer engem. Ez igazán nem volna baj. Nincs olyan kényelmetlenség, ami visszariasztana.

- Egy asszony... hacsak nem ápolónő...

- Férfinak öltöznék. Én lennék a tisztiszolgája.

A kapitány megpróbálta elképzelni a színésznőt férfiruhában. De fantáziájának minden meg-erőltetése mellett is legfeljebb csak királyfinak öltözve tudta elképzelni. Madeleine igazán nem az a nő volt, akinek lényébe férfias vonások keverednek: asszony volta kivilágítana minden álruhából. Hajának hullámozása, derekának hajlékonysága, egész lényéből áradó nőiessége a legügyesebb maszkban is elárulná.

Ez még barátságuk kezdetén történt, mikor még nem tárult fel a szakadék, mely később elválasztotta őket. Akkoriban még lángolt közöttük a szerelem. Barátaik örültek az idillikus képnek, olyan összeillők voltak. Bámulóik, akiknek hízelgett az a tudat, hogy ők beavatottak, unos-untalan meghívták őket együtt víkendre. Madeleine nem volt titkolódzó, nagyon sokan voltak, akiket beavatott.

Így aztán a barátok egész serege tudta, amikor valami szakításféle következett be. A szakítás okáról különféle híreket rebesgettek. Az igazi ok az volt, hogy a kapitány el akart menni Franciaországba, és meg akart nézni egy hadgyakorlatot, éppen olyankor, amikor a színésznő szabadságon volt, és nem kellett játszania.

- Hiába, mégiscsak el kell mennem. A kormányozható léghajókat fogják kipróbálni, és ezt okvetlenül meg kell néznem.

Akkor ő is vele tart, makacskodott Madeleine.

A kapitány megpróbálta lebeszélni. Ő ott egyik helyről a másikra megy, Madeleine-nek ez unalmas és fárasztó lesz. Bármikor megtörténhetik, hogy este valami isten háta mögötti kis zugban kötnek ki. Aztán meg mindenféle pletykára adna alkalmat Madeleine jelenléte. Külön-ösen ha tekintetbe vesszük, hogy Franciaországban volnának. Vannak illemszabályok, ame-lyeken odahaza, Angliában túlteheti magát az ember, de Franciaországban nem. Más ott a légkör.

Miután ezeket kidogta, elhallgatott. Egy darabig Madeleine is hallgatott. Azután érzelmes hangon megszólalt. Látja, mondta, hogy Douglas kapitány vissza akarja nyerni a szabadságát. Nos, ő nem tartja vissza; ő igazán nem az a nő, aki erőszakkal magához láncol egy férfit. Mehet, ahova kedve tartja. Nemcsak Franciaországba - akár az egész világot is körülutazhatja. Mehet, akár örökre is. Ő nem akar az útjában állni, nem akarja megbénítani, nem akarja megakadályozni a karrierjét, hiszen - mint Douglas kapitány nemegyszer hangoztatta - éppen ő volt az, aki mindig lelkesítette.

A szegény férfi, akit a szerelme és a hivatása kétfelé cibált, kétségbeesetten tiltakozott. Ő nem így értette.

Hát akkor *hog*y értette?

Kiderült, hogy amit a kapitány mondani akart, annyira hasonlít a színésznő magyarázatához, hogy a szegény fiú sehogy se tudta megmutatni a finom különbséget a két értelmezés között.

Erre a színésznő számúzta a fiút társaságából egy teljes hónapra. Menjen csak a hadgyakorlatra - az ő áldása fogja kísélni. Ami őt magát illeti, azt csak bízzák rá, ő már tudja, mit fog csinálni a szabad idejével. Talán eljön az idő, amikor a kapitány megtanulja, mi az a női szív.

A színésznő visszafojtotta könnyeit (gyönyörűen csinálta). Erre a kapitány hallani sem akart az elmenetelről, az egész haditudomány hirtelen tizedrangú kérdéssé törpült. De Madeleine erősködött: el akart menni - menjen. Egy hónapig ne is lássa. A férfi megtörve távozott.

Aztán jöttek az ismerősök, hogy „kitöltsék” a szerelmesek közt támadt űrt. Mindenekelőtt Judy Bowles - övé volt az elsőség dicsősége. Madeleine bízott ebben a barátnőjében, és elmesélt neki mindent. Judy Bowles szegről-végről rokonságban állt a kapitánnyal, és ezen az alapon meghívta teára knightsbridge-i lakására. Itt őszintén és alaposan kivallatta. Szenvedélye volt, hogy tisztességes és csinos fiatalembereket alaposan kivallasson szerelmi ügyeikről. Hiszen ez volt jóformán egyetlen formája a flörtnek, amelyet a férje megengedett. A tanár úr makacs, szívós, erőszakos ember volt, és a házasság körül nem ismert tréfát. Aztán Douglas olyan csinos fiú volt, az arcüre olyan szép, hogy dupla öröm volt szerelemről diskurálni vele. Judynak sikerült is kicsikarnia a kapitányból azt a vallomást, hogy nem tud Madeleine nélkül élni, hogy ez a nő életének a napja, hogy nélküle elzüllik, de mellette meghódítja a világot. Judy feljogosítottnak érezte magát arra, hogy igen határozott hangú kijelentéseket tegyen Madeleine nevében: közölte, hogy majd ő kezébe veszi a dolgot, és olyan eksztázisba hozta a fiút, hogy az elkapta a kezét, és megcsókolta. Judy közben megfigyelte, hogy kis ezüst pihék vannak a kapitány homlokán. Drága, egyszerű, zavaros fiú volt. Judy számára ez a délután felejthetetlenül gazdag és szép élmény maradt.

Ekkor Judy, aki már régóta kacérkodott egy hosszabb kocsitúra-tervvel, elhatározta, hogy most megvalósítja szándékát: megkóstolja „a vándorcigányok tarka életét”, meghallgatja „a pusztai szél sívítását”, „cél és irány nélkül fog kóborolni” és így tovább. S azt is elhatározta, hogy tervébe beleszővi ezt a bájos kis szerelmi affért; nagy nehezen rávette férjét, hogy látogassa meg őket, és hozza magával Douglas kapitányt is. Mrs. Geedge-t is beavatta a dologba.

A kapitány nem tudta elhatározni magát az elutazásra. Ahelyett, hogy Franciaországba utazott volna, lement vasárnapra Shontsba, ahonnan a már ismert szomorú kalamitás folytán váratlanul távoznia kellett, és még vasárnap hazautazott Londonba. Dühében azonnal csomagolt, és elindult Franciaországba. Hétfőn délben már Reimsban volt. De Madeleine képe megnőtt és megszépült minden mérföldnyi távolsággal, amely elválasztotta őket. Végül olyan titokzatos erővel húzta vissza, hogy nem bírta ki tovább. Mindenféle gyenge kifogásokkal bejelentette visszautazását a *Daily Express* riporterének, akivel együtt szándékozott megtekinteni a hadgyakorlatot.

- Nagy bolondság ez öntől - mondta a riporter -, de nem nevetem ki és nem próbálom visszatartani. Nekem ne meséljen, úgys tudom, hogy nő van a dologban.

Douglas lázas szívvel sietett vissza Londonba. Meg is jelent a találka helyén, pontosan úgy, ahogy azt Judy előre megrendezte.

És amikor meglátta Madeleine-t, kis glóriákkal az ajkán, a szemén és a haján, az arany napban fürödve, boldogan és büszkén, mosolyogva, karcsú alakjával valami lebegő kék zászlóba burkolódzva, a kapitány úgy érezte, hogy a legszerencsésebb perce az volt, amikor faképnél hagyta a gyakorlatokat, és ennél helyesebbet, okosabbat nem is tehetett volna.

Ez a találkozásuk is olyan volt, mint a többi. Megérkezni: a poétikus sóvárgás crescendója. Egymást meglátni: az üdvösség tetőfoka. És azután - azután utat tört magának a mindkettőjükben felgyülemlett keserűség.

Azt hitte, hogy együttlétük ez alkalommal ürömtelen öröm lesz, s ahogy ott bandukoltak a két házaspár nyomában, a szálloda felé, a kapitány máris megkérte a színésznő kezét - kissé esetlen sietséggel -, és nagyon elkeseredett Madeleine kitérő válaszában.

Kimért léptekkel ballagott az úton, ahogy egy jól nevelt angol úriemberhez illik, ideges volt, de ez csak a hangján érzett, összeszorított fogain keresztül. Madeleine pedig felhőszerűen lebegett mellette abban a csodálatos kék ruhában, amelyet csodálatos előrelátással Botticelli Primavera-ja alapján tervezett ilyen szeles hegyvidéken való használatra. A kapitány könyörgött, hogy jöjjön hozzá feleségül, mert szüksége van rá, mert nélküle nem lesz már nyugalma és békessége. Amikor idejött, tulajdonképpen nem is ezt akarta neki mondani, de egyáltalában nem emlékezett rá, miféle mondanivalókkal jött ide, s most, hogy mellette volt, semmi más nem jutott az eszébe.

- De, drága fiam - mondta Madeleine -, hogyan házasodhatnánk mi össze? Mi lesz a *maga* karrierjéből és az *én* karrieremből?

- Én a magamét már faképnél hagytam! - kiáltott fel a kapitány, az első keserű árnyalattal a hangjában.

- Hagyjuk a vitát és a veszekedést. Ne beszéljünk ilyen *távol eső* dolgokról. Legyünk boldogok. Örüljünk zavartalanul ennek a gyönyörű napnak, a szép tájnak... mert ne felejtse el, hogy ajándék ez a nap. Oly kevés napot töltünk együtt, hogy mindegyikre vigyáznunk kell, mint egy drágakőre... Nézze, édes, hogy remeg ezeknek az óriási fáknek a koronája a szélben - olyan, mint valami hullámozó tenger.

Tökéletes műremek volt ez a nő, és nem ismert sem időt, sem kötelezettséget.

Némán lépkedtek egy darabig egymás mellett. Aztán a kapitány így szólt:

- Ez mind nagyon szép... a szél meg a fák... de egy férfinak mindig tudnia kell, hogy hogy áll, és mi lesz vele.

Madeleine nem felelt rögtön.

- Azt nem hiszem - mondta végre -, hogy maga megbánta, amiért visszajött Reimsből.

- Szó sincs róla - felelt a kapitány elszántan. - A mennyországból is visszajöttem volna, hogy magával lehessenek.

- Nem hiszem...

- Hogyan? Hisz látja, hogy visszajöttem.

- Nem hiszem, hogy valaha is velem volt igazán. Ó, tudom, hogy szüksége van rám, hogy sóvárog utánam. De ez még nem az igazi, nem a boldogság... nem a Szerelem. Az egész mindenség semmi a szerelemhez képest.

Ilyen hangnemben beszélgettek, míg elértek egy helyet, amelyet a bükkfák sűrű lombja teljesen eltakart. Itt a kapitány szó helyett tettel fejezte ki érzelmeit. Megcsókolta Madeleine kezét, aztán az ajkát kereste. A színésznő gyengéden ellenállt.

- Nem - mondta -, addig nem, amíg egész szívéből nem szeret.

Ekkor azonban váratlanul, csodálatosan, hódítóan átengedte neki az ajkát.

- Ó - sóhajtott fel -, ha legalább megértene egy kicsit.

Ilyen titokzatos szerelmi szövevények közt igen bajos lett volna Bealbyvel törődni, és tüstént hozzálátni a fiú felkutatásához. Szent napok voltak ezek. Bealby meg eltűnt... Ment a tenger felé.

Még a kocsival történt baleset sem tudta a hangulatot megváltoztatni. Bár a tanár úr túlzásba vitt erélyessége csúnya verekedést idézett elő, amelyben egyik ujja kifícamodott, a térdé megsérült, az egyik füléről lejött a bőr, és William beleharapott a lábikrájába, a társaságban általában humorosan fogták fel a helyzetet (eltekintve a tanár úrtól, aki kissé morózus lett). A tanár úrnak nagyobb volt a megbotránkozása, mint a sebesülése, s az egyetlen igazi sebesült-ről, Williamről is kiderült, hogy sérülései csak látszólag komolyak; kifícamodott az állkapcsa, de egyébként megúsza kisebb horzsolással és zúzódással. Elhatározták, hogy minden kárt megtérítenek. Mindenki örült, hogy pénzzel helyre lehet állítani a békét, annál is inkább, mivel megállapították, hogy a baleset nem is okozott olyan jelentős károkat a kocsiban, és a targoncás árus is sokkal kevesebb kártérítést követelt az eltört edényekért, mint amennyire számítottak. Estére a koci már ott állt egy winthorpe-sutbury-i vendéglő udvarán. William a söntésben hálás publikumra lelt, amely mohó izgalommal hallgatta beszámolóját a katasztrófáról, és mindenben osztotta az elagyabugyált kocsis nézeteit Bowles tanár úrról. A targoncás árus még egy kis pótkeresethez is jutott, mert segített a holmikat beszállítani a Redlake Royal Hotelbe. A hölgyek és férfi vendégeik békésen visszaballagtak ebbe a biztos révbe, és nyoma sem volt köztük a bosszúságnak.

Douglas kapitány az elhagyott táborozóhelyen felszedte motorkerékpárját, és most ott bandukolt az országúton, egyik oldalán a motorkerékpárral, másikon a színésznővel.

- Még csak ennek kellene eltörnie, hogy teljes legyen a komédia - mutatott rá Madeleine a motorkerékpárra.

- Isten ments. Még szükségem lesz rá.

- Nem - mondta a színésznő. - A sors összehozott minket, és megsemmisítette a közlekedési eszközöket, hogy el se tudjunk válni. A kocsit legalábbis tönkretette. És nézze a holdat. Olyan, mint egy nagy ezüst pajzs. Ez az Aratók Holdja, ugye?

- Nem, ez a Szerelmesek Holdja - felelt a kapitány poétikusan.

Ilyen körülmények közt megint nagyon prózai dolog lett volna a kis Bealbyt szóba hozni.

Gyönyörű volt az éjszaka, lágy fényt sugárzott minden, az élet misztériuma töltötte el a növényeket és a tárgyakat. Minden szív sóvárogva vert, és minden szem olyan volt, mint egy fényes csillag. Vacsora után mindenki pléd, köpeny után nyúlt, és ment ki a holdfényes éjbe. Egy-két idegen párocska, aki ott tartózkodott a szállodában, kiment a tóra csónakázni. A két hosszú pincér, aki a kis kerti asztalokat leszedte a verandán, még hallotta Madeleine csilingelő hangját a fák közt, aztán elcsendesült minden.

Reggel Douglas kapitány izgatottan járt fel és alá a szálló előtt. Sürgősen meg akarta magyarázni Madeleine-nek, mennyire fontos, hogy azonnal elinduljon Bealbyt felkutatni. Most látta csak, milyen szerencsét szalasztott el, mikor Bealbyt kiengedte a keze közül. Ezt jóvá kell tennie, mielőtt végleg eltűnik. Sajnos, a színésznő hivatásánál fogva hozzászókkott a déli felkeléshez. A kapitánynak tehát várnia kellett, amíg alkalmá nyílik arra, hogy Madeleine-nel beszéljen. Mégsem mehet el szó nélkül. Addig csinálhat, amit akar.

Hogy agyonüsse az időt, kiment Bowles tanár úrral golfozni.

A tanár úr elsőrangú játékos volt, és nagyon önzetlen; azt akarta, hogy mások is olyan jól játsszanak, mint ő. Nem sajnálta a fáradságot, hogy oktassa őket. Ha valaki elkövette a golf közben elkövethető rengeteg hiba valamelyikét, a tanár úr rögtön szólt, megmagyarázta, miért történt hiba, és miképpen lehet azt máskor elkerülni. Nem elégedett meg azzal, mint a legtöbb hivatásos golftréner, hogy megmutatta a helyes ütést; nem volt rest részletesen megmagyarázni az egész boszorkányságot.

Fél óra múlva a tanár úr olyasféle célzást tett, hogy egy katonának manapság fegyelmeznie kell magát. A kapitány először legyintett, aztán mintha szelíd, halk szitkok hagyták volna el az ajkát. Egyre idegesebben játszott, dühösen csapkodott, de a labdát mégsem ütötte kellő erővel, egyszer teljesen melléfogott, és volt néhány csúnya nyesett ütése. Sötét árnyékok gyülekeztek a szemében.

Arra gondolt, hogy minek is játszik, mikor világéletében utálta a golfot.

Hát még a tanár urat, azt hogy utálta! Aztán meg a fiút, aki a golfütőket vitte! Egyike volt azoknak a fiatalembereknek, akiknek soha semmiféle arckifejezésük nincs. Akár jól csinált valamit a kapitány, akár rosszul, az a fickó mindig ugyanolyan merev, buta, kétségbeejtően szenvtelen arcot vágott. Magában persze vigyorgott, de egyetlen arcizma sem rándult.

- Ezt miért játszotta így? - kérdi a tanár úr az egyik rossz ütésénél.

- Hogy miért játszottam így? - felelte a kapitány. - Mert úgy játszom, ahogy nekem tetszik.

- Kérem - mondta a tanár úr -, joga van hozzá, csak egy kissé szokatlan.

Aztán jött egy olyan pillanat, amikor gonosz káröröm villant meg a kapitány szemében. A tanár úr nyesett. Bowles mester nyesett! Tehát néha ő is elhibázza. Másokat tanít, ő maga pedig nyes! Hiszen ami azt illeti, még őrá, Douglas kapitányra sem lehet ráfogni, hogy mindig csak nyesett ütései vannak!

A végén még elég tisztességes eredményt érhet el. Szerencse fel! Ha vigyáz, még megnyerheti ezt a menetet. Istenem, milyen unalmas!

Mért nem kel fel Madeleine idejében, mint más rendes ember? Mért kell délig aludnia akkor is, amikor este nem játszik? Ha felkelt volna, nem kellene itt ezzel a butasággal ölnie az időt. Igazán szégyen. Épkézláb, intelligens, életerős fiatalember létére itt áll, és arra fecsérli ezeket a szép délelőtti órákat, hogy játssza ezt az idiótáknak való játékot.

Igenis, idiótáknak való játék!

- Elég jól áll - jegyezte meg a tanár úr.

- Azt meghiszem - felelte a kapitány, és nekikészült az ütésnek.

- Ez nem az ön labdája - figyelmeztette a tanár úr.

- Az enyém is hasonló helyzetben van - mondta a kapitány.

- Tudja, hogy még megnyerheti ezt a menetet - buzdította a tanár úr.

- Bánom is én! - sziszegte a kapitány, és akkorát ütött a labdába, hogy túllőtt a célon.

- Ezzel megmentett engem - szólt a tanár úr, és tizenkét méterről beletalált a lyukba.

A kapitányt elfutotta a méreg. Minden erejét összeszedte, hogy legalább döntetlent csikarjon ki ebben a menetben, de ez sem sikerült.

- Egy hétig csak az ütést kellene gyakorolnia - tanácsolta a tanár úr. - Lyukanként legalább egy ütéssel kevesebbet jelentene önnek. Megfigyeltem, hogy ilyen pázsitos részeken, ha előzőleg nem vertem meg önt, majdnem mindig behozom az előnyét az ütéseimmel.

A kapitány úgy tett, mintha nem hallaná, csak vicsorgatta a fogait, és klasszikusan káromkodott - befelé. Ezt is Madeleine-nek köszönheti. Egy szép, egészséges fiatal lány keljen fel reggel, ne lustálkodjék. Hisz a szép, friss reggel és egy szép, friss lány tulajdonképpen egy és ugyanaz. Madeleine is legyen *harmatos*, igen, harmatos, mint a hajnal. Most bizonyára ott fekszik még az ágyban, rózsásan, melegen, mint egy - Nagy Katalin vagy ilyesmi. Nem. Nem helyes. Nagyon előkelő, kellemes fényűzés, de nem helyes. Meg kellett volna éreznie, hogy lustálkodásával őt dobja oda zsákmányul a tanár úrnak. Golfozni! Fúj! Elhanyagolja a jövőjét, az életpályáját, és itt ténfereg ezen az átkozott golfpályán. Mialatt minden valamirevaló ember odaát van Franciaországban, az új léghajónál, addig ő - nem is jó rágondolni - itt golfbal öli az időt, mint valami kiérdemesült kereskedő. (A tanár úr lábai, hátulról nézve, igazán rettetetesesek voltak. Minél otrombább lába van valakinek, annál jobban golfozik. Ez valóságos szabály.)

Úgy van, kiérdemesült kereskedőknek való játék ez. Rendes, komoly angol katonatiszt akár babákat öltöztethetne, ahhoz sincs kevesebb köze, mint a golfhoz. Kétségbeejtő, ostoba játék. Aki nincs fitt kondícióban, az nem játszhatja jól, ha meg fitt kondícióban van valaki, akkor menjen és dolgozzék, és csináljon valami komolyat. Ha valamire rá lehet mondani, hogy bűn, könnyelműség, tékozlás, naplopás, akkor a golf az!

Közben pedig az a kölyök teljesen eltűnik a láthatárról. Ha egy garas ára esze volna, felkelt volna ötkor, hogy elcsípje azt a kis gézengúz, és most már vissza is jöhetett volna a fiúval együtt. Milyen számár az ember néha!

- Ön jön, uram - mondta a merev arcú fiú.

A kapitány látta, hogy csúnya terepre kerültek. Előttük zöld, gyepes volt a pálya, de kissé távolabb és balra már veszélyek leselkedtek. Egy régi, elhanyagolt kavicsbánya is ott éktelenkedett, kétoldalt meg rekettyebokrok voltak, sáros tócsákkal. Egyszóval undorító terep, még éppen ez hiányzott. Alaposan össze kell szednie magát. Ha már az ember elkezdett játszani, nem lehet abbahagyni a közepén. Na, most nézzük azt az átkozott vacakot, azt a labdát. Ha úgy üti meg, hogy ne egyenesen menjen, hanem inkább kissé jobbra, de távol a sövénytől, talán nem is lesz olyan veszedelmes a dolog. Persze nem könnyű feladat. Legjobb, ha nem is gondol semmi másra, csak az előtte elterülő gyepes pályára - és csak egy icipicit téríti ki a labdát jobbra. Nahát akkor most vigyázz, jól sarokra állni, az ütőt jól felemelni, jó nagy lendületet venni, a labdára nézni, a labdára nézni, a labdára nézni, csak arra a helyre, ahova ütni akarsz... Úgy ni, jó messzire előre, és egy kicsit jobbra irányítani... és fő a nyugalom... Hopp.

- Azt hiszem, a tócsába ment - szólt a merev arcú fiú.

- Nem biztos - felelte a tanár úr. - Ha a tócsába esett volna, felfröcskölte volna a vizet. Ott lesz a tócsán túl, a nedves homokban. Túl erős volt az ütés, mindjárt láttam.

Keresik a labdát. A merev arcú fiú csak úgy ímmel-ámmal, mint akinek semmi köze az egészhez. Pedig ha valakinek, úgy neki törődnie kell vele. Ez a hivatása, nemcsak passzióból van itt. De manapság mindenki elhanyagolja a hivatását. Kifáradt nemzedék vagyunk, nem bírjuk már az életet. Nem is csoda. Mindenkinek annyi baja van, annyi mindenre kell gondolni. Madeleine-ekre, hadgyakorlatokra, dühös jogászokra, elveszett inasokra - nem is szólva az olyan fárasztó ostobaságokról, mint ez a golf játék...

- Megvan! - kiáltotta a merev arcú fiú.

- Hol?

- Itt, kérem, a bokorban!

Valóban ott volt a labda, egy bokor ágai között, félméternyire a víztől.

- Nem hiszem, hogy meg tudja ezt játszani - mondta a tanár úr. - De egész érdekes helyzet. Meg kellene próbálni.

- Meg tudom játszani - felelte a kapitány, szemügyre véve az érdekes helyzetet.

- Attól tartok, hogy el fog csúszni - aggódott a tanár úr.

Mindkettőjüknek igaza lett. A kapitány megkerülte a tócsát, óvatosan megvetette a lábát a sikamlós fűben a bokor mellett, rövidre fogta az ütőt, és a tanár úr bátorító kiáltásai közepette kivágta a labdát - mint később kiderült, túlelmele, és kivágta a pályának erről a szakaszáról. Minden szem a repülő labda után nézett. Minden szem, kivéve a kapitányét. Mert a kapitány előrebukott, és négykézláb csúszott hátrafelé a tócsába. Feltartóztathatatlanul csúszott lefelé, hiába markolta meg két kézzel a tövises rekettyebokrokat meg a nedves homokot. Érezte, hogy a cipője, a bokája, a lábikrája a vízbe merül. Még tovább? Nem. Fenékre ért. Ki akart evickélni, de nehezen ment. A sár ragadt és fogta irgalmatlanul.

Mikor végre kievickélt a mocsárból, a keze agyagvörös volt, a térde agyagvörös volt, a lábain hatalmas agyagsizmák voltak, de az arca olyan volt, mint egy kisgyermeké - mint egy kisgyermeké, kit a fürdőteknőben vörösre főztek, aztán végig beszórtak hintóporral. A füle rózsás volt, két kicsattanó lancaster-rózsa. A szeme is olyan volt, mint egy kisgyermeké, aki szomorú csodálkozással és durcáskodó haraggal bámul a világba.

- Ugye, mindjárt mondtam, hogy bele fog csúszni a tócsába? - jegyezte meg a tanár úr.

- Én nem csúsztam bele!

- ???

- Szándékosan másztam be, kíváncsi voltam, milyen mély. Aztán hideg lábfürdőt akartam venni. Nem szeretem, ha meleg a lábam.

Ezt a labdamenetet elvesztette. De a kapitány úgy érezte, hogy most már jobban fog játszani, mert a düh sarkallja, s így talán több lesz a játékában az ösztönösség. Azt mondják, hogy a düh megkétszerezi az ember erejét - ebben lehet valami. Csak az a baj, hogy a tanár úr oly sokáig piszmog azzal a labdával, hogy közben megint ellankad az ember. Bum! - a tanár úr labdája elröppent. No most mi jövünk! A kapitány nekidurálta magát, az utolsó pillanatban még gyorsan megváltoztatta eredeti tervét, meglendítette a golfütőt - de csak súrolta a labdát.

A legkevesebb, amit az ember ilyenkor elvárna, az, hogy a többiek részvevő tisztelettel hallgatnak. De nem. A tanár úr nem tud meglelni megjegyzés nélkül.

- Nézze, kapitány úr, *soha* nem fog rendesen játszani, ha ilyen idegesen csapkod. Szinte fel se kell emelnie az ütőjét, úgy kell előrevágni a labdát. Ha azt hiszi, hogy...

A kapitány elvesztette minden önuralmát.

- Ugyan hagyjon már békén. Ha azt hiszi, hogy *ennyit* is törődöm az egésszel, ha azt hiszi, hogy komolyan meg akarom nyerni ezt az ostoba, agyalágyult, hülye, gyerekes játékot...

Hirtelen abbahagyta, mert érezte, hogy már nem beszél úgy, mint egy gentleman.

- Ha már valamit arra méltatunk, hogy csináljuk - mondta erre a tanár úr némi gondolkozás után -, akkor már csináljuk jól.

- Akkor ezt ne méltassuk arra, hogy csináljuk. Ezzel a lyukkal a parti ügyis az öné, így, ha megengedi...

- Kérem. Ha nincs kedve...

A kapitány lobbanékony természetű volt, de haragja hamar elpárolgott, s már röstelkedett is a hevevége miatt. A tanár úr intett a két fiúnak, aki a golfütőket vitte, hogy vége a játéknak, és elindultak a szálloda felé. A kapitány és a tanár úr egy ideig szótlanul lépdeltek egymás mellett, s a két fiú is némán követte őket.

- Nagyszerű az idő a francia hadgyakorlatokhoz - szólalt meg egyszerre a kapitány, most már egész fesztelenül. - Feltéve persze, hogy náluk is ilyen idő van.

- Ez idő szerint magas a légnyomás egész Európában az Alpoktól északra, és valószínű, hogy Európa-szerre szép idő van.

- Pompás idő csavargók és utazók részére - mondta a kapitány kis idő múlva.

- Mindennek megvan a maga árnyoldala - jegyezte meg a tanár úr -, de ez az idő nekünk mindenesetre nagyon kellemes.

Fél tizenkettő lehetett, mikor megérkeztek a szállóba. A kapitány motorkerékpárjának egyik abroncsa leesett az éjszaka, s most jó darabig vesződött vele, míg rendbe hozta; közben megsértette egyik ujját, a legkényesebb helyen, a körménél. Aztán elővette a környék katonai térképét, és a kertben az ablakokkal szemközt leült az egyik zöld asztalhoz. Azon törte a fejét, hogy Bealby merre szökhett. Délkeleti irányba látták menni legutoljára. Erre van a tenger, és természetes is, hogy ha egy kisfiú megszökik, a tenger felé tart. Megpróbálta magát beleképzelni a kis szökevény helyzetébe, és kisütni, hogy a fiúnak merre *kell* mennie, ha el akar jutni a tengerhez. Ez a töprengés egy ideig annyira lekötötte, hogy már nem is türelmetlenkedett.

Bealbynek valószínűleg nincs pénze, vagy csak nagyon kevés a pénze, így kénytelen lesz vagy koldulni, vagy lopni. A szegényházba nem megy, mert azt sem tudja, mi az. Valószínűleg sokkal becsületesebb és félénkebb, hogysem lopni merjen. Marad a koldulás. A házak főkapuján fog bekopogtatni, a kutyák és egyéb veszélyek miatt, és alighanem valamelyik főútvonalon fog menni. Inkább házról házra járva koldul, mint a járókelőktől, mert egy kapu első pillantásra kevésbé félelmetes, mint egy járókelő, és egy ház kapuján bekopogtatni kevésbé feltűnő. Az is valószínű, hogy nem a falusi utcákon sorakozó házak valamelyikébe fog bekopogtatni, hanem inkább magános házakba, mert azok bizalomkeltőbbek. Kenyeret fog kérni, nem pénzt. Mindez elég logikusan hangzik.

Nézzük csak a térképet. Erre futott le, erre az útra kerül, ezen az úton fog koldulgatni végésvégig? Vagy másfelé?... Nem.

Szép időben a szabadban alszik. Mehet naponta tíz, tizenkét, tizennégy mérföldet, mondjuk tizenháromat. Tehát most körülbelül itt lehet. Ma éjjel itt lesz, ni. Holnap, ha ugyanilyen tempóban halad, erre fog járni.

De hátha felkérlekedik valami kocsi!

Hm. Legfeljebb valami parasztszekér veheti fel, azzal sem megy sokkal gyorsabban, mintha gyalogolna. Nem, sokat változtat a számításon.

Ha holnap hajnalban elindulna és eljutna eddig az útkereszteződésig, ahol a térkép szerint egy kocsmá van - nem lehet több huszonhat mérföldnél -, és azon a környéken nyomozna, bizonyára hallana valamit Bealbyról. Vagy elképzelhető-e, hogy Bealby nem délkeleti irányba ment, a tenger felé? Nem, nincs ok ezt feltételezni.

Ezek után nem is marad hátra más, mint megmagyarázni az egészet Madeleine-nek. Miért nem jön már? Miért nem jön már?

Most tegyük fel, hogy megtaláljuk Bealbyt. Mit tegyünk vele?

Kicsikarjuk belőle az igazságot, félig fenyegetéssel, félig rábeszéléssel. Ahogy lehet. No mármost tegyük fel, hogy a fiúnak semmi köze nem volt lord Moggeridge felbőszítéséhez. Dehogynem volt. De hátha mégsem volt? De volt. De volt. De volt.

És ha megtudunk a fiútól mindent?

Felrepítjük a gyereket egyenesen Londonba, és a lordkancellár elé tárjuk a tényeket. De hátha a lordkancellár elzárkózik a tények elől? Minden kitelik ettől a csökönyös vén gazembertől.

A kapitány itt zátonyra jutott, és tanácstalanul vergődött.

Aztán egyszerre megjelent a gondolatai közt az a nyájas, kedves, derék, magas, hosszú bajszú alak, a nagybácsija, a közszeretnek örvendő lord Chickney. A fiúval egyenesen a nagybácsihoz megy, elmond neki mindent, közbenjárását kéri. Azt már a lordkancellár se fogja megtenni, hogy ne fogadja lord Chickney tábornokot, legalább tíz percre.

Minél jobban kialakult a kapitány haditerve, annál türelmetlenebbül várta Madeleine-t, hogy világosan, meggyőzően kifejtthesse előtte is az egészet.

Mert most az a legfontosabb, hogy kézre kerítse ezt a fiút.

Miközben Madeleine elmaradása miatt bosszankodott, véletlenül bedugta hüvelykujját a mellényzsebébe. Egy darab papirost húzott ki onnan. Megnézi, mi az. Egy darab kartonpapír, öblös V betű alakra kivágva. Olyan volt, mint egy pici madár, amint éppen felröppen. Talán, hónapok óta a kapitány zsebében pihen. Amint a kapitány megforgatta kezében a papírfecskét, gondoktól ráncos homloka egyszerre kisimult. Gyorsan körülnézett, magasra emelte a kis papírmadarat, aztán elengedte. A papírka rézsútosan, bal felé ereszkedett alá, kanyart írt le a levegőbe, aztán hirtelen irányt változtatott, jobb felé tartott, és úgy ért a földre. Mintha meggondolta volna magát. Mi lehet ennek az oka? Megpróbáljuk újra. Ugyanaz megint. És ha a szárnyak görbülete valamivel nagyobb volna? Mi lenne akkor? Milyen szögben fordulna be a madár? Próbáljuk meg.

Tapogatózott a zsebében, valami papirost keresett, és előhúzta lady Laxton levelét. Elővette a körömmollóját, és kivágott a papírból egy módosított V betűt. Az első papírmadár a földön feküdt. A kapitánynak eszébe jutott, milyen érdekes kísérlet volna megnézni, vajon hosszabb pályán többször is megváltoztatná-e irányát a papírmadár? Cikcakk vonalban szállna-e? A kapitánynak az volt az érzése, hogy így lenne. Valami magasabb pontról kellene leereszteni. Álljon fel a székre?

De nem itt, az egész átkozott szálloda szeme láttára. Egy buta képű zöld kötényes alak jön ki a házból, éppen erre, és bámul. Képes volna idejönni és tátani a száját - ezektől a fickóktól minden kitelik. A kapitány zsebre vágta az ollóját és a papírszeleteit, hátradőlt, ásított, unatkozó arcot vágott, cigarettára gyújtott - csupa színlelés, hogy a zöld kötényest félrevezesse -, aztán felkelt, és elballagott a bükkfák sora felé, amelyen túl bokrok takartak egy alacsonyabban fekvő térséget. Itt talán nincs kitéve a kíváncsiszkodásnak. Gyorsan ki kell próbálni a

dolgot. Izgalmas kérdés ez ezekkel a szögekkel; szégyen, hogy az ember ilyen elemi dolgokkal sincsen tisztában...

Az álomkirály homloka gondoktól ráncos, uralkodik, és dolgozik szegény. Az álomkirálynő arca sugárzik a boldogságtól, egész lényé békés, derűs, édes, méltóságos. Nem csinál semmit, elég, hogy van.

Mikor délfelé Madeleine királynő kibontakozott a reggeli felhőkből, és glóriásan megjelent az ajtaja előtt várakozó világ előtt, hálás öröm töltötte el szívét önnön léteért és azért a birodalomért, amelyet a sors neki ajándékozott. Érezte, hogy ő gyönyörű csoda, érezte, hogy jól van felöltözve, meg volt elégedve a kezével, homlokába omló hajfűrtjeivel, ruhájának lágy redőivel is. Felszegte az állát, de mégsem annyira, hogy a lépcsőházban lebzselő szobalány szemében ne vette volna észre az irigység nélküli hódolatot. Megjelenése a legjobb időre esett, mert a szálló vendégei éppen löncsre gyülekeztek. „Ah, itt jön!” - suttogták itt is, ott is. A bejáratnál, a verandán állt a szűkebb ismerősök udvara, Geedge úr és a tanár úr Judyval, Geedge-né meg éppen jött a kertből - de hol a lovag?

A színésznő kijött a verandára, arca nem árult el se csalódást, se meglepetést. Mosolyogva viszonzta a hízelgő üdvözlést - a kapitánynak nyoma sem volt.

Nincs itt? A színésznő úgy érezte magát, mint amikor a függöny felszalad, és üres minden páholy.

Itt kellene állnia a várakozástól elcsigázva, égve a türelmetlenségtől! Hajnal óta itt kellene állnia, verset vagy szerelmes levelet írnia, amelyet ő aztán magával vihet olvasmányának. Vagy fel és alá járva, álmodoznia kellett volna róla. Úgy kellene viselkednie, mint aki ott virrasztott az ajtaja előtt. Az volna a helyes, ha a társaságtól különválva ott állna a fák közt a háttérben, kipirulva, és úgy nézne felé azzal a hódoló, félénk, kissé esetlen nézésével, amely ezerszer hízelgőbb, mint a legvakmerőbb nyílt szerelmi vallomás. Akkor most elébe szaladna, feléje nyújtaná a kezét és ő, a katona, a fegyelmezett, rezervált gentleman elkapná azt a kezét, és egy pillanatnyi tétozódás után - ami csak ünnepélyesebbé tenné a jelenetet - csókot nyomna rá...

Ehelyett még nincs is itt...

Vigyázott, hogy lehangoltságát el ne árulja. Egy szó, egy tekintet, és Judy meg Mrs. Geedge kitalálnának mindent, csak a férfiak nem vennének észre semmit.

- Pompásan kipihentem magamat! - mondta. - És maguk mit csináltak?

Judy elmondta, hogy egész délelőtt pletykázott. Mr. Geedge horgászott a pataokban. Mrs. Geedge gögös szerénységgel bevallotta, hogy egypár feljegyzést vetett papírra, egypár *megfigyelést*, tette hozzá nyomatékosan. A tanár úr meg közölte, hogy délelőtt golfozott a kapitánnyal.

- Ki nyert? - kérdezte Madeleine.

- A kapitány figyelmetlenül üti a labdát, a gyepes pályán pedig elveszti a türelmét - felelt a tanár úr szerényen.

- És aztán?

- Aztán eltűnt - mondta a tanár úr, felismervén a színésznő érdeklődésének tulajdonképpeni irányát. Kis szünet támadt. Mrs. Geedge szólalt meg.

- Én véletlenül az imént... - kezdte, majd hirtelen elhallgatott.

Mindenki felé fordult.

- Olyan furcsa dolgot láttam - kezdte újra. - Talán nem is kellene elmondanom... Különben, miért ne?

- Hát persze - bólintott Bowles tanár úr, és mindenki közelebb húzódott Mrs. Geedge-hez.

- Valami olyan mulatságos volt - folytatta Mrs. Geedge. - Egész különös.

- A kapitánnyal van valami? - kérdezte Madeleine.

- Igen... én véletlenül megláttam, de ő nem vett észre...

- Talán verset költ? - kérdezte Madeleine, belekapaszkodva a vigasztaló ötletbe. - Szegény fiú. Akkor természetes, hogy elmarad. Amíg egy jó rímet nem talál...

De Mrs. Geedge olyan titokzatos arcot vágott továbbra is, hogy mindenki nyomban láthatta: egészen másról van szó.

- Úgy volt, hogy a fűben feküdtem, odaát a bokrok közt, és jegyezgettem egyet-mást. Akkor jött a kapitány, és elrejtőzött a bükkfák mögött, a kis völgyben. No és mit gondolkodik, mit csinál ott? Fogadni mernék, hogy nem találják ki.

Valóban nem találták ki.

- Kis papírszeletkével játszik... Akárcsak egy kis macska a száraz levelekkel. Feldobja a levegőbe, megvárja, amíg leszállnak a földre, aztán lecsap rájuk. Legalább húsz percig néztem.

- De hiszen... - kezdte Madeleine megrökönyödve. De aztán hirtelen felvidult.

- Menjünk oda, és nézzük meg! - kiáltotta.

Úgy is lett. Madeleine azt se tudta, hova legyen a csodálkozástól. Sehogy se értette a dolgot. Megdöbbenését palástolni próbálta, majd szinte féktelen jókedvbe csapott át. Még akkor sem akart hinni a szemének, amikor Mrs. Geedge kalauzolása mellett és a többiek támogatásával lopva leereszkedett a kis völgybe, és közvetlen közlől meglátta a kapitányt. Ott állt a lovagja, a szerelmese, egy sövény tetején, egy lécen, szétterpesztett lábakkal balanszírozva, és az ujja közt egy darabka papír. Ez volt az a férfi, akinek lázas türelmetlenséggel kellett volna várakoznia a hallban. Elengedte a papirost és figyelmesen nézett utána. Mintha semmi egyéb nem érdekelné. Mintha Madeleine a világon sem volna. Aztán meghallotta a neszt - talán a ruhasuhogást -, és felkapta a fejét. Ijedten, mint aki érzi, hogy rajtacsípték.

Megpillantotta Madeleine-t - és a színésznő számára csak most következett az igazi meglepetés. A kapitány nem kiáltott fel örömeiben, „*az ördögbe is*”, ezt mormogta, a levegőbe kapott, elvesztette az egyensúlyát, és lepottyant a lécről. Négykézláb ért földet.

Haragudott. Madeleine látta rajta, hogy órá dühös.

A férfi és a nő természetének összeférhetetlensége nyilvánvaló lett újra. De most a szakadék mélyebb és áthidalhatatlanabb volt, mint először.

A férfi, a hízogő, epedő, figyelmes lovag előbb zordul és szórakozottan összekapargálta azokat a haszontalan papír játékokat, és csak azután indult Madeleine elé. Langyosan, formálisan, kötelességszerűen csókolt kezét neki. - Egész délelőtt magát lestem - mondta -, kénytelen voltam elszórakozni valahogy.

A hangja csupa szemrehányás. Úgy beszélt, mintha valami joga lett volna Madeleine-re, mintha több figyelmet várt volna el tőle. Mintha nem a férfi lenne az egyetlen fél, akinek kötelességei vannak.

Madeleine elhatározta, hogy csak azért is kedves és bájos marad. Löncs alatt oly szeretetreméltó volt, mint még soha. A lázadást ez a viselkedés teljesen lefegyverezte, annyira, hogy a színésznő már azon tűnődött, nem tévedett-e az imént. A kapitány megint úgy viselkedett, ahogy egy hűséges lovaghoz illik.

Madeleine már éppen meg akarta bocsátani neki az előbbi csalódást, amikor megütközve látta, hogy a férfi arca megint merevvé és szórakozottá válik. A homloka összeráncolódott, nem figyelt, mintha nem is érdekelte volna a színésznő kedves és elbájoló fecsegése. Madeleine elhatározta, hogy mégiscsak tudomásul veszi ezt a furcsa jelenséget.

- Valami baja van talán, Dudus? (Ez volt a becézőneve, már az iskolában is így hívták, Dudusnak.)

- N-nem, bajom az éppen nincs. Hanem... hogy is mondjam csak... az az átkozott kölyök nem megy ki a fejemből.

- Talán vissza akarta varázsolni? Azokkal a papírszeletekkel?

- Nem, az más. Az ugyanis - valami egészen más. De a fiú... ha ez a fiú előkerülne, világosságot vethetne az egész Moggeridge-ügyre. Ha így marad, nagyon kellemetlen. Undok következményei lehetnek...

Nem tudta, hogyan mondja el, amit akar. Bajos is volt. E pillanatban két vágya volt: a színésznő mellett maradni, ameddig csak lehet, és elbúcsúzni tőle, mihelyt csak lehet.

De minden érvéből, mindabból, amit szavakba tudott foglalni, csak az világlott ki, hogy haladéktalanul fel kell kutatnia Bealbyt. S így a színésznő az egészből csak azt vette ki, hogy a kapitány azonnal indulni akar - pedig a kapitány szándéka távolról sem volt ilyen egyértelmű.

Ez a meg hasonlítás sötét árnyékokat vetett egy szépnek ígérkező délutánra, fagyos szüneteket ékelt beszélgetésükbe. Madeleine ingerült lett. Hat óra tájban már ő unszolta, menjen már. Nem is bánja, úgyis dolga van, levelet kell írnia, olvasni akar. Magára hagyta, mintha faképnél hagyná örökre. A kapitány kihozta a kerékpárját, sokáig babrálgatott vele, aztán megmászította a szándékát.

A lány júniusi naplemente, a vacsora, a holdfény megint összehozta őket. A kapitánynak sikerült melegen és harmonikusan elmondania, hogy hajnalban felkel, Bealby után ered, elcsípi, és délre már itt lesz megint.

- Nagyszerű! - kiáltott a színésznő. - Fölkel hajnalban. Milyen szép lehet a napfölkelte ilyenkor, nyár elején.

Megszállta az inspiráció.

- Dudusom, nagyszerű ötletem van! Én is fölkelek hajnalban, és magával megyek. Azt mondja, hogy a kisfiú legföljebb tizenhárom mérföldnyire lehet, ugye? Akkor elfogjuk, még melegében, ahogy alszik a kis ágyában. És milyen üdítő lesz egy kis kirándulás a harmatos, friss hajnalban!

Kacagni kezdett az ő gyönyörű, csilingelő hangján.

- Nagyszerű multság lesz - mondta, és úgy érezte, hogy ez az igazi kibékülés. A kapitány titkos álma ugyanis csak az lehet, hogy együtt menjenek, csak nem merte megkérni rá. Mielőtt indulnak, teát főz. Mindjárt el is kéri Mrs. Geedge-től a teafőzőt meg a lámpát.

A színésznő olyan jókedvű lett, hogy dalolni kezdett: „Elmegyünk vadászni, vadászni be jó...”

De hiába erőlködött, a kapitány - aki olykor nagyon faragatlanul tudott viselkedni - nem oldódott fel. Ez a reggeli kirándulás Madeleine-nel valóban ragyogó és vonzó kalandnak ígérkezett, de a hűvös megfontolás azt súgta neki, hogy gyakorlati szempontból nem sok sikert várhat tőle: a fiút aligha csípi el így.

Nem is indultak el olyan korán, ahogy tervezték. A színésznő később készült el a toalettjével, és már majdnem hét óra lett, mire felkerekedtek. A kapitány már ettől is elkedvetlenedett, s amikor Madeleine olykor-olykor tapsolva és dalolva előrefutott (olyan kecsesen szaladt, mint egy őz), a kapitányból ez mindössze azt a megjegyzést váltotta ki, hogy helyesebb volna egyenletesebb tempóban menni.

Fél egy tájban Mrs. Geedge látta, hogy a kapitány jön vissza a színésznővel. Együtt jöttek, de néhány lépésnyi távolságra egymástól, és zord arccal, szótlanul, mint akik kölcsönösen ultimátumot nyújtottak át egymásnak.

Délután Madeleine kimerülten bezárkózott a szobájába, és a kapitány hiába kereste az alkalmat, hogy beszéljen vele. Arca szomorú volt és zavart, időnként pedig haragos elhatározás tükröződött rajta. Feltűnően került Judyt, mert félt a kíváncsiságától. Geedge úrral beszélgetett, főleg az időjárásról. A tanár úr felszólította, menjenek ki golfozni, gyakorolják egy kicsit az ütögetést. A kapitány elutasította az ajánlatot.

- Pedig ráférne önre - jegyezte meg a tanár úr.

Fél három tájban a kapitány minden bejelentés nélkül váratlanul elrobogott a kerékpárján.

Madeleine estig nem volt látható, a vacsoránál azonban megjelent legszebb csipkéivel és legszikrázóbb vígságával. De Mrs. Geedge sokkal élesebb szemű megfigyelő volt, semhogy ilyen külsőségekkel meg lehetett volna tévesztetni. Rögtön látta, hogy a csipke valódi, de a jókedv hamis.

A kapitány motorja berregett az úton. Nehéz szívvel indult el. Ellentétes motívumok zűrzavaros keveréke örvénylett benne - maga volt a megtestesült Káosz. Amikor utoljára látta Madeleine-t, könnyek csillogtak a leány szemében. Az egész csak egy pillanatig tartott, de mégiscsak könnyek voltak. A bosszúság könnyei vagy a bánat? Egyre megy. Kérdés, hogy mi nagyobb bűn a szerelmesek között: haragot vagy bánatot okozni? De azt a fiút kézre kell kerítenie, ha törik, ha szakad, mert különben mindenütt híre megy, hogy éretlen és tiszteletlen módon viselkedik befolyásos, előkelő urakkal szemben, s ez a pletyka jóvátehetetlenül elronthatja karrierjét. Ha pedig a karrierjének vége, mit érhet annak a leánynak a szemében? Nem is szólva arról, hogy akkor lemondhat dédelgetett álmáról - sohasem lesz alkalma arra, hogy megpróbálja a repülést a hadsereg szolgálatába állítani... Azt a fiút tehát meg kell találnia, akárhogy is, de meg kell találnia! Mégpedig gyorsan, mert a női szív gyengéd és érzékeny, nem bírja el sokáig a férfi keményszívűségét. Megmagyarázni úgyse lehet a dolgokat, mert az istennőknek általában kevés érzékük van a logika iránt. Csak az a baj, hogy ez az expedíció óvatosságot, körültekintést, figyelmet igényel, a lázas sietség veszélyezteteti a sikert. Uralkodnia kell magán, és nem szabad elhamarkodnia a dolgot. Most kell megmutatnia, hogy talpig férfi, hogy igazi katona.

Vad iramban tett meg vagy tíz mérföldet, mikor észrevette, hogy otthon felejtette a térképet. E nélkül igazán nem boldogul. Vissza kellett mennie érte. Ez a kis zökkenő cseppet sem volt alkalmas arra, hogy növelje önuralmát. Azután kételyek fogták el az iránt, hogy helyes volt-e az okoskodása. Leült az útszélen, és újra átgondolta az egészet. (Nem szabad elhamarkodni a dolgot!...) Harmincöt mérföldes óránkénti sebességgel folytatta útját, és elérte a kis kocsmát, ameddig számításai szerint Bealby a második éjjel eljuthatott. Nyomorult kis kocsmá volt. Bealby felől semmiféle felvilágosítással nem tudtak szolgálni, csak felháborítóan förtelmes

teával. A szomszédos viskókban sem látta senki Bealbyt. A kapitány kénytelen volt harmadszor is átgondolni Bealby képzelt útját, és rájött, hogy a szökevény első délutánját nem vette kellőképpen számításba. Tehát szerda délután, az egész csütörtöki nap és a pénteki nap java része. Ennyi idő alatt a fiú harminc mérföldet is megtehetett, sőt talán még többet is. És itt a kocsma körül talán meg se állt. Azért nem látta senki erre.

Vagy talán mégsem ezen az úton ment?

A kapitány egy pillanatra maga előtt látta Madeleine-t könnyező szemmel. Szinte hallotta a szemrehányást: „Képes volt engem elhagyni egy céltalan hajsza kedvéért!...” Nem, nem, nem! Az ember ne csüggedjen, ragaszkodjék kitűzött tervéhez. Katonaemberek annál inkább. Gondoljunk csak Balaklavára⁵.

Elhatározta, hogy tovább megy az úton, és érdeklődni fog itt-ott, olyan házakban, amelyekről fel lehet tételezni, hogy Bealby ott járt, és ennivalót kért. Egyszerű dolog. Csak tudjon elég türelmes és udvarias lenni.

Így történt, hogy számos házikó látogatót kapott a délután. Többnyire idősebb asszonyok fogadták az ismeretlen vendéget, karosszékekben bóbiskoló öreg nénikék, akik már túl voltak az élet izgalmain, vagy ráérős háziasszonyok, akiknek a fia, lánya a falusi iskolában volt. Ilyen helyeken csak a csavargót nézik görbe szemmel, minden más látogató a sors ajándéka, mulatság - még a házaló ügynök is. Douglas kapitányt, aki még csak házaló ügynök sem volt, igazán tárt karokkal fogadták mindenütt.

Volt rajta valami, ami megtetszett az asszonyoknak: szökesége, jóképűsége, gyors beszéde, energikus mozdulatai és főleg a titokzatos, regényes ügy, ami odahozta. Mindenütt roppant udvariasak voltak hozzá, s amint megpillantották, még azok az ajtók is szélesre tárultak előtte, amelyeken először csak óvatosan kidugták fejüket a háziak. Mindenki nagyon kedvesen és tüzetesen érdeklődött a részletek iránt, figyelmesen meghallgatták a kérdését, ezer hogyan és miértet szegeztek a mellének, mielőtt megmondották volna, hogy nem tudnak semmit a keresett fiúról. Tőviről hegyire hallani akarták a kapitány történetét, a nyomozás előzményeit, meg azt is, hogy milyen rokonságban van az eltűnt fiúval. Át akarták érezni, mi játszódik le a kapitány lelkében. Azután kirukkoltak a negatív válasszal: nem tudnak semmit. De talán, ha a kapitány részletesen elmond nekik mindent, mégiscsak kisütnek valamit - nem mondtak le egykönnyen arról, hogy elővarázsolják azt, akit a kapitány keres. Két helyen teával is megkínálták az idegen és rokonszenves vendéget, aki poros, fáradt és szemlátomást szomjas is volt, igazán ráfért egy kis frissítő. Egy néni elmondta, hogy évekkal ezelőtt őt is hasonló csapás érte, elvesztette unokáját, aki szakasztott olyan fiúcska volt, mint az a Bealby. „De én, sajnos, nem úgy vesztettem el, mint ön azt a fiút!” - mondta, és sírni kezdett. Szegény öreg-asszony! Csak akkor vigasztalódott meg egy kissé, amikor elbeszélhetett a kapitánynak három megható, de rendkívül hosszadalmas történetet Bealby elhunyt hasonmásáról.

(Az ember persze nem lehet olyan tapintatlan, hogy ilyenkor elrohanjon... De ez a sok terefere mégis szörnyű idővesztéssel jár!)

Egyszer meg egy süket öregemberhez tévedt be, aki először azt mondta, hogy igen, *ő látta* Bealbyt. De a végén kiderült, hogy az ipse süket, és nem is értette, miről van szó.

---

⁵ A krími háborúban (1854) Balaklava mellett az angolok vereséget szenvedtek az oroszoktól

A lemenő nappal a kapitány negyvenmértöldnyi távolságra jutott már el a Redlake Royal Hoteltől. Idáig csak annyit sikerült megtudnia, hogy a szökevény fiúk nem követik pontosan a logikai okoskodás útját. Ha meg akarja találni Bealbyt, valóságos portyázó expedícióra kell indulnia.

Robogjon most vissza a szállodába, és induljon el holnap reggel újra? A kísértés erős volt.

De ha visszamegy, Madeleine nem engedi el újra.

Menjen vissza?.

N... n... nem.

Nem.

Nem!

Át kell fésülnie ezt az egész vidéket, mindazokat az utakat, amelyek mondjuk a huszonötös és huszonhatos mértöldkő között ágaznak szét.

Holdfényes éjszaka volt már, mikor a kapitány elérte Crayminstert, ezt a régi városcát, amely faluvá fejlődött vissza. Idáig eredménytelenül szaladgált, éhes volt, fáradt, csüggedt, rossz-kedvű. Elhatározta, hogy itt eszik valamit, és megpihen éjszakára. Mindenekelőtt eszik valamit, mert farkasétvágya van. Azután majd érdeklődik a kocsmában vagy a söntésben Bealby után. Addig nem is említi a dolgot, mert már utálja a saját hangját, annyiszor elmondta már a sztereotip formulát: „Mondja csak, kérem, nem látott errefelé a napokban egy kisfiút, olyan tizenhárom éves gyereket csavarogni? Erős gyerek, dacos arcú, pirospozsgás, rövid hajú, kócos, barna. Nem hallott róla véletlenül?...”

A crayminsteri Fehér Szarvasban rövid tárgyalás után üröszeletet és bort szolgáltak fel neki. Ahogy ott ült a Fehér Szarvas nem túlságosan tágas, kétes pompával berendezett éttermében, és nézegette a falakat (sörreklámok lógtak rajta rámban üveg alatt, s ezenkívül krepp-papír rojtok díszítették meg egy-egy mesterkélt sportfelvételt), egyszerre csak arra lett figyelmes, hogy a szomszédos helyiségből morajló hangok szűrődnek át. Bizonyára a söntésben tereferélnek.

Nem tudta tisztán kivenni, miről beszélgetnek, de úgy rémlett neki, mintha a társalgási stílust Crayminsterben túlságosan gyakran tarkítanák káromkodásnak is beillő töltelékszavak. És a hangnem is különös volt: határozottan volt benne valami fenyegető.

Lefricskázta kabátjáról a morzsákat, cigarettára gyújtott, és átment a söntésbe, hogy itt is folytassa a kilátástalan kérdezősködést.

A beszélgetés hirtelen elakadt, ahogy belépett a füstös helyiségbe. A szoba borongós volt és mégis ezerszer barátságosabb, mint a jobb vendégek számára hamis pompával berendezett étterem. Barnára mázolt falait zöld papírvirágok díszítették. Tükör is volt benne, s a polcokon kupák és poharak sorakoztak. Öt-hat ember üldögélt a söntésben, de úgy látszott, mintha sokkal többen volnának. Az egyiknek lisztes volt a nadrágja, az arca, a haja, és bánatosan nézett maga elé. A pék volt, persze. Mellette egy tekintélyes külsejű, szabályos arcú, nagy fejű szöke férfi ült, a kandallónál pedig egy pirospozsgás ember agyagpipáját szívta - külseje után ítélve a mézáros lehetett. Aztán volt ott még egy fűrge szemű, kissé tolakodó tekintetű fiatalember is, talán fűszeresegéd, aki befurakodott ebbe a rangján felüli társaságba.

- Stét - köszönt a kapitány.

- Stét - felelt a nagy fejű tartózkodó hangon.

A kapitány a kandallóhoz lépett, és színlelt egykedvűséggel belekezdett mondókájába:

- Ugyan kérem, nem láttak a napokban errefelé egy csavargó kisfiút, afféle tizenhárom éves gyereket? Erős gyerek, dacos arcú, pirospozsgás, rövid hajú, kócos, barna...

Be se fejezte, mert az egész társaság mozgolódni kezdett. A mészáros izgatottan kivette szájából a pipát, és a többiek arcán is meglepetés tükröződött.

- De bizony, hogy láttuk - szólalt meg végre a nagy fejű.

- De még mennyire, hogy láttuk! - tette hozzá egy hang valahonnan a sötétből, abból a sarokból, amely már kívül esett a lámpa fénykörén.

- De nem tanácsolom neki, hogy megint a szemem elé kerüljön! - szólalt meg a pék is bánatos hangon.

- Ó, hát ez roppant érdekes! - kiáltott fel a kapitány, felélénkülve a nem is remélt új nyomtól, amire rábukkant. - Hát beszéljenek már, hol látták azt a fiút!

- Fene komisz egy gazfickó az, uram! - mondta a mészáros. - Fene komisz.

- Mr. Benshaw csak a megmondhatója - szólt közbe valaki hátulról. - Most is kergeti még talán a sörétes puskával. Jól oda fog sózni neki, ha elcsípi, erre mérget vehet. Billel nem lehet packázni. De meg is érdemli az a gézengúz, meg ám!

- Még most is fáj a gyomrom, olyat vágott bele - mondta a pék. - Beleugrott a gyomromba, csak komolyabb baj ne legyen belőle. Mr. Horrocks, adjon csak ide egy pohárka pálinkát. Csak egy gyűszűnyit, orvosság gyanánt. Az elállítja a gyomorgörcsöt, ugye?

BEALBY ÉS A CSAVARGÓ

Bealby nehezen szakadt el a kiránduló társaságtól meg a mozgó házikótól, még akkor is, amikor ez (éppen az ő hibája folytán) megszűnt mozgó házikó lenni. Bánatosan bujdosott a tiszafacserjék és puszpángbokrok közt, míg oly messzire nem jutott, hogy nem hallott már a katasztrófából semmit. Itt kissé kifújta magát, szomorúan felsóhajtott, és hallgatózott. Azután bekanyarodott, és valami ültetvény kerítése mentén haladva, egy kis hegyi útra jutott.

Egyelőre még sejtelve sem volt róla, milyen jövőnek néz elébe. Várta, mit hoz a sors. Amióta elhagyta a kertészlakot, ide-oda sodródott, aszerint, hogyan alakultak a körülmények. Érdekes körülmények voltak, csak egy kicsit bizonytalanok. Talán most is jönni fog valami. Tervei alig voltak. Legfeljebb az, hogy a tenger felé szökik. Meg az, hogy enni fog, ha lesz mit. Mert azt már észrevette, hogy éhes. Azt is észrevette, hogy lassan, szelíden, fokozatosan esteledik. A kis hegyi út is hűtlen lett hozzá. Néhány forduló után kifogyott a lába alól, beletorkollott egy nagy, titokzatos, szürke mezőbe, amelyet imitt-amott élő sövény határolt.

Igazán legfőbb ideje volt már, hogy történjék valami biztató vagy vigasztaló. Ennyire még nem volt soha kilökvé az idegenségbe. Eddig, ha besötétedett, mindig volt valaki, akitől vacsorát kapott meg fekvőhelyet. Még azon a szörnyű éjszakán is, amikor a shontsi kastély titkos folyosói közt bujkált, még akkor is tudta, hogy ágy vár rá a kis kamrában, a lépcsőház alatt. Ha a falon túl az a dühös hang nem káromkodott volna, valahányszor Bealby megmozdult, vissza is bújt volna az ágyába. De most, úgy látszik, megszűnt minden. Ahogy ott kószált a mezőn, az esti szürkületben, érezte, hogy most már nem fognak ilyen simán menni a dolgok. Most eszmélt rá először, milyen kegyetlenül idegen és közönyös tud lenni ez a világ.

Aztán csend volt. Kellemetlen, fenyegető csend. Rejtélyes árnyak.

Ez a mező nemcsak hogy nem védi meg az éhség, a sötétség és a hideg ellen, de barátságtalan is hozzá. Bealby nem is mert a mező közepén maradni. Gyorsan arra szaladt, amerre valami kapuféle sötétlett. Mikor odaért, körülnézett. Biztonságosabb lesz, ha bemegy, és becsapja maga mögött a kaput.

Angliában nincsenek farkasok.

De azért az embernek néha mégis eszébe jutnak a farkasok, amelyek szürkék, mint az esti félhomály, és sokáig nesztelenül, úgyszólván *teljesen* nesztelenül osonnak zsákmányuk után, sőt mellette, mielőtt lecsapnak rá.

De hát, ha mondom, Angliában nincsenek már farkasok.

Még a történelemben is benne van, hogy III. Edward uralkodása alatt kiirtották az összes farkasokat. Azóta egyetlen vad, szabad farkas se kóborol angol földön. Az emberek már csak a menazsériákból ismerik a farkast. De hátha a menazsériából szabadult el az egyik?

No gyerünk már át azon a kapun! Egy-kettő, így ni. Most pedig jól becsapjuk magunk mögött a kaput, aztán egy kis futás, élénken, és már mindjárt itt is vagyunk ezen az ültetvényen, amelyik a domb lejtőjén ereszkedik alá. Ez itt valami ösvényféle, ha nem is lehet azt mondani, hogy jól kitaposott ösvény, de mégiscsak ösvény. Legalábbis reméljük, hogy ösvény.

Jaj, istenem! Mi van ott a fák közt?

Mozog. Hallani a lépteit.

Bealby megállt, és abban a pillanatban a léptek zaja is megszűnt. Ó, hiszen csak a saját szívdobogását hallotta.

Semmi, semmi, csak képzelődés. Farkas nincs, és ha van, ilyen erdőkbe nem mer bejönni. És még ha be is jönne, akkor is elszalad, ha kiabál az ember, akármilyen gyenge hangon is kiabál rá. A farkas gyáva. Olyan gyáva, hogy még. És nem bírja el az ember tekintetét.

Éppen ezért a farkas valószínűleg az ember háta mögé lopózkodik, és csak szimatol, és mászik, és mászik, és vigyáz, hogy ne kerüljön az ember szeme elé. Most gyorsan megfordulunk: semmi.

Hogy ropog az ág az ember lába alatt! Ha az ember éjjel mászkál, és úgy érzi, hogy millió szem les rá a sötétből, és millió apró állat cikázik egyik fáról a másikra, sokkal jobb volna, ha nem ropogna semmi az ember lába alatt. Milyen kellemes volna most kiérni egy nagy országútra, ahol jönnek-mennek az emberek. Jönne valaki, és azt lehetne neki mondani: „Jó estét!” Az meg barátságosan visszaköszönne: „Jó estét, fiacskám.”

Mindig sötétebb lett, és Bealby úgy futott, hogy valósággal beleizzadt. És nem szabad elesni, mert akkor a farkas vérszemet kap, és ráugrik az emberre. Dehogy ugrik, hiszen nincs farkas, hányszor mondtam!

Igazán ostobaság folyton a farkasokra gondolni. Gondoljunk másra. Másra. Gondoljunk mindenfélére. Mindenfélére, ami például M betűvel kezdődik. Mama. Mákos tészta. Macska. Mókus. Medve. *Hű, mekkora medvék vannak!* Nagyobbak, mint a farkasok. Nagy mancsuk van, felágaskodnak, felérnek az égig.

Olyan sötét lett, hogy a fák már egészen feketék voltak. Már nem látszott semmi. Az Éj megevett, bekapott mindent. Bealby rohant, és az a buta érzése támadt, hogy az Éj őt is be akarja kapni, talán már bele is harapott a sarkába.

- Halló, halló! - kiáltotta Bealby egy órával később, az erdő közepébe, valami tűz felé, ami a távolból feléje csillámlott. A tűz mellett ülő férfi a hang irányába pillantott, hallotta a botladozó léptek neszt is, de nem válaszolt.

Még egy perc, és Bealby, keresztülvergődve a sövényen, kijutott a *látható* világba, s lihegve bámult a tűz mellett ülő férfira. A láthatatlan farkasok, amik idáig üldözték, lemaradtak, szétfoszlottak, elfutottak a holdba. De Bealby arca még mindig sápadt volt az átélt rémülettől, és olyan kicsinek érezte magát, amilyen csak egy kisfiú lehet.

- Eltévedtél? - kérdezte az ember a tűznél.

- Úgy látszik.

- Van veled valaki?

- Nincs.

- Fáradt vagy?

- Kicsit.

- Nem bánom, ülj le a tűzhöz, és pihend ki magad - mondta az idegen rövid gondolkodás után. Mikor látta, hogy a fiú habozik, hozzátette: - Ne félj, nem bántlak.

Bealby tapasztalatainak szegényes múzeumában nem szerepelt még eddig ilyen kép. Most látott először emberi arcot, amelyet lobogó tűz világít meg hátulról. Nem mondhatjuk, hogy nagyon megnyugtatónak érezte az eléje táruló látványt, de mindenesetre érdekesnek. Az

idegen arca folyton változott és hullámzott a tűz fényében. Az orra hol tömpe volt, hol meg hosszú római orr, a szeme hol eltűnt, hol meg előreugrott valami fekete üregből, csak a nyakának és az állának hatalmas háromszöge maradt állandóan változatlan. Bealby nem is hitte volna el, hogy földi emberrel van dolga, ha az ördögös tünemény nem foglalkozott volna főzéssel. Hagyma, répa és bors szaga áradt belőle: a legkitűnőbb erkölcsi bizonyítvány, csupa bizalom- és étvágygerjesztő momentum. Az idegen gulyáslevest főzött valami bádogdobozban, amit egy kiálló ágra akasztott. A bádogedény alatt vidáman pattogott a tűz, amelyet az idegen szorgalmasan táplált száraz rőzsével.

- Ne félj már no, a fene egyen meg! - mondta az erdei szakács. - Ül le ide a bokor alá, és meséld el, mi van veled.

- Eltévedtem - mondta Bealby, és engedelmesen leült a tűz mellé. Sokkal fáradtabb volt, semhogy fel tudott volna tálni valami jó mesét.

A csavargó lassanként elvesztette ördögös jellegét, a krampusz emberi arcot kapott. Vastag, petyhüdt ajka volt, nagy, puha, dagadt orra, nagyon hosszú szőke haja, széles álla, tekintélyes szakállal s bujkáló élénk kis szeme. Az arca csupa himlőhely. Sovány volt. Nagy és hosszú keze meg nem állt egy percre sem. Mikor beszélt, az alatt is ágakat tördelt, és etette a tüzet. Néha-néha előrehajolt, és gondosan, szakértelemmel szagolgatta a fazekat, de közben le nem vette szemét Bealbyról.

- A gallérodát is elvesztetted? - volt a következő kérdés.

- Levettem - mondta Bealby, és a nyakához kapott.

- Messziről jössz?

- Odaátról.

- Honnan?

- Odaátról.

- Hogy hívják azt a helyet?

- Tudom is én.

- Nem odavalósi vagy?

- Nem.

- Akkor megszöktél.

- Úgy látszik.

- Mi az, hogy úgy látszik? Úgy van. Mit hazudozol itt nekem? Mikor szöktél el?

- Hétfőn.

A csavargó elgondolkozott.

- De most már megbántad, mi?

- Nem tudom - felelte Bealby őszintén.

- Akarsz levest?

- Persze.

- Mennyit?

- Jó sokat.

- Ej, de buta vagy. Nem úgy értettem. Azt kérdeztem, hogy mennyiért? Mennyit adnál egy jó fél kanna levesért? Nem vagyok én népkonyha, mit gondolsz! Na?

- Kérek két pennyért.

A csavargó lassan megrázta a fejét, valami rozsdás kanállal megkeverte a főztjét, és megkóstolta - cuppogva, kéjesen. Főúri levesnek látszott, krumpli is úszkált benne.

- Három penny - licitált Bealby.

- Hány pennyd van? - kérdezte a csavargó.

Bealby habozott.

- Hat! - mondta végre halkan.

- Annyi az ára - felelte a csavargó. - Fizesd ki.

- Mekkora kannával? - kérdezte Bealby.

A csavargó tapogatózni kezdett a sötétben a háta mögött, és előkotort egy csorba konzervdobozt, amely valaha, fénykorában, állítólag „Finom Óceáni Lazac”-ot tartalmazott. Azért mondom, hogy „állítólag”, mert én nem láttam: a dobozon levő kopott felírás felel érte, hogy igaz-e.

- Amennyi ebbe belefér - mondta a csavargó -, és ez a *sercli* jár hozzá. Nem éri meg?

- Igazán ideadja, ha kifizetem? - kérdezte Bealby.

- Csalónak tartasz talán, mi? - kiáltott a csavargó, és hosszú haja belehullt a szemébe, oly fenyegetően rázta meg a fejét. Bealby rögtön a zsebébe nyúlt, és átadta a hatost.

- Ne félj, nem csaplak be - mondta a csavargó. Ráköpött a hatosra és zsebre vágta. Aztán kijelentette, hogy a leves kész, és kiadta Bealby porcióját. Bealby mindjárt neki is látott.

- Nesze még egy hagyma ráadásnak. Ingyen adom, nekem sem került sokba. Ez már döfi, mi? Ebben van aztán erő!

Bealby jámbor arccal szüröcsölgette a levest, és harapdálta hozzá a kenyeret. Közben lopva a csavargóra pislantott. Elhatározta, hogy elfogyasztja a levest, legalábbis annyit, amennyit tud enni belőle, azután elüldögél egy kicsit, és végül megkéri a csavargót, hogy igazítsa útba - valahova máshova. A csavargó nagy komolyan evett, kenyérdarabokkal kitörölte a leves maradványait, és gondolkodott.

- Legjobb volna, ha velem társulnál, *haver* - mondta végre -, úgysem mehetsz el egyelőre, ebben a sötétben.

- Mér' ne? Biztos van valami város a közelben.

- Nem jó most járni itt éjjel.

- Mér' mondja ezt?

- Tudod, mi az a *girilla*? Valami óriásmajom vagy efféle dög.

- És? - kérdezte Bealby lankadtan.

- Elszabadult egy a múlt héten. Ténydolog. Szóval nem lenne jó vele találkozni gyerekembernek. Megtörténhet, hogy ha egyedül csatangolsz ebben a sötét erdőben, utadba áll, lesz egy pár szava hozzád... Nem mondom, ott, ahol tüzet lát meg egy felnőtt embert... az persze más, ide se mer jönni. De egyedül egy ilyen kis kölyöknek... Nem ajánlom neked, istók úgyse, nem.

Nagy a rizikó... Én nem tartóztatlak. Eriggy, ha akarsz. De én a te helyedben nem tenném. *Becsszavamra.*

- Honnan szabadult el?

- Menazsériából. Majdnem leharapta egy pasas kezét, aki el akarta fogni.

Bealby összehasonlította a két veszélyt, gondosan mérlegelte a gorillát és a csavargót, végre elhatározta, hogy marad. Közelebb húzódott a tűzhöz - de azért nem *egészen* közel. A beszélgetés megeredt.

Hosszadalmas, kusza beszélgetés volt. A csavargó mesélgetés közben néha egészen szeretetreméltó bácsinak látszott. Sok mindenről volt szó, alaposan kikérdezte Bealbyt, de az a téma, amely vörös fonálként végighúzódott a beszélgetésen, a csavargóélet volt, meg az élet általában, meg az, hogy mit *szabad*, és mit kell tenni az embernek.

Néha, különösen eleinte, Bealby úgy érezte, hogy a csavargó mély szeméből és csapzott haja mögül egy csúf vadállat leselkedik, várva a percet, hogy lecsapjon rá. Néha meg úgy érezte, hogy pompás, kedves, mulatságos ember; ezt főleg olyankor gondolta, amikor a csavargó felemelte hangját és állát. Azután megint utálatosnak érezte, és irtózva húzódott vissza, ha az felé hajolt tűztől megvilágított arcával. Azután megint volt egy-két olyan perc, amikor a csavargó erős, bölcs, tapasztalt pajtásnak látszott. Hiába, egy kisfiú morális irányítóje igen libegő műszer.

A csavargó furcsa szavakat használt. Jergliről és zsaruról beszélt, csórásról, melózásról, tarhálásról, hirigről, hekusokról és tyúkokról. Ezekből Bealby nem sokat értett, és csak az összefüggésből sejthette, mit jelentenek. Így a csavargó egész előadása kissé zavaros maradt, és Bealbynek újra meg újra módosítania kellett az egyes kifejezések értelmezését. E homályos fátylak mögött az élet új és ismeretlen tájai tárultak fel Bealby előtt. Egy egészen más élet, furcsa, kalandos, törvénytelen, piszkos - mindenképpen piszkos -, rettenetes és mégis izgatón vonzó. Éppen ez volt a legfurcsább az egészben, hogy tetszett is Bealbynek. Humor volt benne, bármilyen mocskos és undorító volt az egész, mindig felcsillant benne valami bátor dac, és nevetés csendült ki belőle: keserű nevetés, de mégiscsak nevetés. Ez a humor sok ember életéből hiányzott, például a Mr. Merglesonéból is. A csavargó életének íze volt, erős szaga, akár a hagymának vagy Mr. Darling mézgagyantájának, amelynek bűze mindig megcsapta Bealby orrát, valahányszor eszébe jutott a mostohaapja.

A csavargó az első pillanattól kezdve abból indult ki, hogy Bealby valahol rossz fát tett a tűzre, és megszökött. Valami titokzatos etikett visszatartotta attól, hogy nyíltan megkérdezze tőle, mi is van a füle mögött; ehelyett számos ravasz, tapogatózó kérdést tett fel. Azt hitte, hogy Bealby úgyis kóbor életre adta magát, és jó darabig együtt maradhatnak.

- Kemény élet ez - mondta -, de sok jó oldala is van. Te meg kemény fickónak látszol, megleszel egész jól.

Az országútról beszélt. Az nem mindenütt egyforma. Ez például jó vidék, nincs elárasztva csavargókkal, nem is nézik őket rossz szemmel, nem bántják az embert, ha a szabadban tanyáz és alszik. Bezzeg máshol, például London és Brighton közt, csak egy gyufát kell meggyújtani éjjel, már kész a baj. Itt a kutya se törődik a vándorral, ha csak nagyon szét nem rúgja a szénaboglyát. Nincsenek úgy oda a fácánjaik miatt, és néha egy üres tehénistálló is akad, ahol meg lehet húzódni éjszakára.

- Ha meglátok egy fészert vagy akármit, amin tető van, nem megyek ember lakta hajlékba még akkor se, ha szakad az eső. Ha ilyen nincs, akkor legrosszabb esetben ráfanyalodok a koldusszállóra vagy szegényházra. Az eső komisz dolog, nincs rosszabb, mint amikor az ember bőrig ázik. Azt mondd, hétfőn indultál. Akkor te még nem tudod, mi az: bőrig ázni. Amikor szakad az eső, és hideg szél fúj hozzá. Brrr! Még a fagyalfa-sövény alól is elkergetett az eső meg a szél. Pedig az ember azt hinné, ennél biztosabb hely nincs...

Aztán a koldusszállóról meg a szegényházzal világosította fel Bealbyt.

- A szegényház a legundokabb hely a világon. Akkor már inkább a koldusszállóba megyek. Fúj! Te még nem próbáltad ki a szegényházat.

De a továbbiakból kiderült, hogy a koldusszálló sem fenékig tejfel. Kissé különös hangzása, de Bealby érzése szerint nem túlságosan hízelgő szavakkal jellemezte a koldusszálló vezetőnőit.

- Ott mindenki mos, mos, mos... Egyebet se látsz... Az egyik az ingét mossa, a másik a harisnyáját. Undorító! Tele van a szoba gőzzel, amikor szárítják. Igazán nem tudom, mi értelme az egésznek. Hiszen úgymint piszkos lesz megint...

Valóságos előadást tartott a szegényházakról meg a szegényházak gondnokairól.

- Fürödni is kell... Ez a legrosszabb az egészben. - És néhány megbotránkoztató, de csiklandós kifejezéssel egészítette ki ezt a felvilágosítást. Majd hozzátette. - De hát szerencsére nincs mindig rossz idő, és akkor, hujjé, kinn marad az ember, jó szárazon!

Aztán visszatért a nomád élet kellemesebb oldalaihoz. Sohasem szeretett egy helyen ülni.

- Nem jó itt? Nem úri élet ez? - kérdezte. Elmondta, hogyan „szerezte” azokat a kellékeket, amelyekből ilyen pikáns ízű vacsorát tudott összeállítani. Majd ismét a koldusszállóra terelte a szót. Kiderült, hogy vannak koldusszállók, amelyekben bizonyos szempontból egész kellemes lehet lakni.

- De én még sose fogtam ki ilyet! - kiáltott fel elkeseredve. - No és te hol aludtál hétfő óta?

Bealby beszámolt a lakókocsiról meg a kirándulótársaságról, de érezte, hogy minden szó fakó és vérszegény a valósághoz képest.

- Ezt jól elcsípted - vélte a csavargó. - Ha az ember ilyen fiatal kölyök, mindenféle szerencséje akad. Mondjuk, hogy én járok arra, és találkozom azokkal a dámákkal. Azt hiszed, engem is felvettek volna? Szó se róla.

Még jó ideig foglalkoztatta ez a dolog. Látszott rajta, hogy felcsigázták képzeletét ezek a gyönyörű lehetőségek, és irigyli Bealbyt.

- Te nem vagy veszélyes. Nem félnek tőled. Ez az egész.

Az emlékei közt keresett vigasztalást. Anekdótákat mesélt el abból az időből, amikor neki is voltak ilyen pompás kalandjai. Mint elbeszéléséből kiderült, valamikor együtt csavargott egy Izzy Berners nevű hölgygel. „Klassz, szőke nő volt, és milyen vad! Cirkuszban lovagolt” - mondta. Aztán mesélt még a „jó, öreg Susan”-ról is... Bealby nehezen tudta követni a csavargó tolvajnyelvét, annál is inkább, mivel az, mihelyt belemelegedett ebbe a témába, szaggatottan és összefüggéstelenül kezdett beszélni, és beszéd közben unos-untalan felröhögött, kurtán, gonoszul és sokatmondóan. Bealby képzeletében eközben megjelent a koldusszálló: nagy, zsúfolt hodály, a közepén tűz lobog, körülötte sütnék-főznek az emberek, és közben folyton jár a szájuk, és veszekednek... „Aztán szépen belógtunk Izzyvel...”

A tűz leégett, és a sötétség szűkebb kört vont a két virrasztó köré. A holdfény csak eltévedt sugarakban hatolt át a lombok közt. Itt-ott fakó fényfoltok világítottak, mindmennyi éberén figyelő arc. Bealby a csavargó irányítása mellett száraz gallyakat rakott a tűzre, mindaddig, míg a sötétség néhány méternyire hátrább nem húzódott Bealbytól, és vele együtt a gorilla körül kalandozó gondolatai is. A csavargó kijelentette, hogy „ez férfimunka volt”, de most már elég. Lombokból ágyat vetett, lefeküdt, lábbal a tűz felé, és Bealbyt is helyet kínálta maga mellett. De nem volt kedve még aludni. Tovább oktatta Bealbyt. Lopásról és csalásról mesélt, de sohasem használta ezt a két kifejezést, mindenféle becézőnevekkel pótolta. A lopás és csalás nála vidám, bátor, kalandos hőstetté nemesült. Mint szavaiból kiderült, az embernek néha olyan kutyaszerencséje van, hogy találkozik egy különleges emberfajtaival, akit „balek” néven ismernek, és akit becsapni nem csupán szerfelett mulatságos, hanem egyenesen szent kötelesség. A csalást valóságos dicsfényvel övezte, és Bealby olykor már szinte megfeledezett arról, hogy a csalás azért mégiscsak csalás.

Bealby lekuporodott melléje, és az életről való minden fogalma, ítéleteinek minden mértéke egyre inkább összekuszálódott benne. A csavargó teste olyan volt, mint egy védőbástya; eltakarta a tüzet is, és Bealby csak a lobogó lángok visszfényét látta a közeli fák törzsén; ezek a vadul táncoló árnyak olykor teljesen lekötötték figyelmét, és fel-felemelte a fejét, hogy alaposabban szemügyre vegye őket. Az éjszaka rémei ellen a csavargó volt az egyetlen menedék, az Ember, a Felebarát, a Civilizáció. A hangja bátorságot, a szava vigasztalást öntött Bealbybe; fecsegése elfeledtette vele a körülötte ásitózó erdő fenyegető csendjét. Már nem volt bizalmatlan a csavargó iránt; már-már úgy gondolt rá, mint valami derék, jóságos cimborára, aki úgy viselkedik vele, mintha a bátyja lenne. Lassan még azt a diszkrét - hogy is nevezzem csak: szaglószervi? - ellenállást is legyőzte, amely eddig elválasztotta tőle. A csavargó a hátán feküdt, és kezét a feje alá támasztotta. Monológját most már nem Bealby kioktatásának szentelte. Talán nem is neki beszélt, hanem a csillagoknak, a világmindenségnek. Most már nem általánosságban ismertette a kóbor életmódot, hanem az ő saját kóbor életének viszonyosságairól beszélt, arról, hogy milyen bátran viseli el ezeket a viszonyosságokat, és hogy micsoda pompás és bámulatraméltó fickó ő. Az az önvigasztaló monológ volt ez, amely a legtöbb fuldokló lelket fenntartja az élet szintjén.

Főleg azt akarta bebizonyítani, hogy ő nem kényszerűségből lett csavargó, hanem a saját jószántából. Ha volt valami muszáj is a dologban, annak csak az emberek gonoszsága az oka. Akikben bízott, azok rútul megcsalták, és az ellenségei összefogtak ellene. A két angyalon, Isabellen és Susanon kívül egy sátán is szerepelt az életében: a felesége. Ez az asszony nem tudta megbecsülni az ő jóságát, és sokat vétett ellene. Rengeteg minden volt a rovásán.

Mindenkire hallgatott, csak a férjére nem, panaszkodott. Mindig ellenkezett vele. Mindig. (Bealbynek eszébe jutott, hogy Mr. Darling is mondogatott ilyeneket anyjáról.)

- Azok közé a buta cselédek közé tartozott, akik inkább mennek a gyülekezetbe, mint a mulatóhelyre. A fogához vert minden garast, sajnálta elkölteni valami jóra. Ha munkát keresett, mindig oda ment, ahol legtöbb volt a meló és legkevesebb a fizu. Az biztosabb, mondta. Rabszolgának született. Ha nem volt munkája, otthon síkálta a padlót. Fúj. Legjobban szerettem volna a fejére borítani azt az átkozott vödröt, akkor talán észre tért volna.

Bealby hallgatott.

- Utálok azokat, akik folyton hasra esnek és csúszkálnak az életben. Folyton csak *kérem*, meg *kezeit csókolom* - ez nem nekem való. Én azt mondom, hogy ez a világ éppúgy az enyém, mint a tietek. Azért, mert van kocsitok, lovatok, házatok, palotátok, már azt hiszitek, azért jöttem a világra, hogy nektek dolgozzam? De *én* nem hiszem azt, az istenit az apátoknak! Érted?

Bealby értette.

- Én is ki akarom élvezni az életet, éppen úgy, mint ti. Engem akartok dolgoztatni? Majd ha fagy! Ti is csinálhattok, amit akartok, én is azt teszem, ami nekem jólesik. Dolgozni például nem szeretek. Inkább a magam ura vagyok, szabadon csatangolok, és ott keresem a szerencsém, ahol éppen lehet. Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa ezen a világon. Néha jól megy, néha rosszul. És sokszor nem is tudja az ember, hogy mi a jó...

Aztán megint kérdésekkel ostromolta Bealbyt, majd arról beszélt, milyen tervei vannak a közeljövőben. A tengerpart felé akarta venni útját.

- Ott mindig lehet valamit csinálni - mondta. - Csak aztán nyitva legyen a szemed, nehogy elcsúszjon egy zsaru. Azok a rendőrbírók, ott a tengerparton, csuda *zabosak* a csavargókra. Mindjárt rád sóznak egy hónapot koldulásért, ahogy a szemük elé kerülsz. De aztán vannak ott *palik*, akik fél shillinget is odadobnak neked - ojjé, csak úgy hemzsegnek ott az ilyen balekok. Szüksége van ott az embernek egy jó haverra, akármihez akar fogni. Te éppen az a fickó vagy, aki nekem kell, pajtikám. Mindjárt láttam, ahogy két szót beszéltem veled. Akkor aztán aranyéleted lesz...

Különféle javaslatokkal állt elő. Végül személyesebb hangot ütött meg, és kedveskedve így szólt Bealbyhez:

- Nézd, kisöcsém, te tetszel nekem. Együtt fogunk dolgozni, és jó haverok leszünk. Benne vagy?

Közelebb húzódott Bealbyhez, belelehelt az arcába, és jól megcsípte a lábát. Bealby büszke volt e kitüntető bizalmaskodásra. „Megtisztelve” érezte magát.

Bezzeg a tolakodó reggeli napfény megfosztotta a csavargót éjszakai glóriájától. Kiderült, hogy nemcsak kócos, szőrös, borotvátlan, de rettenetesen piszkos is, egészen fekete. Az utóbbi napokban bizonyára kályhával vagy kéménnyel volt dolga. A jókedve is elszállt. Hallgatag és ingerült lett, káromkodott, kijelentette, hogy kutyának való élet ez, előbb-utóbb belepusztul az ember. A reggeli igazán a legkevesebb, amit az ember megkövetelhet a huszadik században. Mikor aztán előkerült valami harapnivaló, a csavargó is megnyugodott kissé, sőt a derű halvány jelei is mutatkoztak rajta, de egészében véve mogorva maradt. Bealbyt kerülgette az utálkozás, amint új barátja nyomában baktatott, és olyan terveket kezdett forgatni a fejében, hogy az első adandó alkalommal feltűnés nélkül elszakad tőle.

Távol áll tőlem, hogy Bealbyt hálátlansággal vádoljam. De az igazság az, hogy ugyanaz a dacos érzés, amelynek sugallatára hűtlenné vált Mr. Merglesonhoz, már a csavargóval kötött barátságát is kikezdte. Hagyta, hogy a csavargó légvárat építsen, nagy terveket szőjön abban a biztos hitben, hogy Bealby hűségesen kitart mellette, eszébe sem jutott figyelmeztetni őt arra, hogy számításainak kiindulópontja hibás. Másrészt azonban Bealby mentségére fel kell hoznunk, hogy irtózott a lopástól - ezt az irtózatot még anyja oltotta belé. Márpedig - minek is tagadjuk, hiszen a csavargó sem tagadta - Bealby új cimborája bizony lopott.

Történt azonban valami, ami mély éket vert közéjük, és mégis elválaszthatatlanul összebilincselte őket. A figyelmes olvasó tudni fogja, hogy Bealby készpénzkészlete pontosan két shilling és két és fél penny volt, mikor Bealby kiért az erdőből, és a csavargó tűzhelyéhez somfordált. A galléra költött hat és fél penny híján ott csörgött a zsebében az a két és fél shilling, amit Mrs. Bowlestől kapott, valamint annak a shillingnek a maradványai, amit Madeleine Philips színházjegyre adott. Ebből az összegből este hat pennyt fizetett ki. Azóta azonban már egész készpénzkészlete a csavargó zsebébe vándorolt. A pénznek nincs szaga, de

csörög, és a csavargónak nagyon jó füle volt. Nem vádolhatjuk Bealby új cimboráját azzal, hogy elvette tőle a pénzét, de mégis hozzájutott más úton-módon.

- Haverok vagyunk, minden közös - mondta. - Egyikünk legyen a pénztárnok. Én leszek az. Jobban ismerem a dürgést, mint te. Így hát gubáld ki, pajtás, ami nálad van.

S miután kedélyesen figyelmeztette Bealbyt, a vonakodás Bealby kizsigerelését eredményezheti, megtörtént az átutalás. A biztonság kedvéért barátságosan, de lelkiismeretesen átkutatta Bealby zsebeit is.

A csavargó szentül meg volt győződve róla, hogy a kis incidens ezzel a lovagiasság szabályai szerint végleg elintéződött, és fátyolt lehet rá borítani.

Nem is sejtette, micsoda lázadó és áruló terveket forral magában Bealby. Nem sejtette, hogy egész külseje, modora, etikai atmoszférája, sőt a fizikai atmoszférája is ellenszenvet keltett a csendes kisfiúban. Azt hitte, hogy a sors egy fiatal és engedelmes inassal ajándékozta meg, s hogy ez az új társas viszony kellemes is és hasznos is lesz a számára. Úgy érezte, hogy megtalálta azt a helyes módszert, amely széttephetetlenné teszi a kapcsolatot köztük.

Megint nem számolt az emberi hálátlansággal.

- Ha valakivel találkozunk, mondd, hogy a nagybácsid vagyok.

Előrement, és csámpásan rakosgatta a lábait. Nagyokat lépett, és közben azokra a gyönyörökre gondolt, amiket ez a nap tartogat a számára. Elsősorban sörre gondolt, azután dohányra. Később talán Bealby részére is vesz egy kis kenyeret meg sajtot. Az első kocsmánál megállt.

- Ide nem jöhetsz be, fiam, mert kiskorú vagy. - Nem én mondom, hanem a miniszter, a Herbert Sámuel⁶. Őt szidd, ne engem. Azt nem bánja, ha dolgoznod kell valamelyik másik Mr. Sámuelnek, vagy mit tudom én kinek a részére. Arra jó vagy. Egyetlen gondja, hogy ne tehesd be a lábad a kocsmába. Hát csak csücsülj le itt szépen, én mindjárt kigyüvök. Ne félj, azért szemmel tartlak.

- Az én pénzemet akarja a kocsmában elkölteni, mi? - fortyant fel Bealby.

- A kassza közös. Vételezni megyek.

- Magának nincs joga az én pénzemet elinni.

- Az ördög vigyen el, te kis hörcsög. Majd veszek neked savanyú cukrot - felelte a csavargó sértődötten. - Hányszor mondjam, hogy én bevinnélek szívesen, de a Herbert Sámuel nem engedi. Tehetek én róla? A törvény az törvény.

- Magának nincs joga elkölteni az én pénzemet! - csökönyösködött Bealby.

- Ne vadulj már. Mondom, hogy *én* nem tehetek róla!

- Mindjárt szólok egy rendőrnek. Adja vissza a pénzemet, és alászolgája.

A csavargó körülnézett. A politikai láthatár teljesen felhőtlen volt: sehol egy rendőr. A kocsmá békésen terpeszkedett a falu szélén, egy ember az ásójára támaszkodott, kutya hasalt a kerítés mellett.

A csavargó most bizalmaskodó hangot ütött meg.

---

⁶ Angol politikus, 1905-ben belügyminiszter

- Csak nem képzeled, hogy hinne neked a zsaru? És különben is, hogy jut ilyesmi eszedbe? - Majd hozzátette: - Meg aztán nem is a te pénzedet költöm el. Van nekem is pénzem. Ide nézz, hékás!

Három ezüst shillinget meg két rézpénzt kapott ki a zsebéből. Bealby káprázó szeme elé tartotta, és boszorkányos gyorsasággal visszadugta megint. Noha ezek a pénzdarabok javarészt nagyon ismerősek voltak Bealbynek, annyit el kellett ismernie, hogy a csavargónak is van egy shillingje.

A csavargó bement, és pár perc múlva jókedvűen kijött. Kezében néhány savanyú cukor volt, szájában rövid agyagpipa füstölgött.

- Nesze - vetette oda kissé leereszkedően, fogai között a pipával, és nemcsak a savanyú cukrot nyújtotta át Bealbynek, hanem egy érintetlen, rövid agyagpipát is. - Gyújts rá - mondta, és dohánnyal kínálta. - Közös, éppúgy a tied, mint az enyém... Csak aztán vigyázz, meg ne lássa a Herbert Sámuel. Erre is törvényt hozott.

Bealby tétovázva szorongatta kezében a pipát. Már volt a szájában pipa, igaz, hogy csak egyszer életében. Hat hónapja történt, de még élénken emlékezett rá. Mindazonáltal nem szívesen mondott le arról, hogy a csavargó dohányából szívjon.

- Majd később - mondta végül.

A csavargó előkelő mozdulattal dugta vissza a papírba csomagolt virginia-dohányt. Megtette a magáét, mint akármelyik gentleman.

Tovább bandukolt az úton az össze nem illő pár. Bealby tombolt magában, amiért sorsát a csavargóhoz kötötte, közben látnia kellett, mint olvad el kis vagyunkája a másik zsebében. Sajtot és kenyeret ebédeltek, aztán a csavargó megint megivott egy jó korsó sört mindkettőjük helyett. Majd egy rétre jutottak, amely kellemes pihenőhelynek ígérkezett. Kikerestek egy jó, félreeső zugot a reketyebokrok alján, ahol zavartalanul sziesztázhattak. A jól megérdemelt pihenő után a csavargó kihalászott a kabátjából egy csomag zsíros kártyát, és megtanította Bealbyt kártyázni. Tulajdonképpen nem is volt zseb a kabátjában, az egész bélés egyetlen óriási zseb volt, amelyen különböző dombok és dudorodások árulták el, hol van a főzéshez használt konzervdoboz, a tányérnak használt konzervdoboz, a répa, amit lopott, és egyéb ismeretlen ingóságai. Eleinte semmibe játszottak, később pénzbe. Mire Bealby megtanulta a játékot, a csavargónál fennálló követelését felemésztette a kártyaveszteség. De a partner gavallér volt, és kijelentette, hogy azért minden közös marad, és ezentúl is mindent megoszt Bealbyvel, éppúgy, mint eddig. Sőt beleavatja egy nagy titokba. A kabátja mélységeiből előkotorászott egy sötét és lapos kis tárgyat, amely valami kőkorszakbeli szerszámra emlékeztetett, néhány pillanatig komoly arccal nézegette, aztán odatartotta Bealby orra alá.

- Találd ki, mi ez!

Bealby meg se próbálta kitalálni.

- Szagold csak meg!

Elég bűdös volt, és mintha valami ismerős szag is megcsapta volna Bealby orrát, olyasféle szag, amihez hasonlót mosdótálak közelében érez az ember, de hogy pontosan mi lehet az, Bealby nem tudta kitalálni. A titokzatos tárgy magába szívhatta a csavargó zsebében levő összes holmik illatát.

- Mondja meg már, mi az? - kérdezte Bealby.

- Szappany!

- Minek az magának?

- Sejtettem, hogy nem fogod tudni. Hát mire jó a szappany?

- Mosakodni - találgatta Bealby. A csavargó a fejét rázta.

- Szó sincs róla. Habot csinálunk vele, öcsém. Ettől kapok rohamokat. Kapiskálsz már? A számba veszek belőle egy darabot, levetem magam a földre, fetrengök, hörgök, és habot köpködök. Hajaj, már sokszor jutottam így pálinkához, finom pálinkához... Nem mondom, hogy mindig biztosra megyek, semmi sem biztos ezen a világon. Az is előfordult már, hogy csúnyán leégtem vele... Egyszer belém harapott egy kutya, egy ronda kis dög, ettől mindjárt magamhoz tértem. Egy másik alkalommal meg egy öregúr a zsebeimet kezdte tapogatni. Szegény fickó, mondta, biztos nincs senkije, nézzük meg, van-e *valamije*... Hát persze, volt nálam mindenféle, nem szeretem, ha az ilyen alakok kíváncsiskodnak. De nem voltam elég fürge, hogy megakadályozzam... Így aztán bajba keveredtem... - Elmélázott, azután így folytatta: - Régi trükk, de egy békés kis faluban csudára beválik. Egy kis szórakozás az embereknek. Hát még ha kerékpáros kirándulók jönnek, és az ember összeesik ott az orruk előtt! A régi trükkök sokszor a legjobbak. És nem tudsz nekem olyan trükköt mondani, amit Billy Bridget ne ismerne. Azért mondom, pajtikám, boldog lehetsz, hogy találkoztál velem. Billy Bridget nem az az ember, aki éhen hal, megél a jég hátán is. Mert én aztán ismerem a dörgést. Én tudom, hogy mit lehet és mit nem lehet. Rendőr nem csíp el engem. Megérezem őket, mint a macskát, a szagukról. Mindjárt megszimatolnám, ha egy zsaru bújna el a szobámban...

Elmondott párat a kalandjai közül, különböző eseteket, amikor rendőrökkel találkozott, és túljárt az eszükön. Bealby nagy élvezettel hallgatta, éppen neki való történetek voltak. Utóvégre bandavezér volt a chelsome-i játszótéren.

A beszélgetés elakadt.

- No - tápáskodott fel a csavargó -, itt az ideje, hogy csináljunk valamit...

Árnyas dűlőutakon és egy kis ligeten keresztül egy rétre értek, ahonnan már látni lehetett a tengert. A csavargó néhány közönyös megjegyzést tett majd azt mondta:

- Legfőbb ideje, hogy valami kis abrakhoz jussunk.

És szimatolva forgatta jobbra-balra hatalmas orrát.

A csavargó egész délután a tulajdonról tartott előadást, megvilágította minden oldalról, olyan nézőpontokból, amelyek Bealby szemében egészen újak és kissé nyugtalanítóak is voltak. A csavargónak érdekes elképzelései voltak erről a kérdésről, a tulajdont és a lopást egészen másképp fogta fel, mint Bealby. Bealbynek soha eszébe sem jutott, hogy ezekről a dolgokról másképp is lehet vélekedni, mint ahogy ő tanulta. De a csavargó felvilágosította, hogy becsületes tulajdon nem létezik, ezt csak a gazdagok találták ki a nincstelenek ellen védekezésül.

- Mindent megkaparintottak maguknak, és ráülnek, és nem adnak belőle vissza semmit. Olyan embernek látszom én, aki sokat lopott össze? Én kerítem be a földet, hogy más ne is járhasson rajta? Én teszem ki a táblákat, hogy tilos az átjárás? Én spekulálok, én töröm a fejem éjjel-nappal, hogyan lehetne még többet összeharácsolni?... Nem mintha irigyelném őket. Mindenki megtalálja a maga számítását. Csak akkor vagyok zabos, ha lármázni és prédikálni mernek, mert egy szegény flótás, aki nem spekuláns, mint ők, egyszer jól akar lakni, és onnan vesz, ahol van...

Rövid szünetet tartott, aztán folytatta:

- Ez olyan, mint a kártyázás, csak ők csinálják a szabályokat, de engem senki sem kérdezett, akarok-e így játszani. A fene érti, miért kell *nekem* betartani az ő játékszabályait? Ez a világ az istené, ő meg azért teremtette, hogy az emberek felosszák egymás között. És minket, engem meg téged kissemmiztek a jussunkból. Ezért nekünk jogunk van akármit csinálni.

- Lopni nem szabad - mondta Bealby.

- Nem szabad? Jól van, nem szabad. Mégis mindenki lop. Kérdezd csak meg azt a fickót, ott a kerítésnél, hogy szerezte a földjét? Lopni! Amire te azt mondod, hogy lopás, arra én azt mondom, hogy jóvátétel. És én mondom neked, hogy a tulajdon humbug, közönséges lopás. A lordok meg a képviselők, meg a bírók, meg ez az egész átkozott banda mind csupa orgazda, meg az ügyvédek is, mind. És még ők beszélnek lopásról! Nevetséges. Mi az, hogy *lopás*?!

Mély megvetéssel mondta ki ezeket a szavakat, s az a maró gúny, ahogy a lopásról beszélt, meglehetősen felborította Bealby érzékeny lelki egyensúlyát.

A következő faluban teát és margarint vásároltak. A csavargó ügyesen megfőzte a teát az ócska konzervdobozban, és gondosan felkente a csipetnyi margarint a délről maradt kenyérre.

- Úgy élünk, mint hal a vízben! - mondta elégedetten, és ingujjának csücskével jó szárazra kitörölte egyszerű konyhaedényét. - Ha nem csalogdom, ma friss szénában fogunk aludni - tette hozzá biztatólag.

De jött a Kísértés, és megváltoztatta az egész tervet. Szép, csillagos, békés éjszaka helyett szenvedés és izgalom lett az osztályrészük.

Egy zöld bokrok között kanyargó ösvény lecsalta őket az országútról, és nemsokára egy majorhoz értek. A sövény mögött drótketrecekben pompás tyúkok lépdeltek peckesen, a ketrecek szomszédságában pedig egy veteményeskert terült el; ezenkívül volt ott még egy kis házikó is, meg néhány új szárnyépület. Nyilván valami tyúkfarm lehetett. A csavargónak valamilyen okból az az érzése támadt, hogy a ház üres, senki sincs otthon. Ellenállhatatlanul feltoluló, ösztönös érzés volt. De nem elégedett meg ennyivel, azt is nagyon szeretne volna tudni, mi van abban a házikóban. Jobbnak látta azonban, ha Bealbyt küldi ki felderítő szolgálatra. Neki ugyanis némi aggályai voltak a kutyákat illetően, és azt remélte, hogy Bealby cselekvőképességét nem gátolják ilyen megfontolások, így hát előadta tervét.

- Nézzünk csak körül itt egy kicsit. Te szépen bemész, és megnézed, mi van ott.

Bealby vonakodott.

- Ne butáskodj, egy szóval se mondtam, hogy hozzád ki valamit - beszélte rá a csavargó. - Ne félj, senki se fog rajtacsípni... Ha én mondom, elhiheted... Nincs itt egy teremtet lélek sem... Már csak a muri kedvéért is érdemes. Én majd odaállok a szárnyépületek mögé, és figyelem, hogy jön-e valaki... Csak nem félsz végigmenni egy kerti ösvényen? Nem kell lopnod semmit, ha mondom... Szép kis legény vagy, ha begyulladsz egy ilyen dologtól... Ne félj, én is itt vagyok... Különb legénynek hittelek, azt hittem, neked ez semmi... Nahát, ha nem félsz, mutasd meg... Na látod, miért nem mondtad mindjárt, hogy mész...

Bealby tehát bebújt a sövényen, átvágott a gyepen a baromfiketrecek között, óvatosan szemügyre vette a melléképületeket, aztán a házikó felé tartott. Sehol egy lélek. Az ablakon nem mert benézni, inkább mindjárt az ajtóhoz ment, és kopogott. Várt. Mikor látta, hogy senki sem jelentkezik, megnyomta a kilincset, kinyitotta az ajtót, és bekandikált. Csinosan bútorozott szobába nyitott be. A hideg tűzhelynél egy nagyon öreg, ősz bácsi ült a festett vászonhuzattal bevont karosszékben, szemlátomást gondolataiba mélyedve. Az arca fonnyadt és sárga volt, a szeme lehunyva, sovány, görcsös, eres kezével a szék karfájába kapaszkodott.

Olyan furcsa volt az egész, hogy Bealby nem mert közelebb menni. Az öregember nagyon különösen viselkedett. Teste most egyszerre meggörnyedt, és szinte teljesen belesüppedt a karosszékbe, keze lecsúszott a szék támlájáról, feje lekókadott, szeme és szája kinyílt, és furcsa, hortyogó hangok törtek elő belőle.

Bealby dermedten, tátott szájjal állt ott néhány pillanatig. Most már csak egyetlen kívánsága volt: ki innen, vissza a csavargóhoz minél előbb. Ész nélkül szaladt vissza a baromfiketrecek mentén, és megpróbálta elmondani, hogy mit látott.

- Mi van ebben csodálatos? Nyitott szájjal aludt - mondta a csavargó. - Hoztál valamit? Nem? Az ördög látott ilyen mulya kölyköt. Magamnak kell bemennem. Te maradj itt, és vigyázz!

De Bealby nem tudta elfelejteni a ráncos képű öregembert - olyan furcsa és nyugtalanítóan idegenszerű volt az egész, amit ott látott. Nem mert egyedül maradni az esti szürkületben. Inkább követte a csavargót, aki óvatos léptekkel közeledett a ház felé. A melléképületeknél Bealby megállt, és látta, hogy a csavargó bedugja fejét a nyitott ajtón, egy darabig így leselkedett - aztán bement.

Bealby szíve hangosan dobogott. Mintha szegény kisfiúelke segítségért kiáltott volna... bárcsak jönne valaki, és megszabadítaná ettől a titokzatos rémülettől.

Kívánsága teljesedett is. A kerti ösvényen egy magas, kék ruhás asszony tűnt fel, kalap nélkül, futva, kezében valami orvosságosüveg. Az asszony nyomában bozontos, nagy, fekete kutya. A kutya meglátta Bealbyt, és ugatva előretört. Bealby pillanatnyi habozás után megfordult, és futásnak eredt. A kutya utána.

A kutya fürgé volt, de Bealby még fürgébb. Gyorsan végigszánguldott az egyik tyúkketrec dróthálója mellett, és a kutya hiába kapkodott a sarka után. Ebben a pillanatban a ház ajtaja kicsapódott, és a csavargó ugrott ki rajta, hóna alatt egy rézveretű doboz, kezében egy gyertyatartó és még egy csomó egyéb apróság. Úgy látszik, nem ismerte fel mindjárt, hogy társa milyen *kutyaszorítóba* került, mert csak azzal törődött, hogy elmeneküljön az asszony elől. Aztán egyszerre ijedt üvöltés tört ki belőle. Ráeszmélt, hogy két tűz közé került: egyik oldalon az asszony, másikon a kutya. Kissé későn jutott eszébe, hogy felvegye a nemes versenyt Bealbyvel. A doboz kicsúszott a hóna alól, elpotyogtatta többi zsákmányát is, egy pillanatra odatapadt a veszedelmesen himbálózó tyúkketrec dróthálójához, aztán megadta magát a kutyának. A kutya élt az alkalommal, és beleharapott; aztán szünetet tartott, és amikor meglátta, hogy két férfival áll szemben, visszavonult. Bealby és a csavargó átbukdácsoltak az összeomlott drótháló másik oldalára, egy párhuzamos ösvényre, és már közel voltak a sövényhez, mikor a kutya ismét megindította a támadást, de már kisebb vehemenciával. Nem ugrott megint rájuk, némi távolságból követte őket; a sövénynél le is maradt, és dühösen ugatott a félhomályban.

Az asszony közben bement a házba, otthagya a csatatéren a csavargó szétszórt zsákmányát.

- *Lógás!* - mondta a csavargó, és maga járt elől jó példával.

Bealby - jobb megoldási lehetőségek híján - követte.

Forgott körülötte a világ. Nem is mert rágondolni, hogy mi történt e mozgalmas néhány perc alatt. Valami rettenetes dolog lehelete csapta meg, és a félhomály tele volt váddal és szemrehányással. Soha még úgy nem gyűlölte a csavargót, mint most, de azt is érezte, hogy valami olyasmi történt, ami egymáshoz láncolja őket, jobban, mint valaha. Bármilyen is volt az, mindketten részesek benne.

Mintha órák hosszat futottak volna az est sötétjében. Végre, amikor már alig tudtak ván-szorogni, sajgó lábbal átmásztak egy korláton, és leroskadtak valami mező szélén. Elég kényelmetlen szállás volt, de elhatározták, hogy itt húzzák meg magukat.

Útközben alig váltottak néhány szót, de a csavargó folyton mormogott magában. Nagyon aggasztotta az a kutyaharapás.

- Csak nem volt veszett az a kutya? Veszett volt, egész biztos veszett volt - dünnyögte. - Megkapom tőle, érzem.

Bealby egy idő után már oda sem hallgatott. Nagyon el volt foglalva magával. Nem tudott másra gondolni, csak a karosszékekben ülő ősz emberre, aki olyan furcsán viselkedett.

- Ébren volt, amikor maga látta?

- Kicsoda?

- Az az öregember.

A csavargó nem felelt. Csak egy perc múlva nyitotta ki újra a száját:

- Dehogyan volt ébren, te buta.

- De hiszen...

- Hát azt se tudod? *Megkrepált*, beadta a kulcsot. Éppen abban a percben, amikor te benyitottál hozzá.

Bealby hangja egyszerre felmondta a szolgálatot.

- Hogy... hogy... hogy meghalt? - dadogta végre.

- Még azt se tudatd? Hah! Még ilyen kölyköt se láttam.

Így történt, hogy Bealby életében először halott embert látott. Soha azelőtt nem találkozott a halállal. És egész éjszaka kísértette a fehér hajú aggastyán képe, maga előtt látta furcsa, félig nyitott szemét, félrebillent fejét és ijesztően kitért száját.

Egész éjjel rémképek üldözték. A fehér hajú aggastyán olt settenkedett minden gondolata mögött, de nemcsak ez a kép gyötörte. Agyában csak úgy kergették egymást a kínzó gondolatok. Életében először tette fel magának a kérdést: mi lesz velem? Hova sodor a sors?

Bealby azt hitte, hogy ő már betörő, és a megsértett világrend már tud róla, és nyúl utána büntető karjaival. Látta, hogy a csavargó is fél, és ez még csak fokozta rettegését.

Megpróbált arra gondolni, mit csináljon reggel. Nagyon félt ettől a reggeltől. De nem tudta összeszedni gondolatait, mert a társa egyre morgott és jajgatott mellette. Annyi bizonyos, hogy meg kell szöknie tőle, de most sokkal fáradtabb és riadtabb volt, semhogy el tudta volna képzelni, hogyan vihető ez keresztül. A pénze is ott van nála. És pillanatnyilag még valami megnyugtató is volt abban, hogy hallja a hangját; amott a sötétben ismeretlen veszedelmek leselkednek rá, különösen ma éjjel. De mi volna, ha a rendőrséghez fordulna, és a törvény oltalma alá helyezné magát? Ha mindent töredezten bevallana? Azt mondják, vannak esetek, amikor kegyelmet kap az ember, ha önként jelentkezik, és töredezten bevall mindent.

Ezen az éjszakán a hold sem volt megnyugtató. Hihetetlen lassúsággal csipkés szélű felhőcskék végtelen menete vonult át a hold alatt. Fekete felhők voltak - Bealby még sohasem látott ilyen furcsa, fekete felhőket. Mindmegannyi bársonypalást, hófehér prémmel szegélyezve. És az egyik felhő ijesztően kitátotta a száját, és Bealbyre meredt.

A közelben olykor-olykor nyugtalanul izgett-mozgott valami, és Bealby mellett megszólalt a sötétben a csavargó panaszos hangja. Siránkozva beszélt kikerülhetetlen végzetéről, és előadást tartott a házörző ebekről, helyenként igen erős kifejezésekkel illetve ezt a derék állatfaját.

- Egész biztos meg fogok veszni - mondta. - Mindig hajlamos voltam a víziszonyra. Világéletemben iszonyodtam a víztől... És most tessék, kitör rajtam. Gyalázatos gazság! Ráereszteni a kutyát egy emberi lényre. Hol a testvériség? Az emberszeretet? Ezt túri a törvény! Ráuszítani az állatot az emberre, a felebarátodra. Egy *mérgezett* ebet! Akinek a harapása halálos lehet... És micsoda szörnyű halál... Hol van itt a józanész meg a felebaráti szeretet?... Brr, mikor a fogával beletépett a nadrágomba...

- A kutyákat egytől egyig be kellene tiltani. Városban csak kellemetlenség van velük, falun meg kész veszély egy kutya. Törvényt kellene hozni, hogy kutyát tartani tilos... legalábbis addig, amíg egyetlen olyan ember is van, aki nem eszik háromszor napjában tisztességesen. Akkor, nem bánom, tartsatok ebet. De csak tiszta ebet...

- Azt a hétszentségit! Ha egy kicsit előbb érek ahhoz a tyúkketrechez...

- Bele kellett volna rúgni abba dögbe... Az ember kötelessége rúgni a kutyát. Amint meglátunk egy ebet, bele kell rúgni. Az ember és a kutya természetes ellenségek. Ha a kutyákban volna tisztességérzet, ha meg tudnák becsülni magukat, sohasem fordulhatna elő, hogy egy kutya nekimegy az embernek.

- És ha mégis nekimegy valamelyik, ott helyben lepuffantaná az ember...

- Eddig jó voltam hozzátok, de ezentúl nincs pardon. Tele lesz a zsebem kövel, mindig, mindig. Kaptok, ne félj...

Hajnaltájban Bealby végre elaludt. Nyugtalan álma volt, és nemsokára arra riadt fel, hogy három tüzes csikó nyihogott a közelében. Felült. A vakító napfényben meglátta a csavargót, amint ott aludt mellette, összekuporodva, piszkosan, nyitott szájjal, utálatosan. Az arcáról lerítt a rettegés és kétségbeesés.

Reggel Bealby arra az elhatározásra jutott, hogy megpróbál kereket oldani, miközben a csavargó mesterséges epilepsziájával lesz elfoglalva.

- Érzem, hogy ma rohamokat kapok - mondta a csavargó, mikor fölébredt. - Jó formában vagyok. Szükségem van egy kis emberszeretetre a tegnapi kutya után. - Azután hozzátette: - Azt hiszem, nemsokára szappan nélkül is habot fogok köpködni.

A következő faluban kilestek egy szép kis házat, ahol egy szalmakalapos, barátságos képű, pápaszemes öregúr, aki vékony lámaszörkabátot viselt, rózsát oltogatott a kertben. Vissza-vonultak, és hozzáláttak az előkészületekhez. A csavargó átadta Bealbynek a holmiját, amely kompromittálhatta volna a jótékonyág kutató keze alatt. Bealby átvette a szappant (amelyből a csavargó előzőleg levett annyit, amennyire pillanatnyilag szüksége volt), kilenc penny k.p.-t, a kártyacsomót, egy nagydarab kenyeret, egy-két kulcsot, néhány drótot, egy csomó összegubancolt spárgát, gyufát, gyertyavéget, egy pár posztópapucsot, egy pár kesztyűt, bicskát,

mindenféle rongyot és három bádogdobozt. Ezeknek az ingóságoknak mind egyforma szaguk volt - ezzel a szaggal csak a csavargónál lehetett találkozni.

- Ha meglógsz ezzel, te *srác*... akkor szavamra mondom...

Végighúzta az ujját a torkán.

(Ha az ember önként jelentkezik, és mindent töredelmesen bevall... - tűnődött a fiú.)

Bealby biztos távolságból végignézte a rohamot. Az öregúr rémulten jött elő a kertből, tanácstalanul megállt a rácsos kerítés mögött, és nagy részvéttel, de tartózkodóan szemlélte a csavargó kínlódását. Azután mentő ötlete támadt, beszaladt a kertbe, és már jött is vissza, kezében óriási öntözőkanna és gumicső. A kerítésen keresztül a vonagló betegre szegezte az öntözőcsövet, gondosan célzott, és rázúdította a vizet.

Bealby nagyon szerette volna látni, hogy mi lesz ezután, de érezte, hogy eljött az ő órája. Ha egy pillanatig is késlekedik, elszalasztja ezt a kedvező alkalmat. Nesztelenül leugrott a kerítésről, ahol ült, és uccu neki - futásnak eredt. Úgy repült a sövény mentén, mintha puskából lőtték volna ki.

Csak egyszer nézett hátra, amikor velőt hasító jajveszékelés ütötte meg a fülét. De eszébe jutott a nagy cél, és legyőzte kíváncsiságát.

Az volt a terve, hogy néhány mérföldet szalad, és aztán jelentkezik az első rendőrőrszobán. (Nagy kiabálás. A csavargó gyilkolja-e a jótévőjét, vagy a nyájas öregúr öli a csavargót? Nincs idő. Előre!) A csavargó konzervdobozai csörömpölve verték Bealby oldalát. Kiszedte őket a zsebéből, és pillanatnyi habozás után sorra eldobálta mind a hármat.

Someport és Crayminster közt az országúton rábukkant a rendőrlakra. Békés kis vidéki rendőrőrszoba volt, kertes házikó, a falán fekete hirdetési tábla, mindenféle idejétmúlt közleménnyel: tyúklopás, tojáslopás meg más hasonlók. De volt mellettük még egy hirdetemény, amely megragadta Bealby figyelmét. Egyelőre csak a nagybetűs sorokat tudta elolvasni:

ELVESZETT

ÖT FONT JUTALOM

ARTHUR BEALBY

Bealby el volt ragadtatva. Ilyen gyors, ily rettenetes gyors a Törvény keze. Már tudnak a betörésről, már kiderítették, hogy bűntársa volt a halottrablónak. A kopók már a nyomában vannak. A lelkiismeret-furdalás olyan magától értetődővé tette számára ezt a konklúziót, hogy teljesen elsiklott a hirdetemény hanyagul megfogalmazott utolsó sorai felett, amelyek - Bealby személyleírása után - az ötfontos jutalom feltételeit ismertették. A szöveg így szólt: „Azonnal kifizettetik bárkinek, aki nevezettet átadja lady Laxtonnak, Shonts, Chelsmore mellett.”

És még ez is benne volt: „A költségeket a hirdető fél viseli.”

Mialatt Bealby a vészjósló *falragaszt* bámulta, kinyílt a ház ajtaja, és egy jól megtermett fiatal rendőr lépett ki rajta. Elégedetten és barátságosan nézett a világba. Az arca üde, rózsás volt. A szeme kék, ártatlan, boldog. Bűnnel még kevés dolga akadt, csak a renddel találkozott eddig. Csupán a szája árulta el, hogy a hatalom letéteményesei közé tartozik. A száját keményen összeszorította a fegyelem, és ajka köré vésett valami erőyes vonást, amely kirívó ellentétben

volt egész arcának nyíltságával és üdeségével. Mikor körüljártatta szemét a derűs égen, mosolygó rózsatőkön, kéklő dombokon, a pillantása véletlenül Bealbyre esett.

Gonoszság nem okoz annyi bajt a világon, mint a határozatlanság. De az is igaz, hogy Bealby rosszul aludt, és még nem reggelizett, s az a tudat is zavarta, hogy nem túlságosan tiszta, és egész külső megjelenése nem éppen bizalomgerjesztő; ilyenkor az ember elveszíti biztos magatartását. Bealby szándéka az volt, hogy odalép a rendőrhöz, és egyszerűen, őszintén megszólítja: „Kérem szépen, én azért jöttem, hogy jelentkezsem, és mindent töreklmesen bevalljak, mert kegyelmet akarok kapni. Részt vettem abban a betörésben, ahol volt egy öregember, egy rézveretű doboz meg egy öregasszony meg a kutya. Egy gonosz ember vitt a rossz útra, én nem akartam csinálni semmi rosszat. A betörést is ő csinálta, nem én.”

Ezt akarta mondani, de a nyelve odatapadt az ínyéhez. Annyira megijedt, hogy egy szót sem tudott volna kinyögni, szíve a torkában dobogott, és a lába reszketett. Talán a csavargótól ragadt át rá ez a rémület a rendőrséggel szemben. Úgy tett, mintha nem is venné észre az ajtóban ácsorgó rendőrt. Felhúzta a szemöldökét, ásított, úgy csinált, mintha merő unalomból a kiragasztott hirdetéseket olvasná. Füttyre gyűrűzte az ajkát, de a fütty nem sikerült. Két kezét a nadrágzsebébe dugta, és elballagott. De olyan nehezen emelgette a lábait, mintha gyökeret vertek volna, és úgy cibálná ki őket a földből.

Fokozatosan gyorsította a lépteit (ő legalább úgy vélte, hogy fokozatosan), de még volt ideje visszanézni. Látta, hogy a rendőr is megáll a hirdetési tábla előtt, és Bealby körözőlevelét olvassa. Felváltva hol a plakátra nézett, hol meg Bealby után, mint az írnok, aki két listát összehasonlít, és kipipálja a tételeket.

Bealby ismét meggyorsította lépteit, de közben hányaveti módon lóbálta a karját, mint akármelyik inasgyerek, aki lóg az utcán, és semmi köze sincs a rendőrséghez. Egy darabig így haladt, aztán futni kezdett, aztán megint sétalépésre tért át. Egy kerítésnél megállt, úgy tett, mintha bámészkodna, és közben lopva visszalesett a rendőr felé.

Jaj! A fiatal rendőr a nyomában volt. Ő is úgy tett, mintha sétálna, méltóságteljesen lépdelt, de látszott rajta, hogy titokban a fiú után siet.

Bealby nyíltan feltárta a szándékait, és futni kezdett. Futott, ahogy csak a lába bírta. De a hajsza nem volt komoly, inkább csak afféle fogósdijáték. Mert a rendőr még fiatal volt és tapasztalatlan, nem merte nyíltan üldözőbe venni a fiút, hiszen nem kapott rá parancsot. Ezért csak akkor futott, ha senki se látta. Mihelyt jött valaki, lelassította lépteit, rá se nézett Bealbyre, mintha csak úgy sietne valahova. Kétföldnyi üldözés után elkedvetlenedett, megállt, egy halom takarmányrépát nézegetett nagy figyelmesen, közben meg lopva az egyre távolodó Bealby után bámult. Mikor pedig Bealby eltűnt a láthatárról, a rendőr megfordult, s elgondolkodva visszaballagott a helyére.

Egy kicsit örült is neki, hogy így ütött ki a dolog. Még nevetségessé tehetné volna magát.

Ámbár - talán elszalasztott öt fontot. Csinos summa.

A CRAYMINSTERI CSATA

Bealby lassanként rájött, hogy nagy dolog az, ha az ember megszökik biztos állásából, és önállósítja magát. Ez nem olyan egyszerű, mint eleinte gondolta, a túrázó hölgyek mellett töltött napokban. Most három rettegett ellensége volt, kettő nappal üldözte (a törvény és a csavargó), egy meg éjjel (a sötétség réme). Sőt, volt még egy negyedik ellensége is, aki most gyötörte csak igazán; szegény Bealby éhes volt, hiszen már késő délutánra járt az idő, még semmit sem evett, és alig állt már a lábán. A délután első felét átszundikálta egy erdő gizgazos zugában. Ha nem lett volna olyan rettenetesen éhes, alighanem messze elkerüli Crayminstert.

Crayminstertől egy mérföldnyire egy csűr falán találkozott még egy sárga plakáttal, amely az ő nevét hirdette. Dühösen sandított a plakátra, majd hirtelen elhatározással visszafordult és letépte. Most, fényes napvilágnál, a töredelmes vallomás terve sem volt már oly biztató, mint éjjel, amikor kifundálta. Most már nem volt olyan biztos benne, hogy a dolog simán fog menni. Hátha nem lehet csak úgy jelentkezni arra a töredelmes vallomásra.

A crayminsteri főutca csupa élénk tarkaság. A Fehér Szarvas szálloda és nagyvendéglő előtt vidám sürgés-forgás. A bejáratnál virágzó geránium pompázik, a falon kerékpáros klubok táblái ékeskednek. A Fehér Szarvas mögött új ház épül, de már a tetőnél tartanak. Az utca jobb oldalán sütöde, csak úgy árad belőle a jó pékszag, a kalács és a friss zsömle illata. Szemben vele, az utca bal oldalán kis cukrászda, látni az ablakon át a kis asztalokat, az ajtón tábla: „*Uzsonna*”. Uzsonna! Bealby elhatározta, hogy nyakára hág a kilenc pennyjének. Egy-két pennyért biztosan megfőznek neki egy tojást. De talán jobb volna három-négy ropogós zsömlére költeni a pénzt. Habozva közeledett a péküzlet felé. Egyszerre csak megdöbbenve állt meg: a kirakatban ott függött a plakát!

Gyorsan megfordult, és beugrott a cukrászdába. Itt egy fehér terítős asztal és egy kedves, anyáskodó néni fogadta, akinek fején nagy sapka volt. Uzsonnát akar? Kaphat. Hoz neki egy tojást meg egy vastag vajás kenyeret meg egy csésze teát. Az egész öt penny. Bealby szerényen leült az asztalkához és várt.

De tele volt nyugtalansággal.

Mint előre sejtette, az asszony elhalmozta kérdésekkel. De ezekre a kérdésekre jól felkészült. Azt mondta, hogy Londonból hazafelé megy, Someportba. Gyalog, hogy megtakarítsa az útiköltséget.

- De miért vagy olyan piszkos? - kérdezte az anyáskodó néni.

- Tetszik tudni, nagysád, az úgy volt, hogy a poggyászatot feladtam postán, de eltévedt, és nem kaptam meg. Annyi baj legyen... Remélem, nem tetszik haragudni?... Mosakodni se tudtam...

Úgy érezte, hogy meg lehet elégedve magával, eddig minden remekül sikerült. Csak az a plakát ne volna odaát a pék kirakatában. Úgy érezte magát, mint egy üzött vad. Claustrophobia fogta el, csapdában érezte magát, jobban szeretett volna kinn lenni a szabadban. Jó volna tudni, van-e itt hátsó kijárat, ha például rendőr állná el az ajtót. Mialatt a tojást főzték, odasomfordált az ajtóhoz, és kinézett az utcára. Szemben a pékbolt előtt kövér, pocakos pék álldogált, és délutáni nyugalommal szemlélte a világot. Bealby gyorsan visszavonult, s leült az asztalhoz. Remélte, hogy a pék nem vette észre.

Megette a tojást. Hangos élvezettel szürcsölte a teáját, mikor rádöbbsent, hogy az a pék *mégiscsak észrevette*. Bealby, aki eddig jámbor képpel bámult a levegőbe teáscsészéje felett, egyszerre csak arra lett figyelmes, hogy odaát, a pék kirakatában gyanús dolgok mennek végbe. Az ablakon át jól látta a gyűlöletes sárga plakátot. Egyszerre csak egy lisztes kéz jelent meg a pék kirakatában a cipók, kiflik, kalácsok és pogácsák közt. A lisztes kéz levette a plakátot a kirakatüvegről, és behúzta a boltba. A következő pillanatban valami rózsaszínű, homályos folt bukkant fel a kirakatban, és ide-oda mozgott... Semmi kétség: egy ember arca, aki átles a szemközti boltba, Bealby búvóhelyére.

Bealby majdnem elájult rémületében. Megpróbált belekapaszkodni az utolsó szalmaszálba:

- Kérem szépen, nem lehetne hátul kimenni?
- Nincs arra kijárat, fiacskám. Csak a kis udvarba lehet jutni.
- Nem baj, ha meg tetszik engedni... megnézem.

Hiába. Zárt kis udvar, körös-körül magas falakkal. Visszarohant a boltba, de közben a pék is előbújt már, és jött át az utcán.

- Öt penny - mondta Bealby, és odaadott egy hatost.
- Tessék várni, még jár vissza egy penny! - kiáltotta utána az asszony.

De Bealby nem várt, hanyatt-homlok rohant kifelé az ajtón.

A pék éppen elállta Bealby útját. Rettenetesen hosszú karjait kitárta, Bealby felsikoltott, és el volt csípve. De nem adta meg magát. Hasonló helyzetben már sokszor alkalmazta a megfelelő fogást enyhébb formában, de most egész egyéniségével belefeküdt: belevágta koponyáját a pék hasába, és máris szabad volt, futhatott, ahogy csak a lába bírta, végig a verőfényes, csendes utcán. Mert annak, hogy az ember megtanult egyenesen, két lábon járni, ára is van: a hasa sokkal sebezhetőbb pont lett. És van egy közmondás az Atlasz-hegység berber pásztorai közt, amely így szól: „Bolond az, aki kitárt karokkal odaáll a megvadult kos elé.”

Bealby biztos volt benne, hogy minden különösebb fennakadás nélkül végigrohanhat az utcán, és így sikerül eliszkolnia. A pék hátratántorodott, és szépen leült a földre. „Fogják meg!” - szerette volna kiabálni, de elállt a lélegzete, és csak suttogni tudott. A Fehér Szarvassal szemben három építőmunkás üldögélt teáskannákkal. Uzsonnáztak, nem törődtek a szökevénnnyel. Ellenben a doktor háza előtt egy suhanc, aki éppen a fagyalfa-sövény tetejét nyeste, onnan a magasból tanúja volt a jelenetnek, és torkaszakadtából kiabált: „Fogják meg!” - ily módon pótolva azt, ami a péknek nem sikerült. S mi több, elismerésre méltó fürgeséggel leugrott a létráról, és Bealby után eredt. Egy másik fiatalember - talán a fűszerességéd - szintén üldözőbe vette Bealbyt. De a munkások még most is lusták voltak felkelni, és Bealby elfutott mellettük. Minden jó lett volna, ha nem jön vele szembe az utca közepén egy lompos, kócos, kellemetlen alak - a csavargó! Szalmaszínű kalapja, amely megázott, majd megszáradt a napon, olyan volt, mint egy mosogatórongy. Szomorú gondolatokba merülve baktatott az utcán, de a nagy kiabálásra felemelte a fejét, és egyszerre felélénkült. Ijesztő gyorsasággal ismerte fel a helyzetet. Mit se törődve a berber pásztorok közmondásával, kitárt karokkal elállta az utat.

Bealby feje percenkénti száz gondolat sebességgel működött. Az építkezéshez surrant, felugrott a létrára, és még mielőtt a tulajdonképpeni hajtóvadászat megindulhatott volna, már fenn volt a tetőgerendák között. Az ott ácsorgó pallér is figyelmes lett a dologra, és barátságosan felszólt:

- Gyere csak le onnan, öcsém.

Bealby elszántan nézte a magasból, mint jön át a pallér az út túlsó oldaláról, hogy csatlakozzék üldözőjéhez. Azután, amikor látta, hogy a derék ember fel akar mászni a létrán, egy tetőcserepet pottyantott a kalapjára (a pallér persze keménykalapot viselt). Ezzel egyelőre sikerült megállítania az ellenség előnyomulását. A pallér kénytelen volt lemászni, hogy jobban szemügyre vegye a terepet. Egy fiatal kőművessegéd célba vette Bealbyt a túlsó oldalról, és ügyesen el is találta a bordái között. De a két következő lövés már elzúgott jobbra-balra Bealby feje körül. Mindamellett jobbnak látta, ha fedezékbe húzódik, a kémény mögé. Itt védve volt ugyan, de nem tudta megakadályozni a létrán való előrenyomulást, és belátta, hogy ebben a várban sem tarthatja magát soká.

Alulról beszélgetés hallatszott:

- Ki az a kölyök? Hova való? - kérdezte a pallér.

- Egy züllött kis csirkefogó - magyarázta a csavargó. - Lopásból él. A leghíresebb tolvaj az egész vidéken.

- Engem hasba vágott - szólt a pék, akinek közben újra megjött a hangja -, nagy jutalom van kitűzve a fejére.

- Mennyi? - kérdezte a pallér.

- Öt fontot kap, aki elcsípi.

- Micsoda? Félre innen. Menjen el attól a létrától! - kiáltotta.

Bűnös-e Bealby vagy ártatlan, senki se kérdezte. Annyit már tudtak róla, hogy szökevény. Márpedig az emberi ösztön olyan, hogy üldözi a menekülőt. Az ember természeténél fogva vadász, és az igazság iránti érzék csak későbbi képződmény bonyolult alkatában. Ezért akármit csinál is, csak arra ügyelj, hogy menekülésen ne kapjanak. Már a vadászat pusztája ténye is örömet rejt magában, és az egész falut felvillanyozza, ha megjelenik egy bíborvörös köpeny meg egy vadászkutya. Fél Crayminster kitódul az utcára, mint egy lányos ház, ha katonazenére ébred. Az összes ablakokból fejek lógtak ki, az emberek kiszaladtak a boltokból, és a létra alján nagy csődület támadt. Egy rendőr is megjelent, figyelmesen végighallgatta a pék egyszerű beszámolóját, mögötte pedig felbukkant egy fúrge fiatalember, fedetlen fővel, fehér kötényben, füle mögött ceruzával. A kócos, piszkos kis Bealby, fenn a háztető gerendái közt, senkinek se volt rokonszenves. Csupán egyetlen lény akadt odalenn, akinek szívében kigyúlt az emberi részvét szikrája: a sapkás, öreg néniké, akinél Bealby uzsonnázott. A bolt ajtajában állt, és imádkozott, hogy Bealby ne törje ki a nyakát. Kezében a visszajáró pennyt szorongatta, mintha azt remélné, hogy a kisfiú talán mellette fog elszaladni, és közben markába nyomhatja azt a garast.

Bealby némi időt nyert azáltal, hogy a pallér maga akarta elfogni, ragaszkodott hozzá, hogy egyedül mászik fel a létrán. Szabályos arcú, hatalmas fejű, hórihorgas ember volt, olyan merev testtartású, mintha nem tudná hajlítani a hátgerincét; csupa méltóság és tekintély, s kissé bűgő, mély hangon beszélt. Valahányszor nekidurálta magát, hogy felmásszon a létrán, újra meg újra észrevette, hogy az emberek beszivárognak a félig kész épületbe; ilyenkor mindig megállt, és utasításokat adott embereinek, hogy kergessenek el mindenkit. Azután azon töprengett, hogyan is rendezze a dolgot; az akarta, hogy minden oldalról vágják el Bealby útját, de elcsípni ő maga csípjék el a fiút. Ez nem volt könnyű feladvány, és a pallér szemöldökét láncolva törte a fejét. Közben Bealby megtekintette a terepet, a szomszédos épületeket, és lázasan keresgélte az egérutat. Egypár tetőcserepet is rakott a zsebébe, hogy védekezhessék a következő támadás ellen.

Két munkás beosont az építkezés belsejébe, hogy belülről másszanak fel, és úgy csípjék el a fiút. A lépcső még nem volt kész, de azért föl lehetett jutni a tetőre. A két munkás is tudott már a kitűzött jutalomról, és tisztában voltak vele, hogy ha meg akarják kapni az öt fontot, meg kell előzniük a pallért. Ez a tudat olyan körülményes lépésekre készítette őket, amelyek kissé késleltették akciójuk végrehajtását. Ők is megtömték a zsebüket kövekkel, hogy legyen tartaléklőszerük, ha újból tűzharcra kerül sor.

Bealby nem volt már se fáradt, se álmos, se szomorú. A jelen pillanat izgalmi elnyelték a jövő gondját. Valami azt súgta neki, hogy bármiképp is alakul a helyzet, kitűnő sakkhúzás volt a tetőre mászni. Ha pedig sikerül az a bizonyos ugrás, amelynek tervét a fejében forgatta, újabb sakkhúzásokkal fogja bámolatba ejteni az embereket.

Lenn az utcán a falu előkelősége rögtönzött értekezletet tartott: a Bealby-problémát tárgyalták. Eleinte szétszaladtak a repülő cserepektől való félelmükben, de most már kissé magukhoz tértek. A mély basszus hangú, lobogó szakállú Mumby a tűzoltófecske mellett tört lándzsát. Mumby nemcsak posztókereskedő volt, de vegetáriánus is, és azonkívül önkéntes tűzoltó. Legnagyobb öröme az volt, ha föltehetette a sisakot. Ő is a boltjából jött elő a nagy lármára. Shocks, a mészáros szintén az érdeklődők közt ácsorgott, inasával együtt. Shocks udvara és benne a hatalmas trágya- és takarmánydomb az épülő ház bal oldali tőszomszédja volt. Rymell, az állatorvos a Fehér Szarvas biliárdszobájából bújt elő; fejét kissé oldalra hajtva nézte Bealbyt, és figyelmesen válaszolgatott a péknek, aki elhalmozta kérdéseivel (az állatorvos egyébként nem egészen értette, hogyan tartoznak ezek a kérdések a tárgyhöz). Egyáltalában az egész Fehér Szarvas kivonult, a személyzet és a vendégek egyaránt.

- Mondja csak, Mr. Rymell, ugye kényes dolgok vannak az ember hasában a gyomra körül? - kérdezte a pék.

- Tetőcserepek - mondta Mr. Rymell. - Meg téglák. Nem volna kellemes, ha dobálózni kezdene velük.

- Azt kérdezem, Mr. Rymell - szólt a pék, miután rövid szünetet tartott, hogy megeméssze ezt a homályos választ -, azt kérdezem: nem lehet belehalni abba, ha hasba vágják az embert?

Mr. Rymell egy pillanatig hüvösen nézett rá.

- Sokkal valószínűbb, hogy kupán találja az embert - mondta végül, majd egyszerre felkiáltott: - Ni csak! Mit csinál ott az a hülye pallér?!

A csavargó ott lebzsel az ostromló sereg körül, elkeseredve és bosszúvágytól égve. A műepilepsziás roham rosszul végződött. Kapott ugyan egy shillinget a kertészkező öregúrtól, de alaposan megszenvedett érte. Az öregúr hideg vízzel akarta kigyógyítani, és úgy meglocsolta, hogy csurom víz lett még az inge is, egyetlen inge a három mellénye és a kabátja alatt. Jótevője olyan hirtelen térítette magához a jéghideg zuhannyal, hogy meglepetésében kétségbeesetten sírva fakadt. Eszébe se jutott Bealbyt hivatalos úton bepanaszolni. Inkább négy szemközt szeretett volna elszámolni vele, és addig is várakozó álláspontra helyezkedett. Csak az utóbbi percekben hallott valamit a kitűzött jutalomról, és fülelni kezdett. Hiszen ha Bealbyre díjat tűztek ki...

A pallér már mászott föl a létrán, de nagyon lassan, mert kínos gonddal ügyelt arra, hogy fejét megvédje a várható közáportól; egy téglahordó deszkát tartott pajzsként a feje felett. De Bealby nem kezdte meg az ellenoffenzívát. Sokkal veszélyesebb támadást vett észre, mely az épület belsejéből indult ki.

Bealby már megkezdte a visszavonulást a ház túlsó oldalán.

Vakmerő lépésre határozta el magát. Nem is lépésre, hanem ugrásra. Veszedelemes ugrás volt, könnyen pórul járhatott volna vele: az épület sarkáról levetette magát a mészáros udvarában levő nagy szalmakazalra, amely jó háromméternyire volt tőle. Négykézláb ért földet, és az első pillanatban kissé megijedt, de aztán nyomban talpra ugrott, és egy trágyadombról felmászott a mészáros kerítésének tetejére. Onnan átevickélt a szomszédos udvarra, Mr. Maccullum házának udvarára. Eddig senki se vette észre, hogy elhagyta az épülő házat. De az egyik munkás, aki belülről kapaszkodott fölfelé, kidugta a fejét egy résen, amelyet az építész a leendő emeleti hálósoba ablakának tervezett. A munkás meglátta a szökevényt a harmadik udvarban, és lármát csapott.

Fél perccel később a pallér - még mindig feje felett tartva pajzsát - felbukkant a háztetőn. Bealby ekkor már eltűnt a mészáros fala mögött. A kőműves vészkiáltása közben felélénkítette a rendőrt, aki eddig nem csinált semmit, csak vigyázott, hogy az emberek ne jöjjenek közel az építkezéshez. Hivatásánál fogva megszokta, hogy a legfontosabb teendő a kordon, az „*oszolni, kérem*”. De most ő is megindult futólépésben a hátsó udvar felé, ahol festői rendetlenségben hevert szanaszét a sok téglá, épületfa meg vakolat. Az utcán ácsorgó tömeg, miután ráeszmélt, hogy az üldözött vad kereket oldott, és hogy már senki sem állja el az utat, most betódult a mészáros udvarára, részben az épülő házra, részben pedig a mészáros kapuján keresztül.

Bealby tervei váratlan akadályba ütköztek.

Túlságosan bízott Maccullum nadrágszabó gombatenyésztő kamrájának kátránylemez tetőjében. Arra számított, hogy ha felkapaszkodik erre a tetőre, át tud mászni a falon, amely Mr. Benshaw epreskertjétől elválasztotta. De magaslati felderítő pontjáról nem látta azt az üvegfalú, rozoga melléképületet, amelyet Mr. Maccullum műhelynek nevezett ki, és amelyben négy serény szabólegény dolgozott ingujjra vetkőzve. A gombatenyésztő kamra teteje valójában a legközségesebb kátrányozott gyújtósfa volt, s már régen tönkrement. Így nem csoda, hogy beszakadt Bealby alatt. Bealby lepuffant a gombák és gombaágyak közé. Mikor nagy nehezen kikecmergett, széttaposott gombák, gombacsírák jelezték az útját. Egy három méter magas falon kellett átvergődnie, és hajsza hía, hogy fülön nem csípte egy piros papucsos emberke, aki nagy dérral-dúrral rontott ki a műhelyből. Bealbynek azonban az a szerencsés ötlete támadt, hogy felállt egy szemétláda tetejére, s így éppen idejében sikerült átjutnia a falon. A piros papucsos szabó, akinek a falmászás nem volt erős oldala, egy darabig még elbajlódott azzal, hogy utánózni próbálta ezt a sportot, amelyről azonban kiderült, hogy csak addig látszik könnyűnek, amíg meg nem kísérli az ember.

A kis szabó egy ideig egyedül kínlódott, de csakhamar tette kész emberek hada lepte el Mr. Maccullum udvarát is, a mészáros szomszédos udvarát is meg az új épület mögött elterülő kis teret is. Valamennyien Bealbyt hajszolták. Valaki (hogy ki volt, örök titok marad) felsegítette a kis szabót a falra, és papucsá nemsokára ott piroslott a fal tetején. Most már ő vezette az üldözők seregét Mr. Benshaw veteményeskertjébe. Nyomában egyik kollégája ügetett, posztó-papucsban, gallér nélkül és tüntetően szabadon viselt nadrágtartóval. Utána a rendőr loholt, betetőzve Mr. Maccullum gombaházában azt a romboló munkát, amelyet Bealby nem egészen dicstelenül kezdett, végül pedig maga Mr. Maccullum. A derék Mr. Maccullumnak semmi érzéke sem volt a dolgok kellő időzítése iránt; mindenáron most akarta megbeszélni a kártérítés kérdését. Lihegett az izgalomtól, és sohasem jutott túl ezen a bevezető szócskán: „Idehallgasson!” Ezt újra meg újra elismételte, ahányszor csak alkalom kínálkozott rá. A másik két szabólegény higgadtan viselkedett; Mr. Maccullum konyhalétrájának segítségével felkapaszkodtak a falra, és onnan átugrottak Mr. Benshaw veteményeskertjébe. Mr. Shocks is követte őket, zihálva és szuszogva. S ekkor újabb erősítés érkezett az épülő ház

telkének hátsó kerítésén levő résen keresztül. Ezt a segédcsapatot az a fiatal munkás vezette, aki először vette észre, hogy Bealby elhagyta a háztetőt. Mögötte Rymell lépdelt, az állatorvos, nyomában a fűszeresegéd, a doktor kisinasa és - kevésbé fürgén - a pék. Utánuk a csavargó, majd Mumby és Shocks mészáros inasa. S még számos más ember is követte őket.

A nagy fejű, merev hátú pallér még mindig ott állt az épülő ház tetején. Sehogy sem volt meglegedve a dolgok ilyenén való fordulatával. A mellét verve ordította, hogy ő nem engedi a jussát, hogy elsősorban az ő érdeme, ha elcsípi azt a kölyköt, s közben cifrán káromkodott, és alaposan megmondta véleményét Bealbyról a derűsen, de részvétlenül hallgató égboltnak.

Mr. Benshaw jómódú gazda volt, a régi nyakas angol szabadparaszatok modern utóda. Az volt az elve: segíts magadon, Isten is megsegít. Nagyra volt az önállóságával. Pénze volt a bankban, és lassan, de állandóan szaporította a betétjét. Csúnya felesége volt, gyereke egy se. Az arca sötét, szigorú, a tartása meg oly egyenes, hogy szinte feldőlt járás közben. Szürke vadászruhában és barna kamásniban szokott járni, csak vasárnap vette fel a fekete kabátját. Rajongott az olyan keménykalapokért, amelyek sehogy sem illettek a robusztus és józan ember sötétfakó arcának zord vonásaihoz. Nem fecsérelte az idejét hiúságokra, még a ruházkodás terén sem. Ha ruha kellett, bement az első boltba, és megvette a legolcsóbbat. Így jutott az olyan kalapokhoz is, amelyeket eredetileg a könnyelmű ifjúság számára terveztek; hetykén odacsapott kalapot hordott, rikító csokorral és bájosan lekonyuló karimával. Olyan volt benne, mint valami puritán a Stuartok korában.

Inkább kertész volt, mint földműves. Kicsiben kezdte, egy olcsó, bérelt viskóban, valami szerény krumpli- és káposztafölddel. Azóta azonban megtollasodott, a földcskéje gyarapodott, és a gazdálkodása intenzívebb lett. Most már nagyban termesztette az epret, málnát, zellert, spárgát, borsót és hagymát, s több istállótrágyát használt, mint valamennyi szomszédja együttvéve. Vágott virágokat szállított Londonba. Közel fél holdon üvegházi növényeket kezdett termesztetni, és ezt a területet egyre növelte. Egy kis házikót is épített magának, igaz, hogy fukarságból csak igen szerény kis viskót, béreseinek pedig egy inkább ólnak nevezhető lakóházat. Azonkívül jó néhány fészer is volt a gazdaságában (felépítésükben jelentős szerep jutott a kátránynak és a hullámlemeznek), amelyeket nagyon jól hasznosított. Az otthona tisztességesen, de ridegen volt berendezve, még a szomszéd házakhoz képest is, ami nagy szó, mert ezen a vidéken a lakályosság ismeretlen fogalom. Kintlévőségei is voltak, más ingatlanokra betáblázott kisebb követelései. De a jó szerencse nem szédítette el Mr. Benshaw-t, csak kissé felfokozta az önérzetét. Érdemdús polgárnak érezte magát, aki hozzájárult a hon gazdagságának növeléséhez, és ezért kivételes bánásmódra tarthat igényt.

De a haza nem részesítette kivételes elbánásban, sőt - Mr. Benshaw legalább így érezte - a legjogosabb érdekeit sem védelmezte. Különösen azt fájlalta Mr. Benshaw, hogy a törvények nem tiltják szigorúan a birtokán való átjárást. Birtokán három ösvény vezetett keresztül, ezek közül az egyik a községi elemi iskolához. A legnagyobb igazságtalanság az volt, hogy ezt a fogcsikorgatva túrt ösvényt még neki kellett karbantartania. Mert ha elhanyagolta, a gyerekek jobbra-balra párhuzamos utakat tapostak, és begázoltak az ültetvénybe. Mr. Benshaw salakkal, kokszhulladékkal és tapadós meszes agyaggal vonta be az utat, mert úgy vélte, hogy ez pusztítja a cipőt legjobban. Az út két végére óriási táblákat tűzött ki: „Az ösvényről letérni büntetés terhe alatt szigorúan tilos.” Ezeket a táblákat fukarságból maga festette, olyankor, amidőn influenzás volt, és otthon kellett maradnia. Semmi kedve sem volt ahhoz, hogy ehelyett kerítésre dobja ki a pénzét - ezt már igazán nem várhatja el tőle senki. Olyan kerítést különben sem tudtak neki mutatni, amely kielégítette volna az igényeit: egyik se volt elég olcsó, elég szöges, elég rozsdás, elég ijesztő. Mikor a gyerekek kiözönlöttek az iskolából,

menten észrevették, hogy az ösvénytől jobbra-balra érik a jó gyümölcs, és édes, és ehető. De ezenkívül más emberek is jártak ezeken az ösvényeken, köztük nem egy olyan, akinek Mr. Benshaw meggyőződése szerint semmi keresnivalója nem volt erre felé, vagy legalábbis semmi tisztességes keresnivalója. Ha erre járnak, vagy azért teszik, hogy őt bosszantsák, vagy azért, hogy megkárosítsák. Ez a szüntelen invázió lángra lobbantotta Mr. Benshaw-ban a jogtalanság feletti felháborodást, amelynek oly nagy szerepe volt Amerika és Anglia fejlődésében. Egy ízben már kirabolták - megdézsmálták a málnáját -, és azóta félt, hogy bármikor kirabolhatják megint. Állandóan kérvényekkel ostromolta a hatóságokat, hogy engedjék meg neki az átjáró elzárását. De mindig visszautasították, azzal az ostoba kifogással, hogy az ösvény nélkül a gyerekek csak egymérföldes kerülővel tehetnék meg az utat az iskolába.

De nemcsak ez az elviselhetetlen zsarnokság, ez a rákényszerített szabad átjáró sértette Mr. Benshaw rendkívül kifejlett érzékét a Személyes Szabadság iránt. A szomszédjai is igen galádok voltak. Nem voltak hajlandók Mr. Benshaw meglegedésére karbantartani a kerítéseket meglehetősen szétszórt birtokainak határain. Mr. Benshaw egy-két esetben kénytelen volt feladni vitathatatlan jogait, és saját pénzén húzott drótsövényeket a kerítés rozogább részein. De még ezzel a drótkerítéssel sem volt meglegedve. Olyan drótsövényt szeretett volna, amelynek félelmetes karmai vannak. Olyan drótsövényt szeretett volna, amely nem szorítkozik a védelemre, hanem éjszakánként előrenyomul, és lecsap a járókelőkre. Az átjárókba még legrosszabb esetben valahogy beletörődött volna. Végül is ezek csak azt a zárt területet veszélyeztették, amelyen epret termesztett. De a határprobléma már súlyosabb volt, egész birtokára kiterjedt. Maccullum és Shocks udvarától és kertjének sövényétől eltekintve tulajdonképpen egyetlen méternyi kerítés sem védte kielégítően Mr. Benshaw birtokát. Az egyik oldalon patkányok, kutyák és macskák tolakodtak be, a másik oldalon nyulak. Különösen a nyulakkal volt egyre több baj - márpedig a drótháló ára éppen most emelkedett harminc százalékkal.

Mr. Benshaw-t nem elégítette ki az, hogy irtotta a nyulakat. Gyötrelmes kínok közt szeretne volna kivégezni őket, hogy halálos rettegés ülje meg a Nyulak Birodalmát. Hogy azok a halálra rémült bundás kis jószágok, akik szerencsés véletlen folytán túléltek a vérfürdőt, kísértet-sápadtan, remegő farokkal bukdácsoljanak haza, és elújságotlják a többieknek: „Jaj, gyerekek, én amondó vagyok, hogy hordjuk el az irhánkat minél előbb erről a tájról - rettenthetetlen, erős, elszánt ellenséggel állunk itt szemben!”

Azért ecsetelem ilyen részletesen Mr. Benshaw gazdasági és erkölcsi problémáit, hogy az olvasó jobban megértse a Crayminster eme szögletében uralkodó különleges feszültséget. S ezt a feladatot most kell elvégeznem, mert néhány perc múlva már nem lesz időnk sokat magyarázni. Csak azt akarom még sebtiben megjegyezni, hogy Mr. Benshaw-t mostanában több kalamitás érte. Az egyik a puskájával függött össze; egy este váratlanul sörétzapor hullott a sötétből az öreg Mrs. Frobisher esernyőjére és kosarába. Aztán nemrég egy elfogult bíróság másfél órás kihallgatás után a lenyűgözően meggyőző bizonyítóanyag ellenére is felmentette a tizenegy éves Lucy Mumbyt, aki ellen az volt a vád, hogy megdézsmálta Mr. Benshaw gyümölcsöskertjét. Pedig tettenérés esete forgott fenn.

Mr. Benshaw abban a pillanatban lépett ki zord otthonából, amikor Bealby hasba döfte a péket. Éppen az uzsonnájától kelt fel; olcsó, de kiadós uzsonna volt: egy pár hideg kolbászt kebelezett be, amely ebédre maradt. Utána kijött terepszemlét tartani. Nagy terveken törte a fejét. Elhatározta, hogy mégis felállít egy-egy ijesztő, fekete kerítést az ösvény két oldalán, hogy kordába szorítsa az iskolás gyermekeket és meggátolja további garázdálkodásukat. Most azt számítgatta, mennyiből tudja kihozni ezt a kerítést. Gyalulatlan, kátrányozott fenyőfa-

lécekből fogja készíteni, magas kerítés lesz, jó hegyes csúcsokkal, és emellett még ki is veri hegyes szögekkel. Az ösvényt kétlábnyira szűkíti: ezzel nemcsak megművelhető területet nyer, hanem kényelmetlenné is teszi az átjárást, és nem kis bosszúságot okoz az átjáró közönségnek; ez a két körülmény kárpótolja majd a befektetett költségekért. Mr. Benshaw nem olyan ember volt, akit csak a pénz érdekel. Mosolygott örömeiben, amikor elképzelte ezt a barátságtalan, szűk sikátort, amely télen kellemetlenül csúszós lesz, és amelyről nem lehet letérni se jobbra, se balra. Mr. Benshaw kezében kapa volt, így szokott sétálni. A kapa hosszú nyele rovátkolva volt, úgyhogy nemcsak gyomlálni lehetett vele, hanem mérni is. Most az ösvényt méregette, és meglepődéssel látta, hogy itt három lábat fog nyerni, amott meg kettőt, elég tekintélyes sávot művelhet meg a letaposott sivatagból.

Annyira elmerült a kalkulációban, hogy észre se vette a Fő utca felől kerekedő zsibongó lármát. Semmi köze hozzá. Mr. Benshaw-nak az volt az elve, hogy mindenki csak a maga dolgával törődjék. Tekintetét továbbra is a göröngyös, poros, nap perzselte, felrepedezett ösvényre meresztette, és lelki szemeivel már látta, micsoda riadt kétségbeeséssel fogadják az iskolás kölykök a megdöbbenő változást.

De a zshivaj hirtelen megerősödött. Önkéntelenül hátrafordult, és felhördült. Mégiscsak köze van ahhoz a lármához. De még mennyire hogy köze van hozzá! Görcsösen megszorította a kapát, és cromwelli bösz elszántság ült ki az arcára. Micsoda arcátlan vakmerőség! Hát ez is lehetséges?!

Egész eszeveszett tömeg rontott be vakmerően a birodalmába.

Egy szurtos kisfiú ugrott be először az epreskertbe. Megelőzött mindenkit, vadul kalimpált a kezével, úgy szaladt. Nyilván ő volt az úttörő. Vagy harminc lépésnyire mögötte zömök, piros papucsos emberke futott, kabát és gallér nélkül. Ő is arcátlanul belegázolt az eper közé. Nyomában egy másik örült, még szemérmetlenebb öltözkében, lábán ugyancsak posztópapucs, inge fölött szabadon látható nadrágtartó... Nadrágtartó! Micsoda erkölcstelenség! Aztán Wiggs, a rendőr, a sarkában pedig Mr. Maccullum, szinte önkívületben. Utánuk még néhány örült szabólegény és Shocks, a mészáros. Még hangosabb ordítózás jelezte a főerők érkezését. Mr. Benshaw jobbra nézett - szeme már vérben forgott -, és látta, hogy a széttört kerítésen keresztül rendezetlen sorokban emberek tömege özönlik be, köztük Rymell, akit eddig barátjának tartott, a fűszeressegéd, a doktor kisinas, majd több ismeretlen személy után - Mumby!

Mumby? Mr. Benshaw szeméről egyszerre lehullott a hályog. Most már tisztán látott mindent. Az egész község fellázadt ellene: valami új átjárót akarnak kieroszakolni - pokoli terv! Mumby lazította fel őket. Tizenöt esztendő verejtékes munkáját, egy takarékoságban eltöltött élet minden eredményét akarják letaposni és tönkretenni egy rosszindulatú posztókereskedő kedvéért.

Nem hiába volt Mr. Benshaw a régi, nyakas szabadparasztok utóda, mindjárt készen állt arra, hogy elszántan megvédje jogait. Előrántotta félelmetes hangú vészsípját (amelyet mindig ott hordott a zsebében), belefűjt, aztán nekirontott az ellenségnek. Először a gyűlölt Mumbyt vette célba, a birtokháborító csöcselék vezérét, a tolvaj Lucy apját, felbujtóját és védelmezőjét. Meglepetésszerűen csapott le a lihegve rohanó emberre, és egy kapavágással leterítette. Aztán kissé támoilyogva másodszor is meglendítette a kapát, de nem volt elég fűrge, és így Mr. Rymell ép bőrrel menekült meg.

A vészsípnak, amelyet Mr. Benshaw magánál hordott, komoly szerepe volt abban a jól megszervezett hadjáratban, melyet a birtokháborítók és gyümölcstolvajok ellen folytatott. Minden munkása kapott egy-egy ilyen sípot, és ha valahol felhangzott a sípjel, mindenki köteles volt megragadni valami keze ügyébe eső fegyvert, és részt venni a betolakodó ellen indított

hajtóvadászatban. A munkások örömmel tartották be ezt az utasítást, mert ez volt az egyetlen pihenőjük és multságuk az egyhangú, kemény munka hosszú-hosszú órái alatt. Most is hatott a vészjel: bámulatos gyorsasággal és lelkes ügetéssel jöttek a béresek és napszámosok, ki a szérűből, ki az üvegházból, ki a táblák közül, hogy morcos gazdájuk segítségére siessenek.

Lám, lám, lám, milyen csodálatos „testvéri egyetértés” uralkodott a munkás és a munkaadó közt azokban a szép napokban, amikor a szocializmus még nem vált a munkások hitvallásává!

A munkások tehát gazdájuk segítségére siettek. De még sok érdekes eseménynek kellett leperegnie, mielőtt akcióba léptek volna. Először is a csavargót különös lelkesedés szállta meg. Az a csalóka érzés fogta el, hogy a társadalom rehabilitálja. Itt áll szemtől szembe egy félelmetes emberrel, aki kapájával hadonászva valamilyen rejtélyes okból fedezni akarja Bealby visszavonulását. S most úgy látszott, hogy az egész világ a csavargó pártján áll, és szembefordult ezzel a kapás emberrel. Most az egyszer a csavargó mellé sorakoztak fel az emberi társadalom összes erői, amelyek ellen egész életén át küzdött, s amelyektől úgy félt, ahogy csak a kiközösített ember tud félni. Most a többség az ő háta mögött állt, az epreskertben még egy rendőr is felbukkant, hogy csatlakozzék hozzájuk, meg egy kereskedő, a legsötétebb, a legtekintélyesebb fajtából. A csavargó most tisztességes polgárnak és hősnek képzelte magát, aki tisztességes polgárok élén a kitaszítottak ellen harcol. Szemébe hulló sima haját hátravetette, fölemelte két karját, és hangos kiáltással rávetette magát Mr. Benshaw-ra. Kabátjának két szárnya lebegett a szélben. De a kapa lesújtott, és a csavargó hátraesett, akár egy zsák.

Ámde a Shocks fiú ügyesen kihasználta az alkalmat. Miközben Mr. Benshaw a kapát forgatta, a fiú mögéje settenkedett, hátulról a nyakába ugrott, és lerántotta a földre. Mr. Rymell, aki fürge ember volt, és hivatásánál fogva gyakran kellett viaskodnia félelmetes teremtményekkel, kicsavarta kezéből a kapát, és elkapta a kezét, sajnos kicsit későn, mert a következő pillanatban ő is a földön volt. Mire Mr. Benshaw gárdája megérkezett a harc színterére, a vezér már le volt fegyverezve, a csata sorsa eldőlt, és a győztes ellenség letaposta az epret köröskörül.

Mumby csakhamar felült, mert inkább a rémület terítette a földre, mint Benshaw úr kapája. A csavargó azonban szétterpesztett lábbal, elnyúlva feküdt a földön, pofacsontján égő seb piroslott, arcán pedig mély megdöbbenés komorlott.

- Hogy képzeled, Mr. Benshaw, hogy csak úgy egyszerűen leütheti azzal a kapával a békés járókelőket? - ordította Mr. Rymell.

- Hát maguk meg hogy képzelik, hogy csak úgy be lehet rontani a drága eper közé?

- Mi nem a gyümölcs közé futottunk, hanem az után a fiú után.

- Legalább tíz font kárt csináltak. Gyalázatos disznóság... Az a gaz Mumby!

Mr. Rymell egyszerre felismerte a helyzetet, elengedte Mr. Benshaw kezét, és föltérdelt.

- Úgy látom, Mr. Benshaw, maga azt hitte, hogy itt keresztül akarunk gázolni.

Mr. Benshaw nagy ügyel-bajjal felült, és amennyire dühös hörgéséből ki lehetett venni, az iránt érdeklődött, hogy minek nevezi ezt Mr. Rymell.

- Az a fiú gázolt keresztül, mi meg csak kergettük... Igaz is, hol az a fiú? Elcsípte valaki?

Amint elhangzott ez a kérdés, egyszerre más irányba terelődött az emberek figyelme, amely eddig Mr. Benshaw-ra és kapájára összpontosult. Valahol messze, az üvegházi növények napsugaras parcelláján ott állt a kis szabó, és éppen harmadszor szedte fel piros papucsát,

amely minduntalan lejött a lábáról ezen a jó, porhanyós talajon. Rajta kívül mindenki mást eltérített az eredeti céltól Mr. Benshaw viharos szereplése. Bealby pedig... Bealbynek nyoma veszett. Egérutat nyert, eliskolt, kereket oldott.

- Miféle fiúról beszélnek? - kérdezte Mr. Benshaw.

- Egy veszett kis vadóc volt, aki nekünk ugrott, mint egy patkány. Valami gonosztevő lehet. Öt font jutalom van kitűzve a fejére.

- Gyümölcslopásért?

- Igen, igen - felelt Mr. Rymell mohón.

Mr. Benshaw elgondolkodott. Tekintete a letaposott gyümölcsre esett.

- Uuuuuristen! - kiáltott fel. - Nézzék meg, mit csináltak itt! És ez a gazember ott még mindig az eperben hentereg. Ez az a vadállat, aki le akart ütni!

- Alaposan kupán vágta! - jegyezte meg Maccullum.

A csavargó megfordult, és egy másik, még sértetlen táblára hentergett. Nyögött, mint egy haldokló.

- Megsebesült - állapította meg Mr. Mumby is.

A csavargó még egyet huppant, aztán úgy meglapult, hogy még a lélegzetét is visszafojtotta.

- Vízet kell hozni - mondta Mr. Rymell, és felállt.

A víz pusztá említésére a csavargó görcsösen meg vonaglott, nagy kinnal megfordult és kábultan felült.

- Nem köll víz! - mondta gyenge hangon. - Elegem volt a vízből! - Majd, meglátva Mr. Benshaw rámeredő tekintetét, bámulatos gyorsasággal talpra ugrott.

Most egymás után feltápászkodott mindenki, aki még nem állt két lábon, s mindenki igyekezett tisztas távolságra kerülni attól a táblától, amelyen nagy izgalomban letaposta az epret.

- Ez az az ember, aki rám mászott - mondta Mr. Benshaw. - Ki ez tulajdonképpen? Mit keres itt?

- Kicsoda maga, hé? - ordított Mr. Rymell. - Mi dolga van itt? Hogy mert ide begázolni?

- Maguknak akartam segíteni - felelte a csavargó.

- Szép segítség - mondta Mr. Benshaw.

- Azt hittem, az a fiú tolvaj vagy más efféle.

- És ezért egyenesen nekem rontott.

- Nem úgy volt az, kérem alázattal... Azt hittem, segíteni tetszik őt.

- Bánom is én, mit hitt - felelte Mr. Benshaw. - Hordja el magát innen.

- Igen, hordja el magát innen, de rögtön - mondta Mr. Rymell is.

- Erre, barátocskám, erre - igazította útba Mr. Benshaw. - Fel is út, le is út. Semmi keresnivalója itt. Egyenesen az ösvényen menjen. És nehogy letérjen róla!

A csavargó elsompolygott.

- Legalább tíz font kár - kesergett Mr. Benshaw. - Erre alaposan ráfizetek. Nézzék meg azt az epret. Még lekvárnak sem jó! És mindezt egy taknyos kölyök miatt! - Szemében gonosz tűz villant fel. - Bízzák csak rám meg az embereimre. Ha elbújt valamelyik fészerbe, előkerítjük, és ellátjuk a baját. Semmi értelme, hogy még jobban letapossák az epret. Azt mondja, gyümölcstolvaj az a kölyök?

- Ilyenkor tele van velük a környék - mondta Mr. Mumby.

- És mi az nekik, ellopni, amiért az ember reggeltől estig gürcöl! - sóhajtott fel Mr. Benshaw. - Ismerem a fajtájukat.

- Öt font díjat tűztek már ki rá - jegyezte meg a pék.

Az emberi jótekonyság néha árt, helyett, hogy segítene. Lady Laxton a kitűzött jutalommal és a plakátokkal meg akarta menteni Bealbyt, valójában pedig üldözött vaddá tette. Bármilyen képtelenség volt is, azt hitte, hogy a majorba való betörésért körözik, ezért tűztek ki a fejére vérdíjat, és ezért kergetik; ha pedig elfogják, jön a börtön, a törvényszéki tárgyalás és az ítélet. El szeretett volna futni a világ másik végére, de ez a hajsza a veteményeskerten keresztül annyira kimerítette, hogy kénytelen volt megpihenni ezen a veszedelmes környéken. A telep végén, az üvegházak mögött, megpillantott egy fészert, amelyről úgy látta, hogy már nem használják semmire. Egy sövény mellett lapulva odaosont, anélkül, hogy valaki észrevette volna. Abban azonban tévedett, hogy a fészert nem használják semmire: Mr. Benshaw birtokán nem volt semmi olyasmi, amit ne használtak volna valamire. Ezt a bódét Mr. Benshaw lomtárnak használta, tele volt ócska kertészszerszámmal, kalciumkarbidos tartályokkal, eltört taligákkal, javításra váró létrákkal, kocsideszkákkal, kátránypapírral. A hátsó falához ócska ajtók voltak támasztva. Ezek mögé bújt Bealby: csendben meglapult, örült, hogy lélegzetvételnyi nyugalomhoz jutott.

Elhatározta, hogy meghúzódik itt, míg be nem sötétedik, aztán a réteken keresztül elpályázik, és továbbmegy. Hová? Azt nem tudta. Nem volt már bizalma semmihez, a nagyvilág köröskörül csupa ellenség és idegenség. Kínzó honvágy fogta el. Milyen jó volna a kis shontsi kertészlakban! Miért is nem maradt otthon?

Nem kellett volna olyan hamar otthagyni a shontsi kastélyt, talán beleszokott volna.

Ha megfogadta volna, amit mondtak neki... ha nem támadta volna meg Thomast azzal a villával... akkor most nem lenne körözött betörő, nem tűztek volna ki ötfontos vérdíjat a fejére. Most meg itt gubbaszt éhesen, a zsebében három penny meg egy csomag zsíros kártya, meg egy doboz gyufa és különböző gyanús rendeltetésű tárgyak - és még ezeket sem tekintheti jogos tulajdonának.

Ha újra lehetne kezdeni az életet!

Ilyetén gondolatokkal töltötte el az időt, míg be nem sötétedett. Végre elhatározta, hogy továbbáll. Kikecmergett búvóhelyéről, kinyújtóztatta meggémberedett lábait, és éppen ki akart lesni az ajtón, hogy terepszemlét tartson, amikor egyszerre csak óvatos léptek nesze ütötte meg a fülét.

Úgy bújt vissza odújába, akár a gyík. A lépések nesze elhallgatott. Úgy látszik, az ismeretlen jövevény megállt, hogy füleljen. Csak nem lett figyelmes rá?

Valaki az ajtóval babrált. Kinyitotta, és óvatosan körülnézett. Majd beljebb csoszogott, és ledőlt egy rakás gyékényre.

- Fuhh! - sóhajtott fel az idegen.

A csavargó volt!

- Jól kihúztam a lutrit ezzel a kölyökkel! - dünnyögte a csavargó. - Ezt a disznót!

Ez még csak a szerény kezdet volt, aztán jobban belemelegedett, és legalább két percet szentelt Bealby kimerítő jellemzésének. Bealby abban a ritka szerencsében részesült, hogy megtudhatta, miképpen gondolkodnak felőle mások - olyanok, akikben nem keltett éppen kedvező benyomást.

- Még a gyufámat is elvitte! - hördült fel a csavargó, és ezt a kijelentő mondatot még több változatban is megismételte.

Aztán eszébe jutottak egyéb élményei.

- Jó nap volt ez... Először az a vadállat az öntözőcsővel. Epilepsziás ember kínlódik a háza előtt, nincs jobb dolga, nyakon önti hideg vízzel! Hi-deg víz-zel! A vén hülye! Hiszen meg is ölhetett volna azzal a hideg vízzel! Aszongya, csak magamhoz akar téríteni! Engem magamhoz téríteni! Örülhetsz, hogy nem vertem be azt a hülye pofádat. Te istentől elrugaszkodott vaddisznó! Egy rongyos shillingért bőrig áztatni az embert. Mindenem csupa víz lett... csak úgy csurgott az ingem... És közben az az átkozott kölyök meglóg! Ezek a mai gyerekek!... Ezt tanuljátok az iskolában, mi? Mindenemet elcsórja, és meglóg! Megállj csak, te akasztófavirág, majd megmutatom én neked... Ha elcsíplek...

Jó néhány percig kéjelgett a bosszútervekben, amelyek jórészt a legdurvább sebészet körébe tartoztak.

- Még az a kutya hiányzott. Hátha *paszterizált* kutya volt, és nem kapom meg a veszettséget? De ha megkapom, istók úgyse megharapok egypár embert. Víziszonyt fogok kapni. Sikoltozni fogok, meg habot köpködni. Így megdögleni - az én koromban! Ugatni fogok. Ugatni és harapni. Szép kis világ ez... Aztán legyen az ember megelégedett!

- Juj, de jó volna megharapni azt a málészájú hülyét, akinek az a maskara van a fején. Csuda élvezet lenne. Kiharapnék a húsából egy jókora darabot, aztán kiköpném. Hadonászik azzal a kapával, mint egy örült. Huh! És be nem áll a szája. Takarodj a kertemből! Hordd el magad! És kupán vágja az embert. És az ilyeneket nem csukják le.

- Hol itt az igazság, hol itt a józanész? - kiáltotta aztán felháborodva. - Mi vagyok én, hogy mindig velem tolnak ki? Mért éppen engem öntenek le, harapnak meg, rúgnak föl, dobnak ki, mi? A többi talán külön? Talán nincs elég gazfickó az előkelő urak közt? A bírók meg a miniszterek meg mindenféle más emberek közt? Hajaj, micsoda sötét alakok vannak köztük! Hányszor olvastam az újságban... Csak persze, ha bűnbak kell, itt vannak a csavargók. Különbben mi a fenét csinálna a rendőrség? Hogy a nyavalya törje ki őket! No majd megmutatom én nektek... Velem nem fogtok kibabrálni... Ha én egyszer elvesztem a türelmemet...

Egyszerre elhallgatott, és fülelni kezdett. Bealby alatt megreccsent a deszka.

- Affene! Hát ez meg mi? - szólalt meg aztán hosszú hallgatás után. - Most mit csináljak?

Aztán, kissé szelídebben zsörtölődve, hozzálátott, hogy megvesse egyszerű ágát.

- Amilyen pechem van, még innen is kikergetnek - morogta. - És hányan alszanak finom dunnás ágyban, akik még arra sem érdemesek, hogy a cipőmet kipucolják... A *zistenit* ennek a kutya világnak!

Szörnyű másfél óra következett Bealby számára. Aztán hirtelen három fénysugár tört be a sötét fészerbe. Bealby megborzadva bámult, míg végre rájött, hogy csak a holdfény szivárog be a tető repedésein.

A csavargó hánykolódott, krákogott, motyogott álmában.

Mi ez? Lépések?

Igen. Lépések.

És hangok.

Néhány ember közeledett a mező szélén, halkán beszélgetve.

- A kutya-fáját! - riadt fel a csavargó, majd bizonytalanul hozzátette: - Hát ez meg mi?

Aztán lélegzet-visszafojtva figyelt. Bealby a saját szíve dobogását is hallotta.

Az ismeretlen emberek már ott álltak közvetlenül a fészker előtt.

- Ide nem ment be - hallatszott Mr. Benshaw hangja. - Azt nem meri. Egyelőre menjünk az üvegházakhoz. Beléeresztek egypár sörétet, ha meglátom. Ha kiszökött volna, elcsípték volna az úton...

A lépések eltávolodtak. A csavargó óvatosan fészkelődni kezdett, majd lassan az ajtó felé csoszogott. Erőlködve rángatta, aztán kissé kinyitotta. A holdsugár széles sávban szűrődött be. Bealby óvatosan előrenyújtotta a fejét, s meglátta hátulról a csavargó sötétbe vesző alakját, amint kidugja fejét a résen.

- Gyerünk! - suttogta a csavargó, és kilökte az ajtót. Válla közé húzta fejét, és eliramodott. Az ajtót nyitva hagyta maga mögött.

Bealby azon törte a fejét, hogy kövesse-e a példáját. Ki is ment néhány lépésnyire, de egyszerre ijedten visszaesont, mert kiáltás hangzott fel valahol a kert végén.

- Hopp, ott szalad! - kiáltotta egy hang. - Ott a palánk árnyékában.

- Vigyázz, Jim!

Bumm. Bumm.

- Állj félre! Van még itt sörét!

Bumm. Bumm. Bumm-bumm.

Jajgatás. Csend. Aztán megint közeledő lépések.

- Ezt megkapta - mondta Mr. Benshaw. - Az első is célba talált, de azt hiszem, másodszor is belésóztam egy kicsit. Nem láttam jól, de hallottam a jajgatást. Ezt nem fogja egyhamar elfelejteni. Nincs jobb orvosság a gyümölcstolvajok ellen, mint a sörét. Csukd be azt az ajtót, Jim. Látod, mégis ott bujkált.

Még soká tartott, míg Bealby rászánta magát, hogy kimerészkedjék a holdvilágos nyári éjszakába, és nagyon megtört, gyáva kis legényre sütött le akkor a vidám telihold.

Kitaszítottanak érezte magát. Senkije a világon... Hova menjen? Most látta csak, milyen nehéz dolog letérni azokról a szűk, de biztonságos ösvényekről, amelyeket a társadalom szab ki az ember számára.

Úgy sajnálta magát, hogy alig tudta visszafojtani a pityergést.

Talán nem is volt még olyan késő, mint ahogy Bealby gondolta. Némelyik házban még égett a lámpa, és Bealby abban a kitüntetésben részesült, hogy láthatta, amint Mr. Benshaw elmerengve lefeküdni készül. Flanel hálóing volt rajta, és jó hosszú imát mormolt, mielőtt eloltotta volna a gyertyát. Ekkor Bealby hirtelen megfordult, és átmászott a kerítésen. Egy kutya ugatott a távolban.

Crayminsterben is égett még vagy tíz lámpa; Bealby ennyi világos ablakot számlált össze. Azok is egymás után kialudtak. Bealby kitartóan bámulta az utolsót, míg ki nem hunyt az is. Erre majd elsírta magát, annyira elkeseredett.

Előbb a folyó sással borított partján bandukolt, de kellemetlen volt hallgatni a víz szotyogását a sápadt holdvilágban. Aztán egyszerre felfedezte, hogy vagy harminc lépéssel odább egy nagy, fehér ló áll mozdulatlanul a ködben. Így inkább felment az országútra, és felballagott a domboldalon a kis veteményesek felé: oly hívogatóan integetett feléje az a sok fészert!

Nyúl ugrott ki előtte a bokrok közül. Nyöszörgött. Mért nyöszörög a nyúl?

Aztán egy zöld csík villant el előtte a fűben. Juj! Gyík.

Valaki leselkedik a ribizlibokrok között. Talán a csavargó? Nem, senki, semmi. Nincs mögötte üldöző. Tátongó, üres csend van előtte és utána. Se arca, se teste, se alakja, se hangja: a legkegyetlenebb ellenség valamennyi közt. És a hold bámul le az égről. *Bámul*. Lehetetlen, hogy csak úgy süt, és nem lát...

„Jó volna valaminek nekitámaszkodni” - gondolta, és egyszerre megpillantott egy csűr mellett egy rakás ócska limlomot. Leült, hátát nekitámasztotta a kátrányozott deszkának - így legalább hátulról nem támadhatja meg senki. Szilárdan elhatározta, hogy a szemét semmi körülmények között sem hunyja le. Ez végzetes következményekkel járhatna...

Fényes nappal volt, mire felébredt. A madarak vidáman csicseregtek.

Tovább bujdosott.

Messze volt már Crayminstertől, mikor a domboldalon egy ember mellett ment el. Az ásójára támaszkodott, és fürkésző pillantást vetett Bealbyre. Bealby hátranézett, és látta, hogy az ember jön utána. Ez is olvasta a hirdetményt. Ez is öt fontot akar keresni az ő bőrén.

Bánja is ő. Talán legjobb volna, ha elfognák, és vége lenne ennek a hajsának. De azután eszébe jutott, hogy a börtön mégiscsak félelmetes dolog, csupa kő meg sötétség. Nem, még egy utolsó kísérletet tesz. Futásnak eredt, végigrohant egy ültetvény szélén, aztán keresztülgázolt az ültetvényen, átvergődött a tövises rekettyebokrok közt, és egy gizgazos, elhanyagolt utat fedezett fel, amely keresztülszelte a dombot. Bealby bukdácsolva ereszkedett lefelé a meredek lejtőn. A domb lábánál egy ember ült odatámasztott motorkerékpárja mellett. Ügyet sem vetett Bealbyre, sőt észre sem vette. Összeszorított kezében, gyűrött térképet szorongatott. Most egyszerre földhöz csapta a térképet, belerúgott, rátaposott, és káromkodott szenvedélyesen...

Bealby pedig futott le a domb hátán, megbotlott a gazban, és gurult le a meredek domboldalon. S ahogy leért az országútra, néhány lépésnyire tőle megpillantotta Douglas kapitány szőke hajfürtjeit és dühösen villogó szemét. Igen, meglátta a kapitányt, a kapitány is meglátta és megismerte őt. S mikor Bealby ennek tudatára ébredt, összeroskadott, elnyúlt - megadta magát...

Bealby éppen idejében érkezett. A kapitány idegei már felmondták a szolgálatot, és a tűrhetetlen belső feszültség vad dührohamba tört ki. A kapitány meg volt róla győződve, hogy ennek a dührohamnak nincs szemtanúja. Nem is gondolt rá, hogy valaki láthatja vagy hallhatja, s így szabadjára engedte mérgét: üvöltött és toporzékolt.

A kapitány szerelmes volt Madeleine-be, a szó legigazibb értelmében. Olyan magasra csapott fel benne ez a veszedelmes szenvedély, hogy az már ritkaság civilizált, fegyelmezett emberek-nél. A kapitány szerelmes volt, nem finoman és érzelmesen, hanem hevesen és vadul. Folyton övele szeretett volna lenni, azt akarta, hogy Madeleine csak az övé legyen, és senki más ne merjen közeledni hozzá. Semmi más nem érdekelt, csak ő. Minden egyéb csak abból a szempontból számított, hogy közelebb viszi-e hozzá, vagy eltávolítja tőle. És e lázas szenvedély ellenére mégis magára hagyta Madeleine-t, hogy Bealby megkeresse. Most már keservesen megbánta. Persze azt hitte, hogy néhány óra alatt felkutatja a fiút, elviszi a szállodába, és diadalmasan odadobja a színésznő lába elé. De Bealbynek se híre, se hamva. Semmit nem ért el, de minden ok nélkül otthagya, elhanyagolta, megbántotta Madeleine-t.

- Ostoba vagyok, ha szeretni, és gyáva, ha harcolni kell! - tombolt a kapitány. - Úristen! Mindent kieresztek a kezemből. Előbb faképnél hagyom a hadgyakorlatot, aztán Madeleine-t. Állhatatlan, kapkodó, zavaros, jellemtelen fickó vagyok. Mi közöm van tulajdonképpen ahhoz az átkozott kölyökhöz? Mit érdekel engem az a kölyök?

- Most ott ül a szállodában. Egyedül! Mással fog flörtölni. Jól teszi. Megérdemeltem. Magam provokáltam ki. Végre alkalmam van együtt lenni vele, akkor is otthagynom. Ó, te hülye, te gyáva, te tökfű!

Egy pillanatra elhallgatott, aztán megint kitört:

- Ez a térkép kellett még nekem! Hogy a fenébe találjam meg azt a fiút ezen a térképen? Két ízben már úgyszólván a kezem között volt, mégsem csíptem el.

- Nincs bennem semmi határozottság! Nem ismerem fel elég gyorsan a helyzetet. Mit ér az a katona, akiben nincsenek meg ezek a képességek? És mit ér egyáltalában az a férfi, aki nem tudja megragadni a kínálkozó alkalmat? Tegnap este habozás nélkül nyomon kellett volna követnem azt a hájfejt, aki söréttel ment utána. Akkor talán lett volna valami remény.

- Elég volt ebből a hülyeségből! Visszamegyek hozzá. Letérdelek elé, bocsánatot kérek tőle... Képelem, milyen fogadtatásban lesz részem...

És dühösen összegyűrte a térképet.

Ebben a pillanatban, mintha odavarázsolták volna, egyenesen a lába elé gurult Bealby.

Piszkos Bealby. Kócos Bealby. Sáros Bealby. De mégiscsak Bealby.

- Úristen! - kiáltott fel a kapitány felpattanva. - Hát te mit keresel itt?

Bealby egy pillanatig némán, szánalmasan meredt rá. Aztán egyszerre bögni kezdett.

- Bruhaha! Éhes vagyok! - zokogta.

- Te vagy a Bealby? - kérdezte a kapitány, és vállon ragadta a fiút.

- Mindenki engem kerget - bömbölte Bealby. - Ha megfognak, dutyiba csuknak. És ott nem kapok semmit enni. Pedig én nem csináltam semmit... És tegnap óta egy falatot sem ettem...

A kapitány gyorsan határozott. Nem lesz több tétovázás. Most már tudja, mit kell tennie. Egy percet sem pazarol el többet. Gyerünk - mint a villám!

- Hé! Ugorj fel ide mögém. Jól kapaszkodj belém...

A kapitány most valóban villámgyorsan lépett akcióba, és olyan erélyről tett tanúságot, hogy Napóleon *kismiska* volt hozzá képest. Ha Bealby üldözője kijött volna az útra, nem látott volna már se kapitányt, se Bealbyt, csak egy összegyűrt térképet a porban és egy kis füstöt a levegőben. Benzinszag, berregő zaj, mintha cséplőgép kattogna a távolban... A motorkerékpár

már egy jó mérföldnyit megtett a Beckingstone-ba vezető nyolcmérföldes úton. Tizenegy percnyi szédítő robogás után megálltak Beckingstone-ban a kis kávéház előtt. Itt Bealby reggelit kapott, tojáást, szalonnát, dzsemet. Mialatt Bealby falt, ámult és magához tért, a kapitány felkutatott egy kerékpárjavító műhelyt, és egy fűzfavesszőből font pótkocsit bérelt; használt pótkocsi volt, de igen kényelmes. Így repült fel Bealby Londonba. Csak úgy hasították a verőfényes reggeli levegőt, és csavargók, üldözők, rendőrök, pékek, epreskertek, körözőplakátok, éjszakai rémképek elmaradtak, eltörpültek, semmivé foszlottak.

A kapitány nem sokat magyarázott Bealbynek, csak a legszükségesebbre szorítkozott.

- Meg ne ijedj. Ne félj egy csöppet se. Mondd el majd az egészet, egyszerűen, pontosan, kerte-lés nélkül, úgy, ahogy történt. Mondd el, hogyan kerültél bele az egész históriába, és hogyan szöktél meg.

- A rendőrségre akar vinni?

- Nem, fiam. Feljebb. Magához a lordkancellárhoz viszlek.

- És nem fog bántani?

- Semmi bajod se lesz, Bealby. Bízzál bennem. A szintisza igazat kell elmondanod, és akkor minden rendben lesz.

A pótkocsiban fárasztó volt az utazás, de nagyon izgalmas. Ha az ember erősen megkapasz-kodik az oldalába, nem lehet semmi baj. Különben is oda van szíjazva az ember. És hogy repül ez a gép! Nem volt olyan, jármű az úton, amit a kapitány el nem hagyott... Ha bármi útjában állt, csak túlkölt, és máris szabadon roboghatott tovább. Ami pedig azt a betörést meg a többi kellemetlenséget illeti, most már minden rendbe jön...

A kapitány is felvidult az úton. Most már nem téfnfereg céltalanul, hanem végre csinál valamit. Nemsokára visszatérhet Hozzá, és megmondja neki: „Amit akartam, azt el is végeztem. Előkerítettem a fiút.” Most mindenekelőtt felmegy a drága Chickney bácsihoz. Chickney bácsi elintézi a dolgot Moggeridge lorddal. A fiú mindent igazol, lord Moggeridge belátja, hogy tévedett, és minden rendbe jön. Este már ott is lehet Madeleine-nél. Madeleine látni fogja, hogy az ő kapitánya milyen okos és energikus.

Berreg a motor. Rétek és legelők mellett, erdők és gyümölcsösök mellett, vidám kocsmák, apró falvak és büszke kastélyok mellett robogtak el.

Szaporodtak az elszórt házikók, egy város szélén hajtottak keresztül, aztán megint az országút, megint falvak, aztán egyszerre változott a kép: közeledtek London felé.

Házak, kocsmák, palánkok, falragaszok, egy aszfaltozott járda, lámpák, gáztartályok, moso-dák, egymás mellett sorakozó villák, külvárosi vasútállomás, egy ódon városka, omnibusz, villamos, hirdetőtáblák, széles gyalogjárók, valami sétány, csillogó boltok...

London.

BEALBY MINDENT MEGMAGYARÁZ

Lord Chickney alig volt öregebb lord Moggeridgenél, de nem tartotta magát olyan jól. Nagyothallott, ámbár ezt sohasem vallotta be, és annyi foga hiányzott, hogy a beszédét is nehezen lehetett megérteni. Bátran megállapíthatjuk, hogy a katonák testileg is, szellemileg is hamarabb vénülnek, mint a jogászok. A jog meg a filozófia jobban felvértezi az embert a kor ellen. A katonát több romboló bacilus éri, és légmentesen el van zárva a Gondolattól, amely élénkít, sarkall.

A jogásznak állandóan csiszolnia és frissítenie kell a tudományát, különben olyan baklövést követ el, hogy rögtön a fejére ütnek. Egy tábornok csak akkor veszi észre, hogy nem haladt a korral, ha már beköszöntött a szerencsétlenség. Lord Chickney a Bondy-Satina mellől való gyönyörű visszavonulása és az ostromlói Barrowgast öthetes védelme óta semmit sem produkált, és semmit sem tanult. Pedig az a dicső visszavonulás már régen történt, nyolcvanhétben. De a tábornok modora olyan egyszerű volt, magas, roskatag, ősz veterán-alakja olyan festői, hogy tekintélye csorbíthatatlanul megmaradt. Nyilvános parádékon hatalmas termetéről és óriási fehér bajuszáról olyan könnyen felismerték, hogy mindenki csak őt nézte, míg nála nevezetesebb férfiak észrevétlenül maradtak. Az autogramgyűjtők imádták. Minden reggel fél órát töltött azzal, hogy autogramokat adott, és emlékkönyvekbe hazafias szólamokat írt. Ezt már annyira megszokta, hogy vasárnaponként, amikor nincs posta, és különben sem illik autogramokat írni, a tábornok leült az íróasztalhoz, és lemásolta az aznapra rendelt evangéliumot. Szeretett nyilvánosan szerepelni az érmeivel, kitüntetéseiével mutatkozni. Autogramosztás után sokszor órák hosszat dolgozott különféle hazafias egyesületek és olyan társaságok részére, amelyek erőszakos erkölcsi prédikációkkal keserítik meg az emberek életét. Elsősorban azokat az egyesületeket tisztelte meg közreműködésével, amelyek szemben álltak a szocializmus minden néven nevezendő formájával, valamint azokat a társaságokat, amelyek azt a nemes célt tűzték maguk elé, hogy megfosszák a dolgozó népet, különösen pedig a dolgozó lányokat minden szabad idejüktől, mert a tétlenség veszedelmes kísértéseket rejt magában.

Sokat írt és fáradozott a társadalmi egyesületek érdekében, de beszédek nem tudott tartani rossz fogai miatt. Mert volt egy sötét folt a tábornok múltjában: ezerszer nézett szembe a halállal, de a fogásszal soha, bár nagyon bánkódott, hogy nem fejezheti ki élőszóval is nézeteit.

Gyermektelen özvegy volt, és makulátlan életet élt. Későbbi éveiben abba a hiedelembe esett, hogy ifjúkorában halálosan szerelmes volt az unokahúgába, Susanba, aki egy Douglas nevű semmirekellőhöz ment férjhez. Susan és Douglas mindketten rég a temetőben porladtak, és a tábornok átruházta szeretetét elhunyt ideáljának két fiára, akik eleven fickók voltak, de életmódjukban kifogásolni lehetett egyet-mást. Úgy beszélt róluk, mintha az öccsei volnának, és addig emlegette az irántuk való gondos és aggódó szeretetet, míg végre ők is nagybácsijuknak tekintették az öregurat. Örült, ha bajaikban hozzá fordultak, és boldog volt, ha nyilvános helyeken velük mutatkozhatott. Bizalommal, ragaszkodással, tisztelettel viseltettek a tábornok iránt, és néha lelkiismeret-furdalásuk volt, hogy nem szeretik annyira, mint megérdemelné. De hiába, ez a világ sora: szeretni valakit mindig hálátlan mesterség.

A tábornok egészen tűzbe jött, mikor a két drága fickó egyikétől, a komolyabbiktól, ilyen sürgönyt kapott:

Égető szükségem van tanácsára. Kénytelen leszek alkalmatlankodni ma délben tizenkettőkor.

Biztosra vette, hogy a fiú lelki válságba jutott, és Madeleine Philips körüli szerencsétlen bonyodalmáról van szó. Igazán hízelgő, hogy a fiú ennyire bíz benne, és egyenesen hozzá fordul. Elhatározta, hogy diplomatikusan viselkedik: részvevően, tapintatosan, de sziklaszilárdan, úgy, ahogy a becsület megkívánja. Elválasztja attól a nőtől. Abbahagyta megszokott délelőtti munkáját, nagy léptekkel fel s alá járt tágas dolgozószobájában, és megfelelő mondatokat szerkesztett a közelgő megbeszélésre. Szinte főpróbát tartott. A fiú valószínűleg érzelmes húrokat fog pengetni. Ő majd megveregeti a vállát, és nem lesz rideg hozzá. Sejtetni fogja vele, hogy benne is van szív: „Én megértelek - ezt fogja mondani neki -, én megértelek, fiam. Ne felejtse el, hogy én is voltam fiatal.”

Csupa gyengédség lesz, csupa együttérzés, de egy pillanatig sem fog megfélemlíteni arról, mivel tartozik társadalmi pozíciójának: „Vannak dolgok, fiam, amiket nem lehet megcsinálni... Dolgok, amiket a világ nem tűr el... Katonatiszt felesége legyen katonatiszt felesége és semmi egyéb... A te dolgod az, hogy a királyt szolgáljad, ne pedig valami, hm, divatos hírességet... Csinos, szerelemre méltó, eszem ágába se jut kétségbe vonni, de nézd csak - ott van a fényképe minden hirdetési oszlopon... Hát arra nem gondolsz, fiam, mondd, arra nem gondolsz, hogy egy édes kislány vár rád valahol, tiszta, illatos, mint az ibolya, üde, mint a harmat, arra született, hogy *téged* tegyen boldoggá... Ártatlan, ideális úrleányka, nem pedig, na, na, na, nem akarok mondani semmi rosszat, nem nagyvilági dáma... Gyönyörű nő, mondom, hogy gyönyörű, de már múltja van. Közzájön forog. Drága, drága fiam, én ismertem az édesanyádat, még leánykorából. Az volt a tiszta, jóságos, harmatos leányka - mintha magam előtt látnám most is! Ah! Annyi év után még mindig... eh, semmi. Nehéz dolgok ezek...”

Könnye szöktek a derék, vén katona szemébe, mikor ezeket a mondatokat kitervezte. Fel és alá járt, félhangosan motyogva, hatalmas ősz bajuszát pödörgetve. Egyik kezével ékesszólóan gesztikulált.

Ha lord Chickney gondolatai elindultak egy irányba, nehéz volt másfelé terelni őket. Titkolt és letagadott siketsége is hozzájárult vele született nehézfejűségéhez. Az igazság szava más ember lelkébe is csak suttogva férkőzik be, lord Chickney pedig nem értett a sugdosásból. Őt lökdösni kellett, a fülébe ordítani. A kapitánynak meg az a hibája volt, hogy szakadozottan beszélt, az orra alatt, nem tisztán, hangosan, amerikaiasan.

- Mondd el az egészet, fiam - fogadta lord Chickney. - Mondj el mindent. Ne mentegetőzz a ruhád miatt. Most jöttél, utazás, motorbicikli, mindent tudok. De löncsöltél már, Erik?

- Alan, bácsi, Alan. Erik a bátyám.

- Mindig összetévesztelek vele. No mindegy. Beszélj el mindent. Meséld el, hogy történt. És mit szándékozol tenni. Csak kurtán, katonásan. Hogy őszinte legyek, már sokat töprengtem ezen a dolgon.

- Ó, nem is gondoltam, bácsi, hogy már hallott róla. Tőle még nem tudhatja. De mindegy, annál jobb. Kellemetlen helyzet, azt belátja, ugye? Azt mondják, hogy az öregúr a sátánnál is komiszabb, ha dühbe gurul. Most meg dühbe gurult, annyi bizonyos. Iszonyatosan...

Lord Chickney nem is figyelt rá túlságosan. Máris közbevágott, miközben a kapitány még folytatta mondókáját.

- Nem is tudtam, hogy még egy más ember is van a dologban. Ez persze komplikálja az ügyet, nagyobb lesz a botrány. Öregember, azt mondd? Ki az?

Most mind a ketten egyszerre hallgattak el.

- Nem beszélsz tisztán, fiam - panaszkodott lord Chickney. - Mit mondtál, ki az a dühös ember?

- Azt hittem, hogy tudja. Lord Moggeridge.

- Mi... mi-mi? Lord Moggeridge? De, drága fiam, az lehetetlen!

- Azt hittem, hogy már tudja, bácsi!

- De hisz ez lehetetlen, hogy ő el akarja venni feleségül azt a nőt! Ugyan, ugyan! Olyan nincs! Hiszen az az ember legalább hatvanéves...

A kapitány kétségbeesetten bámult híres bácsijára, aztán közelebb húzódott, felemelte hangját, és értelmesebben kezdett beszélni:

- Bácsi, azt hiszem, nem értett meg tökéletesen. Én arról az afférról beszélek, ami Shontsban történt a múlt szombaton.

- Drága fiam, ne kiabálj. Arra semmi szükség sincs. Csak ne motyogj, és ne harapd el a szavakat. És logikusan beszélj, ne kapkodj összevissza! Ki az a Shonts? Egyik új liberális főrend? Olyan ismerős a neve...

- Shonts az egy helység, bátyám. Ott van Laxtonék kastélya. Hiszen ismeri Lucyt, nem?

- A kis Lucyt! Hát hogyan ismerném! Még most is magam előtt látom kibontott szép hajával... Férjhez ment ahhoz a tejeshez. De mi köze Lucynak a dologhoz, Alan? Az úgy itt kezd bonyolult lenni. Az a baj ezekkel az átkozott ügyekkel, hogy mindig komplikálódnak. Az ember egyre jobban belegabalyodik. Hogy is van csak a költeményben? *Az élet vergődés csupán, / Az első hazug szó után...* / És most persze, mint értelmes emberhez illik, ki akarsz kászálódni ebből a kuszaságból.

A kapitány egészen belevörösödött, úgy erőlködött, hogy uralkodjék magán, és világosan, nyíltan elő tudja adni a dolgot. A haja felborzolódott, és verejtékgöngyök ültek ki a homlokára.

- Szombaton meg voltam híva Shontsba. Lord Moggeridge is. Aztán a fejébe vette, hogy ugratom.

- Nagyon jól tetted, fiam. Úgy kell neki, ha vén fejjel szoknyák után mászkál.

- Lord Moggeridge nem mászkált szoknyák után.

- Jól van, fiam. Úriember vagy. Finom megkülönböztetés. Értem. Csak folytasd.

- A fejébe vette, hogy meg akarom tréfálni. Összetévesztett Erikkal. Valóságos botrány lett a dologból. Engem vádolt az egészszel, és végül is kénytelen voltam elhagyni a kastélyt...

Douglas kapitány hirtelen abbahagyta mondókáját. Észrevette, hogy a tábornok nem figyel rá. Beszélgetés közben egyre közelebb húzódtak az ablakhoz, s a tábornok most kinézett az utcára, és kíváncsian bámulta Bealbyt, aki a kerékpárhoz kapcsolt pótkocsiban ült a ház előtt. Mert a kapitány Bealbyt kint hagyta az utcán, és a fiú ült illedelmesen a pótkocsiban, míg felsőbb hatalmak döntenek a sorsa felől, és leveszik fejről a betörés vádját. Az utazás nagyon megviselte, és az ócska pótkocsi is megviselt állapotban volt, úgyhogy mind a ketten nagyon elütöttek a fényes, ragyogó, pompás motorkerékpártól. Ez a kontraszt egy hórihorgas rendőr figyelmét is magára vonta, aki merev tűnődéssel tanulmányozta a gyanús Bealbyt. Bealby nem mert visszanézni a rendőrré. Bizott ugyan Douglas kapitányban, bizton remélte, hogy nem-sokára megkapja a feloldozást a bűn alól, amelybe akarata ellenére sodródott, és megszabadul

a halott öregember szörnyű, kísértő emlékétől is. De egyelőre mégse érezte magát elég erősnek ahhoz, hogy farkasszemet nézzon a rendőrrel, és esetleg felingerelje maga ellen.

A tábornok az ablakból nem láthatta jól, ki ül a motorkerékpár pótkocsijában, mert a hatalmas termetű rendőr félig eltakarta előle Bealbyt.

Minden egyszerű lélek mélyén ott lapul a romantika. A legváltozatosabb formákban jelentkezik, és nem öli ki se kor, se foglalkozás, se tapasztalat. Az ember éli a maga kiegyensúlyozott életét, ügyeskedve, mint egy diplomata, vagy hetyke biztonsággal, mint egy világfi - s egyszerre csak váratlanul kirobban belőle a fantázia, akár egy felröppenő rakéta. Így járt a vén generális is. Most semmi másra nem tudott figyelni, csak az eléje táruló látványra. Ősz arca kipirult, és regényes, ragyogó lehetőségek gyémántjai szikráztak fel a szemében. Izgatottan ragadta meg a kapitány karját, és kimutatott az ablakon.

- Te kópé - mondta vidám elragadtatással -, micsoda álruhás hölgyet hoztál magaddal?

Douglas kapitány belátta, hogy a sarkára kell állnia, ha még ma el akar jutni bácsijával a miniszterhez. Meg se próbálta leplezni, hogy kiabál, úgy ordított a tábornok fülébe:

- Ez nem hölgy. Ez egy kisfiú. Ez a tanúm. Életkérdés, hogy bejussak vele lord Moggeridge-hez. A fiú majd elmondja ott az esetet.

- Micsoda esetet? - kérdezte a vén parancsnok bajuszpödörgetve, és még mindig gyanakodva nézte Bealbyt.

Fél óráig tartott, míg a kapitánynak sikerült rábírnia a tábornokot, hogy vegye fel a telefonkagylót, de az öreg még akkor sem értette világosan, miről van szó. Mikor a kapitány már tizedszer ismertette a tényeket, a tábornok még mindig nem akarta elhinni, hogy Madeleine-nek semmi köze sincs ehhez az ügyhöz. Hiába hangoztatta a kapitány, hogy a bácsi kiindulópontja téves, az öregúr csak az öccse vállát veregette, és bölcs mosollyal, barátságos hangon ismételte:

- Drága fiam, teljesen értlek, *tökéletesen* értlek. Az ember sose keverjen bele ilyen dologba egy hölgyet. Teljesen igazad van.

Nagy volt a köd, amikor elindultak - nem odakünn, mert hiszen ragyogóan sütött a nap, hanem a tábornok fejében. A Port Streeten valami baj történt a motorral, és ezért a tábornok bricskája előbb érkezett meg. Így legalább volt öt perce ahhoz, hogy tapintatosan és gondosan előkészítse a dolgot lord Moggeridge-nél, mielőtt a kapitány és Bealby befutottak a motorkerékpáron.

Candler különös gonddal csomagolt reggel. Tulliver Abbeybe készült a gazdájával, vikendre. A lordkancellár fáradtan, szemlátomást megöregedve, és rendkívül rossz hangulatban tért vissza az elmúlt héten Shontsból, és Candler azt remélte, hogy Tulliver Abbeyben ökegyelmessége majd magához tér. Ezúttal tehát különös gonddal kell összeállítani a poggyászt. Simán kell mennie mindennek, hogy a legkisebb bosszúság vagy kellemetlenség se érje a minisztert, különben végképp elmegy a kedve a vasárnapi kirándulásoktól. Pedig Candler a maga részéről igen fontosnak tartotta, hogy a fásasztó ülőszékbe ilyen pihenőket iktassanak. Tulliver Abbey olyan kellemes hely, amilyen kellemetlen hely Shonts. Tulliver Abbeyt lady Checksammington kormányozza bársonysimán, de acélszilárdan. A személyzet megannyi gyöngy. A vendégek? A legjobb társaság. Mr. Evesham, a Looperek, lady Privet, Andreas Doria és Mr. Pernambuco, csupa sima modorú, érett ember, csupa értékes egyéniség, akik között lord Moggeridge háborítatlanul csillogtathatja szellemét, és kipihenheti magát. Candler

elhatározta, hogy amennyire csak lehetséges, a bőröndben vagy a kis kézitáskában helyezi el a könyveket, folyóiratokat és újságokat. Ellenkező esetben a miniszter az utolsó pillanatban kapkodja össze szellemi táplálékát, hóna alá csap mindent, és Candlernek résen kell lennie, hogy felszedje az úton-útfélen elpotyogtatott sajtótermékeket; ez pedig csak felesleges sűrűlódásokra vezet, és mindkettőjük idegeit megviseli.

Lord Moggeridge fél tizenegykor kelt fel. Arisztotelész miatt heves vitája volt tegnap, és későn került ágyba. Csak egy kis hideg sültet és kávéval reggelizett. Amikor felbontotta a postát, bosszúnak látszott. Candler nem tudta kisütni az okát, de mindjárt doktor Schillerre kezdett gyanakodni; alighanem megint valami értekezés jött tőle. Vagy talán a hideg sült körül volt valami baj? Az lehetetlen. Őlordsága gyomra mindig rendkívül sikeresen birkózott meg a hideg süttekkel. Candler később lopva átvizsgálta az érkezett leveleket és borítékokat, de semmi gyanúsat nem észlelt. Egyszerre azonban fölfedezte a papírkosárban a *Mind* című filozófiai folyóirat eltépett példányát.

- Akkor történhetett, amikor kimentem a szobából - morfondírozott Candler, miközben ezt a bizalmas vizsgálatot folytatta. - Alighanem mégiscsak az a Schiller ludas a dologban.

De Candler ez egyszer tévedett. A lordkancellárt ezúttal egy cambridge-i filozófus tiszteletlen, sőt majdnem goromba cikke háborította fel, amely az Abszolút kérdéséről tárgyalta léha kabaré-stílusban. Valóságos ragályként terjed el ez a hangnem manapság a filozófiai életben. „Valóban úgy képzeled lord Moggeridge - írta többek között a cikk -, hogy az Abszolút valami illatos pára, amely egyenletesen eloszlik a Világűrben?” És így tovább.

Szörnyűség.

De lord Moggeridge már kora ifjúságában tudatosan elsajátította az önfegyelműzés művészetét, s azt rendkívül magas fokra fejlesztette. Most is rákényszerítette magát, hogy ez ügy aktáit tanulmányozza, amelyben magának tartotta fenn a végső döntés jogát; így csillapította le háborgó kedélyét. A vonatja 3,35-kor indul Paddingtonból. Két óra körül elfogyasztotta könnyű villásreggelijét, rágyújtott egy szivarra, és átolvasta az ügyre vonatkozó feljegyzéseit. Ekkor szólalt meg a telefon. Candler bejött, és jelentette, hogy lord Chickney óhajtja tiszteletét tenni, azonnal, egy némi kis fontossággal bíró ügyben.

- Némi kis fontosságú ügyben? - kérdezte lord Moggeridge.

- Egy némi kis fontossággal bíró ügyben, kegyelmes uram.

- *Némi kis fontossággal bíró ügy?*

- Lord Chickneyt nehéz megérteni, kegyelmes uram, különösen amióta hiányzanak a fogai. De úgy értettem, hogy ezt mondta.

- Nem bírom az ilyen logikátlan frázisokat, Candler - fordult hátra lord Moggeridge, és minden szót megnyomva, így folytatta. - Egy dolog vagy fontos, vagy nem fontos. Némi kis fontosságú dolog nem létezik. Szeretném, ha végre megtanulná, hogy ha felvesz egy telefonüzenetet... De nem, azt hiszem, ennyit nem várhatok el magától... Mondja meg neki, Candler, hogy máris utaznunk kell és... igen, kérdezze meg tőle, milyen ügyről van szó.

Candler tárgyalt a telefonon, és visszajött.

- Amennyire ki tudtam venni, kegyelmes úr, lord Chickney meg akar magyarázni valamit kegyelmességnek. Azt mondja, hogy egy *kis* félreértést akar eloszlatni.

- Megörjítene ezek a kicsinyítő jelzők, Candler. Nem mondta meg, mi az a *kis* félreértés, amiről beszél?

- Azt mondja... bocsánatot kérek, kegyelmes uram, de azt mondja, hogy a shontsi dolgokról van szó...

- Shonts? Akkor nem vagyok rá kíváncsi! - mondta lord Moggeridge.

Kis szünet következett. A miniszter tüntetőleg elmerült olvasmányába. A komornyik habozott.

- Bocsánatot kérek, kegyelmes uram, de... nem tudom, mit mondjak pontosan lord Chickneynek.

- Egyszerűen mondja meg neki, hogy ezt a szót: Shonts, soha életemben nem akarom többé hallani. Megértette?

Candler tétozva kisompolygott, és gondosan becsukta maga mögött az ajtót, nehogy a miniszter meghallja, ha netalántán mégsem adja tovább ezt az üzenetet a maga eredeti nyers formájában.

Lord Moggeridge bámulatosan tudta fegyelmezni magát. Tetszése szerint napirendre tudott térni bármilyen dolog felett. Pár perc múlva már meg is feledkezett Shontsról, és ezüsttokos ceruzájával nyugodtan írta a széljegyzeteket az aktákhoz.

Munkájából ismét Candler megjelenése zavarta fel.

- Lord Chickney nagyon makacskodik, kegyelmes uram. Másodszor is telefonált, és azt mondta, személyes sértésnek veszi, ha nem méltóztatik fogadni. Azt mondja, ha törik, ha szakad, beszélni kell a kegyelmes úrral... Csak két percet kér. Telefonon nem akar többet mondani.

Lord Moggeridge harmadik szivarjának a paraszára meredt. Gondolkodott. Candler úgy leste gazdájának a szemöldökét, mint a gépész a feszültségmérőt a kazán fölött. Szerencsére a műszeren nem látszott nagyobb kilengés. Nem lesz robbanás.

- Hiába, mégiscsak fogadnom kell - szólalt meg végre őkegyelmessége.

- Igenis, kegyelmes uram.

- De Candler...

- Parancs.

- Tegye ki, Candler, a bőröndöket és az úti holmikat a hall közepébe, jó feltűnően, öltözzön át útiruhába, és úgy mozogjon, mintha már indulásra készen állnánk. És vigyázzon, Candler, hogy *igazán* készen álljon minden.

S lord Moggeridge ezzel ismét munkájára koncentrált gondolatait.

Rövidesen megjelent lord Chickney.

Lord Chickney kétszer körülutazta a világot, látott mindenféle népfajt, sötétebbnél sötétebb bőrű embereket, furcsa szokásokat, ezernyi előítéletet és babonát, amelyeket mélységes megvetéssel sújtott. De a saját vidéki arisztokrata előítéleteit, amikben nevelkedett, sohase tudta levetkőzni. Makacsul ragaszkodott ahhoz a hitéhez, hogy áthidalhatatlan szakadék tátong az olyan abszolút előkelő származású ember közt, amilyen ő, és egy olyan alulról felkapaszkodott ember közt, amilyen lord Moggeridge, akinek az apja karénekes volt. Exeterben. Meg volt róla győződve, hogy az ilyen felkapaszkodott emberek mélységes hódolattal néznek a magafajtajú igazi úrra, és boldogok, ha az szóba áll velük, ha kitünteti őket a társaságával. Ezért lord Chickney a világért se tudott volna némi leereszkedés nélkül beszélni Moggeridge lorddal. Már úgy üdvözölte, hogy „Kedves, jó lord Moggeridge, hogy van?”; tüntető szívél-

lyességgel szorongatta a kezét, s olyan hangon érdeklődött öccse hogyléte felől, és úgy nézett körül a szobájában, mint egy szegényügyi gondozó, aki környezetlátogatásra szállt ki egy beteg koldus otthonába.

- Látom, készül el valahová, vasárnapra. Derék dolog.

A lordkancellár alig érthető mormogásokkal és alig észrevehető szemöldökrángatásokkal fogadta e kedveskedéseket.

- Valami *kis* félreértést méltóztatott jelezni, amiről velem beszélni óhajt, nemde?

- Igen. Igen - mondta lord Chickney, és az állát dörzsölgette. - Volt valami kis félreértés... Olyan ügyről van szó, ami bizonyos mértékben kellemetlen és...

- És sürgős természetű?

- Úgy van. Nagyon jól mondja. Némileg sürgős is. Csak az a baj, hogy egy kissé bonyolult, hogy is mondjam csak, nem olyan egyszerű. - Az ősz katona arcát huncut derű öntötte el. - Nézze csak, kedves lord Moggeridge, vannak az életben kellemetlen afférok, de sohasem szabad elfelejteni, ugye, hogy úriemberek vagyunk. Egy hölgyről van szó, akit mind a ketten ismernek. A hölgy körül van egy kis bonyodalom. De hát az embernek néha koncessziókat kell tenni, megértőnek kell lenni. A fiúnak tanúja van. Igazolni tudja, hogy a dolog nem úgy áll, ahogy ön feltételezte.

Ha hölgyekről volt szó, lord Moggeridge-nek tiszta volt a lelkiismerete. Kihúzta az óráját, tüntetőleg megnézte, és vissza se dugta, végig a kezében tartotta a beszélgetés folyamán.

- Be kell vallanom - mondta -, hogy halvány sejtelmem sincs róla, mire céloz. Ha méltóztatnék világosan megmondani: miről is beszél tulajdonképpen?

- Ismertem a fiúnak az édesanyját. Sőt, az igazság az - a tábornok eszeveszettül bizalmas lett -, hogy szerencsésebb körülmények közt... én lehettem volna a fiú apja. Ne értsen félre, Moggeridge! Nem gondolok semmi rosszra... Elég annyi, hogy úgy szeretem, mintha vérbeli fiam volna...

Mikor Douglas kapitány, még kissé izgatottan a motorbalesettől, belépett a szobába (Bealbyt kint hagyta a hallban Candlernél), rögtön látta, hogy a derék nagybácsi igen gyengén készítette elő számára a talajt.

- Egy percre várj még, kedves Alan - mondta lord Chickney. De lord Moggeridge más véleményen volt. Szemöldöke vészjóslóan rángatózott, dühösen gesztikulált a zsebórájával, és rátámadt a kapitányra.

- Nincs több szabad percem! - kiáltotta. - A kocsim máris kinn áll. Mit jelent ez a zűrzavaros, fantasztikus kertelés? Apai szeretet, meg hölgyek, meg tanú! Mit akarnak tőlem tulajdonképpen?

- Nagyon egyszerű az egész, kegyelmes uram. Ön azt hiszi, hogy én tréfáltam meg önt Shontsban. Tévedés. Ártatlan vagyok benne. Tanúval igazolom. Aki önt meglökte a lépcsőházban, aki a szobája mellett motoszkált éjjel...

- Ki biztosít engem arról, hogy...

- Egy inasgyerek a tanú a shontsi kastélyból. Az ön embere is ismeri. Láttam múlt héten odalenni a cselédszobában. Ő okozta az egész kellemetlenséget, önnek is meg nekem is, aztán megszökött. Ma reggel csíptem el. Tíz szót se váltottam vele. Ha méltóztatik, egy kérdéssel

tisztázhatja az egészet. Azért hoztam ide. Meg fog róla győződni, hogy végtelen tisztelet fűz önhöz...

Lord Moggeridge összeszorította az ajkát. Nem hitte. Nem hagyta magát meggyőzni.

- Legyen tekintettel - lépett közbe lord Chickney - egy öreg barátja érzelmeire. Öreg katona vagyok. Én mondom, a fiú nem akart semmi rosszat.

A lordkancellár egy vértanú keserűségével lökte félre a tábornokot.

- Úgy? - mondta. - Úgy? - Majd a kapitányhoz fordult: - Hol az a tanú? Lássuk azt a tanút.

A kapitány kinyitotta az ajtót. Bealby egyszerre ott találta magát a két hírneves férfiú színe előtt.

- Most mondd el mindent - szólt rá a kapitány. - De vigyázz minden szóra.

- Halljuk - mondta a kancellár. - De röviden és gyorsan. *Egy-kettő!*

Ez az „egy-kettő” olyan kemény volt, mint valami katonai vezényszó. Bealby annyira a szívére vette, hogy előreugrott egy lépéssel.

- Ne félj, fiam - mondta a tábornok nyájasabban. - Mesélj el szépen mindent.

Bealby nagyot nyelt, és elkezdte:

- Az úgy volt, kérem, hogy én nem is akartam, ő beszélt rá. Azt mondta: menj be oda...

A kapitány közbe akart szólni, de a lordkancellár méltóságos kézmozdulattal magasra emelve a zsebórát, elnémította.

- Tehát ő beszélt rá! - mondta. - Mindjárt gondoltam. Most ide figyelj! Ő tehát azt mondta neked, hogy menj be oda, és kövess el mindent, amit lehet, hogy a dolog minél jobban sikerüljön.

- Igenis, kérem - felelte Bealby, és majdnem elpityeredett. - De én nem akartam semmi rosszat annak az öregúrnak. Ő azt mondta...

- De *ki* mondta - ordított a kapitány -, ki volt az, aki mondta?

Lord Moggeridge szigorúan leintette a kapitányt kezével és szemöldökével. Majd mutatóujját parancsolóan Bealbyre szegezte, és így szólt:

- Csak az én kérdéseimre felelj. Még egy fél percem van erre a dologra. Tehát ő mondta, hogy menj be oda. Ő *kényszerített*, hogy bemenj. Te pedig, amint módod volt rá, kerekét oldottál, így volt?

- Igen, megleptem, mert...

- Elég! És ezek után, uram, ön nem süllyed el szégyenletében? Ha még valami elfogadható hazugsággal járult volna elém! Honnan veszi a bátorságot ahhoz, hogy a shontsi gyalázatos komédia után egy újabb gyalázatos komédiát eszeljen ki? Honnan veszi a vakmerőséget ahhoz, hogy komoly, tiszteletre méltó nagybátyját is belevonja ebbe a szörnyűséges, gálád csínybe, amelyet ön valószínűleg *jó viccnek* nevez? Ön nyilván betanította ezt a szerencsétlen gyermeket valami ravaszul kiagyalt vallomásra. Csakhogy ön nem ismeri a hamis tanú lélektanát. Az első keresztkérdésemre elárulja magát. El se meri kezdeni a hazudozást előttem. Ez a gyerek legalább érzi azt a szellemi nívkülönbséget, amely fönnáll köztem és ön között, uram! Candler! Candler!

Candler sietve megjelent.

- Ezek a... ezek az *urak* távoznak. Készen van minden?...

- A kocsi előállott, kegyelmes uram.

A kapitány még egy utolsó, kétségbeesett erőfeszítéssel próbálkozott.

- Kegyelmes uram! - hörögte. - Kegyelmes uram...

A lordkancellár méltóságteljes nyugalmat erőltetett az arcára, de a szemöldöke úgy hullámozott, mint viharos tengeren a fekete tajték. Nem hagyta a kapitányt szóhoz jutni.

- Douglas kapitány. Ön, úgy látom, nem is sejti, mennyire igénybe van véve az ideje és a türelme annak, aki a köz szolgálatában olyan pozíciót tölt be, mint én. Ön úgy látja az életet, mint egy óriási, mulatságosan tarka szőnyeget, amelybe ön is belehímezheti a maga bohókás ákombákomjait. De nem így van. Az élet nem tréfa. Az élet igen komoly dolog. Ön ki fog engem nevetni, pedig öreg és tapasztalt ember vagyok, aki tudja, mit beszél. A tréfa, higgye meg, nem tartozik az élet céljai közé. Ami pedig az ön személyét illeti, önről az a véleményem, hogy elviselhetetlenül ostoba, felelőtlen, haszontalan fiatalember. Ostoba. Felelőtlen. Haszontalan.

Miközben beszélt, Candler alázatosan rásegített egy rendkívül elegáns, méltóságos szabású, finom porköpenyt.

- Kegyelmes uram... - kezdte újból Douglas kapitány, de most már meglehetősen szárnyaszegetten.

- Elég! - rivallt rá a miniszter fenyegetően, mialatt Candler lehúzogatta a porköpeny alatt kabátja szárnyait, és a gallérját igazgatta.

- Bácsi...

- Elég! - felelt a tábornok is nyersen, erélyesen, katonásan, és pontosan kilencven fokos szögben elfordult tőle. - Nem is hiszed, mennyire fáj ez nekem, Alan. Csalódtam a Douglas vérben. Ezt igazán nem vártam volna. Hamis tanú és tekintélyes emberek sárba ráncigálása... Kedves Moggeridge, Végtelenül sajnálom...

- Tábornok úr, ne is mentegetőzzék, ön éppolyan áldozata ennek az eltévelyedett fiatalembernek, mint én. Hogy valaki ilyen ostoba módon próbálkozzék... Sajnálom, hogy annyira sietek, hiszen önnel...

- Ó, te szerencsétlen kölyök, te elvetemült kis csirkefogó, mit csináltál! - kiáltott a kapitány, és Bealbynek rontott. Bealby a falhoz lapult, és egészen összezsugorodott.

- Én nem csináltam semmit. Én nem akartam... - bögte.

Hirtelen Madeleine jutott az elcsigázott fiatalember eszébe. Madeleine édes arca tolult fel zűrzavaros képzetei közé, és eltakart mindent. Lám, kockára tette ennek a drága nőnek a szerelmét, megbántotta, megsértette - és most hová jutott? Annyira elvesztette az eszét, hogy a miniszter és a tábornok jelenlétében meg akarja verni ezt a piszkos, szepegő kisfiút! Úgy érezte, hogy egész világa összeomlott, hogy mindent feláldozott, mégpedig értelmetlenül. Madeleine szerelmét is feláldozta.

Most úgy érezte, hogy a szerelem a legnagyobb, a legfontosabb dolog a világon. S egyszerre rájött arra, hogy annak, aki elaprózza a céljait, semmivé foszlik ez egész élete. Az ördög vigye ezt az egész Bealby-históriát! Most már nem törődött sem a jó hírnévvel, sem az illendőséggel, nem érdekelté többé, hogy neheztel-e rá lord Moggeridge vagy sem, és fűtyül lord Chickney jóindulatára is.

Sarkon fordult, és kirohant a szobából. Valóságos akrobata mutatványra kényszerült, hogy meg ne botoljon a lordkancellár bőröndjében, amelyet az inas tapintatlanul odarakott az ajtó elé. Keresztülsietett a tágas, előkelő hallon, és a következő percben beindította a motorkerékpárt, felpattant rá, és elrobogott. Arca vörvörös volt, mint akit a guta kerülget. Kis híja, hogy neki nem ment lady Beach Mandarin pompás fogatának, merész kanyarral kerülte ki az utolsó pillanatban egy halkereskedő triciklijét, s csaknem elütötte Mr. Pomegranate-ot, a híres rendezőt, aki színészeitől ellesett pózzal és szerzőitől ellesett szórakozottsággal vágott át az úton. Így pöfögött, töff-töffözött, robogott a kapitány szerelme felé, hogy viszontlássza azt az ellenállhatatlanul bájos leányt, aki oly végzetes módon útjában állt pályafutásának.

Eszeveszett sebességgel száguldott kifelé a kapitány Londonból, lépten-nyomon veszélyeztetve a járókelők testi épségét. Szíve telis-tele volt keserőséggel, átokkal, önváddal és káromkodással, külsőleg azonban pulykavörös arcán kívül semmi sem árulta el, miféle viharok hajtják előre ilyen vad erővel. Most egy nyílt mezőségen robogott keresztül. Egy mérföldkö mellett száguldott el éppen. *London 13 mérföld* - kapta el szemével a felírást, mikor irtózatos dőrejjel kipukkant a hátsó gumija.

Minden ember életében vannak döntő pillanatok, fordulópontok, s ezek nemegyszer éppen olyan formában jelentkeznek, mint ez a pukkanás; valaki egy dörrenést hall, vagy éjszaka felriad álmából, vagy hirtelen felvillanó fényt pillant meg az úton - s ezek a jelentéktelen apróságok jelzik, hogy megérlelődött valami új, és gyorsítják ezt az érlelődési folyamatot.

A leghevesebb szenvedély sem jelent még akaratkoncentrációt. A kapitány szenvedélyes hevessége nem tört egységes cél felé, nem rejlett mögötte egyértelmű akarat. S valójában nem is azért robogott ilyen eszeveszetten, hogy minél előbb elérjen egy kitűzött célt, hanem inkább azért, hogy meneküljön saját diszharmóniája elől.

Miután megpróbálta a kereket megjavítani, de a gumi nem hallgatott az okos szóra, miután földig csepült valami láthatatlan ellenséget, miután megtett vagy száz lépést az országúton, majd visszafordult, mert nem tudta magát rászánni arra, hogy bemenjen a legközelebbi városba felkutatni egy javítóműhelyt - ellenállóereje végképp kimerült. Egyszerre rádöbrent, hogy abban, ami vele történt, mély tanulság rejlik. Leült az út szélére, vagy húsz lépésnyire a rokkant kerékpártól. Férfiasan beismerte, hogy több erőfeszítésre már nem képes, és megadta magát. Mindenre felkészült, de egy lyukas gumival már nem tudott megbirkózni.

Mindenféle kérdés támadt fel benne: „Ki vagyok én, és mit akarok voltaképpen? Minek ez a vad hajsza, és hogy kerültem ebbe a zsákutcába?” És még több ehhez hasonló kérdés is feltolult benne - csupa olyan, amelyet a modern élet sietsége és izgalmi közepette módszeresen elhanyagol az ember.

Egyszóval a lázas és hajszás napok hosszú sora után most először szánta rá magát Douglas kapitány arra, hogy tiszta vizet öntsön a pohárba.

Néhány dolog hirtelen olyan világos lett előtte, hogy csak bámult: miért nem látta így idáig? Bealby természetesen ártatlan; meg volt ijedve, meg volt zavarodva; gondosan elő kellett volna készíteni, betanítani, kipróbálni, mielőtt a miniszter elé kerül. Ez olyan világos volt, hogy a kapitány meg se tudta érteni saját esztelen hanyagságát. De a baj már megtörtént. Hatvanhatszor a feje tetejére állhat, akkor se engesztelheti ki lord Moggeridge-et, akkor se világosíthatja fel lord Chickneyt. Ez tiszta sor. De nem egészen tiszta az, hogy miért volt ő az utolsó hetekben olyan izgatott, olyan hóbortos, miért viselkedett olyan értelmetlenül, mi borította fel belső egyensúlyát ezekben a hetekben.

Azt is világosan látta a kapitány, hogy az egész ügyben csak egyetlen fontos dolog van: akaratának teljes letörése. Miért rohan most vissza Madeleine-hez olyan türelmetlenül? Szereti? Ördögöt. Inkább haragszik rá. Igazában nem szereti, ezzel most teljesen tisztában volt. Csak izgatta ez a nő, ebből származott minden nyugtalanság, kapkodás, türelmetlenség, zavar, amely az utolsó heteit megkeserítette. S ebből fakadt az a túlradó, féktelen energia is, amely arra ösztökéli, hogy folyton hajszolja magát.

„Ide-oda nyargalok, mint valami örült spanyol - gondolta. - Most például mit akarok? Hova rohanok? Ha visszafutok hozzá, adni fogja a megsértett királynőt. Azt hiszi, ő a világ közepe, nincs érzéke semmi iránt, ami nem körülötte forog. Regényhős kell neki, színpadi hősszerelmes. Gyötörni fog, mert lételeme, hogy gyötördjem miatta, és minden más férfi is gyötördjön miatta. Arra született, hogy megkínózzon mindenkit, aki a bűvkörébe jut.”

Néhány pillanatig eltűnődött ezen a felfedezésen, és egyszerre csak két korszakalkotó, titáni szó tört ki belőle:

- *Nem akarom!*

Elhatározta magát. Talpra ugrott. Az arca sápadt volt, de elszánt, és nyugodt. Úgy otthagyta az országúton a kerékpárját, mint a pinty. Egy szemközt jövő pesztonkától megkérdezte, merre van a legközelebbi vasútállomás, és elindult a megadott irányba. Útközben - mivel éppen alkalom kínálkozott rá - beugrott egy kerékpárjavító műhelybe is, és megbízást adott, hogy szállítsák be és őrizték meg számára az elhagyott motorbiciklit. Az első vonattal Londonba ment, otthon megfürdött és átöltözött, a klubjában megvacsorázott, és még az éjjel útnak indult Franciaországba. Ha még egy nap maradt is a hadgyakorlatokból, azt megnézi.

Csak onnan írt levelet Madeleine-nek másnap, a szokásos hangon. De célzást sem tett a szerelmükre. A Szajna völgyét meg Rouen városát írta le néhány élénk, „mesteri” mondatban.

„Ha érdemes ezzel a nővel törődni, akkor ebből meg fog érteni mindent” - gondolta.

De előre tudta, hogy Madeleine semmit sem fog megérteni.

Mrs. Geedge éles szeme azonnal észrevette a levelet a többi közt, és később bőséges anyagot nyújtott kíváncsiságának Madeleine viselkedése. A színésznő váratlanul olyan hangos és jókedvű lett, mint még soha. Ugrált, dalolt, kacagott, és egyszeribe kedvet kapott mindenféle mókához: menjenek kirándulni, rendezzenek majálist, táncmulatságot. Geedge úrnak a vállát veregette, és belekarolt Bowles tanár úrba. A két férj e bizalmaskodást bárgyú mulyasággal fogadta, és Mrs. Geedge titokban megvetette őket e gyáva szemérmességért. Madeleine egy-két félénk idegent is bevont a társaságba, akik eddig nem mertek közeledni. Pompás ötlete támadt. Rendezzenek holdfényes kirándulást ma éjjel.

- Nagy tábortűzet gyújtunk, és aztán táncolni is fogunk.

- Nem lenne jobb holnap? - kérdezte Mrs. Geedge.

- Nem, ma. Még ma.

- De holnapra talán visszajön a kapitány. Ő nagy mester ilyen dolgokban, jó lenne megvárni.

Mrs. Geedge tudta, mit beszél. Látta a francia bélyeget a kapitány levelén. Csak ki akarta ugrasztani a nyulat a bokorból.

- A kapitány? - csodálkozott a színésznő derűs ártatlansággal. - A kapitányt visszaküldtem a dolgára. Nem akarom, hogy elhanyagolja a hivatását.

Mikor a kapitány minden búcsú és formáság nélkül hátat fordított a miniszternek, senki sem vette észre - még maga Bealby sem -, hogy otffelejtette a kis mentőtanúját. A tábornok és a lordkancellár kiment a hallba. Bealby, Candler intésének engedelmeskedve, szerényen utánuk sompolygott. Együtt sodródott ki velük a kapun. A másodkomornyik fűttyentésére odaállt az oszlopos előcsarnok elé egy konflis, hogy hazavigye a tábornokot, s a lordkancellár kimért udvariassággal, de gyorsan elköszönt. Candler fensőbbbséges és kissé szemrehányó arccal meghajolt, és gazdájával együtt beült a lordkancellár kocsijába. Bealby bánatos szorongással látta, hogy egyedül marad az ismeretlen város forgatagában. Csak a másodkomornyik állt még a kapu előtt, de Bealby úgy érezte, hogy az ő barátságára nem számíthat. Másodkomornyikkal sohasem volt jó viszonyban.

Lord Chickney egyik lábával már felhágott a kocsi lépcsőjére, amikor arra lett figyelmes, hogy valaki félénken belekapaszkodik kabátja szárnyába. Kérdőleg nézett hátra.

- Kérem, uram, én még itt vagyok - szólalt meg Bealby.

- No és? - kérdezte a tábornok némi tünődés után. Bealby végtelenül elszontyolodott. Az arca és a hangja elárulta, hogy közel van a pityergéshez.

- Kérem, én haza akarok menni Shontsba.

- Jól teszed, fiacskám, menj szépen haza Shontsba.

- De ő már elment...

Lord Chickney arany szívű bácsi volt. Azt is tudta, hogy a nyilvános jótékonyság, rongyos emberekhez való leereszkedés, a méltóságos formák mellőzése csak emeli a népszerűséget. Felvette a piszkos fickót kocsijába, kivitte a Waterloo pályaudvarra, váltott neki harmadosztályú jegyet Chelsome-ig, borraivalót adott egy hordárnak, hogy tegye fel a fiút a megfelelő vonatra, aztán barátságos, apai módon elbúcsúzott Bealbytól.

Mire Bealby a shontsi uradalomba ért, *érezte*, hogy az uzsonna ideje már elmúlt.

Az a Bealby, aki egyheti kalandozás után visszatért, komolyabb és bölcsőbb Bealby volt, mint a régi. Nem értette tisztán, hogy mi történt vele, a kapitány haragja és hirtelen eltűnése például rejtély volt előtte. Nagyjában és egészében azonban az volt az impressziója, hogy majdnem súlyos büntetést kapott, de az utolsó pillanatban megkegyelmeztek neki, és csak megszégyenítették. Csupán a kedves, nagy bajszos öregúrban, volt egy kis emberség, aki megsajnálta, és kivitte a vonathoz.

De Bealby megtanulta, hogy a kaland nem fenéki tejfel. És elvégre ez a tapasztalat a bölcsesség kezdete. Örült, hogy megszabadult a csavargótól, és talán még jobban örült annak, hogy megszabadult a crayminsteri polgároktól. Sajnálta, hogy soha többé nem fogja látni azt a gyönyörű, mosolygó hölgyet. Nagyon, nagyon, nagyon zavart és kábult volt. Végül pedig azon törte a fejét, hogy lesz-e otthon tea és pirítós kenyér. Uzsonnaidő már régen elmúlt, azt érezte. Nagyon késő lehet.

Mi lesz a legtanácsosabb? Sompolyogjon vissza észrevétlenül a kastélyba, az ablaktalan hálókamrába, vegye fel a zöld kötenyét, és jelenjen meg a tálalóban engedelmes, közönyös arccal, mintha mi sem történt volna? Avagy menjen haza a kertészlakba?

Végül a kertészlak mellett döntött. Otthon hamarabb kap valami harapnivalót, és egyelőre ez a fontos.

Átvágott a parkon, de megszokott útvjáról letérítette egy hosszú, mély árok, amelyet azóta ástak, hogy ő elszökött. Mire való ez? Csak elcsúfítja a parkot. Mikor a kastély homlokzata előbukkant a fák közül, újabb meglepetés várt rá. A kastély összevissza volt foltozva és tapasztva, mintha valami részeg kocsmai verekezésben csúnyán helybenhagyták volna. Az egyik torony szinte be volt pólyázva deszkaállványokkal. Mi történhetett azzal a szegény toronnyal? De nem ért rá sajnálkozni, túlságosan el volt foglalva a maga bajával.

Szerencsére elérte a kertészlak ajtaját, anélkül, hogy apjával találkozott volna. Olyan szendén nyitott be, hogy anyja fel se nézett. Az asztalnál ült, és valamit varrt. Valami frissen feketére festett szövetből. Bealby nagyon csodálkozott rajta, hogy az anyja milyen sápadt, és milyen lankadtan, milyen megtörten hajlik munkája fölé.

- Édesanyám!

Anyja riadtan felnézett, és nagy, fényes, kerekre nyitott szemmel bámult a kisfiúra.

- Nagyon megbántam, anyám, hogy nem viselkedtem rendesen...

Anyja nem felelt. Furcsán nézett, oly furcsán nézett, és az ajka remegett.

- Édesanyám! Ezentúl olyan jó leszek!

.oOo.